

SEMJÉN ZSOLT

Keresztmetszet

SEMJÉN ZSOLT

Keresztmetszet

ANTOLÓGIA KIADÓ
Lakitelek, 2026

Fedélterv: Illés Zoltán

Tördelés: Kvaszta József

Korrektúra: Agócs Sándor

© Semjén Zsolt, 2026

ISBN 978-963-619-066-8

Készítette: ANTOLÓGIA Kiadó és Nyomda Kft.

Tel.: + 36 (76) 549 045

e-mail: antologia@nepfolakitelek.hu

Nyomdai előkészítés: Kvaszta József, Kecskemét

Tel.: +36 (20) 991 42 86

e-mail: didotstudio@kvaszta.hu

ELŐSZÓ

A legkülönlegesebb és legfontosabb ezekben az írásokban, hogy nem csak írások, nem pusztán politológiai esszék, hanem megvalósult hús-vér valóság! Persze érdekesek teológiai, politikai, retorikai szempontból is, de a rendkívüli jelentőségét az adja, hogy konkrét történelmi szituációban született iránymutató döntések. Különösen is felhívom a figyelmet az *időpontokra*: jóval *előbb* születtek, mint az a közbeszédben megjelent volna, éppen az itt megfogalmazottak váltak idővel közbeszéddé, tehát ezek a gondolatok mintegy tervrajzát jelentik a politikai cselekvésnek, az országépítésnek!

Érdemes megjegyezni azt is, hogy a Szerző a legkövetkezetesebb magyar politikus. Egész életében ugyanezeket a gondolatokat mondta, ezt szolgálva cselekedett, a kereszténydemokráciának, az egyház szabadságának és a nemzeti elkötelezettségnek a katonája. Ezért van, hogy ő az, akinek korábbi mondataiból egyetlen egyet sem lehet a fejére olvasni. Ez vonatkozik pártjára, a Kereszténydemokrata Néppártra, aminek 1944-es alapítása óta minden programpontja ma is vállalható és ami – egyedülálló módon – lényegében *meg is valósult*.

Ehhez szükség volt a Szerző sajátos stílusára is, amit – némi éllel – úgy fogalmaztak meg, hogy

Aquinói Szent Tamás és Rejtő Jenő keveréke. Ő azt nyilatkozta, hogy ezt elismerésnek és lényeglátó felismerésnek tekinti, mivel értékeink és érdekeink hatékony képviselete akkor lehetséges, ha a tartalma *egzakt*, a kifejezés pedig átüti az ingerküszöböt és *plasztikusan* teszi megragadhatóvá.

Ennek a szellemi tartalomnak, ennek a politikai következetességnek és ennek a sajátos stílusnak köszönhetően megvalósult életműve: a nemzetegyesítés a honosítással és az általa vezetett nemzetpolitikával, az Egyház szabadságának és intézményrendszerének biztosítása, és a Kereszténydemokrata Néppárt újjáépítése.

Kiss-Rigó László püspök így írt erről: „A Semjén Zsolt által megfogalmazott magyar modell nem pusztán egyházpolitikai tanulmány vagy program, hanem valóság: négyezer templom újjult meg vagy épült fel, milliónyi gyerek részesülhet államilag támogatott hittanoktatásban és százezrek járhatnak egyházi iskolába. Ilyen mértékű egyházi megújulásra Szent István kora óta nem volt példa. A Parlamentben következetesen és meggyőző erővel állt ki az egyház és vallásszabadság védelmében a *hit élő pajzsaként*”.

Barsi Balázs ferences szerzetes azt írta neki, amikor rágalomkampánnyal támadták, hogy: „Nem a személyed a célpont, hanem nemes pártotok első betűje 'K', – keresztény, vagyis krisztusi. Téged ért *stigma* Jézus *stigmája*. Akik viszont Jézusért szenvednek, azok dicsőségben részesülnek”.

Ennek a lelkületnek a bemutatására szerkesztettük be a könyv végére a nyolcvanas évek elején

írt verseit, Sajgó Szabolcs jezsuita pap-költő előszavával, mert rávilágítanak Semjén Zsolt személyének és egész politikájának forrására és céljára, annak miéértjére: *Regnare Christus volumus!*

Budapest, 2026 Húsvétján

a Szerkesztő

SEMJÉN ZSOLT

Földön és égen¹

10. kiadás

1 A kötetet szerkesztője a summa et essentia jegyében, breviáriumszerűen állította össze, mindazonáltal hasznos az eredeti szövegkörnyezetben is elolvasni az egyes részeket (pl. 96), melyet megkönnyít a www.semjenzsolt.hu-n vagy www.kdnp.hu-n található ugyanezen könyv jegyzete.

Fr. Barsi Balázs OFM

AJÁNLÁS

Számomra ennek a remek szellemi sűrítménynek a középpontja egy mellékesnek tűnő szóváltásból lett nyilvánvaló. Középpont alatt azt értem, ahol megragadva ennek az írásnak a lényegi üzenetét – megérthető a keresztény politikai prófétai küldetése.

Tessék figyelmesen elolvasni a 6. pontot. Az egész írásban sehol nem említetik ma élő ember neve csak itt.

A szerző megtisztelő módon filozófusnak nevezi azt, aki őt azért támadta meg, mert a parlamentben kiejtette ezt a szót, hogy „bűn”. A filozófus szerint ez keresztény fogalom; a templomban használható, de nem a parlamentben.

Nem hallott Hitlerről, Sztálinról? Valóban csak a templomban lehetne bűnnek nevezni azt, amit ők tettek?

Az más kérdés, hogy a filozófus mivel gondolkodik, tudja, hogy a bűn Istennel van kapcsolatban. Isten ugyanis az egész erkölcsi rend végső forrása. Ám Isten jelen van „földön és égen”, nemcsak a templomban. Ha egy Isten-semleges parlamentet akarunk, olyat, ahol a bűn szót ki sem szabad ejteni, akkor ezzel együtt egy Isten-semleges közéletet is akarunk. Ha ez azt jelenti, hogy a parlamentet ne

uralja egyetlen vallás sem, abból nem következik, hogy az Isten-semleges vallás viszont uralhatja.

Az Isten-semlegesség igenis vallás, és egyedül ez a vallás akarja befogni ma a keresztény ember száját, hogy ki ne mondja azt a szót, ami az ember tragédiáját jelenti: a bűnt.

Miért csap át az Isten-semleges vallás a relativizmus diktatúrájába? Mert nem hisz a megváltásban, nem ismeri Isten szeretetét és ebből a szeretetből fakadó irgalmasságot, amelyet minden vallás megsejtett, ám csak Jézus Krisztusban lett egészen nyilvánvaló. Ez a filozófusnő nem figyel oda a bűn szóval összefüggő másik szóra: a bocsánatra. Természetesen ehhez egy harmadik fogalom is társul: a megtérés; a bűn elítélése, megbocsátása Isten által és odafordulás a másik emberhez.

Hogy miért Jézus Krisztusban lett nyilvánvalóvá, hogy Isten maga a szeretet és irgalom, azt ezen írás 96. pontjában ragadhatjuk meg, ahol a szerző Szent Ágoston nyomán Isten szentháromságos misztériumát szemléli.

Egy egyszemélyű Isten hogy tudna szeretni? Nem lenne az szeretet, ha „kifelé”, a teremtett ember felé szeretetet mutatna, de benső isteni életében nem ismerné a szeretetet. Fontoljuk meg: nemcsak azt írja Szent János „a szeretet Istentől való” (1 Jn 4,7) hanem azt is: „szeretet az Isten” (1 Jn 4,16).

A Szentírás egyik központi fogalma az emberi személy. Ez a fogalom a krisztológiai viták szinte „mellékterméke”. Enélkül Európa nincs! Az úgynevezett fölvilágosodás sincs!

Ha Isten az ő képére teremtette az embert, vagyis személynek, akkor ez azt jelenti, hogy Ő is személy, valaki és nem valami. „Én” pedig nincs „te” nélkül. Az egész emberi élet a Szentháromság kinyilatkoztatásában teljesül be. Ám ezt a kinyilatkoztatást, el lehet fogadni és akkor minden tudtul adatik nekünk, vagy el lehet vetni. Azt azonban nem lehet állítani, hogy nem az ember legmélyebb és egyetlen kérdésére, szenvedésére, a szeretetvágyra válaszol.

Ha valakiben (éppen keresztény emberben) felmerülne az a kétely, hogy itt ez a politikus filozófál és teologizál, akkor újra olvassa el ezt az egész írást: melyik politikai rendszer mögött nem volt filozófia? Csak téves, emberellenes filozófia volt a XX. századi nagy politikai rendszerek mozgatója.

A 6. pontban a vádoló filozófusnő maga is egy teljesen téves és mára megbukott filozófia rabja.

Hogy világosan lássuk a filozófusnő felháborodásának okát, a filozófiai háttérrel kell keresnünk. Megtaláljuk azt XVI. Benedek „Hit, igazság, tolerancia” c. művében, ahol összefoglalja Jan Assmann művét². Jan Assmann három dolgot állít:

– Mózes vezette be (illetve általa a kinyilatkoztató Isten – mondanánk mi) a vallások világába az „igazság” fogalmát. Az igazság, szerinte, eredetileg nem volt vallási kategória.

2 Jan Assmann, „Moses der Agypter”, Benberg 1998, 160–172. oldal

Ezzel viszont minden más vallás bálványimádásnak lett minősítve.

- Második állítása, hogy az ókori istenek (és vallások) felcserélhetők voltak (átjárhatóság, határnélküliség, keverhetőség), ezért az emberek békében éltek.

- Harmadik állítása, hogy mivel az igazság kérdése kapcsolatban van a jó kérdésével (ebben igaza van), az igazság fogalmával együtt megjelent a bűn fogalma, ami szerinte az ókori vallásokban addig nem volt jelen. Az ókori pogány ember nagy lelki békében élt.

XVI. Benedek leleplezi ezen állítások hazugságát és ezzel rámutat arra, hogy már a múlt század vége felé (meg előbb is) milyen hatalmas „érzékenyítésbe” kezdtek egyes filozófusok a globalista világnézet érdekében és annak világuralmi megvalósításáért.

Végül Jan Assmann azt javasolja: csináljuk vissza a húsvétot, az egyiptomi kivonulást és akkor megvalósul egy globális szép, új világ. Ezzel szemben a pápa állítja, hogy az igazság fogalmát már a görög filozófusok is bevezették az ember egész életére vonatkozóan, tehát a vallásra vonatkozóan is.

Az sem igaz, hogy a felcserélhető, összekeverhető pogány vallások világában béke volt. Sőt még csak ott volt háború, az istenek háborúja, amelynek az ember tehetetlen áldozata volt.

A legnagyobb hazugság azonban a következő: az ősi vallások nem ismerték a bűn fogalmát. Annyira ismerték, hogy állandóan kiengesztelő ál-

dozatokat mutattak be az isteneknek. Bűn-fogalmuk nem csupán vallási volt, hanem az emberi létezés teljességét átfogó alapfogalom.

Igen hasznos látni a mai globalista filozófusok és filozófusnők tiltakozásának szellemi hátterét és indítékaikat, amikor a keresztények keresztény megnyilatkozásait ki akarják iktatni a politikából.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar ezen írás szerzőjét Pro Ecclesia Hungariae kitüntetéssel, Szent II. János Pál pápa pedig a Nagy Szent Gergely Renddel és a Szent Szilveszter Pápa Rend nagykeresztjével jutalmazta. Erre hivatkozva is ajánlom, kérem a papi szemináriumokat, a katolikus egyetemeket és főiskolákat, hogy ez az összefoglaló írás legyen az oktatás szerves része. Ajánlom minden kereszténynek. Ezt áttanulmányozva egy egyetemi szemesztert végez el az ember. Ajánlom a 6. pontban megnevezett filozófusnőnek és minden gondolkodó, de a kereszténységtől idegenkedő honfitársamnak. Nekik is joguk van tudni, hogy a Katolikus Egyház mit tanít. Nem kell kitalálni ezt a tanítást, vagy hiteltelen politikailag korrektül beszélő keresztényektől megtudniuk, hiszen azok nem tisztelik meg az Egyházon kívül állókat az Egyház belső igazságával, hanem hízelegvén nekik egyfajta gyanús keveréket tálalnak föl.

*„Egy kereszténynek így kell élnie:
újra meg újra bele kell vágnia abba, amire nem képes
– semmibe sem kapaszkodva, csakis Jézusba.
Az a hit, amely egy békében és biztonságban
eltöltött életet jelent – paródia.”*

Ruth Burrows OCD

KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA

1. Keresztény emberként imádkozzuk a Miatyánk-nak azt a mondatát, hogy Adveniat Regnum Tuum. De mit is jelent az, hogy jöjjön el a Te Országod? Jelenti teológiai értelemben, hogy valósuljon meg Isten egyetemes uralma. Jelenti egzisztenciális értelemben, hogy valósuljon meg a szívünkben Krisztus Királysága. És jelenti politikai értelemben azt is, hogy egyszerűen nem keresztény az a felfogás, amelyik azt mondja, hogy katolikus vagy protestáns vagyok vasárnap a templomban, otthon a családomban, azután fűtyülök arra, hogy mi történik a világgal, a hazámmal, a városommal. Mert a kereszttségben kapott küldetésünk, hogy a világot – legalább a mi kis világunkat – elmozdítsuk az Evangélium irányába.

2. Minden politikai programot és politikai cselekvést a mögötte álló emberkép határoz meg, akkor is, ha ezeket megfogalmazzák és deklarálják, és akkor is, ha nem. Ha az emberről való felfogás egyoldalú, akkor a politikai gyakorlat is torz lesz. Mert az antropológiai tévedések szükségszerűen okozzák a rájuk épülő társadalom embertelenségét.

3. A mi felfogásunk definitíve azért modern, mert éppen az a lényege, hogy tudatosan és állandóan visszalendül az örök értékekhez. Ami pedig az örökkévalóságban gyökeredzik, az bármilyen ősi, mégis mindig fiatal. Olvassunk bele mondjuk a felvilágosodás enciklopédistáinak könyveibe. Olvashatatlan, legfeljebb kortörténeti szempontból lehet érdekes, ma már semmit sem jelentő kacatok.

És olvassunk bele Szent Ágostonba: eleven, friss, itt és most nekünk szól. Ágoston élő, az enciklopédisták poros könyvtárak moly-abrakja. Azért, mert Ágoston az Örökkévalósághoz kötődik, az enciklopédisták pedig egy elmúlt kor időleges ideológiájához. Hát ezért vagyunk modernek mi és avittak ők.

4. Éppen azért tudok megérteni más vallásúakat, mert megvan a saját katolikus identitásom. Aki ebben problémát lát, annak azt is állítania kell, hogy például a férfiak érdekeit csak férfiak képviselhetik – ami nyilvánvaló abszurditás.

5. Keresztény körökben is elterjedt az a felfogás, hogy a politika, a politikusi lét, a politikusi hivatás egy sikamlós, csúszós terület, hogy tisztességes keresztény ember jobb, ha távol tartja magát ettől az egésztől. Ha azonban a tisztességes keresztény emberek távol tartják magukat a politikától, a politikai hivatástól, az egész terület marad a hiénáknak. Ennek pedig nagyon szomorú következményei vannak az általunk vallott értékek és érdekek, és az egész társadalom szempontjából is.

A keresztény politikának és a keresztény politikusnak két dolgot kell egyszerre megvalósítania: ez a tisztesség és a hatékonyság. A tisztesség azért, mert nem csak magáért felelős, hanem a pártjáért, sőt az evangelizálásért is. (Nem arra gondolok, amikor a sajtó megpróbálja besározni, mert bizonyos értelemben a politikai tisztességnak éppen az a jele, hogy megpróbálnak valakit besározni, mert ha nem próbálják meg, akkor vagy nem kép-

viseli valóban a keresztény értékeket, vagy pedig nem teszi olyan hatékonyan, hogy érdemes legyen beszározni.)

A másik, hogy legyen hatékony. A politika ugyanolyan mesterség, mint az, hogy valaki matematikatanár, zongorista, vagy mérnök. Ha a mesterségbeli tudása nincs meg, ha az Isten adta talentuma nincs meg ehhez a hivatáshoz, akkor nem tudja hatékonyan képviselni ezeket az értékeket, és nem tud megfelelő eredményeket hozni. Jámbor emberekkel tele van például a ferences rendház is. Nem következik ebből az, hogy a drága jó ferences atyák mindegyikének képviselőnek, államtitkárnak, miniszternek kellene lennie. Tehát tisztességesnek, jámbornak kell lenni egyfelől, másfelől pedig hatékornak, vagyis a politikai mesterséget profeszionálisan kell művelni.

6. Keresztény emberként jogom van arra, hogy keresztény értékrendemet megjelenítsem a politikai életben. Jellemző és tanulságos, ahogy ezért Heller Ágnes filozófus megtámadott engem. Nem kevesebbet mondott, mint azt, hogy én a keresztény szavaimat használhatom a templomban, de a parlamentben nem. Például azt a szót, hogy bűn nem ejthetem ki a magyar Országgyűlésben. Először is sajátos, hogy a bűnt apriori, eleve tagadó Heller egyetlen bűnt ismer bűnnek, ha egy keresztény politikus a bűnt bűnnek nevezi. Másodszor, Heller Ágnes felfogása a legenyhébb kifejezéssel is intoleráns, mert kétségbe vonja, hogy keresztény emberként jogom van keresztény értékrendem alap-

ján gondolkodni a világ dolgairól, és ezen értékek érvényre juttatásáért politizálnom. Én nem vonom kétségbe, hogy Heller Ágnes olyan liberális, vagy marxista terminológiát használ, amelyet akar, de nem hagyhatom, hogy kétségbe vonják azt a jogomat, hogy Szent István országában a keresztény értékrendet képviseljem, és keresztény szavakat használjak.

7. Nemcsak hazánk, hanem az egész civilizációnk egyfajta szellemi-erkölcsi válságban van. Ennek pedig az alapvető oka az, hogy nemcsak arról van szó, hogy az emberek bűnt követnek el. Az igazi probléma az, hogy a bűn bűnvoltát tagadják. Az igazi probléma az, hogy a bűnt erénynek próbálják beállítani, a rosszat jónak, és ezáltal a bűnből való kiszabadulás lehetőségét teszik sok esetben irreálissá.

Mert ha tudom, hogy mi a jó és mi a rossz, mi a bűn és mi az erény, akkor van kapaszkodó, amin keresztül az elesett ember fel tud állni. De hogyan kétségbe vonják azt, sőt tagadják, hogy létezik olyan, hogy bűn, akkor az elesett ember azzal sincs tisztában, hogy el van esve. És miután kapaszkodó sincs, irreális az, hogy fel tudjon állni. Mert az sincs a fejében, hogy neki fel kellene állni.

8. Politikai, szociológiai és megkockáztatom: morális értelemben is aligha várható el a társadalomtól, hogy olyan törvényeknek engedelmeskedjen, amelyek szembeötlően és szemérmetlenül igazságtalanok. Ha pedig meginog a társadalom bizalma,

hite a törvények igazságos voltában, akkor azok ésszerűként való feltételezése és tekintélye is öszseroppan. És ekkor a felszínre fröccsen a legfőbb rossz, ami egy társadalmat csak érhet: a törvénytelenység, a káosz, az anarchia. Mert a rendezett társadalom, és ezzel az emberinek nevezhető élet feltétele a törvények tekintélye, a törvények ésszerűsége, tehát a törvények igazságos volta. Ha az állampolgár kénytelen úgy látni, hogy viszonya a törvényekhez alig különbözik az áldozat és az útonálló viszonyától, akkor hogyan várhatnánk reá-lisan, hogy engedelmeskedjék azoknak?

9. A béke az igazságosság gyümölcse – tanítja nekünk a keresztény bölcsélet. Tehát nem pusztán a háború hiánya, hanem az igazságosságnak a gyümölcse. Ezért nem béke az igazságtalanságba való beletörődés. És ezért az igazságtalanságnak való ellentmondás a béke feltétele.

10. Azt állítani, hogy egy politikai párt ne akarja a hatalmat, pont olyan abszurd, mint azt mondani, azért alapítanak horgász egyesületet, hogy ne fogjanak halat. A hatalom nem cél, hanem eszköz, amivel meg lehet valósítani egy pozitív programot. A hatalom önmagában se nem jó, se nem rossz. Amint például a kés jó, ha kenyeret vágok vele a gyerekeknek és rossz, ha hasba szúrom vele a szomszédomat. Ugyanígy, a hatalom akkor rossz, ha eszköz helyett célnak tekintik, mert akkor egyfajta bálvány lesz. Rossz, ha a jóval szemben, rossz célra használják. És jó, ha élnek vele, nem pedig visszaélnék

vele, ami azt is jelenti, hogy akinek megadatott, de nem él a hatalom lehetőségével egy jó cél érdekében, az sem helyes.

11. A keresztény politikai, társadalmi felfogás nem utópisztikus, sőt éppen az a lényege, hogy elutasítja az utópiát! A probléma gyökere Platónnál van, aki minden utópia atyja. Platón azt mondja – némileg leegyszerűsítve –, hogy az állam, a strukturált emberi közösség úgy jött létre, hogy az emberek beláttak egy gondolatmenetet, mely úgy szól, hogy igazságtalanságot elkövetni jó. Nem morális, hanem hedonisztikus értelemben: kellemes dolog, hogy én basáskodom másokon. Igazságtalanságot elszenvedni rossz, nyilvánvalóan kellemetlen dolog, hogyha felettem basáskodnak. Az emberek belátták, hogy miután nagyobb rossz igazságtalanságot elszenvedni, mint amilyen jó igazságtalanságot elkövetni, ezért létrehozták az államot, hogy megakadályozza az igazságtalanság elkövetését. Platón tehát kitalált egy mítoszt, és azt mondja, hogy úgy jött létre a strukturált emberi közösség, hogy az emberek leültek, logikai alapon beláttak valamit, és megkonstruálták az államot. Tehát az emberi társadalom kitalált, következésképpen újra és újra kitalálható. Ezzel szemben Arisztotelész azt mondja, hogy ez egy mítosz, mert soha nem volt valamilyen közösségi struktúra nélküli ember, mert antropológiai természetében adva van, hogy társadalmi struktúrában képes létezni.

A Platón által kitalált utópisztikus felfogás és az arisztotelészi, a természet rendjére épülő gon-

dolkodás párhuzamosan halad a történelemben. E tekintetben Szent Tamás Arisztotelészre épített gondolkodásával tette filozófiailag is nyilvánvalóvá a kereszténység természetjogi elkötelezettségét. A szocialisztikus felfogás a pesszimista utópiahagyományra építve azt mondja, hogy az ember egy eredendően rossz állat, amiből a szocialista államnak kell kiidomítania a szocialista embertípust. A liberális optimista utópia, ami Rousseau-tól ered, azt mondja, hogy az ember eredendően jó, csak a társadalom rontja meg. Tehát ha megszüntetjük az iskolát, a nevelést, a családot stb., akkor mindenki szép, okos és jó lesz, mert eredendően jó.

A kereszténység immunis az utópiával szemben. Mégpedig azért, mert két dologról tudunk eredendően a kinyilatkoztatásból, és az ember antropológiájából is. Az egyik, hogy Isten képmására teremtettünk. Ezért bármilyen rosszak és igazságtalanok a társadalmi struktúrák, mindig meglesz a jóra való irányultság. A marxista utópia azért nem válhat be és azért emberellenes, mert nem képes felismerni, hogy az emberben mindig megvan a jó. A liberálisok optimista utópiájával pedig az a probléma, hogy nem tud az eredeti bűnről, amiről pedig a keresztény kinyilatkoztatás szól, s amire tanúbizonyság az egész emberi történelem. És miután az ember természete megromlott, hajlamossá vált a rosszra. Ezért utópia azt gondolni, hogy az ember önmagától szép, okos és jó lesz. Ezért szükséges a nevelés. Ezért kellenek az iskolák, a jó társadalmi struktúrák. A keresztény realizmus tud az ember Isten-képmásiségéről, tudja, hogy az ember jó, de

tud az eredeti bűnről is, hogy az ember hajlamossá vált a rosszra. Ez a kiegyensúlyozott gondolkodás a keresztény filozófia jellemzője, amin az egyház társadalmi tanítása nyugszik. Ez a filozófia teszi lehetővé a teljes ember kibontakozását, beleértve annak – éppen a lényegét adó – transzcendentális nyitottságát.

12. A keresztény tanítás adva van az egyház társadalmi tanításában, ami katolikus részről a pápai szociális enciklikák, protestáns részről a társadalometika. Ez természetesen nem azonos egyetlen egy politikai pártnak sem a politikai programjával. Pontosan meghúzható azonban az a kör, amelyen belül a világban élő keresztények kereshetik a társadalom kihívásaira adandó választ: ez a kör pedig az egyház társadalmi tanítása. Vannak olyan alapvető tételek, amelyeket ha egy párt, vagy egy politikus nem vállal, akkor nem nevezheti magát keresztény politikusnak. Az egyház társadalmi tanítása és a pártpolitikai programok nem azonosak, de nem is függetlenek egymástól, mert a keresztény politika attól keresztény politika, hogy elfogadja mérceként az egyház társadalmi tanítását.

Nézzünk egy példát, ahol megragadhatjuk, mi a különbség a keresztény felfogás, illetve a szocialisztikus, és a liberális felfogás között. Keresztény alapon azt mondhatjuk, hogy neked, liberális barátom, igazad van akkor, amikor az emberi személy méltóságát hangsúlyozod. Bár mi többet állítunk, mint a legliberálisabb liberális, mert mi azt mondjuk, hogy az emberi jogok, az ember méltósága nem

abból ered, hogy egy parlamenti határozat, vagy az ENSZ közgyűlése ezt megállapította, hanem abból, hogy a teremő Isten képmására vagyunk alkotva. Ezért mindenki, legyen szegény vagy gazdag, fiatal vagy öreg, egészséges vagy beteg, azért végtelen érték, mert Isten képmása. Az emberi jogokat nem az országgyűlés adja és nem is a különböző nemzetközi szervezetek, hanem azok a teremő rendje által eleve adottak, amit a parlament vagy egy emberi jogi nyilatkozat felismer és elismer. A keresztény felfogás ugyanakkor mindig kritikát fogalmaz meg a liberálisokkal szemben, mert őők a személy méltóságát úgy értelmezik, hogy elszakítják a közösségtől, ezáltal individualizmussá deformálják, ami a teljes emberi személyiség megcsonkítását jelenti, mert elszakítják a közösségi vonatkozástól. Ezért a liberálisok individualitás fogalmával szemben a kereszténység a perszonalitás fogalmát állítja, amely mindig utal az emberi személy közösségi aspektusára.

A másik oldalon hasonló egyoldalú túlzással találkozunk. A szocialisztikus felfogásról – és itt szeretném hangsúlyozni, hogy most a klasszikus szocialistákra gondolok, Marxra és a klasszikus baloldalra – azt mondhatjuk, hogy neked szocialista barátom igazad van akkor, amikor az ember közösségi természetét hangsúlyozod. Sőt, mi többet állítunk, mint a szocialisták, mert mérhetetlenül nagyobb szolidaritás a másik emberben Krisztust látni, mint azt gondolni, hogy majd az állami szociális ellátó rendszerek oldják meg az emberi egzisztencia problémáit. A keresztény felfogás egy-

úttal kritikát is gyakorol a szocializmus irányába, mert – legalábbis a klasszikus szocialisták – annyira túlhangsúlyozzák az ember közösségi voltát, hogy az egyes ember már nem lesz más, mint egy jelentéktelen csavar a gépezetben. A személy elveszíti jelentőségét. Gondoljunk a marxizmus osztályfelfogására, ahol az egyes ember önmagában nem is jelenik meg, csak mint az osztálynak a tagja. Ugyanennek a nemzetiszocialista kiadása, ahol a fajban feloldódik, elveszik az egyén. Ezért a keresztény felfogás mindig kritikát gyakorol a szocialisztikus felfogással szemben, mert kollektivizmusba csúszik, és elveszíti az egyes ember, a személy jelentőségét.

Filozófiatörténetileg mindig is az volt a probléma, hogy a liberális individualizmus és a szocialista kollektivizmus nyilvánvalóan a teljes emberi személy megcsonkítása, egyoldalúság. A kérdés az: a személyiség és a közösség elve hogyan hozható egységbe? Erre a keresztény társadalmi tanításban Aquinói Szent Tamás adta meg a megoldást a szubszidiaritás, a kölcsönös kisegítés fogalmával, amikor azt mondta, hogy a természet rendjéből eredően, amit egy kisebb közösség megtehet, azt egy nagyobb nem veheti el. Ott kell megoldani a problémákat, ahol azok a természet rendje szerint vannak, de ha nem tudja megoldani, akkor viszont ki kell segíteni, mégpedig olyan módon, hogy a későbbiekben képes legyen önmagán segíteni. Ez a gondolat elutasítja azt a liberális felfogást, ami azt mondja, hogy mindenki oldja meg a saját problémáját, aki pedig nem tudja, az ma-

gára vessen. Ugyanakkor elutasítja azt a szocialisztikus felfogást is, ami infantilis módon úgy akarja berendezni az ember életét, hogy majd állami segélyekből elvegetál. Ezért tehát a perszonalitás, a szolidaritás és a szubszidiaritás az a hármas társadalmi tanítása az egyháznak, amin belül lehetséges a keresztény politika. Aki ezt a hármat nem vallja, filozófiai értelemben az nem lehet keresztény politikus.

13. Amikor Jézus azt mondja, hogy egy vessző sem vész el a törvényből, akkor a politológiai logikából következően, azt mondhatják rá, hogy jobboldali fundamentalista, amikor saját magát azonosítja a szegényekkel, akkor azt mondhatják rá, hogy baloldali forradalmár.

Nem arról van szó, hogy a kereszténydemokrácia a jobboldal és a baloldal között helyezkedik el, hanem az a történelemfilozófiai és politikaelméleti megközelítés a helytálló, hogy a keresztény tanításban őseredeti egységben vannak a ma jobboldalinak, illetve baloldalinak minősített tradicionális és szociális alapértékek. A szabadság, egyenlőség, testvériség keresztény ihletettséű hármas egységét a felvilágosodás szekularizálta, majd a francia forradalmat követően egyoldalú túlzásokkal szétszakították. A szabadság individualista liberalizmussá torzult, az egyenlőség kollektivista szocializmussá deformálódott, a testvériséget pedig egyaránt elfelejtették. Egyedül a kereszténydemokrácia őrizte meg az eredeti, keresztény fundamentumon nyugvó hármas egységet.

14. A fogalmak, amelyekből a liberalizmus és a szocializmus alapértékei lettek – a francia forradalom szabadság, egyenlőség, testvériség követelése – gyökerükben és lényegükben keresztény fogalmak. Az más kérdés, hogy szekularizálták és utána egyoldalú túlzásokba vitték, de azért ezek alapvetően keresztény értékek, keresztény gyökerekből valók, ezért nekünk, kereszténydemokratáknak ezeket a gondolatokat értékként kell elfogadnunk, és – a helyükre téve azokat, a teljes emberkép összefüggéseibe visszaállítva – saját értékünként kell felmutatnunk.

Ebből ered, hogy a kereszténydemokrata-keresztényszociális felfogás – az egyik oldalon a liberális értékekkel, a másik oldalon a szociáldemokrata értékekkel való kapcsolódás alapján – olyan sajátos lehetőséget biztosít a kereszténydemokráciának, hogy mind a két irányba képes bizonyos kapcsolódásokra. Ezért megkockáztatom azt a megjegyzést, hogy a kereszténydemokrácia képes egy bizonyos, talán úgy fogalmaznék, hogy helyváltoztatás nélküli mozgásra aszerint, hogy a hangsúlyt a liberális értékekkel való kapcsolódásra, vagy a szociáldemokrata értékekkel való kapcsolódásra helyezi-e, anélkül, hogy bármelyiket is fel kellene adnia, és hogy belső ellentmondásba kerülne önmagával. (Miközben ez a belső ellentmondás nyilvánvalóan megvan a liberalizmus és a szocializmus kapcsolódásánál. A liberálisok minél korlátlanabb szabadságot akarnak, a szocialisták pedig kikényszeríteni az egyenlőséget. De ha szabadság van – mivel az emberek nem egyenlőek –,

akkor oda lesz az egyenlőség. Ha pedig kikényszerítik az egyenlőséget, akkor szükségszerűen korlátozzák a szabadságot.)

15. A kommunizmus mint ateista vallás története szerintem Izajás próféta értelmezésével kezdődött, az Ebed Jahve-dalokkal, amelyek az Úr szenvedő, de szenvedése által az emberiséget fölemelő Szolgájáról szólnak. Ezt a kereszténység Krisztusra értelmezi, a zsidóság pedig Izraelre. Marx ezt egyszerűen szekularizálta, és a proletariátusra vonatkoztatta. A Mennysorságból, a Mennyei Jeruzsálemből így lett kommunizmus. Az Istennek, mint Abszolútumnak a jegyeit – mint például az örökkévalóság stb. – az anyagra ruházták. De ikonográfiailag is tetten érhető ez, Marx–Engels–Lenin megfelel a Szentháromságnak – az egy eszme három személyben áll fenn –, Marx Tőkéje és a Kommunista kiáltvány az Evangéliumoknak, a munkásmozgalom mártírjai az ókeresztény vértanúknak, a kommunista indulók a pravoszláv egyházi énekeknek, a május 1-jei felvonulás a húsvéti körmenetnek. Lenint miért tömték ki? Azért, mert ezzel az új „ereklyével” akarták mintegy pótolni az orosz néptől 1917 után elvett, és nyilvánosan meggyalázott szentek ereklyéit.

16. Lukács György eleve adottnak tartotta – amit persze nem mondott ki –, hogy ő és a hasonszőrűek eleve a hatalomra rendeltettek. Még azt is megengedem, hogy tényleg azt hitték, hogy ők kiválasztottak arra, hogy az emberiséget boldogítsák,

még akkor is, ha abba az emberek történetesen belepusztulnak. Tehát Lukács György mutatványa az volt, hogy valamilyen ideológiát csináljon arra, hogy miért is ők a hatalomra rendelték? A kiinduló pont Marxtól jött, hogy minden tudat hamis tudat, kivéve a proletár tudat, ami nem hamis tudat. Igen ám, de ezt a proletárok nem tudták, és ráadásul, akik erre a megállapításra jutottak, azok feltűnően nem voltak proletárok. A lukácsi válasz erre az elmentmondásra az volt, hogy aki erre azt mondja, hogy az egész úgy hülyeség, ahogy van, és még a saját rendszerében is önellentmondásos, az pusztán azt bizonyítja ezzel, hogy hamis tudata van, tehát eleve nem lehet igaza, és ha továbbra is ug-rál, akkor Lukács elvtárs esetleg saját kezűleg lövi agyon. A lényeg az, hogy van egy eleve hatalom-ra rendelt élcsapat, akinek nincs hamis tudata, tehát igaza van; vannak proletárok, akiknek elvileg nincs hamis tudatuk, csak ezt nem tudják, de itt az élcsapat, aki tudja, és ezért a proletárt, akár akarja, akár nem, boldogítani fogja; és vannak, akik ezt ellenzik, amiből is láthatóan hamis tudatuk van, tehát nincs igazuk.

17. A közgazdaságtan kiinduló pontja az a fel-tételezés, hogy az emberek „racionálisan visel-kednek”, amin haszonelvűséget ért. Ez abszolu-tizálva már antropológiai tévedés. Ugyanis miért racionálisabb, vagy ha tetszik „haszonmaximali-zálóbb” egy bankár, mint egy karmelita szerze-tes? Végül is van-e hosszabb távú és nyeresége-sebb befektetés, mint az örökkévalóság? Vagy

miért racionálisabb és hasznosabb a pénzemet részvénybe fektetni, mint pl. a családomba az-
zal, hogy elmegyünk a gyerekekkel nyaralni?
A gyerek taníttatásába, összetartó élmények-
be vagy a szellemi-lelki javakba fektetett pénz,
munka, idő miért lenne kevésbé racionális vagy
hasznos? Csak más koordinátarendszerben mér-
hető az értéke. Ebben az összefüggésben hang-
súlyoztam az antropológiai fordulat fontosságát.
A gazdaságnak is millió olyan nem gazdasági
természetű előfeltétele és vetülete van, ami szo-
ros értelemben nem gazdasági természetű. Például az erkölcs.

18. Látnivaló egy ördögi kör. A vadkapitalizmus leplezhetetlenné vált alkalmatlansága és ember-
telensége tette annak idején a realitás illúziójá-
vá a marxizmus utópiáját; most úgy tűnik, mintha
a marxizmus történelmileg is bebizonyosodott al-
kalmatlansága és embertelensége tenné ugyan-
ezt a vadkapitalizmussal. Megszenvetjük a létező
szocializmust, aminek terheit ma is nyögjük, mert
az akkori hatalom nem akarta meghallani a té-
vedéseit kimutató kritikát, és az ember természe-
tének megfelelő, a teljes személy kibontakozását
lehetővé tévő társadalmi tanítást. Most – a vad-
kapitalizmus bővületében – úgy tűnik, nem akarja
meghallani ennek kritikáját. Órűltség lenne újra be-
lezuhannunk abba, amiről belátható volt, hogy al-
kalmatlan, hogy embertelen, és amiről – az encikli-
kákkal egybehangzóan – a történelem is kimondta
az ítéletet.

19. A mostani válság a neoliberais gazdaságpolitika válsága, történelmi csődjének előjele. A „láthatatlan kéz” mítoszának csődje, annak az ideológiának a csődje, amely azt hirdette, hogy a gazdaságban, a pénzügyekben nem szükséges az állami szerepvállalás, majd a gazdaság, majd a piac szabályozza önmagát. Ennek a liberális politikának a nevében rombolták az államot, és most azt várják, hogy az állam mentse meg a helyzetet. II. János Pál pápa a marxizmus bukása után prófétai módon arra figyelmeztette a világot, hogy a létező szocializmus történelmi csődje nem jelentheti a neoliberais vadkapitalizmus megdicsőülését.

20. Az életnek vannak területei, ahol piaci viszonyoknak kell lenni, ilyen a gazdaság, és vannak olyan területei, ahol alapvetően nem piaci viszonyoknak kell uralkodni, hanem szolidaritásnak és állami felelősségvállalásnak. Ilyen az egészségügy, az oktatás és a kultúra.

21. Ezt az országot kétszer rabolták ki, nagyjából ugyanaz a kör, érdekcsoport, hálózat, nevezzük bárhogy. A második világháború után valami olyasmit mondtak, hogy a magántulajdon rossz, az állami tulajdon jó, és az államosítás jelszavával elvették az emberektől a földjüket, az üzletüket, a házákat, kinek mije volt. A rendszerváltozás alatt és után pedig azt mondták, hogy az állami tulajdon rossz, a magántulajdon jó, és elkótyavetyélték a megmaradt állami vagyont.

22. Ellene kell mondanunk a privatizáció – való-
jában a nemzeti tulajdon kifosztása – igazságta-
lanságának, mert ellentétes a nemzet életérdekei-
vel, amikor a magántulajdon elszakad a közjótól,
amikor nem fejlesztést jelent, hanem a magyar kon-
kurencia megfojtását és a magyar piac monopoli-
zálását idegenek által, amikor nem szolgáltatás-
bővülést jelent, hanem azt, hogy a szolgáltatáson
túl az embereknek ki kell fizetniük a befektetők ext-
raprofitját is. Az állami tulajdon nem lehet szabad
préda – és fel kell hívnunk a figyelmet arra is, va-
lójában nem „tehermentes”. Mégpedig azért nem,
mert ebben testesül meg nemzedékek ki nem fizetett
munkájának értéke. Gondoljunk arra, hogy a szo-
cializmus idején a dolgozók munkabérének jelentős
részét visszatartotta, nem fizette ki az állam azzal,
hogy ezért ingyenes egészségügyet, szociális biz-
tonságot, és méltó nyugdíjat biztosít. Mindezt nem-
csak törvényben, hanem alkotmányban garantálta.
Ezért az államnak nemcsak a külföldi hitelezők felé
van eurómilliárdokban kifejezhető adóssága, ha-
nem saját állampolgárai felé is. És a természetjog
szerint a megélhetésükért küzdő emberek felé való
kötelezettség erősebb, mint a befektetők haszna
iránti. Természetesen szem előtt kell tartani, hogy
van politikai realitás, és szűk a gazdasági mozgás-
tér – de az erkölcsi rend nem tehető zárójelbe.

23. A múlt századi neoliberális dogma miatt azt
erőltetik, hogy a pénzügyi egyensúly áll mindenek-
felett! Megjegyzem, ha ez így lenne, akkor Szo-
mália lenne a világ legjobb országa, hiszen nulla

kiadás, nulla bevétel – vitathatatlan az egyensúly. Mi azt mondjuk, hogy az államháztartási egyensúly valóban fontos, de nem az egyetlen szempont. Ennek az oltárán nem áldozható fel a gazdasági növekedés, sem a társadalompolitika szempontjai. Ezért is mondom, hogy az államnak rá kell kényszerítenie a bankokat és a multikat, hogy ők is vállaljanak arányos részt a terhekből.

24. A keresztény társadalmi tanítás nem a munka és a tőke konfliktusával operál, hanem a munka–tőke konszenzusára épít. A feladat a tőke humanizálása.

25. Az a cél, hogy minél több embernek minél több tulajdona legyen, de olyan formában, hogy a tulajdon ne csak neki legyen jó, hanem másnak is.

26. Ennek az egész balliberális–zöld társulatnak van egy olyan rögeszméje, egy dogmaszerű rögeszméje, hogy a világ fejlődése az úgy néz ki, hogy egyre inkább elvallástalanodik, a nemzetek eltűnnek, a család megszűnik, és ők ezt tekintik fejlődésnek. Ebből kiindulva az ő számukra felfoghatatlan az, hogy egy volt szocialista ország fontosnak tartja a vallást és az egyházakat, a nemzeti létet, fontosnak tartja a családot, mégpedig az egy férfi, egy nő házasságára épülő családot, és ezért ez, amit mi csinálunk, ez az ő szempontjukból, az ő felfogásukból, a szöges ellentéte annak, mint amit ők haladásnak gondolnak. Mi meg azt gondoljuk, hogy

amit ők haladásnak gondolnak, az egész egyszerűen deviancia.

27. A kereszténydemokrácia és a zöld pártok két különböző politikai felfogásának van egy közös része, amit környezet/természet-védelemnek nevezünk. De van lényegi különbség is: mi teljességében valljuk a természet rendjének védelmét, nem csak a natúra, de a kultúra tekintetében: tehát az ember és a társadalom vonatkozásában is.

Ők – illogikus módon – a természetet és annak rendjét csak az ásványok, növények, állatok esetében ismerik el, míg az ember és társadalom esetében ideológiájuk természet-ellenessé válik: egyneműek házassága, abortusz, eutanázia, drogpropaganda.

Mi valljuk, hogy a természet rendje a teremtés rendjét tükrözi – mégpedig teljességében: tehát nem csak az embert körülvevő világ, hanem az ember és a társadalom rendjének tekintetében is –, ezért politikai hitvallásunk, hogy a természetvédelem teremtésvédelem!

28. Heideggertől származik az a gondolat, hogy egyetlen szaktudomány sem képes arra, hogy meghatározza önmagát, módszertanát, és illetékességének határait. Tehát az, hogy mi a matematika, ez nem matematikai kérdés, hogy mi a kémia metodológiája, ez nem kémiai kérdés, és hogy meddig tart a biológia illetékességének területe, ez már nem biológiai kérdés. Ezek teológiai, filozófiai, erkölcsi kérdések. Ugyanez igaz a társada-

lomtudományok esetében is. Tehát az egyháznak van egy sajátos prófétai szerepe és tanító feladata ebben a tekintetben is, és hogy ha mondjuk a klónozásra, génmanipulációkra, ilyesmikre gondolunk, akkor láthatjuk, hogy az emberiség katasztrófáját jelenti, ha a részterületek jogos autonómiájának félreértéséből kifolyólag negligálni akarják az egyháznak ezt a sajátos küldetését. Abból, hogy technikailag meg tud csinálni valamit az adott résztudomány, egyáltalán nem következik, hogy azt meg is szabad tennie! Természetesen a természettudományoknak, a társadalomtudományoknak, a politikának megvan a maga jogos autonómiája, de ez az autonómia soha nem lehet az erkölctől való autonómia.

29. Ez a mi álláspontunk, a kereszténydemokratáké: hogy az írott alkotmány, a pozitív jog felett létezik a természetjog, és mivel a természet rendje a teremtés rendjét tükrözi, ezért ebben az összefüggésben ez a végső valóság. Végső kérdésekben a parlament nem játszhat Istent. Ebből vezethető le például a magzatvédelemről vallott álláspontunk is. Miután az emberi élet szempontjából nincs se logikai, se filozófiai, se természettudományos különbség aközött, hogy a magzat egy, négy vagy nyolc hónapos, hogy a hasfalon belül vagy kívül van, ha a magzat pusztán a kora alapján halálra ítélfhető – mert a parlament így döntött –, akkor logikailag ezen az alapon bármely emberi élet elpusztítható kora vagy egészségi állapota alapján.

30. Van olyan idő, amikor a fregolin száradó pelenka a nemzeti zászló jelentését is hordozza a magyar élni akarás szimbólumaként.

31. A társadalmi valóság alakítása és az igazság kimondása együttesen vezethet el oda, hogy a közvélekedés megváltozzon az élethez való joggal kapcsolatban is. Politikai realitás és prófétai jel, ez az ars poeticám.

32. Ha mindent megtettünk az élet védelmében, és leszavaznak, akkor is megmarad az ellene mondas prófétai jele.

33. Ha a házasság tekintetében feladnánk a természet rendjén nyugvó, egy férfi egy nő meghatározást, és azt kiterjesztenénk pl. két férfira vagy két nőre, nem tartanák-e ezt diszkriminatívnak más formációk vonatkozásában? Pl. a többnejűséggel szemben? Ha a „férfi, nőt” feladjuk, az „egyet” miért nem? Ha két férfi házasodhat, akkor három miért nem? Hol van akkor a házasság határa? Továbbá a Magyar Állam nem azért védi és támogatja anyagilag és erkölcsileg a házasság és a család intézményét, hogy az állampolgárok „szexuális önmegvalósítását” finanszírozza, hanem azért, mert itt születik és nevelkedik fel a gyermek, aki fenntartja a társadalmat és a nemzetet.

34. Nem akarjuk megbélyegezni ezeket az embereket, de ne nevezzék a kapcsolataikat házasságnak, mert ez megszentelt fogalom, és ne

fogad hassanak örökbe gyereket, mert a gyerek egészséges fejlődéshez való alkotmányos joga erősebb, mint a homoszexuális párok gyerekekre való igénye. És nem mondunk, mert nem is mondhatunk le arról a jogunkról és kötelességünkéről, hogy a természet rendje és a keresztény tanítás alapján a bűnt bűnnek nevezzük.

35. Saját deviáns életvitelükből csinálnak politikai ideológiát.

36. Súlyos felelőtlenség – sőt súlyos előítéletesség – előítéletnek bélyegezni valami olyat, ami napi tapasztalat, szociológiai tény, hiszen ezek után a tényleges előítéletesség is relativizálódik.

37. Azt mondják ezek a műsorok, hogy ez „valóság-show”. Nyilvánvalóan nem valóság, hanem a valóság egy szegmense, egy szubkulturális sarka, mondhatnám, egy pervertált szubkulturális sarka, de miután ezt úgy mutatja be, mintha ez lenne a valóság, ez egy idő után valóban létre fogja hozni a valóságot a társadalomban az önmagát beteljesítő jóslat folytán. Ezért tehát nem megkerülhető az állam felelőssége, hogy például a média tekintetében mit hagy bemutatni a társadalom felé.

Nézzük például a kereskedelmi médiákat. Én nem vonom kétségbe, hogy van-e joga a befektetőknek a médiába befektetni. De miért fektet be valaki a kereskedelmi médiába? Azért fektet be, hogy minél nagyobb profitot kapjon vissza. Ha másutt nagyobb profitot tudna elérni, akkor oda fektetne

be. Tehát mi a kereskedelmi média célja? Az, hogy a befektetőknek minél magasabb profitot eredményezzen. Hogy tudja ezt a profitot eredményezni? Egyetlen egy dologgal, a reklámbevételekkel. A reklámidő nem növelhető a végtelenségig, mert részint a nap 24 órából áll, részint pedig ha a reklámidő egy bizonyos szintet túlhalad, akkor már nem fogják nézni a műsort. A nézettség csökken, tehát a reklámidő értéke is csökken, így a befektető profitja is csökken. Tehát egy módon lehet a profitot növelni, ha növelik a nézettséget. És minél nagyobb a nézettség, annál értékesebb az egy percre jutó reklámidő. Hogy lehet a nézettséget növelni? Azt kell mondanom, hogy sajnos nem feltétlenül úgy, hogy a szép, jó, és okos dolgokat mutatják be, hanem úgy, hogy bizony a legaberránsabb és legsötétebb dolgokat. Ezt gátlástalanul megteszik, hiszen egyetlen céljuk van, a profit növelése. És itt van az állam szerepe, aki azt mondja, hogy kedves befektetők, persze, jogotok van a profithoz, de nekünk is jogunk van ahhoz, hogy a társadalom védelmében bizonyos dolgokra azt mondjuk, hogy ezt már nem.

38. A média szerepét megpróbálom egy példával megvilágítani: ha bemegyek, mondjuk egy kínai étterembe és elém tesznek egy étlapot, amin az van, hogy választhatok a hutulu és a kutulu között, akkor valójában nincs szabad választásom, mert fogalmam sincs, hogy mi az egyik és mi a másik. Ha magyarul is odaírják, hogy az egyik rántott pontyot, a másik pedig sült kacsát jelent, akkor a szó

igazi értelmében választhatok. Nos, a média hutulut és kutulut kínál az embereknek. A parlamentáris demokrácia egész konstrukciója a szabad választások eszméjén nyugszik. Igen ám, de világviszonylatban is egyre nyilvánvalóbb, hogy miközben a hatalmi ágak elválasztása aprólékosan kidolgozott, addig a választásokat – és ezzel végeredményben az egész államszervezetet – eldöntő média valójában nem áll alkotmányos kontroll alatt, hanem bizonyos pénzügyi-ideológiai érdekcsoportok kezében van. Ezért állítom azt, hogy a parlamentáris demokrácia a választások valóban szabad voltától függ, ez pedig nemcsak azt jelenti, hogy ne lehessenek választási csalások, hanem arra is igazi garancia kell, hogy bizonyos érdekcsoportok a médiahatalmukkal ne manipulálhassák a közvéleményt és így a választásokat.

39. Világviszonylatban is, de Magyarországon különösen, egy sajátos zsonglörködés folyik a fogalmakkal. A szekuláris értelmiség kezében tartva a médiapozíciókat, médiamonopóliumot, ennek segítségével az egyes fogalmakat önkényesen definiálja, majd egy torzított definíció értelmében szülkölja a társadalomba. Olyan definícióval ruházzák föl az adott fogalmat, amely annak legfeljebb csak járulékos jegyeit tartalmazza, a lényegi jegyeket elhagyja, majd az így csinált – teljesen önkényes – definíciót már köznyelvi értelemben használva, egészen meglepő és bizarr konklúziókra jut. Ezért létfontosságú, hogy fogalmilag tisztázzuk a saját eszmerendszerünket, hogy a mi fogalmainkat mi

definiáljuk, mert ellenkező esetben végképp kiszolgáltatjuk magunkat annak a szekularista médiaértelmiségnek, aki ezeket a fogalmakat úgy alakítja, ahogy az ő politikai érdekeinek megfelel.

40. A mindenkori magyar kormány, először, másodszor és harmadszor a magyar nemzetnek felelős, nem pedig Brüsszelnek, Washingtonnak, Moszkvának, a Világbanknak vagy bárki másnak.

41. Botrány, amikor nekünk, magyaroknak azt kell hallgatnunk, hogy mi pár évvel ezelőtt Európához csatlakoztunk, mert hol lennénk ezeregyszáz éve – vagy ki tudja mióta –, ha nem Európában? És megfordítva, hol lenne ez az Európa, ha mi nem lettünk volna Szent István óta minden szellemi gyökerünkkel egy évezrede ebben az Európában? Mert mi véreztünk pajzsként védve ezt az Európát a tatárral szemben, a törökkel szemben és – hogy diplomatikusan fogalmazzak – a keleti pogányság más formációjával szemben ezer éven keresztül. És ezért van, hogy nekünk nem a cselédlépcsőn kell bekullognunk ebbe az Európai Unióba és ott szegény rokonként meghúzni magunkat, hanem történelmi munkánk révén kiérdemelt helyünket kell méltósággal elfoglalni, mert ha mi nem becsüljük magunkat, senki sem fog megbecsülni minket. És ha mi nem tudjuk és tudatosítjuk a saját értékeinket, akkor senki sem fog értékelni minket.

42. Fájdalmas tapasztalat volt a keleti bolsevik keresztényüldözés túlélése után szembesülni az-

zal a nyugati szabadkőműves beütésű antikrisztianizmussal, azzal az „Európai Alkotmánytervezet” címet viselő provokációval, amely az európaiság alapértékei tekintetében hivatkozni akart a görög-latin civilizációra és a felvilágosodásnak nevezett irányzatra, miközben említést sem volt hajlandó tenni a kereszténységről. Ez nyilvánvaló történelemhamisítás. Hiszen a gyökerek tekintetében ott van a görög kultúrán és a római jogon kívül az ószövetségi etika és a germán államszervezés – gondoljunk csak Nagy Károlyra –, de ezekből az építőkövekből a kereszténység emelt katedrális: azt a csodát, melyet európai civilizációnak nevezünk. Ez az Európa, ha akarja, ha nem: keresztény civilizáció, mert – paradox módon – még a tagadása is – Voltaire-től Marxig – csak keresztény kultúrkörben értelmezhető. A „felvilágosodást” sem véletlenül próbálták kitüntetett módon megnevezni, noha az pusztán egy a számos európai eszmei áramlat közül. Nehezen tudom elhessegetni magamtól a gondolatot, hogy az egyházellenes, jakobinus hagyományok iránti kötődés a magyarázat. Világosan kell látnunk és láttatnunk, hogy a kereszténységre való hivatkozás kérdése annak a kérdése, hogy az Európai Uniónak lesz-e lelke. Szellemi-kulturális közösség lesz-e vagy pusztán gazdasági vállalkozás? Márpedig – és erre a történelem a bizonyíték – jövője csak akkor lesz, ha van szellemi tartalma. A kereszténység és Európa egymástól elválaszthatatlan. Pontosabban fogalmazva: a kereszténység létezhetne Európa nélkül, de Európa nem létezhetne a kereszténység nélkül!

43. Két téveszme él. Az egyik a balliberális oldalé, amely úgy tekint az Európai Unióra, mint a magyar történelem beteljesülésére és céljára. Ez egész egyszerűen tévedés. A magyar történelemnek önmagában létezik a célja, nem pedig valamilyen nemzetközi szervezetben. A másik tévedés pedig az, ha valaki érzelmi indulatból ellenségesen viselkedik az Európai Unió iránt. Ezt – érzelmileg – bizonyos szempontból megértem. Csak az a helyzet, hogy azt kell látnunk: ha nincs Európai Unió, akkor mi van? Én is rendkívül kritikus vagyok a brüsszeli bürokráciával szemben, főleg amikor soha senki által meg nem választott bürokraták ítélkeznek szuverén országok, a nép által megválasztott kormányok felett. De a magyar nemzetnek józan, racionális szempontból mégiscsak az az érdeke, hogy az Európai Unión belül próbálja érvényesíteni nemzeti érdekeit. Bármilyen kínos és keserves is, az Európai Unión belül kell nemzeti érdekeinket képviselni. Nem szabad engedni azoknak, akik az önfeladást akarják elérni, de annak sincs sok értelme, hogy fejfel nekirohanjunk a betonfalnak.

44. Az Európai Unió nem a magyarság történelmi célja, hanem a magyarság megmaradásának egy eszköze: annyiban vagyunk Unió-pártiak, amennyiben az Unió megfelel a magyar nemzet életérdekeinek.

45. Kritikusak vagyunk az Unióval szemben, de hűek vagyunk az alapító atyák örökségéhez. Az EU bűnben él, de nem bűnben fogant.

46. A brüsszeli bürokrácia és az Európai Parlament részéről törekvés, hogy a nemzetállamokat maga alá gyűrje, és egyfajta Európai Egyesült Államokat hozzon létre. Igen ám, de az a helyzet, hogy az Európai Unió alapító atyái a nemzetek Európájára – és egyébként egy keresztény ihletettségű kultúrkör nemzetek Európájára – épülő világot álmodtak meg Európai Unió néven, nem pedig egyfajta Európai Egyesült Államokat. Amit az európai polgárok többsége nem akar, köztük én sem. Ezért nagyon fontos, hogy az Alaptörvényben nem arról van szó, hogy mi lemondunk szuverenitásunk egy részéről az Európai Unió miatt, hanem szuverenitásunk egy részét más országokkal közösen gyakoroljuk, ami nagy különbség!

47. Szent István országa soha nem lehet kalifátus! De még úgynevezett párhuzamos társadalom sem. A három vallás összehasonlítása tekintetében: a zsidóság egyetlen nem zsidót se akar zsidóvá tenni, a kereszténység pedig missziós vallás, nem kényszerít senkit semmire, mivel a hit kegyelem, amit csak szabad akarattal lehet elfogadni. Az iszlám viszont hódító vallás. El kell olvasni a Koránt és az iszlám történetét. Én tisztellem az iszlámot, mint világvallást és nagy kultúrát, de látom azt is, hogy a saría bevezetésének kísérlete és a dzsihadizmus előbb-utóbb a valóság része lesz. Ettől kell megóvnunk a nemzetet. Különben 150 éves tapasztalatunk van róla...

48. Botránynak tartom, amilyen közönnyel Európa viselkedik a keresztényüldözéssel szemben, el-

fogadva azt a kettős mércét, hogy bizonyos iszlám országokban kivégeznek valakit, ha megtér, vagy akár csak ha Bibliát ajándékozik, miközben Európában egymást érik a mecsetek...

49. Mi lett Párizsból, Franciaországból, az „Egyház legidősebb leányából” a saría árnyékában? Valóban úgy van, hogy ez az utolsó francia generáció, akik még francia életet élhetnek Franciaországban...

Európában vannak, akik már elvesztek, vagy az elveszés állapotában vannak, és vagyunk még Magyarországon és Közép-Európában, akik harcolunk. Magyarok, lengyelek, csehek és szlovákok, hogy magyar, lengyel, cseh és szlovák életet élhessünk, Magyarországon, Lengyelországban, Csehországban és Szlovákiában.

Mi magyarok hiszünk a magyar történelem kontinuitásában, az örök magyarságban, hogy Szent István, Mátyás, Széchenyi, Pázmány, Arany János és Bartók örökségét, a történelmünket, a kultúránkat, a nyelvünket, az észjárásunkat tovább adjuk fiainknak. Mert a magyar megmaradás a Duna–Tisza táján 1100 éves küldetés!

50. Hogy jutott ide Európa? A jakubinus-bolshevik-szabadkőműves ideológia, az antikrisztianus mesterkedés kétszáz éve minden eszközzel relativizálja-támadja-üldözi a kereszténységet, előidézve az identitásvesztés vákuumát. És – el kell ismernünk – hogy a devianciák propagálása pedig joggal váltja ki ennek megvetését, utálatát a muszlimok

részéről. Furcsa, de nem veszik észre, hogy miután – az identitásvesztés, a dekadencia és tömeges iszlám migráció miatt – keresztény európai civilizációnk elesett, az iszlamisták az ő fejüket fogják levágni először, a miénket csak majd a sor végén. Metsző élességgel kell látnunk: ha most a migráció ügyében hibázunk, az többé nem csinálható vissza.

51. Ma a világot uraló ideológia – az Egyesült Államokban a demokratapártiakhoz, az EU-ban a szocialisták-kommunisták-liberálisok-zöldekhez köthetően – a migrációban valójában nem fenyegetést lát, hanem alkalmat: a keresztény-konzervatív értékrend és főleg a nemzetállamok lerombolásához; hiszen a migráns tömegek számára mindez idegen, ezért nem csak majdani szavazóikat látják bennük, hanem annak eszközét, hogy a keresztény örökséget végleg relativizálják és a nemzeteket végleg maga alá gyűrje az, amit „brüsszeli bürokráciának” neveznek. Megjegyzem, ha ez sikerülne nekik, akkor ennek – az iszlamizmus tekintetében – az ő szempontjukból is súlyos következményei lennének...

52. Karitász a migránsok felé, de önvédelem a migrációval szemben.

A mostani migráció elleni küzdelem tétje: hogy Európa Európa maradjon. Magyarország pedig Magyarország.

53. A természet rendje szerinti felelősség – az állapotbeli kötelesség klasszikus katolikus tanítása

– koncentrikus körökkel írható le. A legbelső, az elsődleges kötelesség-felelősség a saját családomért van; azután a nemzetem iránt; és végül az emberiség iránt. A felelősségi körök összekeverése végzetes.

54. Mindenekelőtt arra a kérdésre kell választ adnunk, hogy kik vagyunk mi, mi a küldetésünk, miért is csináljuk ezt az egészet?

Kik vagyunk mi? Három tételben adhatjuk meg a választ: mi vagyunk az egyetlen történelmi párt, mi vagyunk az egyetlen keresztényszociális párt, és mi vagyunk az egyetlen világnézeti párt.

A KDNP az egyetlen történelmi párt Magyarországon. 1944-től – amióta eleink megalapították ezt a pártot – szellemi értelemben egy jöttányit sem változtunk. Mégpedig azért nem, mert az igazság örök. Ezért van az, hogy az aktualitások, a jelen kihívásokra adott válaszok megfogalmazása, az a dolgok természete szerint változik, de a szellemi alap változatlan, mert a természet rendjén, a teremtés rendjén nyugszik. Egy kereszténydemokrata pártnak két csapda-helyzetet kell elkerülnie. Az egyik, hogy a változások bővületében el ne veszítse a lényegét, a másik pedig, hogy ne ragaszkodjon olyan korhoz kötött megfogalmazásokhoz, amelyeket már meghaladott az idő. A feladatunk tehát nem több és nem kevesebb, mint hogy az örök igazságot képviseljük az adott kor nyelvén.

Mit jelent az, hogy keresztényszociális párt? Ezt azért nagyon fontos tudatosítani magunkban, mert a közbeszéd a politikai palettát jobb és balol-

dalra osztja. Ez persze köznyelvi értelemben igaz, és ebben a koordinátarendszerben mi valóban egy jobbközép párt vagyunk; ám nemcsak egy koordinátarendszer van, hanem valójában kettő. Van egy koordinátarendszer, ami a hagyományos értékeket, illetve ezek tagadását mutatja. Egyik tengely a család, egyház, nemzet, a másik pedig ezek tagadása. Ennek értelmében, mi egy markánsan jobboldali, konzervatív párt vagyunk, hiszen a család, a házasság védelmezői vagyunk, hiszünk az egyházak küldetésében és patrióta alapon állunk. Ennek ellentéte, tagadása, mintegy antitézise – az időközben mára már eltűnt – balliberális SZDSZ volt. Igen ám, de van egy másik koordinátarendszer, a szociális igazságosság koordinátarendszere, ahol az egyik tengely a munka, a másik pedig a tőke. Ebben az értelemben a Kereszténydemokrata Néppárt egy mérsékelt balközép párt, hiszen valljuk a munka elsőbbségét a tőkével szemben, és valljuk azt, hogy a tőkének, a magántulajdonnak igenis van közösségi vetülete.

És mi vagyunk az egyetlen világnézeti párt. Kulcsfontosságú, hogy ennek problematikáját is metsző élességgel lássuk. A világnézeti pártoknak világviszonylatban is az a problémájuk, hogy az igazság nem mindig találkozik a többségi közízléssel. Gondoljunk például a magzati élet vagy a házasság védelmére. Itt, ebben a helyzetben két tévedés lehetséges. Az egyik az, hogy nem érdekelnek a szavazatok, mi az igazság oldalán vagyunk, történjék bármi. Ezzel a habitussal könnyen egy hitbuzgalmi kongregációvá lehetünk. Márpe-

dig mi egy politikai párt vagyunk, azzal a céllal, hogy alakítsuk a történelmet, ami pedig társadalmi többséggel, végül is a választások megnyerésével lehetséges. A másik tévedés, hogy a szavazatok kedvéért az önfeladás bűnébe esünk. Igen ám, de ha feladjuk a ránk bízott értékeket, végül is az igazságot, akkor minek csináljuk az egészet? A probléma megoldása, az igazság és többség problémájának megoldása egy világnézeti párt és egy nagy gyűjtőpárt szövetsége. Ez a Kereszténydemokrata Néppárt és a Fidesz szövetsége. Ez teszi lehetővé, hogy egyfelől ne legyen önfeladás és a keresztény tanítás a maga tisztaságában csonkítatlanul megjelenhessen a politikai palettán, másfelől biztosítja azt a társadalmi támogatást, ami lehetővé teszi, hogy alakítsuk a történelmet! Ha egy párt feladja a forrását, az egyet jelent a szellemiség elvesztésével, végül a széthullással. A Fidesz–KDNP szövetség garanciája annak, hogy a forrásvidéket megtartjuk és a szavazók többségét is elérjük.

55. A mi történetünk 1944-re megy vissza, Barankovics István Demokrata Néppártjára és a keresztényszociális mozgalmak hagyományára, amelyek egyszerre mondtak ellent a vadkapitalizmusnak, illetve a barna és a vörös diktatúrának. Annak volt erkölcsi alapja, hogy ellene mondjon a vörös diktatúrának, aki ellene mert mondani a barna diktatúrának. Ma is megvan az a sajátossága, ami végigvonul a magyar történelemben: a „két pogány közt” gondolata. Ami a bukott szocialisták, kommunisták ópogánysága és a megjelenő szélsőjobb neopo-

gánysága közötti Szent István-i örökség védelmezését jelenti.

56. A Barankovics-párt története az egész jobb-közép, polgári-keresztény-nemzeti szövetségnek mintegy történelmi előképe, vállalható normatív története.

„Négy-víz parton, három-hegyen
Mindörökké magyar legyen
A máriás ének.”

Sík Sándor: Az andocsi Máriához

MAGYARSÁG

57. Isten az égi haza mellett földi hazát is adott nekünk, ezért valamiképpen az égi hazához is hűtlen az, aki földi hazájának sorskérdései előtt dezertál.

58. Minden nemzet egyszeri és megismételhetetlen érték. Senki nem adhatja azt a gazdagságot, ami a magyarság, csak mi magyarok. Ha mi eltűnünk a történelemből, akkor az egyetemes emberiség lesz örökre pótolhatatlanul szegényebb egy sajátos arccal, egy dallammal, Istennek egy gondolatával, azzal, amit magyarságnak nevezünk. Éppen ezért nekünk, magyaroknak az egyetemes emberiség felé elsődleges kötelességünk a saját magyarságunk megőrzése, kimunkálása és felmutatása. Mert ez az az ajándék, amit csak mi adhatunk az egyetemes emberiségnek.

59. Két tévedéssel kell szembenéznünk. Az egyiket internacionalista vagy kozmopolita tévedésnek lehet nevezni, ez az a felfogás, amely tagadja, hogy a nemzet érték. Úgy tekint rá, mint a múltból itt maradt relikviára, vagy valamiféle provincializmusra, amivel szemben a modern „européer Embernek” már nincs nemzeti kötöttsége. Nem tudom az emberiség nagyobb megszegényesülését elképzelni, mint ha a francia nem lenne francia, a német német, a lengyel lengyel és a magyar magyar. Ez a kozmopolita felfogás nem az ember kiteljesítése, hanem mintegy antropológiai megcsonkítása. Az internacionalizmus pedig – az osztályideológia téveszméjében – kifejezetten ellenségesen viszonyul a nemzethez. (Nagyon pontos a magyar

nyelv: inter-nacionalizmus, nemzet-közi, vagyis nem a nemzetek közössége, hanem a nemzetek közötti lét, ami egyfajta vákuum-lét, hiány-lét.) A másik tévedést nevezzük sovinizmusnak, ami egy nemzet életjoga alapján tagadja más nemzetek létezéshez való jogát. A keresztény felfogás nemzetben gondolkodik, minden nemzetet értéknek tekint, és azt tanítja, hogy minden nemzetnek joga van a létezéshez, sőt minden nemzetnek éppen az egyetemes emberiség iránti elsődleges kötelessége, hogy a saját értékgazdagságát kibontakoztassa, és az egyetemes emberiség számára elérhetővé tegye.

60. Voltaképpen mi az értelme az államnak? Mi végre van az állam? Mi végre van a Magyar Állam? Nyilvánvaló, hogy nem pusztán azért, hogy a lakcímkártyákat kiállítsa, és az utakat megkátyúzza. Persze ez is feladata, de azért ennél lényegibb célja is van az államnak, mivel az állam végeredményben nemcsak közigazgatási szolgáltató, hanem a nemzet közjogi és – legszélesebb értelemben vett – politikai önkifejeződése. Ezért a magyar állam értelme és célja az, hogy a magyar emberek életminősége javuljon és a magyar nemzet fönmaradjon.

61. A Magyar Országgyűlés először, másodszor és harmadszor az egyetemes magyarságnak tartozik felelősséggel, nem pedig valaki másnak. Az egyetemes magyarságnak – térben és időben. Térben: itt, a mai Magyarországon, a Kárpát-medencében és a nagyvilágon. És időben: mert felelős-

séggel tartozunk a történelem színe előtt az őseink felé, akiktől ezt a hazát, akiktől a nyelvünket, akiktől a kultúránkat örököltük, és felelősséggel tartozunk az utódaink tekintetében is, akik majd el fognak számoltatni egyszer minket, hogy hogyan sáfárkodtunk ezzel az örökséggel.

62. Magyarországnak hasonló szerepet kell vállalni a külhoni magyarság tekintetében, mint amit Izrael vállal a világon lévő zsidóság tekintetében. Minden zsidó, bárhol él a világon, biztos lehet abban, hogy van egy országa – Izrael – és bármi történik, van hova hazamenni, és bármi történik, ez az ország a végletekig kiáll a saját diaszpórák közösségei mellett. Ha Izraelnek szabad, nekünk is szabad.

63. A magyar nemzet – történelmi okokból kifolyólag – egy háromlábú székhez hasonlítható. Egyik lába a magyarországi magyarság, másik lába a határon túli, Kárpát-medencei magyarság, harmadik lába az emigráció magyarsága. Ha bármelyik láb kiesik, vagy eltörik, a szék felborul.

64. Szent István óta a magyar nemzet nem csak kultúrnemzet volt – a magyar nyelv, kultúra és történelmi sorsközösség alapján –, hanem politikai nemzet, amelyet a közjog tartott össze. Gondoljunk a Szent Korona jelentőségére.

65. Az asszimiláció fenyegetésével szemben a hagyományos támogatási formák szükségesek,

de nem elégségesek. Ehhez egy nagyon erős impulzus kell. Ez a nagyon erős impulzus pedig az állampolgárság megadása minden magyarnak, bárhol él a világon. Ez a nemzet közjogi egyesítése, hogy nemzetársaink honfitársaink lehessenek!

66. Nincs A és B kategóriájú magyar állampolgár. Nincs olyan, hogy magyarországi magyar állampolgár és külföldi magyar állampolgár. A Kárpát-medencei magyarság és az emigráció magyarsága nem valami kvázi állampolgárságot vár, mert nem kvázi magyar, hanem ugyanolyan magyar állampolgárságot, mint ami nekünk van. Egy magyar nemzet van, egy magyar állampolgársággal!

67. Hűség a nemzethez van, a hazához. Az EU-hoz, a NATO-hoz, az ENSZ-hez legfeljebb munkavonatkozásbeli lojalitás van. A kettő nem keverhető össze.

68. Emberi jogokon nyugvó nemzeti érdekeinket soha többé nem rendeljük alá más országok belpolitikájának, soha többet nem rendeljük alá más országok érdekeinek, és soha nem rendeljük alá mások szempontjainak.

69. A rabló nem bocsátja meg a megrablottnak, hogy zsákmánya újra és újra emlékezteti: rablott holmi, ő maga pedig rabló. Ezért akarja javainak elrablása után elrabolni a megrablott emlékezetét is, ezért akarja öntudatából, lelkéből is kiforgatni. Ezért az elszakított és kifosztott magyar nemzetrészt

iránti patológikus gyűlölet, ezért az évszázados lélekrablás.

70. Az autonómia nem kegy, amit valamely utód-állam a magyarságnak ajándékoz. Az autonómia, az önrendelkezés: emberi jog a közösség szintjén, tehát ez jár nekünk.

71. Fundamentum az autonómia soha fel nem adása, mert az autonómia a Kárpát-medencei magyarság megmaradásának egyedüli garanciája. A többsmagyarságnak területi autonómia, a kisebbségi magyarságnak kulturális autonómia. A magyarság soha nem követelt olyant, amire ne lenne számos példa Európában. Nem vagyunk kevesebbek semmilyen más nemzetnél. Ha nekik lehet, nekünk is lehet. Nemzeti hitvallásként kell vallanunk, hogy minden tett, ami az autonómia felé vezet nemzetmentő, és minden tett árulás, ami ellene.

72. Az etnikai alapú magyar pártok mellett állunk ki. Mégpedig azért, mert az etnikai alapú magyar pártoknál a magyar mivolt nem járulékos jegy, hanem a lényegadó karakter. Ha a határokon túl föladvánk az etnikai alapú magyar pártokat, akkor létrejönnek előbb vegyes pártok, majd olyan, a többségi nemzethez tartozó pártok, amelyekben van egy magyar tagozat, majd a végén lesznek szlovák, román, szerb pártok, amikben lesz néhány magyar... Ez az asszimiláció kioldozása. Ezért elvi alapon ragaszkodunk az etnikai alapú magyar pártokhoz.

73. Magyarország felelős a nemzetrészekért. Ám a nemzetrészek is felelősek önmagukért, egymásért és Magyarországért, végeredményben az egyetemes magyarságért.

74. Szent István korában két zsákutca fenyegette a magyar megmaradást, és Szent István bölcsessége, hogy mindkettőtől megvédte a magyarságot. Az egyik zsákutca Koppány pogánysága volt, aki nem értette meg az idők szavát. Én nem tudom, hogy Koppány magyarabb volt-e, mint Szent István, de azt pontosan tudom, hogy a magyar megmaradást Szent István jelentette. A másik zsákutca a nemzeti függetlenség feladása, aminek szimbóluma Orseoló Péter, aki felajánlotta hűbérbe Magyarországot a Német-római Császárságnak. Szent István történelmi művében az a zseniális és azért jelenti a magyar megmaradást, mert úgy kapcsolódott a keresztény Európához, hogy eközben nem lettünk sem a Német-római Császárság, sem a Bizánci Birodalom hűbérese.

75. Szent István idején pontosan ugyanaz volt a megmaradás parancsa, mint ami 1848-ban, vagy 1956-ban. Szent István korában ezt úgy fogalmazták meg, hogy a keresztény Európához való csatlakozás és a szuverén magyar állam megteremtése. 1848-ban ez úgy hangzott, hogy haza és haladás, vagyis a nemzeti függetlenség kivívása, illetve a polgári átalakulás. 1956-ban ugyanez volt a feladat: a polgári demokrácia, a jogállam megteremtése, véget vetni a diktatúrának és a nemzeti

függetlenség kivívása, magyarul az, hogy menjenek ki a szovjet megszállók. És ez a kettős egy feladat: a szükséges társadalmi átalakulás, az idők szavának megértése és a nemzeti függetlenség biztosítása, ez a magyar megmaradás feltétele! A magyar nemzet sírásója, aki a kettő közül bármelyiket is feladja.

76. Azzal a jellel, ahogy Szent István a Szentkoronát felajánlotta a Szűzanyának, ezzel az immans magyar történelemnek transzcendens távlatot adott.

77. Jézus Krisztusban minden nemzet története üdvtörténétté lett. Így, mivel minden nemzet története valamiképpen az üdvtörténet része, így a mi magyar nemzetünknek a története is üdvtörténet.

*„Engedhatsz mindenben, ami a tiéd,
de abban, ami Jézus Krisztusé,
nem engedhatsz!”*

Szent Josemaría Escrivá

EGYHÁZ

78. A szekularista elméletekkel szemben bölcs dolog szem előtt tartani, hogy a Szentlélek nem szociológiai kategória.

79. A szinkretista gnoszticizmus időszakát idézi most a világ, aminek a lényege az, hogy az igazságok nevében definitíve tagadja az Igazság létét.

80. Nekünk, keresztényeknek a dolgunk részint az, hogy bölcséleti-teológiai minőségben, tanúságtevő módon mutassuk be a hitet, részint pedig – ezt mintegy bevezetve – relativizáljuk a relativizmust, hintsük el a hitetlenséggel szembeni hitetlenség termékeny magvait.

81. A liberális relativizmus vonatkozásában relativizálni kell az ideológiájukat. Például kedvenc szlogenjüket, a „világnézeti semlegességet”. Először is világnézetiileg legfeljebb egy döglött ló semleges, és nyilvánvaló, hogy a „világnézeti semlegesség” fából vaskarika. Az helyes, hogy az állam világnézeti kérdésekben legyen semleges, vagyis a profán, immanens állam nem hivatott teológiai, transzcendens kérdések eldöntésére. De az állam nem lehet „semleges világnézetű”, pláne nem propagálhat ilyent – amint azt a liberálisok szeretnék –, mert a világnézetiileg semleges államnak – az egyébként nem létező – „semleges világnézettel” szemben is semlegesnek kellene lennie.

Hasonlóképpen világossá kell tenni, hogy az állam és az egyház elválasztása nem jelentheti az egyház és a társadalom elválasztását.

82. Az egyház sui generis valóság. Tehát nem az állami intézményrendszer valamely alrendszere, hanem az állammal azonos rangú valóság. Két tökéletes társaság (*societas perfecta*) van: az egyház és az állam, hiszen létük nem vezethető vissza egy másik, eredendőbb közösségre, és a sajátos céljaik eléréséhez szükséges eszközökkel mintegy önmaguktól rendelkeznek, nem pedig egy másik kegyelméből. Tehát az egyház a létét nem az államtól vette, sajátos céljához, az üdvösség szolgálatához való eszközeit nem az államtól kapta (dogmatika, szentségtan, liturgia, kánonjog), hanem végső soron isteni alapítójától. Ezért állam és egyház kapcsolatában nem fogadható el semmiféle alá-fölérendeltség, csak a legszigorúbb mellérendeltség.

83. Teljességében akarjuk elismerni az egyház szolgálatát. Ha megnézzük egy egyházi intézményt, mondjuk a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet, a Piarista Gimnáziumot, a Bethesda Református Gyerekkórházat, akkor azt látjuk, hogy egy valóság, de két aspektusa van. Egyfelől, mint egyházi valóság – amely az üdvösség jele és eszköze – a transzcendenciára irányul. Ebben a tekintetben az immanens, világi államnak egyetlen feladata lehet: a vallásszabadság biztosítása a maga teljességében. Nyilvánvaló, hogy a profán állam nem illetékes abban, hogy teológiai kérdésekben állást foglaljon. Tehát a szorosan vett transzcendentális aspektus tekintetében, ha az egyházat úgy fogom fel, mint vallásos közösséget, akkor ebben a tekintetben az állam feladata a vallásszabadság biz-

tosítása. De éppen transzcendentális lényegéből következően, és miután az egyház a világban él, ezért közfeladatokat vállal át. Amennyiben pedig közfeladatokat vállal át, annyiban ezt az államnak el kell ismernie, és nem mondhatja azt, hogy „drága barátaim, én biztosítom a vallásszabadságot, ti meg tartsátok fenn az intézményeiteket, ahogy tudjátok”, hanem az állami-önkormányzati intézményrendszerrel teljesen azonos módon kell finanszíroznia az egyházi intézményrendszert, mivel az közfeladatokat vállal át. Tehát az egyházi intézmény egyfelől vallásos közösség, itt az állam feladata a vallásszabadság biztosítása, másfelől közfeladatot átvállaló intézmény, amelynek finanszírozása az állam feladata.

84. A kereszténység mind történelmileg, mind szociológiailag releváns valóság. Lakossági igény alapján, ha közfeladatokat vállal át, akkor mindenfajta finanszírozás alapjának annak kell lenni, hogy ugyanazon közfeladat átvállalásáért ugyanazt a támogatást kapja meg, mint a hasonló állami vagy önkormányzati intézmény. Mert ha ez nem történik meg, akkor nemcsak arról lenne szó, hogy egyházi és állami intézmény között tétetne különbség, hanem arról, hogy gyerek és gyerek között tétetik különbség, mégpedig vallási alapon. Ezért mindenfajta egyházfinanszírozás alapja csak az lehet, hogy ugyanazért az általános iskolai vagy egyetemi képzésért, ugyanazért a szociális ellátásért vagy ugyanazért a vakbélműtétért ugyanazt a támogatást kapja meg, mint bármelyik más világi intézmény.

Mert ha ez nem történik meg, akkor ezáltal az állam azt mondja, hogy kérem, ha a keresztények, a vallásos emberek, saját egyházi intézményeket akarnak, iskolát vagy kórházat, akkor mintegy pluszban tartsák fenn. De miután a vallásos, a keresztény emberek is adófizető állampolgárok, ugyanúgy, mint bárki más, és ugyanúgy a mi adónkból is tartatnak fenn az összes állami intézmények, ezért ha nekünk saját intézményeinket pluszban kellene fenntartani, akkor ez azt jelentené, hogy kettős adófizetésre vagyunk kényszerítve, ami egyenlő annak deklarálásával, hogy másodrendű állampolgárok vagyunk.

85. Veszélyes tévedés, melyre szélτέben-hosszában hivatkoznak, nemcsak nálunk, hanem Nyugat-Európában is. Ez a felfogás azt mondja, hogy az intézményrendszer – mondjuk az iskolák esetében – két részre osztható: állami és nem állami. Az államiba tartozik az állami-önkormányzati, a nem államiba az egyházi és az alapítványi. Következésképpen az állami teljes finanszírozású, a nem állami részfinanszírozású. Ez azért teljesen helytelen megközelítés, mert a vallásszabadságból következik az, hogy katolikus emberként katolikus iskolába járjak. Ez emberi jogom. Márpedig egy emberi jog megvalósulását nem lehet anyagi feltételekhez kötni. Tehát a helyes felosztás az, hogy van – maradva az iskolák példájánál – public school, tehát nyilvános iskola, amibe tartozik az állami-önkormányzati és az egyházi, mert ez emberi jogi alapon van, és van a privat school, vagyis a magániskola, ami-

be az alapítványi tartozik. Mégpedig azért, mert az alapítványi iskola voltaképpen egy vállalkozás, ahol valamilyen speciális szolgáltatást nyújtanak – például különleges módszerek, délutáni teniszezés, vagy nyelvkurzus Oxfordban – amit az azt igénybe venni kívánók megfizetnek. Az első esetben, a nyilvános iskola esetében tehát – ami lehet állami, önkormányzati, egyházi –, az állam teljes finanszírozást köteles biztosítani, a magániskolák esetében pedig részfinanszírozást. Ez egy nagyon fontos distinkció, mert ha itt elcsúszunk, akkor ennek nagyon komoly és hosszú távú negatív következményei lehetnek.

86. Nem normális állapot az, hogy úgy le lehet érettségizni, hogy a gyerek esszét tud írni arról, hogy mondjuk a kovalens kötésben erre vagy arra pörögnek az elektronok, vagy hogy milyen az erdei pajzsika spórás szaporodása, de arra nincs intézményesen tanított válasza, hogy miért ne fojtsa meg a szomszédját, ha haragszik rá. Amikor nyilvánvalóan sokkal fontosabb az emberi egzisztencia szempontjából az a kérdés, hogy például „miért van valami és miért nincs inkább semmi, amikor sokkal egyszerűbb lenne, hogy ne legyen semmi, mint hogy legyen valami”, vagy az, hogy „miért vagyok, és miért nem inkább nem vagyok, és mi végre vagyok?”, vagy „miért tegyem a jót és kerüljem a rosszat”? Ez végtelenszer fontosabb, mint az, hogy mi van a kovalens kötéssel vagy az erdei pajzsikával. Vagyis intézményesen kell biztosítani az etika tanítását azoknak is, akik valamilyen ok

miatt nem akarnak hittant tanulni. Nekik sem árt, ha hallanak valamit Szókratészről, Senecáról vagy Kantról. A kulcsfogalom a kötelezően választható etikaoktatás. Tehát a gyerek vagy felekezeti hit- és erkölctant tanul, vagy etikatárgyat, de valamelyiket tanulnia kell. Ugyanúgy, ahogy nincs vita azon, hogy nyelvet tanulni kötelező, aztán mindenki szabadon eldönti, hogy angolt, németet, franciát vagy olaszt akar tanulni, de valamelyik nyelvet kötelező. Ugyanígy gondolom a hittan vagy etika tárgyi esetében is.

87. Szeretném hangsúlyozni, hogy nem az állam tanít hittant. Sőt, még csak arról sincs szó, hogy az állam megbízná az egyházat a hitoktatással, hanem a vallásszabadság alapján az egyház szabadon tanítja a hittant, az állam pedig az állampolgári jogegyenlőségből eredően ugyanúgy finanszírozza azt, mint bármely más fakultatív tárgyat.

88. Mindig eltűnődöm azon, hogy miért jó az bárkinek is, hogy egyházellenes reflexektől vezérelve akadályozza az egyház szolgálatát? Mert már csak pragmatikus megfontolásból az ateista embernek is az az érdeke, hogy öregségében, betegségében, halálos ágyán olyan apáca ápolja, aki Isten és ember iránti szeretetből erre tette föl az életét, mintsem olyan szociális otthoni vagy kórházi alkalmazott – nagy tisztelet a kivételnek –, aki azért csinálja ezt a munkát, mert éppen nem talált jobb állást.

89. Szent István Magyarországon a kereszténység nem szubkultúra, nem egy vagyunk a szubkultúrák közül, nem vagyunk valamiféle „másság”. Más lehet más – de hozzánk képest más!

90. A vallásszabadság megvalósulása nem azonos az egyházi jogi státuszba való vétellel. A vallásszabadság emberi jog, velünk született valóság, ezt nem az állam adja, hanem felismeri és elismeri. Viszont az egyházi státuszt, mint jogi kategóriát és az ezzel járó konkrét kedvezményeket és támogatásokat az állam adja, mégpedig ésszerű okok alapján, a társadalom java, a közjó érdekében. Tehát attól, hogy valakinek nincs egyházi jogi státusza, attól még korlátlan a vallásszabadsága, mert – az alkotmány határain belül – olyan kultuszt talál ki, amelyet csak akar. De ebből nem következik, hogy egy tegnap kitalált vallási kísérletnek pontosan olyan kedvezményeket kelljen biztosítani, mint egy sok évszázados, nagy társadalmi támogatottságú, intézmények tömegét fenntartó történelmi egyháznak.

A distinkció nem diszkrimináció. Mert amint diszkrimináció azonos dolgokat különbözőképpen kezelni, ugyanúgy diszkrimináció különbözőket azonosképpen.

91. A Szent István-i tanulság: ami jó az Egyháznak, az jó az országnak, és ami jó az országnak, az jó az Egyháznak.

92. Az Egyház társadalmi tanítása része a teológiának. Ez a pápai kijelentéssel is megerősített tétel

rendkívüli lehetőségű és felelősségű fundamentum. Nem pusztán azt jelenti, hogy nem lehet számunkra közömbös e világ berendezése, hanem azt is, hogy az ebben való részvételünk ténye és – az enciklikák által meghatározott – iránya hitünkbe, következésképp üdvösségünkbe vágó kérdés.

Mindezek alapján szembe kell néznünk egy széltejében-hosszában hangoztatott lózunggal: az „egyenlő távolságtartás” követelésével. Ha hajlandóak vagyunk a teológia és a józan ész alapján megfontolni ezt a követelést, akkor nyilvánvalóvá válik téves, pontosabban abszurd volta. Mert mit jelent az Egyházzal szemben az egyenlő távolságtartás követelménye? Először is azt, hogy az Egyháznak kellene változnia a politikai pártok programjai és programváltozásai szerint. Tehát az Egyháznak kellene lesni, hogy melyik párt mikor mit talál ki, hogy az „egyenlő távolságtartásnak” megfelelően jobbra-balra sasszézva mindig mindenkivel szemben meglegyen az „egyenlő távolság”. Ezzel szemben a valóság pont fordított. Az Egyház a hitletétel sziklaalapján áll, és a politikai pártok ehhez a szilárd ponthoz képest mozognak: közeledhetnek vagy távolodhatnak. És az Egyház a maga társadalmi tanítása alapján, abból következően, a világ megfelelő berendezéséért együttműködik politikai pártokkal ott, akkor és annyiban, ahol, amikor és amennyiben azok politikai törekvései erre irányulnak és ebbe az irányba is hatnak. Ahol ez így van, ott együtt kell működni, és ahol ez nincs így, ott nem kell együttműködni.

Ezek után aligha lehet érdektelen a dolgok mögé is vetni egy pillantást: mi célból és kik által

sugalltatnak és hangoztattatnak mindezek? A cél: az Egyház társadalmi és politikai relevanciájának megkérdőjelezése, tagadása, majd kiküszöbölése. Eszerint az Egyház foglalkozhat pl. karitatív ügyekkel, de nem lehet történelmi tényező kulturális és – különösen nem – politikai értelemben. Miért? Mert ha a vallásnak, az egyháznak társadalmi, politikai relevanciája van, akkor az egyházas értelmiségnek is van ilyen legitimációja. Ez pedig a legérzékenyebben érinti hagyományos ellenfelét, a szekularista értelmiséget, akik a „szakértői” mítosz ürügyén korlátlanul és konkurencia nélkül akarják uralni politikai monopóliumukat.

Tehát: „a vallás magánügy” (kommunista és liberális) követelés a szekularista értelmiség létérdeke. Ezért az individualista vallási hagyományok felmelegítése és propagálása, mivel mindez relativizálja az Egyház társadalmi relevanciáját. Ők pontosan tudják: az Egyház és az egyházas értelmiség nemcsak hitbeli (szervezeti, szellemi) egységben, hanem érdekbeli közösségben is van.

Ha ugyanis az Egyház politikai relevanciáját kétségbe lehet vonni („egyenlő távolságtartás”, „a vallás magánügy”, szektásítással való relativizálás), akkor az egyházas értelmiséget ki lehet szorítani. És ahogy az egyházas értelmiséget kiszorítják, úgy válik egyre illuzórikusabbá az Egyház társadalmi relevanciájának megjeleníthetősége.

93. Az egyháznak ugyanolyan joga van akár a politikai véleményének kifejtéséhez is, mint a társadalomban működő bármely más jogi személy-

nek. Egy papnak pontosan ugyanolyan alkotmányos joga a politikai nézeteit kifejteni, mint nekem, vagy bármelyikünknek. Hogy az egyház ezt nem teszi, ezt teológiai és lelkipásztori megfontolásból következő önkorlátozásból nem teszi, nem pedig azért, mintha az államnak vagy politikai erőknek a diktátumát elfogadná. Egyébként is: ha egy pap direkt pártpolitikai vizekre tévedne, az egyes-egyedül a püspökére tartozik, nem pedig a pártokra vagy az államra.

94. Mindszenty Józsefet üldözték a nácik, és üldözték a bolsevikok. Ő ellent mert mondani a náciizmus idején a barna diktatúrának, és ellent mert mondani a kommunizmus idején a vörös diktatúrának. Ezért ő személyében szimbolizálja, hogy a náci és a bolsevik ideológia lényegileg hasonló, és mind a két ideológia természetéből eredően keresztényellenes és neopogány. És ezért az ő személyében, az ő személyes sorsában be lehet mutatni, hogy a náciizmus és a bolsevizmus, mert istentelen, tehát embertelen, és mert embertelen, ezért istentelen. Antikrisztianus és neopogány. Példája annak – aminek ma is üzenete van –, hogy azért, mert nem szeretjük a nyilasokat, még nem kell szeretnünk az ávosokat, és azért, mert nem szeretjük az ávosokat, még nem kell szeretnünk a nyilasokat!

95. Szent László legendáiról persze lehet azt mondani, hogy „ezek csak legendák, illetve mondák”. A mi pozitivista szemléletünk szerint történelmi tény az, ha pontosan megmondják, hogy hány

óra hány perckor, itt és itt, adatszerűen mi történt. A legenda viszont azt mondja meg, azt is kifejezi, hogy annak az adott eseménynek mi volt a történelmi hatása arra a közösségre. Ennyiben a legenda mélyebb és szélesebb jelentésű és jelentőségű! Így van ez a nép kollektív emlékezetében, a nemzet mondáiban; az Egyház hagyományában, a szentek legendáiban.

96. Isten az Abszolútum. Abból, hogy abszolút, következik, hogy egy, mert ha nem egy lenne, akkor mintegy korlátoznák egymást, tehát nem lehetne abszolút.

Az Abszolútum abszolút voltából következik, hogy abszolút tudása van mindenről, így önmagáról is. Az Abszolútum elgondolja önmagát: a Gondoló az önmagáról való Gondolatot. Ha én elgondolom magamat, az abban különbözik attól, ha az Abszolútum gondolja el önmagát, hogy az én magamról való elgondolásom nem tökéletesen azonos velem – vagyis én és az én-képem nem ugyanaz –, továbbá én valóságosan létezem, míg a magamról való elgondolásom csak fogalmilag van a fejemben. Ezzel szemben, ha az Abszolútum gondolja el önmagát, akkor az tökéletes, vagyis önmaga és az önmagáról való gondolata ugyanaz. Továbbá mivel ugyanaz, ezért nem csak ő van valóságosan, hanem az önmagáról való gondolata sem csak fogalmilag létezik, hanem ugyanolyan valóságosan van, mint ő maga. Mivel a Gondoló személy – hiszen elgondolja önmagát –, ezért a Gondolat sem lehet személytelen – hiszen akkor sem tökéletes, hi-

ány nélküli nem lenne, sem ugyanaz, mint a Gondoló. A Gondoló, mint végtelen értékre a Gondolat-ra irányul, a Gondolat pedig, mint végtelen értékre a Gondolóra. Ez a szeretet, amiben és ami által a Gondoló a Gondolatra és a Gondolat a Gondolóra irányul: a Gondolás, maga is végtelen – hiszen végtelent „közvetít”, vagyis nem lehet „kisebb”, mint a Gondoló és a Gondolat –, ezért maga is személy. Mindebből – mivel belátható, hogy más vonatkozás nem lehet – állítható, hogy az Abszolútum: Önmagát Gondoló Gondolat.

97. Igazából a kérdés az az, hogy a Szent ábrázolható-e egyáltalán? Az Ószövetség válasza – sőt minden kereszténységen kívüli, de teológiai minőségű válasz – az, hogy nem. Mégpedig azért nem, mert a Szent, az Abszolútum nem ragadható meg emberi formában. Egyedül a kereszténység az, amiben megjelenik a Szent Képe. Mégpedig azért, mert maga a Voltaképpen, maga az Abszolút, maga a Szent vált Képpé. Maga az Isten vált Képpé Jézus Krisztusban. Krisztus, mint az Isten Ikonja, egyszer és mindenkorra lehetővé tette a Szent képi ábrázolását. „Aki engem lát, látja az Atyát.” És miután Isten népe Krisztus misztikus teste, ebből következően a Szent ábrázolása legitim Isten népe tekintetében is, elsősorban a Boldogságos Szűzanya vonatkozásában, másodsorban a szentek vonatkozásában, hiszen ha egyszer Isten népe Krisztus teste, és Krisztus Isten Képe, akkor Isten népének tagjaira is átsugárzik az Atya képmásisága.

98. Mindig hálás leszek az Alma Maternek, a Hittudományi Akadémiának. A dogmatika órák között volt egy óra, amit disputának neveztek. Minden hallgató szemeszterenként felkészült egy gondolkodóból – sokszor olyanból, aki részben vagy egészben szemben állt a katolikus tanítással –, oly mértékben, hogy végigolvasta a műveit, tanulmányozta a vitáit, mintegy beleélte magát az illető gondolatvilágába, így annak belső logikájából olyan kérdésekben is ki tudta következtetni az álláspontját, amilyen kérdésben nem is volt kifejtett álláspontja. Majd ennek a gondolkodónak a nézeteit meg kellett védenie a professzorral és az egész évfolyammal szemben. Ez a disputa óriási élmény volt és óriási tanulság. Részint azért, mert megtanított behelyezkedni olyan gondolkodásmódba is, ami nem az enyém, sőt akár ellentétes az enyémmel, így adott egyfajta nyitottságot, részint mert felkészített olyan vitatechnikára, amiben ki lehetett próbálni a különböző gondolatok érvanyagát, meggyőző erejét.

Mindennek hasznát veszem nap mint nap a politika lövészárkaiban is, mert akkor tudok ellenfeleinkkel vitatkozni, ha kipróbálom nem csak a saját, de az ellenfelek érveinek is az erejét, mind az igazságtartalom, mind a meggyőzőerő tekintetében. A szélsőbaltól a libertiniánuson át a szélsőjobbba ki kell próbálni, mintegy behelyezkedve a felfogásuk belső világába, logikájába, nyelvezetébe. Családomat és barátaimat rettenetesen fel tudom idegesíteni, amikor rajtuk próbálom ki ezeket, mint ahogy az ember kipróbál egy új kardot, hogy

milyen a fogása, hogy lehet vele suhintani, stb. Bizonyára ketté állna a füle annak, aki kihallgatná, hogy miket mondok ilyenkor... De aki nem vállalja ezt a szellemi kalandot – akár olyan nézetek tekintetében is, amiktől zsigerileg irtózik – az nem ismeri meg az ellenfél belső logikáját, és nem fogja tudni kiszámítani a következő lépését, érveit, nyelvi erejét, szugesszióját, tehát végeredményben azt kockáztatja, hogy alulmarad a rábízott értékek és érdekek védelmében. Aki nem próbálta ki jó alaposan az ellenfél kardját, az nem fogja tudni igazán használni a saját pajzsát.

99. Amikor Clinton volt az Egyesült Államok elnöke, meghívást kaptam Washingtonba az imareggelire. Mi tagadás, nagyon meg voltam magammal elégedve, hogy no, azért Semjén Zsolti nem akárkí, hogy az Egyesült Államok elnökével fog reggelizni. Elmentem reggel a hetes misére a ferences atyákhoz, és akkor átjárt a Jóistentől egy felismerés: igen, nagy dolog az Egyesült Államok elnökével reggelizni, de kicsoda ahhoz képest, hogy a teremtmény Isten minden áldott nap meghív az asztalához. És nem egy ócska lekváros szendvicset ad, hanem saját magát. Bennem ekkor kerültek helyére a dolgok.

100. Hittel, virtussal, humorral. A hungarofób és antikrisztianus gyűlöletre pedig egy válasz van: a magyarság és a kereszténység iránti szeretet.

SEMJÉN ZSOLT

*Az örök magyarság
küldetésében*

„Magyarjaim, ha felemlegettek
úgy négyszázötven esztendők múltán,
legyetek résen. Új áfiummal:
kolduló haddal vonul fel a szultán.”

Vári Fábián László: Szellembeszéd
(Csontváry: Zrínyi kirohanása c. festményéhez)

A CENTRÁLIS ERŐTÉR

– *Mintha az ellenzék semmit nem tanult volna április 8-ából.**

– Szögezzük le: ilyen még nem volt a politikatörténetben, hogy valamely politikai közösség háromszor egymás után kétharmados parlamenti felhatalmazást nyerjen, ráadásul különlegesen erős legitimitációt adó magas részvétel mellett. Kimondható, hogy a 2008-as szociális népszavazásunk óta minden országos választást megnyerő Fidesz–KDNP-szövetség a hazai és az európai politikatörténet legsikeresebb politikai konstrukciója. Az ellenzék mostani csúfos bukásának számos oka van, például nincs válasza arra a kérdésre, hogy miért ne Orbán Viktor legyen a miniszterelnök.

– *Korrupció – vágják rá kapásból.*

– A mai ellenzék kormányzása idején nagyságrenddel nagyobb volt a korrupció, ráadásul például a közmű privatizáció során a nemzeti érdekel szöges ellentétben; és az is világos, hogy erre a vádaskodásra hangszereli a külső támadásokat a Soros-hálózat, ahogy tette ezt a kijevei Majdan-tól Prágáig, Bukaresttől Pozsonyig. De a gazdaság

* 2018. április 8-án a Fidesz–KDNP 2/3-os többséggel nyerte meg az országgyűlési választásokat. (A világ politikatörténetében is egyedülálló módon egymás után harmadszor!) A határon túli magyarok 96,4%-kal támogatták a Fidesz–KDNP-t. A 2/3 éppen az ő szavazatainak köszönhetően sikerült.

erősödik, 4% felett a GDP, az államadósság folyamatosan csökken, ráadásul külföldi kitettsége töredékére apadt az elmúlt években. Radikálisan emelkednek a reáljövedelmek, nőnek a megtakarítások, bővül a belső fogyasztás, az államháztartás hiánya egyre kisebb.

Nem utolsósorban Magyarország helyes választ adott a tömeges illegális migrációra, megvédve identitását és polgári biztonságát. A primer gyűlöleten túl normális, ésszerű válasz tehát nincs arra a kérdésre, hogy miért is kellene a kormányt, a miniszterelnököt leváltani. Pláne alternatívaként azt állítani, hogy: Szél Bernadett miniszterelnök, Gyurcsány pénzügyminiszter, Vona belügyminiszter... A Soros–Simicska perverz koalíció totálisan megbukott.

– *Volt ilyen koalíció?*

2010-től a politikai helyzetet a Fidesz–KDNP jelentette nagy centrális erőter* határozza meg, tőle balra a balliberális pártok és az elhelyezhetetlen LMP, tőle jobbra az eredeti Jobbik, melyek egymással nem kompatibilisek. Simicska Lajos személyes bosszúvágya és a Soros-hálózat ideológiai-gazdasági törekvései e centrális erőter megszüntetésére, egy duális erőter létrehozására szövetkeztek. Ezért az ellenzéki médiájuk átvette

* A centrális hatalmi erőter kifejezést itt pártpolitikai összefüggésben értem, de legalább ilyen fontos annak értékrendi (polgári–keresztény–nemzeti) és témavonatkozása (rend, országvédelem, családtámogatás, nemzeti elkötelezettség).

az irányítást, az volt a terv, hogy a Jobbikot – a Simicska féle Hír TV-től a Soros féle 444-ig terjedő palettán egy kottából játszva – átpozícionálják és így kompatibilissé tegyék a balliberális pártokkal.* Mert így lett volna az egyik oldalon a kormánypártok, a másikon az egész ellenzék, vagyis duális erőtér lett volna.

Két árulás volt: Simicskáé és Vonaé. Simicska árulása így rántotta magával Vona Gábor vallási jellegű, illetve politikai árulását. A Jobbik bukott elnökének az a mondata, mely szerint az iszlám az emberiség utolsó reménysége, keresztény szempontból hittagadás, vagyis *aposztázia*, mert az emberiség utolsó reménye Jézus Krisztus! Vona Gábor ugyanezt politikai síkon is elkövette, amikor azt mondta, hogy ő adta a Jobbik lelkét, és ő is vette el. Ezzel elárulta és megtagadta a nemzeti radikalizmust. A Gárdától eljutott a Spinoza Házig, Budaházytól Heller Ágnesig. Jézus azt mondta: „ha egy ház meghasonlik önmagával, az a ház nem állhat fenn tovább.” Ez a mai Jobbik Simicska és Vona ketős árulásának mérgezett gyümölcse. Az ellenzéki média nagy terve teljes kudarccal végződött, pártjaik pedig szétesőfélben vannak.

– Az európai szintén viszont töretlen az erejük, folyamatosan támadják és megtorlással fenyegetik az érdekeik védő Magyarországot. Mire számít a jövő évi európai parlamenti választáson, amely jól láthatóan két világnézet küzdelme lesz?

* Így jött létre a mai (DK–Jobbik) reformkommunista–reformfasiszta ellenzék.

– Angela Merkel fordult a Wilkommenskul-turhoz képest, nemrég azt mondta, Magyarország Németországot is védi a kerítéssel. Ausztria messzire jutott az „oldalsó szárnyakkal felszerelt kapu” bárgyúságától, ki emlékszik ma már Faymann kancellárra, vagy utódjára, Kernre? Olaszországban is jelentéktelenné vált Matteo Renzi. Az új római belügyminiszter, Matteo Salvini korábban elképzelhetetlen dolgokat mond és tesz Brüsszel döbbenetére.

Egész Európában megfigyelhető a migrációellenes és a nemzetállami szuverenitást védő politika megerősödése, ezért arra számítok, hogy jövőre a globalista erők jelentősen visszaszorulnak az Európai Parlamentben, és a mostani Bizottság tagjából is csak hírmondó marad. *Nekünk a keresztény civilizáció védelmét és a nemzeti szuverenitást kell a zászlónkra írni!*

– *Két év múlva lesz Trianon centenáriuma, Románia már idén az Erdély elszakítását kimondó gyulafehérvári nagygyűlés századik évfordulójának lázában ég.*

– A románságnak azt üzenem, ha ennyire ünneplik a Gyulafehérvári Gyűlést, akkor annak deklarációját a magyar autonómiáról alaposan tanulmányozzák, és tartsák be. Trianon évével három teendőnk van. A nemzeti gyász természetes, de nem válhat kizárólagossá. Okunk van büszkének lenni arra, hogy túléltek Trianont, noha azt akarták, hogy ne legyen életképes Magyarország, a magyarság ne élje túl. Mégis erősödünk, soha nem látott magyar identitáserősítést és gazdaság-

fejlesztést hajtunk végre a Kárpát-medencében. A trianoni utódállamok nagy része ellenben eltűnt, Csehszlovákia békésen, Jugoszlávia véres polgárháború során. Az emlékezés és a büszkeség arra is kötelez minket, hogy bemutassuk a történelmi igazságot magunknak, a nagyvilágnak és az utódállamoknak is, szerintem különösen fontos, hogy az ő nyelvükön is. Megjegyzem, ebben a Magyar Tudományos Akadémiának főszerepet kellene vinnie, de amit eddig letettek az asztalra, az nem csak halovány, hanem nem tűnt fel, hogy a magyar ügy szószólói lennének...

– *Romsics Ignác akadémikus nemrég egy interjúban azt nyilatkozta, hogy Erdélyt örökre elvesztítettük, ezt Raffay Ernő történész professzor elvtelen, reménytelenséget tápláló mondatnak minősítette...*

– Nem ismerem a szövegkörnyezetet, ami-
ben akadémikus úr szavai elhangzottak – akinek műveit rendszeresen olvasom –, de ez így nyilvánvalóan nem igaz, és tényleg reményt veszítő. Azt persze lehet mondani, hogy a határok megváltoztatása ma az EU-ban nem reális, vagy hogy persze látjuk az etnikai arányokat, 100 év intézményes magyar ellenességének a következményét. De amíg másfél millió erdélyi magyar Erdélyben meg akar maradni magyarnak, akkor hogy veszett volna el a magyarság számára Erdély? Ezt a románok is tudják, azért a székely zászló tilalma, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem megfojtása és órákig lehetne sorolni. Különben a románságnak súlyos nemzetpolitikai válsággal

kell most szembenéznie: Moldávia nem akar csatlakozni Romániához.

– *Meglep.*

– Pedig így van. Hogy képzeletbeli példával érzékeltessem a magyar olvasónak: képzeljük el, hogy van egy magyar nyelvű állam Magyarországhatárán, és ők azt mondják nekünk, hogy mi nem akarunk csatlakozni hozzátok. Azért ez megrendítené a nemzeti büszkeségünket... De a többi utódállamnak sincs oka triumfálni. Jugoszlávia felbomlása után Szerbia elveszítette a szerb nemzet bölcsőjének tekintett Koszovót és a tengeri kijáratot jelentő Montenegrót, és feldolgozhatatlan morálisan Srebrenica. A horvát nemzettudatban súlyos ellentmondás, hogy az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlásával nem a függetlenség jött el, hanem a magyar–horvát kiegyezéshez képest rosszabb helyzetbe, gyakorlatilag szerb dominancia alá kerültek. És ott van a kérdés: hogyan viszonyulnak az usztasa államhoz? Végül is Horvátország kétszer is kilépett Jugoszláviából. Csehszlovákia cseh dominanciával jött létre. A Tiso-féle bábállam nem vállalható történelmi előképként, de tény: hogy végül is Meciarral Szlovákia különvált Csehországtól. Fontos, hogy a szlovák nyelv két szót használ Magyarország megnevezésére: *Mad'arsko* a mai Magyarországot jelöli, *Uhorsko* ellenben a történelmi Magyarországot, melynek a szlovákság is része volt, és amelynek királyait, például Szent Istvánt ők is magukénak vallják. A mi feladatunk, hogy ezt a pozitív tartalmú Uhorsko-gondolatot erősítsük, és minden lehetséges

alkalommal rávilágítsunk, hogy az államhatároktól függetlenül a Kárpát-medence a természetes egység.

(*Demokrata*, 2018. június 20.,
az interjút Ágoston Balázs készítette)

*Orbán Viktor miniszterelnök, a Fidesz elnöke
és Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes,
a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke a negyedik
Orbán-kormány megalakulásakor a Parlamentben*

ÖSSZNEMZETI PARADIGMA

– a nemzetpolitikai forradalomról és Brüsszel dühéről –

– Felkaptam a fejem, amikor előadásában azt mondta, hogy a nemzetpolitikai forradalom az időjárásjelentésben is megvalósult.

– Így van. Persze történelmi tett – ami személyes életcélom – a honosítás, egymillió új magyar állampolgár; az identitáserősítés – ezer magyar Kárpát-medencei óvodától a Sapientia erdélyi egyetemig –, megtízszereztük a támogatás összegét; és a gazdaságfejlesztés az egész Kárpát-medencében; – de ennek az élet minden területén meg kell jelennie. Az apróságok fontosabbak, mint gondolnánk: például hogy ne csak az legyen az időjárásjelentésben, hogy milyen az idő Budapesten és Szegeden, hanem pontosan ugyanúgy, hogy milyen Kolozsváron és Kassán. És ugyanúgy legyen a sporthírekben az, hogy jégkorongban mit játszott a Csíkszereda, vagy fociban a Dunaszerdahely, mint az, hogy mit játszott a Fradi. Ezt nevezem én össznemzeti paradigmának.

– Kiemelne még valami újdonságot?

– Például az Operaház Kárpát-medencei körútját. Mivel úgyis teljes tatarozása folyik az Operaháznak, megbeszéltem Ókovács Szilveszterrel, hogy – kerül, amibe kerül – grandiózus turnékat tartunk Beregszásztól Sepsiszentgyörgyig, ingyenesen, mint az Anyaország ajándékát a kül-

honi magyarságnak. Katartikus így és ott Erkel Hunyadija! A lélegzetem is elállt attól az erőttől, ahogy a kamion-konvoj végigdübörgött Erdély útjain.

– Csodálom, hogy ezt le tudták tolni az utód-államok torkán... Migránspolitikájuk viszont Brüsszel torkán akadt...

– Nem a brüsszeli bürokratáknak kell megfelelnünk, hanem a magyarságnak! Történelmünk során hány millió magyar áldozta az életét azért, hogy Magyarország magyar ország maradjon! A franciáktól a németekig, ha akarnak, legyenek, de mi nem leszünk kevert népességű és kultúrájú bevándorló-ország, ráadásul a dzsihadista terror fenyegetettségében. 150 év iszlám hódoltság elég volt...

– Ez a brüsszeliek szerint nacionalizmus. Önöknek pedig vállalniuk kellene a biztonsági kockázatokat is. Mert a jóemberek befogadók.

– Timmermans úr annyira jó ember, hogy vállalja a kockázatot, hogy felrobbantsák a mi gyerekeinket. Avramopulosz úr annyira jó ember, hogy vállalja annak kockázatát, hogy a mi lányainkat megerőszakolják. Juncker úr annyira jó ember, hogy vállalja, hogy mi vértanúk legyünk. Mindenki vállalhatja a vértanúságot, de csak a maga nevében. Én nem mondhatom azt, hogy én bátran vállalom, hogy szerkesztőasszonyt megerőszakolják, fényképész úr torkát pedig elvágják lelkes dzsihadisták. Itt is bölcs dolog szem előtt tartani a klaszikus katolikus tanítást az állapotbeli kötelességről. Ez koncentrikus körökként írható le: elsődleges konkrét felelősségem a családomért van, aztán

a nemzetemért, és legeslegvégül – úgy általában – az emberiségért.

– Ezzel a politikával nem csoda, hogy magukra vonták – a multikulturalizmust és a migrációt jó dolognak tartó – Brüsszel dühét és bosszúját és most szankciókkal fenyegetik Lengyelországot és Magyarországot.

– Amiből persze semmi se lesz, mert lengyel barátainkkal vétőzunk egymás védelmében. Különösen jól esett, amikor még nyár előtt bejelentettem a magyar vétót Lengyelország mellett és Brüsszellel szemben! Sargentínire ugyanúgy nem fognak emlékezni pár év múlva, mint ahogy alig emlékszik már valaki Tavaresre.

De mi politikatörténeti csodaként harmadszor győztünk egymás után parlamenti választáson két-harmaddal; valóban maradandó történelmi tetteként megcselekedtük a nemzet közjogi egyesítését és megvédtük hazánkat; és az európai nemzetek identitása, szuverenitása, és a keresztény civilizáció védelmében – a józan ész és az önvédelem jegyében – felráztuk és most már tematizáljuk az európai politikát!

(Gondola.hu, 2018. szeptember 26.,
az interjút Kárpáti Katalin készítette)

AZ ISZLÁM INVÁZIÓRÓL ÉS A MIGRÁCIÓPÁRTIAK MESTERKEDÉSÉNEK CÉLJÁRÓL

Az a helyzet, hogy a franciák, meg a britek évszázadokon keresztül kiraboltak gyarmatokat, tönkretettek népeket, még ha civilizációt is vittek oda. Ez az ő bűnük, nem a mienk. Nekünk például soha nem voltak gyarmataink. És nem mi találtuk ki az „arab tavaszt”. Az amerikaiak – Obama–Clinton – örölsége, hogy lerombolták a Mubarak-rendszert, az Aszad-rendszert, és így tovább. És azt látjuk, hogy ami utána jött, az sokkal rosszabb, mint ami volt. Tehát ennek a világpolitikának a felelőssége, hogy ezeknek az embereknek az országait tönkretették. Helytelen és erkölcstelen ez a korlátlan migrációtámogatás a kibocsátó országokkal szemben is. Mert, ha mindenki eljön Szíriából, Irakból és a többi országból, aki akar valamit az élettől, akkor ki fogja újraépíteni ezeket az országokat?

Az egész migrációs vitának van egy már-már antagonisztikus törésvonala, és szerintem ebben van a helyzet megértésének a kulcsa. Azok a nyugati országok, amelyek évszázadokon át húzták a gyarmatok hasznát, most nyögik a következményét, például Franciaország. A volt észak-afrikai gyarmatokról kezelhetetlen tömegű muszlim települ be Franciaországba, akiknek eszük ágában sincs nemhogy asszimilálódni, de integrálódni sem,

párhuzamos társadalmat hoznak létre. Aki ismeri az iszlámot, az pontosan tudja – hangsúlyozom, egy világvallásnak és nagy kultúrának tartom, de ahogy a Biblia mondja, mindenki a saját fügefája alatt –, hogy az iszlám a világot két részre osztja: az egyik a dar al-islam, azaz az iszlámnak már meghódolt terület, a másik a dar al-harb, ami a dzsihádnak, vagyis a háborúnak a földje. Na most mi ezen vagyunk. Ahol megjelenik tömegesen az iszlám, ott párhuzamos társadalom lesz, ahol pedig a muszlimok élnek, ott előbb-utóbb bevezetik a sariát. És egyébként a sariát be fogják vezetni azokra is, akik nem muszlimok. Meg kell nézni, hogy hova jutottak olyan nagyszerű városok, mint Alexandria vagy Antiochia, meg kell nézni, mi lett belőlük iszlám uralom alatt. Na most a nyugati országok már nem választhatnak, hogy akarnak-e együtt élni az iszlámmal vagy sem, mert ők elvesztek. Tehát náluk csak egyetlen kérdés van: hogyan lehet együtt élni az iszlámmal.

De mi még, magyarok, lengyelek, csehek, szlovákok, mi még itt Közép- és Kelet-Európában dönthetünk arról, hogy akarunk-e együtt élni az iszlámmal. Filozófiai értelemben, a kérdés tekintetében, én élesen tagadom és tiltakozom az ellen, hogy az európai kultúrának része lenne az iszlám. Nem része. Sőt, a magyar identitásnak pont az a része, hogy legalább három évszázadon át harcoltunk az iszlám hódítással szemben. 150 évet voltunk török hódoltság alatt. Ezt elmondhatják hasonlóan a lengyelek, a románok, a szerbek, a horvátok, és így tovább. Tehát nekünk ne magyaráz-

zanak az iszlámról! Egyébként Nyugat-Európa tekintetében is, én úgy tudom, hogy mi nyertünk Poitiers-nál, 732-ben. Hát most nem úgy néz ki a dolog... Spanyolországot is a móroktól foglaltuk vissza, tehát az európai identitás bizonyos értelemben az iszlámtól való védekezéssel is azonosítható. Az én identitásomban Hunyadi János meghatározó.

A zsidó–keresztény kultúra és így Európa a Biblián nyugszik, az Ó- és Újszövetség összetettségében. Az iszlám, a Korán ennek nem része. Az együttélés szempontjából: A keresztény hit: az abszolút Isten kegyelme és az én szabad akarátú együttműködésem. Tehát a lelkiismereti szabadságon nyugszik a keresztény hit. A zsidóság tekintetében egyetlen zsidó sem akarja, hogy a nem zsidók zsidók legyenek. Az iszlám ellenben, maga a szó is azt jelenti, hogy: meghódolás.

Nézzük meg, kik a propagátorai az iszlám invázióknak! A Gyurcsány házaspár és politikai csapata tekintetében a helyzet az, hogy ők világéletükben zsigerileg utálták a magyar szuverenitást, azt, hogy Magyarország a saját gyökereiből, a saját arcának, lelkének megfelelő országot és államot építsen. Ezért korábban semmi mást nem csináltak, csak a Szovjetunió vonatkozásában egy nagy szocialista világrendben akarták Magyarország helyét. Most, mikor a Szovjetunió összeomlott, most valami más uniót, más konglomerátumot keresnek, a lényeg az, hogy ne legyen magyar szuverenitás. A gyökereiben szabadkőműves, bolsevik – és most különböző liberális leágazásai vannak – beállítottságúak zsigerileg két dolgot gyűlölnek: Az egyik a nem-

zet. A másik a keresztény civilizáció. Na most mind a kettőnek a lerombolása úgy lehetséges – miután a baloldal önmagában erre nem képes –, hogyha nagy tömegű, idegen kultúrkörből jövő tömegeket hoznak be, most elsősorban iszlám tömegeket, akik biztos, hogy ellenségei a keresztény civilizációnak, és biztos, hogy nem lesznek se lengyelek, se magyarok. Tehát ezek a bevándorlók és az itt lévő nemzetellenes és keresztényellenes baloldal, ez a kettő – úgy gondolják – elég tömeg már ahhoz, hogy lerombolja a nemzeteket, a nemzeti szuverenitást és lerombolja a keresztény civilizációt.*

(Hír TV, Magyarország élőben,
2019. április 22.,
Hazánk, május–júniusi szám)

* A 2019. május 22-i Európai Parlamenti választást a Fidesz–KDNP szövetség abszolút többséggel, 53%-os eredménnyel nyerte meg.

NÁNDORFEHÉRVÁR ÉS LEPANTO

Még a Vatikánból is jelezték, hogy a lepantói csatát nem kell emlegetni... De nekem, mint magyarnak Nándorfehérvár az identitásom. És mint európainak, a lepantói győzelem az identitásom. És csak zárójelben jegyzem meg magas méltóságú római barátainknak, hogyha nem lett volna a nándorfehérvári diadal, és nem lett volna a lepantói csata, akkor ma Rómában ugyanúgy húznák meg magukat a Vatikánban, mint ahogy görög ortodox testvéreink meghúzzák magukat a Fanarionban Isztambulban. És az, hogy nem jutott a Szent Péter-bazilika a Hagia Sophia sorsára, az Nándorfehérvárnak és Lepantónak köszönhető.

(Elhangzott a *Forum for Christian Communicators* konferencián, Budapesten 2019. szeptember 4-én.)

KERESZTÉNYÜLDÖZÉS KELETEN ÉS NYUGATON

A szó szoros értelmében vett keresztényüldözés keleten van. De nem realitás-e, hogy száz év múlva keresztényüldözés lesz a szó szoros értelmében Európában is? Marseille-ben, Párizsban, Brüsszelben? Nem vagyunk hamis illúziókban, hogy csak a keleti testvéreink vannak veszélyben? Nem azzal kezdődik a keresztényüldözés, ami Nyugaton van, amikor egy tanárnőt meghurcolnak, mert egy kis kereszt van a nyakában? Nem azzal kezdődik a keresztényüldözés, amikor elveszti a munkáját az az orvos, aki nem hajlandó abortuszt végezni? Nem azzal kezdődik a keresztényüldözés, amikor elő akarják írni az óvónőknek, hogy a kisfiút nem nevezhetik kisfiúnak, és a kislányt kislánynak?

(Elhangzott a 2nd *International Conference of Christian Persecution* rendezvényen, 2019. november 26-án.)

*Marcell atya karmelita oltárkeresztje kalasnyikov
géppisztolysorozat ütötte lyukkal*

NEMZETISÉGPOLITIKA

Helyes, hogy egy kézben van az egyházpolitika, a nemzetpolitika és a nemzetiségpolitika. Hiszen emberi jogi szempontból a vallásszabadság és a nemzeti-nemzetiségi jogok mintegy párhuzamosan vannak. Mind a határon túli magyarságra, mind a magyarországi őshonos nemzetiségekre jellemző, hogy intézményrendszerük az adott nemzeti közösséghez kötődő egyház intézménystruktúrájában működik, illetve ahhoz szorosan kötődik. Kárpát-medencei vonatkozásban pedig bátran elmondhatjuk az utódállamoknak, hogy a kisebbségi jogokat mi maradéktalanul biztosítjuk a magyarországi őshonos nemzetiségeknek – gondoljunk például a zászló és szimbólum szabad használatára.

Három tételben fogalmazható meg az általam vezetett nemzetiségpolitika: Először is – amint Alaptörvényünk kimondja és biztosítja: őshonos nemzetiségeink államalkotó tényezők; és hozzá kell tennünk: a magyar nemzet integráns részei. Amint a magyarság elválaszthatatlan része a külhoni magyarság, hasonlóan a magyar nemzet része az őshonos nemzetiség.

Másodszor: az a normális, ha az adott nemzetiség munkálója anyaországa és Magyarország közötti gyümölcsöző viszonynak. Ennek a gyümölcsöző viszonynak a gyümölcseiből természetes és méltányos ha részesedik az adott magyarországi nemzetiség és az adott külhoni magyar nemzetrész.

(Ennek szép példája a vajdasági magyarság és a magyarországi szerbség, például Pásztor István és Alexov Ljubomir elismerésre méltóan használja ki ezt a szerb–magyar közös kormányülések alkalmával.) Ugyanakkor mindig is világossá tettem, hogy ha nem ilyen szerencsés Magyarország és egy másik ország kapcsolata – pl. Ukrajna esetében –, annak semmilyen módon nem lehet vesztese az adott magyarországi nemzetiség, hiszen ebben neki semmilyen bűnrésze vagy felelőssége nincs.

Harmadszor pedig arra a sajátos felelősségre szeretném felhívni a figyelmet, ami az őshonos nemzetiség sajátja. Mert része anyanemzete egyetemes kultúrájának, része az egyetemes magyar nemzet kultúrájának, de olyan egyszeri és megismételhetetlen értékgazdagság örököse, hordozója és munkálója, amit csak és kizárólag egyedül ő adhat anyanemzete egyetemes kultúrájának, az egyetemes magyar nemzet kultúrájának, végeredményben az egyetemes emberiségnek.

Ennek az értékgazdagságnak a megőrzéséhez, kimunkálásához és felmutatásához a Magyar Állam, az általam vezetett nemzetiségpolitika minden segítséget megad!*

(Elhangzott a Nemzetiségi Konferencián,
a Parlament Felsőházában, 2019. szeptember 19-én,
Hazánk novemberi szám.)

* A Fidesz–KDNP-kormány az őshonos nemzetiségek támogatását megötszörözte.

*„A vadászat nehéz mesterségét csakis korunkban,
és korunkban is csupán Európa erkölcsileg
legzüllöttebb részén becsülik alá.”*

José Ortega y Gasset: Elmélkedés a vadászatról*

A VADÁSZAT VÉDELMEBEN

– Amióta Ön elvállalta az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnökségét ésszerű fegyvertörvényünk, kitűnő vadászati törvényünk van és meghirdette a 2021-es Budapesti Vadászati Világkiállítást. A mai világban ehhez bátorság és elszántság kell, különösen egy politikus esetében.

– A vadászvilágban vannak, akik a vadászatért és emellett – egyébként tiszteletre méltó módon – a vadászból élnek. És vannak, akik csak a vadászatért, a vadászat ügyéért. Én a vadászati munkámért soha egy fillért sem kaptam, és ez ad nekem egy bizonyos szabadságot, hogy – a részben akceptálható érdekek kavargásában – se tévesszem el a magyar vadászat és Világkiállítás irányát, ethoszát. És noha ebben nőtem fel – a családom évszázadok óta vadászfamília –, elvégeztem ezért a Soproni Egyetem Vadgazdálkodási szakát, hogy szakmai szempontból is fel legyek vértelve.

* A szerző vadásznak és nem vadásznak ajánlja olvasásra a nagy spanyol filozófus, Ortega mesterművét!

– Ezzel együtt – és mindezért – személyes támadások érik.

– Büszkén vállalom magyar vadász voltomat. Mindenki láthatja, hogy nem lehet megijeszteni, és megyünk előre. A támadások részint a politikai élet velejárója, részint ezek megszokásában immár harmincéves praxisom van. Én nem adom fel az életformámat, családom és gyerekkorom hagyományait, csak azért, mert miniszter vagyok és vannak akik ellenségei a vadászatnak. Ha megtagadnám politikai számításból vadász voltomat, akkor magamat tagadnám meg, tehát nem tudnék normális ember maradni a politikában sem.

– A mai világban magát a vadászatot támadják.

– Manapság maga a vadászat támadási terület, ami mutatja főleg a nagyvárosi társadalom egy részének természetből való kizökkent voltát. Ismert a történet, amikor a gyerekek a teheneket lilának mondták, mert csak a Milka-csoki papírján láttak tehenet... A társadalom egyre nagyobb része nem személyes élményeken, nem Fekete István állat-regényein, hanem Walt Disney Bambiján nő fel, aminek a világon semmi köze a valósághoz, a természethez, jelesül az őzekhez. Filozófiailag is nagy veszélynek tartom az állatok ilyen antropomorf beállítását, mert azon túl, hogy természet-tudományos szempontból hamis, olyan képzetet alakít ki, ami egy szintre teszi az embert az állatvilággal. Az állatvilág ilyenfajta humanizálása végül is az ember relativizálása, ami az ember dehumanizálásához vezet. Az ember ember, az állat

állat. Természetesen minden élőlényt megilletnek bizonyos „jogok”, védelem és tisztelet, mégpedig a természet rendje szerint nekik kijáró módon. Ezért hasonlóan abszurd, ha egy vaddisznó elejtését „gyilkosságnak” nevezik, mintha egy rántott hús elfogyasztását kannibalizmusnak mondanák. Az ember mindig is vadászott, ezért az ember-lét vadász-lét. Nem csak a cro-magnoni ember, de véges végig a történelemben. Ez emberi természetünk öröksége. Tehát az a természetszerű, hogy az ember vadászik, és az szorul magyarázatra, ha ezt megtagadja.

– A Világkiállítás tekintetében mit gondol arról, hogy 1971-ben nem voltak olyan zöld ideológiák és politikusok, akik agresszíven ellenségesek a vadászattal, de 2021-ben szinte ez a mainstream...

– Tanulságos – és pontosan alátámasztja azt, amire az előbb felhívtam a figyelmet – , hogy bizonyos magukat zöldnek tisztelő ideológiák – akiknek az ideológusai feltűnően olyan belvárosi figurák, akik soha nem éltek erdő-mező közelében –, miközben a természetre, annak törvényeire hivatkoznak az állatok, növények, ásványok világában, az ellenkezőjét teszik az ember és a társadalom, annak rendje tekintetében! Gondoljunk a gender-ideológiára.

– És egy ilyen Európa-, sőt világszituációban mit tehetünk a vadászat elfogadtatásáért?

– Itt a mi feladatunk annak megértetése, hogy a természet védelmében két tévedést kell elkerülnünk: Az egyik az ipari lobby gátlástalan

profitéhsége, akik ipari parkká tennék a világot. A másik tévedés, ami nem hasznosítaná az ember javára az erdőt-mezőt, a vadvilágot. A Bibliában olvassuk, hogy a kezdet kezdetén Isten az embert a világba, mint egy kertbe helyezte, hogy művelje azt. Tehát ne zsákmányolja ki, de ne is hagyja sorsára. Mert nem kert az, amit lebetonoznak, de nem kert az sem, amivel nem törődnek és dzsumbuj lesz. A kert művelése a gyümölcsfaültetés, gyomlálás, locsolás és metszés. *Ami a kertész kezében a metszőolló, az a vadász kezében a puska.* A vadállománnyal gazdálkodni kell, állományát szabályozni, minőségét javítani, környezetével – erdő, kultúrterület – fenntartható egyensúlyban tartani. Aki ezt tagadja, az nem a vadászatnak, hanem a természetnek, a természet védelmének van kárára.

– *Megjeleníthető mindez a Vadászati Világkiállításon is?*

– A Világkiállításnak nem véletlenül „Egy a természettel” a címe. A teremtés rendjében a természet az emberre irányul, természet és ember elválaszthatatlan. Az ember nem létezhetne a természet nélkül, de – filozófiai-teológiai szempontból – a teremtett világnak sem volna értelme önmagában, az ember nélkül! A teremtett világ védelme, művelése, fenntartható hasznosítása nem lehetséges vadgazdálkodás nélkül. És mivel az ember nem csak a natúrának a része, de a kultúra létrehozója is, így a vadgazdálkodás nem választható el a vadászati kultúrától: az altamirai barlang festményétől, Fekete István könyvein át, a Hubertus

miséig. A Vadászati Világkiállítás lehetőség arra, hogy magunknak és a nagyvilágnak bemutassuk professzionális vadgazdálkodásunkat, Ázsiából hozott, Közép-Európában kiteljesített vadászati kultúránkat!

(Az interjút Kókai Márton készítette,
Nimród, 2020. januári szám)

A MI TEMPLOMAINK EGYIKÉBŐL SE LESZ SE SZUPERMARKET, SE MECSET!

– Az *Európai Unió Statisztikai hivatala, az EU-ROSTAT* szerint az egész EU-ban Magyarország költi a legtöbbet egyházi célra.

– A Kárpát-medencében több mint 3000 templomot tataroztunk ki, illetve építettünk újat. Ez szentistváni mértékkel mérve is egyedülálló. És egyikből se lesz se szupermarket, se mecset! A közfeladatot átvállaló egyházi intézmények számát több mint megdupláztuk, 2010-től az oktatás tekintetében 6-ról 14 százalékra – ez 220 ezer gyereket jelent –; a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatás tekintetében 11-ről 36 százalékra*, tehát itt több mint megháromszoroztuk. Ezen kívül – ami nekem mindig szívügyem volt – minden második gyerek jár államilag finanszírozott hittanra!

– Ön benyújtott egy törvényjavaslatot a Pázmány Péter Katolikus Egyetemről.

– Igen, a Pázmány megkapja a Nemzeti Múzeummal szembeni részt a Palota-negyedben, így

* A parlamenti ciklus vége felé a teljes szociális ellátás fele egyházi fenntartású! Semjén Zsolt törvényjavaslatát elfogadta az Országgyűlés, így a feladat-átvállalással a finanszírozás mellett az ingatlanok is az egyházak tulajdonába kerülnek.

többek között a Magyar Rádió Bródy Sándor utcai épületét, a Károlyi- és Eszterházy-palotát. Most már a Károli Gáspár Református Egyetem és a Katolikus Egyetem is meghatározó a belvárosban. Javasoltam azt is, hogy mindezt – biztos, ami biztos – a Vatikáni Szerződés kiegészítésében is rögzítsük. Új megállapodásokat kötöttünk a Katolikus Egyháztól a Reformátusig, az Evangélikustól a Konsztantinápolyi Ortodoxig, mintegy bebetonozva regnálásunk eredményeit. Tehát – hogy úgy mondjam – rendesen kistafíroztuk a történelmi egyházakat!

– *A balliberális ellenzék keresztény fundamentalizmussal vádolja Önöket amiért nem ratifikálják az Isztambuli Egyezményt, a családon belüli erőszak elleni fellépést.*

– Mi minden erőszak elleni fellépést támogatunk, így a „családon belüli erőszak” ellenit is, de a probléma az, hogy az Isztambuli Egyezmény ezt összeköti a gender-ideológia kötelező bevezetésével, amiről szó sem lehet! Amiben egyetértünk a balliberálisokkal, hogy mindketten meg akarjuk akadályozni a „családon belüli erőszakot”. A különbség, hogy mi az erőszakot akarjuk megszüntetni, ők pedig – ennek ürügyén – a családot.

(Az interjút Kárpáti Katalin készítette,
Vasárnap.hu, 2020. március 10.,
Hazánk, áprilisi szám)

A RENDELETI KORMÁNYZÁSRÓL ÉS A LELKI PATIKÁRÓL

– *Újra ösztűz zúdult a kormányra a koronavírus kellős közepén, azért mert a parlament időkorlátozás nélkül hatalmazta fel a kormányt vészhelyzetben a „rendeleti kormányzásra”. Brüsszeltől az itteni balliberális ellenzékig diktatúrával, a jogállam és demokrácia felszámolásával vádolják Orbán Viktort.*

– Ugyanezt mondták például 2010 után is, az új Alaptörvény elfogadásakor. Az ő logikájukban kérdezem: mikor állítottuk vissza, hogy újra eltörölhessük? De az iróniát félretéve: tudja bárki is, hogy mikor lesz vége a járválynak? Nem tudja! Tehát az az ésszerű, ha addig tart a felhatalmazás, ameddig a járvány tart, – és nem mellesleg csak és kizárólag a járvánnyal kapcsolatos ügyekben. A parlament bármikor visszaveheti a kormánytól. A minket támadó politikusok országaiban erősebb az ilyen felhatalmazás mint nálunk, mivel ott a parlament az adott időpontig nem veheti vissza és jellemzően nem is ülésezik.

– *Erre azt mondják, hogy a Fidesz–KDNP-többség nem fogja visszavenni. Ráadásul mivel egy évtizede kétharmados többségük van, ezalatt kicserélték az Alkotmánybíróság tagjait, és önök adják a köztársasági elnököt is.*

– Ez így van, de akkor az ellenzéknek nem a kormánnyal van vitája, hanem a magyar néppel, aki már harmadszor választott meg minket kétharmados, alkotmányozó többséggel! Különben is mi értelme – és mi érdekünk – lenne „rendeleti puccsot” csinálnunk azzal a parlamenttel szemben, ahol alkotmányozó többségünk van? Valójában arról van szó, hogy mivel – európai viszonylatban is – sikeresen kezeljük a világjárvány okozta tényleg rendkívül nehéz helyzetet, amit a nép nagy többséggel támogat, beleértve az ő táboruk jelentős részét is, megrémültek attól, hogy elvesztik a szavazóikat. Hát ezért csinálják ezt a hisztériát, amihez csak ürügy a felhatalmazási törvény. Ezzel a baj nem az, hogy a kormányt támadják, hanem a vírus elleni védekezést!

– *Súlyos szavak.*

– Morális szempontból nem árulás ebben a helyzetben, hogy Brüsszelbe szaladnak feljelenteni Magyarországot? Alkalmasság tekintetében pedig arra kérem az Olvasót, képzelje el, ha most DK–Momentum–Jobbik kormány lenne, és Gyurcsány Ferenc és neje, Donáth Annával és Jakab Péterrel az oldalán, kellene hogy megvédjék az embereket és az országot...

– *Ön szerint nincs kivétel a baloldalon?*

– Hiller István felelősséggel beszél, kár, hogy a pártja se kerítés, se közmunka-ügyben nem hallgatott rá. Ez meg is látszik az MSZP támogatottságán...

– *Az Ön által említett Dobrev Klára és Donáth Anna, vagy a brüsszeli Bizottság és Berlin „eu-*

rópai megoldásról” beszél, szemben a magyar kormány „nacionalizmusával”.

– Miközben a németektől az osztrákokig lezárják a schengeni határt és el- és bezárkózó állami védekezést csinálnak... Most aztán járványügyben mindenki számára nyilvánvalóvá válhatott, hogy az EU megint maga volt az impotencia, a képmutatás, egészségügyi hivatala pedig egy gitt-egy-let! Bebizonyosodott, hogy bajban nemzetállami alapon van működképes megoldás. Az EU-bürokráciára várni és számítani: ideológiai vakság és a nemzetet veszélyeztető utópia.

– *Mégis az EU Magyarországon kéri számon a szolidaritást.*

– Milyen EU-szolidaritás van felénk? Nekik a „Jawohl natürlich” jelentené a magyar szolidaritást... A szolidaritás a természet rendjének megfelelően az állapotbeli kötelesség alapján lehet. A magyar kormány a magyarokért a magyaroknak felelős, és ha a magyarokról gondoskodtunk, akkor foglalkozunk másokkal. A szolidaritás szuverén, egyenrangú országok között lehet, amit meg is valósítottunk a V4-ek tekintetében, vagy például Szerbiával.

– *Mit gondol a brüsszeli és itteni balliberális ellenzék támadásának okairól? Ideológiai természetű, vagy van mögötte más is? Orbán Viktor ma Soros Györgyről beszélt...*

– Egyfelől vannak, akik úgy hisznek az EU-ban, mint a kommunisták hittek a kommunizmusban, a Szovjetunióban. Ez az Európai Egyesült Államok utópiája. A magyar történelem célja önmagában

van, nem az EU a magyar történelem beteljesedése, hanem egy adott időszakban a magyar érdekérvényesítés egy eszköze. Magyarország volt az EU előtt is és lesz az EU után is. De van egy gazdasági-politikai céljuk is: Magyarország függővé tétele. Ezért követelik például azt, hogy ne a munkahelyeket védjük meg, hanem, hogy munka nélkül segélyt osszunk. Nekünk pont azért kell az erős felhatalmazás, a cselekvési szabadság, hogy humán szempontból megvédjük a magyar emberek életét, egészségét; gazdaságilag pedig megvédjük a munkahelyeket. Mert ha megszűnnek a munkahelyek, és fedezet és munka nélküli segélyosztás lesz, akkor jönni fog a baloldali kormányok szokásos adóemelés-megszorítás csőd-politikája, aminek a vége mindig a deficit, majd az államadósság elszabadulása, végül az IMF csapdája. A magyar szuverenitás fiktívvé válása, a kvázi gyarmati lét. Ennek a mesterkedésnek szimbolikus – és konkrét – figurája Soros György.

– A járványra hivatkozva Olaszországban bezáratták a templomokat és az olasz állam megtiltotta a misézést is, Ön pedig úgy nyilatkozott, hogy a magyar állam nem zár be templomot, és az egyháziak misézzenek.

– Az Egyház történelméből következően is tapasztaltabb, mint bármelyik állam, és az egyháziak jobban tudatában vannak Isten előtti felelősségüknek, mint a politikusok. Az általános szabályok ismertek. A templomok nyitott kapuja, a liturgia bemutatása, az egyháziak pasztorális munkája az embert szolgáló isteni küldetés, amiért hálások

vagyunk. Így Nagyhéthez közeledve, katolikusként, személy szerint fontosnak tartom Sajgó Szabolcs jezsuita atya kezdeményezését az Eucharisztia vételek biztosítására. Ha a testi patikába mehetünk, akkor mennyivel inkább a lelki patikába!

(Az interjút Kárpáti Katalin készítette,
Gondola.hu, 2020. április 3.,
Hazánk, májusi szám)

A HONOSÍTÁS MŰVE MAGA A TÖRTÉNELEM

– Napiren előtti felszólalás az Országgyűlésben,
2020. május 25. –

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP, miniszterelnök-helyettes): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! A nemzetpolitika legnagyobb tette és a magyar közigazgatás talán legnagyobb vállalkozása a honosítás. Ezekben a napokban ennek különös aktualitást ad egyfelől a trianoni nemzetszétszakíttatás 100. évfordulója, másfelől a kedvezményes honosítás 10. évfordulója.

2010. május 26-án fogadta el az Országgyűlés 98 százalékos többséggel az állampolgársági törvény módosítását, ami a határon túli magyarság számára megteremtette az egyszerűsített honosítás lehetőségét. A számok tekintetében: a Kárpát-medencében az egyszerűsített honosításnak köszönhetően 940 ezren tettek állampolgársági esküt, míg jellemzően a diaszpórában az állampolgárságmegállapítás lehetőségével élve, illetve hagyományos módon mintegy 160 ezren kapták meg a magyar állampolgárságot. Összesen tehát 1 millió 100 ezren váltak *nemzettársainkból honfitársainká*. *(Taps a kormánypártok soraiban.)*

A honosítás kezdetén külföldi magyarok sokasága jött át a határon, hogy magyarországi önkormányzatoknál adja be honosítási kérelmét, majd

erdélyi, délvidéki, kárpátaljai konzulátusaink váltak a honosítás központjaivá, ma pedig a legtávolabbi külhoni kis faluba is kimegyünk konzuli napokat tartani. A honosítás lehetősége természetesen mindig nyitva áll, de kimondhatjuk: *aki magyar állampolgár akart lenni, az magyar állampolgár lett.* Fontos tudni azt is, hogy Magyarország állampolgársági információt nem ad ki, így azok a honosítottak is biztonságban vannak, akik esetében az adott utódállam elvileg tiltja a kettős állampolgárságot.

Tanulságos felidézni azt is, hogy honnan indultunk: a kifejezett közigazgatási és politikai magyarellenességtől. A közigazgatásban a restriktív bürokrácia okozott keserűséget és csalódást a külhoni magyaroknak. Jellemző, hogy például a csángókat nem ismerték el magyarnak, ezért is kellett a mi törvényünkbe külön betennünk a csángó klauzulát. Politikai vonatkozásban pedig ama 2004. december 5-e, ami maga volt a nemzetárulás, amikor Gyurcsány Ferenc és szocialista kormánya nem áttalott a határon túli magyarok ellen kampányolni, kirekesztve őket a közjogi nemzetből, lelki Trianont okozva. Hála istennek, mostanra mindez már a nemzeti emlékezet szégyenpadjára került.

De azt sem rejthetem véka alá, hogy meg kellett küzdenünk némely kevésbé baráti utódállam ezer-féle támadásával, ellenséges titkosszolgálatok dezinformációs aknamunkájával, amiben sajnos néhány itteni újságíró és orgánium is dicstelen szerepet játszott.

A nehézségek tanulságosak, az eredmények maradandók. Ma már a lehető legegyszerűbb

és leggyorsabb a hazai anyakönyvezés, az útlevel és elektronikus személyazonosító igazolvány kiadása, és külföldi magyarjaink előtt is megnyílt – a magyarországgal azonos módon – számos lehetőség az anyasági támogatástól a babakötvényig. *A honosítottak gyermekei magyar állampolgárnak születnek, és ezzel is a Kárpát-medencébe mintegy visszatér a magyar államhoz való közjogi kötelék.* És ami a nemzet közjogi egyesítésének sarokköve: a szavazati jog. Így az Országgyűlés immár valóban nemzetgyűlés.

Tisztelt Nemzetgyűlés! Persze, fontosak a számok, fontos a statisztika. De ami igazán fontos, hogy a számok mögött húsvér emberek vannak, családok története, oly sokszor kálváriája, akiket egy évszázadon át bozgoroztak, hazátlannak nevezték, de a kedvezményes honosítás lehetőségével egyfajta igazságot szolgáltatunk véreinknek.

Nemzetpolitikánk egységes, koherens és mostanra cizellált ívet alkot, aminek integráns, kitüntetett része a honosítás. Ennek az ívnek a tekintetében szólnunk kell arról, hogy az identitásőrzés és -erősítés jegyében több mint megtízszereztük a külföldi magyarok költségvetési támogatását az erdélyi Sapientia Egyetemtől, a határokon túl a Kárpát-medencében épített és újjáépített ezer magyar óvodán át, a diaszpórába küldött több száz Kőrösi Csoma Sándor-os ösztöndíjasig. És ami paradigmátikus jelentőségű, a határon túlra menő hatalmas összegű gazdaságfejlesztési expanziónk.

Száz évig hátrány volt, ha valaki magyar, legfőbb ideje, hogy végre előny legyen. Ez így együtt

az asszimiláció megállításának, sőt megfordításának az esélye, a *Trianonra ma adható* reális válasz.

Erre a munkára büszke lehet az Országgyűlés, a magyar közigazgatás, a külhoni magyar szervezetek, az egyházak, önkormányzatok. Az életben, így a közéletben is sok minden mulandó, de a *honosítás műve maga a történelem!* (Taps.)

TRIANON

Trianonra emlékezni kötelesség és erkölcsi parancs. Száz éve megkondult minden magyar harang, hogy világgá kiáltsa a nemzet fájdalmát és döbbenetét. Fájdalmát: hogy megtörtént; és döbbenetét: hogy megtörténhetett.

Felejtteni nem lehet, felejtteni nem szabad, *felejtteni nem tudunk és nem akarunk.*

Trianon seb, Trianon stigma, Trianon küldetés. *Trianon örök seb, Trianon magyar stigma, Trianon ma is küldetés.*

Nekünk, mai magyaroknak négy kérdésre kell válaszolnunk: Mi történt? Miért történt? Mi a tanulság? Mit kell tennünk?

Mi történt? A válaszhoz könyvtárnyi monográfia is kevés lenne, ezért akárcsak vázlatos felidézése is szétfeszítené ennek a beszédnek a kereteit. Sokan, sokféleképpen elmondták, elmondják és el fogják mondani vérlázító történetét: történészek, írók, emlékezők. Emlékműveknél, osztálytermekben, magyar családokban.

Most talán elég felidéznünk gróf Apponyi Albert 1920. január 16-án Párizsban elmondott védőbeszédét: „Tétovázás nélkül nyíltan kimondom, hogy a békefeltételek, úgy, amint önök szíveskedtek azokat nekünk átnyújtani, hazánk számára lényeges módosítások nélkül elfogadhatatlannak látszanak. Tisztán látom azokat a veszélyeket és bajokat, amelyek a béke aláírásának megtagadásából szár-

mazhatnak, mégis, ha Magyarország abba a helyzetbe állíttatnék, hogy választania kellene ennek a békének az elfogadása vagy aláírásának visszautasítása között, úgy tulajdonképpen azt a kérdést kéne feltennie magának, legyen-e öngyilkos azért, hogy ne haljon meg.”

Trianonban Magyarországról Magyarország nélkül döntöttek, elcsatolták Magyarország területének kétharmadát, népességének felét s minden harmadik magyar idegen – ellenséges – állam fennhatósága alá került. Consummatum est. Száz éve és ma ezért szólnak a harangok.

Miért történt? A marxista történetírás – és nyomdokain a liberális – évtizedeken át sulykolt válassza, hogy Magyarország elvesztette az általa ki-robbantott háborút; és hogy az Osztrák–Magyar Monarchia a népek börtöne volt, Magyarország mostohán bánt a nemzetiségeivel és azért kellett szétszedni, hogy a nemzetiségek saját utódállamaikban élhessenek.

Történelmi tény azonban, hogy a háború végén – a román betörést kivéve – Magyarország területén idegen katonák nem voltak, a több mint félmillió magyar katona a Hazától távol esett el. És nem Magyarország volt okozója a háborúnak, Tisza István miniszterelnök ellenezte, és érdekünk sem volt területszerzéssel veszélyeztetni a magyarság etnikai többségét a Magyar Királyságban. A háború első számú oka – nem először és nem utoljára a történelemben – Szabó Dezső kifejezésével élve: a német hatalmi étvágy volt.

És most nézzük a nemzetiségi kérdést, hiszen erre hivatkozva verték szét a Monarchiát és csonkították meg Magyarországot. Az Osztrák–Magyar Monarchiáról megoszlik a birodalom népeinek emlékezete, de az vitathatatlan, hogy ez a történelmileg kialakult közép-európai egység rendkívüli gazdasági, szellemi fejlődést jelentett, és a maga mentalitásbeli közösségével sokkal természetesebb, szervesebb volt, mint például ma az Európai Unió. Magyarország pedig semmivel sem bánt rosszabbul a nemzetiségeivel, mint más államok tették saját kisebbségeikkel. Hozzátehetjük, hogy összehasonlíthatatlanul jobban bánt velük, mint az utódállamok az impériumuk alá került magyarsággal... Ezek az utódállamok semmivel sem lettek etnikailag egységesebbek, mint volt az az ezeréves Magyar Királyság, amit a nemzetiségek önállóságára hivatkozva szétdaraboltak! Nagy-Romániában a románság aránya hatvanhárom százalékot tett ki. Csehszlovákiában a csehek a morvakkal együtt sem érték el az ötven százalékot, a Felvidéken a szlovákok részaránya mindössze negyvennyolc százalék volt. Jugoszláviában a szerbek aránya nem érte el a negyven százalékot, a Vajdaságban pedig a magyarság relatív többségben volt. Sokat mondó ezeket a tényeket összevetni az-
zal, hogy a Magyar Királyságban a magyarság ötvennégy százalékos többségben volt, a magyarul beszélők aránya pedig hatvannégy százalékot tett ki.

De van két ok, aminek a tudása nélkül semmi sem érthető és semmilyen tanulság nem vonható le,

és amit a marxista–liberális történetírás és politika minden eszközzel próbál elhallgatni, elhallgattatni: ez a *Monarchia és Magyarország elleni szabdkörműves összeesküvés* és a Tisza István után vezető szerephez jutók részint alkalmatlan, részint *hazaáruló* volta. Ez a szabdkörműves háttérű propaganda hihetetlen intenzitással feketítette be Magyarországot, rágalmazott, hamisított, lázította a nemzetiségeket és készítette elő a Monarchia és Magyarország lerombolását. Tragikus, hogy sem a bécsi, sem a budapesti vezetés nem ismerte fel a veszély nagyságát, a készülő tervet a birodalom megsemmisítésére.

Az alkalmatlanság tekintetében pedig a legpontosabban Sigmund Freud fogalmazott: „Sohasem voltam az ancien régime feltétlen híve, de kérdés számomra, hogy a politikai bölcsesség jelének tekinthető-e, hogy a sok gróf közül a legokosabbikat [Tisza Istvánt] meggyilkolják, a legbutábbikat [Károlyi Mihályt] pedig megteszik miniszterelnöknek.” A magyar hadsereget jelentős részben Budapestről züllesztették szét. Ennek legpenetránsabb példája Linder Béla, a Károlyi-kormány hadügyminisztere, aki a Haza legválságosabb pillanatában kijelentette: „Soha többé nem akarok katonát látni!” A területi veszteségek elkerülhetetlenek voltak, de semmiképpen sem ilyen méretű, színmagyar országrészek elvesztése. De a Tisza-ellenes szisztematikus propaganda megtette a hatását, amire fizikai meggyilkolása tette fel a pontot. A nemzet vezető nélkül maradt. Történelmi tragédiánk, hogy nekünk nem volt Kemál pasánk.

Mi a tanulság? A magyar nemzet tudati züllesztéséhez és a magyar állam szétveréséhez egy ív vezetett: a szabadkőműves Jászi Oszkártól, az alkalmatlan Károlyi Mihályon át, az internacionalista Kun Béla kommünjének terrorjáig. Az örök tanulság: külső ellenségeink nem tudnak tönkretenni minket, ha belső ellenségeinket féken tartjuk!

Mit kell tennünk? A válasz előtt szembe kell néznünk azzal, hogy az ezer év jogán „mindent vissza”: ma irreális; az EU-tól várni megoldást: naivitás; a megváltozott etnikai arányokra hivatkozott belenyugvás: árulás.

Mivel nincs a kezünk ügyében kész válasz, az örök magyarság perspektívájából nézzük meg: miért akarunk megmaradni magyarnak? Azért, mert annak a csodának, amit magyarságnak nevezünk, ennek a zseniális nyelvnek, ennek a heroikus történelemnek, ennek az egyedülálló kultúrának: mi vagyunk az örökösei. Annak az érték-gazdagságnak, amit csak *mi* őrizhetünk meg magunknak, és adhatunk az egyetemes emberiségnek!

És hogy tudunk megmaradni magyarnak? Ha a teljes magyarság megmarad. Mert ha eltűnne az erdélyi vagy a felvidéki magyarság, akkor az egyetemes magyarság csonkulna meg. Trianon országcsönkítése következtében a magyar nemzet és Magyarország határai nem esnek egybe. Mi a küldetésünk? Mit kell tennünk? Ország- és nemzet-építéssel meg kell haladnunk trianont!

Apponyi Albert azt mondta akkor triumfáló ellenségeinknek: „Önök most megásták Magyaror-

szág sírját, de Magyarország ott lesz a temetésén mindazon országoknak, amelyek most itt megásták Magyarországot sírját”. Prófétai szavak. A történelem már eltemette Csehszlovákiát és eltemette Jugoszláviát. De mi megvagyunk!

Van okuk az akkori triumfálónak ma triumfálni? Csehszlovákiából a szlovákok kétszer léptek ki: Tiso és Meciar idején. Jugoszláviából a horvátok kétszer váltak ki: az usztasákkal és a mi korunkban egy véres polgárháborúban. Szerbia szinte mindent elveszített, Koszovót és Montenegrót is. Románia tekintetében pedig Moldáviának – részben Erdély példáján okulva – esze ágában sincs csatlakozni Romániához. *1990-ben mi voltunk a leggyengébb állam a Kárpát-medencében. Most szemünk előtt fordulnak az erőviszonyok.*

Erős Magyarországot építünk erős nemzet-tudattal. Annak tudatában, hogy *a Magyar Állam nem pusztán egy adott terület lakosainak közigazgatási szolgáltatója, hanem a magyar nemzet politikai önkifejeződése.* Végső értelme és célja a magyar nemzet megmaradása és fejlődése. Ennek alapján alkottuk meg az Alaptörvényt, ami kimondja, hogy Magyarország felelősséget visel a határon túli, külhoni magyarságért. A Kárpát-medencében korábban elképzelhetetlen nagyságrendben biztosítjuk az identitáserősítést és gazdaságfejlesztést. Száz évig hátrány volt magyarnak lenni, most legyen előny! És megcselekedtük a legfontosabbat: minden magyar teljes jogú magyar állampolgár lehet! A magyar nemzet mindig kultúrnemzet volt, de politikai nemzet is, a magyar közjog által, ami-

nek legszebb megtestesülése a Szent Korona. Most a honosítás által megcselekedtük a nemzet közjogi egyesítését. Ez ma a válaszungk Trianonra.

Trianonra emlékezni: gyász. Trianonra emlékezni: összetartozásunk hitvallása. Trianonra emlékezni: az azért is megmaradás büszkesége. Trianonra emlékezni: Trianon meghaladásának küldetése.

Mint száz éve, most is megkondulnak a harangok. De sok mindent jelenthet a harangzúgás: van lélekharang, van félrevert harang és van a déli harangszó. Gyász, riadó, remény. Nemzeti gyász, mozgósító riadó, küldetéses remény!

(Elhangzott Csurgón, 2020. június 3-án,
Gondola.hu)

SZOLGÁLÓ LEÁNY, NEM FŐNÖKNŐ

– *Jourová biztos asszony beteg demokráciának nevezte Magyarországot.*

– Ha valami beteg, akkor az a brüsszeli Bizottság önértelmezése. A Bizottság elnöke a biztosaival nem a szuverén államok főnöknője, hanem szolgálóleánya! A brüsszeli bürokrácia – vagyis a Bizottság – nem terjeszkedhet túl – magának politikai szerepet vindikálva – a szerződés betűjén. Ha egy EU-s intézmény és egy szuverén tagállam között vita van, akkor abban csak az Európai Bíróság dönthet, nem pedig egy másik intézmény!

(Elhangzott Győrben sajtótájékoztatón,
2020. október 1-jén)

MINDEN NEMZET ISTEN EGY GONDOLATA

*Bele kellene illeszteni az Alaptörvénybe tételesen
is a gender-propaganda tilalmát*

Most minden arról szól, hogy ez az ország két-száz év múlva is a magyaroké legyen. A KDNP már a megalakulása, 1944 óta küzd ezért, mondta a Demokratának Semjén Zsolt teológus, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke, miniszterelnök-helyettes. Vele beszélgettünk.

– A nemrég történt franciaországi merénylet, amelyben egy csecsen származású, fiatal muszlim migráns lefejezett egy történelem tanárt, mérföldkő lett. A ne tovább! mérföldköve. Kérdezem Önt, a teológust és a politikust, hogy hány embernek kell még meghalnia ilyen borzalmas módon ahhoz, hogy a Nyugat feladja a sikeres integráció illúzióját?

– Ma Európára az a legnagyobb veszély, hogy a Soros-hálózat és a hozzá kötődő brüsszeli elit eldöntötte, milyen legyen a szép új világ: vegyíteni akarják az európai keresztény civilizációt és az iszlámot. Előrebocsátom, hogy az iszlámot természetesen világvallásnak és nagy kultúrának tartom. De ahogy a Biblia mondja, mindenki üljön a saját függőfája alatt...

– Csakhogy az iszlám itt van Európában, és Angela Merkel szerint része is az európai civilizációnak...

– Én ennek épp az ellenkezőjét állítom. Nem része. Sőt, az európai civilizáció egyik nem lényegtelen identitáseleme épp az iszlámmal szembeni védekezés, történelmi értelemben gondoljunk a török hódítással szembeni évszázados harcainkra, vagy Európa másik felén a spanyolok arabok elleni reconquistájára!

– Ön miért zárja ki a két vallás, a két kultúra szintézisét?

– Nézzük a három vallást: a zsidóság nem akarja, hogy a nem zsidók zsidók legyenek. A kereszténység missziós vallás, a hit lényege az isteni kegyelem szabad akaratú elfogadása. Az iszlám esetében maga az iszlám szó is meghódolást jelent. Továbbá a mi személy fogalmunk a Bibliából ered és az ókeresztény krisztológiában kristályosodott ki. Ezért a szabad akaratból eredő lelkiismereti szabadságra, és az ebből következő emberi jogokra épülő európai civilizáció ellentétes a feltétlen meghódolást, meghódoltatást jelentő iszlámmal.

– Még Emmanuel Macron is felháborodott a nemrég történt gyilkosságon, pedig ő kifejezetten migránspárti...

– Későn. Attól félek, hogy ez a mai az utolsó francia generáció Franciaországban, amelyik még francia életet élhet... Évszázadokig húzták a gyarmatok hasznát, most nyögik a következményét. Ahol a népesség ilyen kritikus tömege muszlim, ráadásul ilyen demográfiával és ilyen bevándorlással, ott

először a párhuzamos iszlám társadalomban vezetik be a sariát, majd előbb-utóbb a nem muszlimokra is. A sariá, a dzsihád árnyékában fognak élni. Az iszlám a világot két részre osztja: a Dar al-islam-ra, és a Dar al-harb-ra. Az előbbi az iszlám által már meghódított területet, az utóbbi a háború földjét jelenti. Mi most az utóbbin vagyunk.

– *Valamivel korábban a Charlie Hebdonál is történt terrorista támadás Párizsban. A tanár lefejezése is egy karikatúrákról tartott előadásával hozható kapcsolatba. Egy felmérés szerint a csecsen megkérdezettek 82 százaléka tiltaná a vallásával kapcsolatos bármiféle viccelődést...*

– A lelkiismereti és ebből következő véleménynyilvánítási szabadság az európai civilizációnk lényegéhez tartozik, de amit a Charlie Hebdo című szennylap művel, az primitív, provokatív blaszfémia, amivel én – a részvétem kifejezése mellett – semmilyen szellemi közösséget se vállalok. Az újság – szekularizmusnak nevezett, valójában szabadkőműves alapú vallásgyűlölettől átitatva – nemcsak a muszlimokkal szemben sértően és provokatívan gyalázkodik, hanem a keresztényekkel és a zsidókkal szemben is. A keresztények és a zsidók ezt tolerálják. A muszlimok nem.

– *Említette a szabadkőművességet. Egy tekintélyes hazai történelmi folyóirat legutóbb szinte egy egész számot szentelt a szabadkőművesség lepedőjének tisztára mosására...*

– A migrációnak nevezett iszlám invázió azért tud így benyomulni Európába, mint kés a vajba, mert itt nem a keresztény civilizáció ellenállá-

sával találkozik, hanem vákuummal. Kétszázötven év óta a szabadkőműves gyökerű mesterkedés – amit hol szekularistának, liberálisnak, kommunistának, '68-asnak hívtak – minden módon rombolta és rombolja a kereszténységet. És el kell ismerni, hogy például az LMBTQ gender devianciája joggal vált ki megvetést a muszlimokból.

– *Mitől lettek olyan erőtlenek, bizonytalanok a nyugati kereszténydemokrata pártok?*

– Egyszer a német CDU-sok megmutatták a programjukat II. János Pál pápának. Ez itt a szakszervezetek fejezete, az a környezetvédelemé, és így tovább, magyarázták a Szentatyának. Mire ő azt válaszolta, nagyon érdekes, nagyon jó, csak azt mondják meg, hogy ez a C betű itt micsoda?

– *A pápa most lenne száz esztendő. És annak idején mindennél fontosabbnak tartotta Európa újraevangelizálását... A jövőbe látott?*

– Ó korunk betlehemi csillaga! Az útmutató csillag, amelyik Krisztushoz vezet. Az, hogy összeomlott a Szovjetunió és megbukott a kommunizmus, szellemi értelemben II. János Pál pápának, politikai értelemben Ronald Reagannek, és a józan belátás tekintetében Mihail Gorbacsovnak köszönhető. A Szentatya a leghitelesebben élte meg, és az Evangélium szikla fundamentumán tanította az élő kereszténységet és keresztény civilizációkhoz való ragaszkodást. És lengyel hazafiként hirdette a nemzeti lét fontosságát. Minden nemzetét! Ő tudta, hogy a nemzetek jogai emberi jogok a közösség szintjén. A nemzeti lét az emberiség értékgazdagságának alapja: minden nemzet Isten egy gondolata.

– *Már nem olyan fontos az emléke Nyugat-Európában és úgy tűnik, Rómában sem... Miért?*

– A nagy és szent pápa örökre megkerülhetetlen az egyház- és világtörténelemben! Mert az Evangélium és a hitletétel örök értékei alapján tanított, nem pedig például időhöz kötött, globalista ENSZ-dokumentumok alapján.

– *És mi a helyzet az Európai Unióval?*

– Az unió alapítóatyái – Adenauer, Schuman, De Gasperi – hitvalló keresztények voltak, a keresztény civilizációra és a nemzetek szuverenitására építettek. A mostani brüsszeli bürokrácia viszont olyan alma, amely nagyon messzire gurult az almafától. Az unió bűnben él, de nem bűnben fogant. Nekünk, közép-európai kereszténydemokratáknak az a feladatunk, bármilyen nehéznek is tűnik ma, hogy visszavigyéljük az uniót az alapító atyák örökségéhez. Megjegyzem, az EU nem a magyar történelem célja, hanem a magyar életérdek egy eszköze. Magyarország volt az EU előtt is, és lesz az EU után is.

– *Az állam és az egyház munkatársak, állította minap Orbán Viktor... A balliberális oldal felhördült, mondván, új középkor fenyeget?*

– Az állam és az egyház elválasztása nem jelentheti az egyház és a társadalom szétválasztását. Egyszerre vagyunk tagjai az egyházunknak és polgárai a hazánknak. Ez így normális Szent István országában. Az a fajta szeparatizmus, amely például Franciaországban mesterségesen szembeállítja az emberek államhoz és egyházhoz való kötődését, szimpla skizofrénia.

– Mondhatjuk, hogy idehaza az egyház és az állam között a KDNP a kapocs?

– A kereszténydemokrácia nem a keresztény vallású demokratákat jelenti, hanem önálló politikai filozófiát, aminek a gyökerei az egyház társadalmi tanításába, végül is az Evangéliumba nyúlnak. Az örök igazságokat próbáljuk érvényesíteni a mindennapok esetlegességei közepette. A KDNP – 1944-es alapítása óta – minden programpontja vállalható, az alapértékek tekintetében egy jótányt sem változott, és e program minden lényeges pontját meg is valósítottuk. Lehetővé téve például a családi típusú adózást, a külföldi magyarok kettős állampolgárságát, az egyházi iskolák államiakkal egyenlő finanszírozását, vagy például a mindennapos testnevelést, és így tovább.

– A KDNP szíven viseli a határainkon túli magyarság sorsát. A Momentum elnöke, Fekete-Győr András legutóbb azonban arra intette Önt és Orbán Viktort, hogy ne kampányoljanak az RMDSZ mellett a romániai helyhatósági választáson. Miközben ők kampányoltak, igaz egy román, a Felvidéken pedig egy szlovák jelölt mellett... Mi ez?! Cinizmus?

– Nem. Nemzetárulás. És akik elkövették, azok sehonnai nemzetárulók. Amikor a Momentum egy szlovák párt melletti voksolásra próbálta rávenni a felvidéki magyarokat, és arra, hogy legyenek büszke szlovákok, akkor manifeszt hazaárulást követett el. Nem azt mondták, hogy legyenek jó állampolgárok Szlovákiában, hanem, hogy legyenek jó szlovákok! Ilyet még Benes sem mert mondani.

Fekete-Győr pedig román jelölteket propagált Erdélyben az esélyes magyar jelöltekkel szemben. De ugyanezt követték és követik el Brüsszelben, ott Magyarország ellen mesterkednek. Gyurcsányt és Gyurcsánynét is ugyanaz a nemzetidegenség jellemzi. Gyurcsány 2004. december 5-én nem áttalott az ellen a magyar nemzet ellen kampányolni, aminek a miniszterelnöke volt. Lelki Trianont okozott a magyarság számára, és azóta is permanensen uszít ellenünk. Gyurcsányné pedig az „Európai Egyesült Államok” mellett ágál. Azelőtt a Szovjetunióért, most a brüsszeli unióért, mindegy minek hívják, csak ne legyen magyar szuverenitás. Mi ez, ha nem hazaárulás?! Mi megcselekedtük a honosítás által a nemzet közjogi egyesítését. Több mint egymillió egyszázezer nemzettársunk vált így teljes jogú állampolgársággal honfitársunkká. Aki magyar állampolgár akart lenni, az magyar állampolgár lett. Ez személyes életcélom is volt!

– *Most épp a Mese mindenkié című könyv körül forr a vita, de a melegházasság kérdése is műsoron maradt, szerepel a legtöbb ellenzéki párt jövő évi, 2022-es programjában. Mit lehet tenni?*

– Amikor az állam családtámogatást ad, akkor nem az állampolgárok szexuális önmegvalósítását finanszírozza, hanem védi és segíti az egy nő és egy férfi elkötelezett élet-kapcsolatára épülő családot, mert ez biztosítja a nemzet fennmaradását. Különben mindenki azt csinál a magánéletében, amit akar, majd elszámol az Úristen előtt, ahogy tud. De ezeket ne hívják családnak, mert az megszentelt fogalom, és ne fogadjanak örök-

be gyermeket, mert a gyerek egészséges fejlődéshez való joga erősebb, mint a homoszexuális párok gyerekekre való igénye.

– *Ez a középkor, mondja megint a Momentum...*

– Ez a természet, a teremtés rendje! Ha a házasság tekintetében feladjuk az egy férfi egy nőt, hol lesz ennek vége? Ha két férfi házasodhat, három miért nem? Akkor mi az a szexuális aberráció, ami nem lehet házasság? A bűnös emberben meg kell különböztetni a bűnt, amit elítélünk, és az embert, akit szeretünk. Nem helyes az embert gyűlölni és nem helyes a bűnt szeretni. Különbösen érdekes pszichológiai kérdés, hogy miért nem elég nekik a magánélet, miért akarnak állami elismerést? Azért, mert a lelkük mélyén ők is tudják, hogy amit csinálnak, az természetellenes. Az pedig a maga abszurditásában tanulságos, ahogy a mostani liberálisok szexuális devianciából csinálnak politikai ideológiát.

– *Nagy-Britanniában már a gyerekek is lehet nemet választani... Sőt, megesk, hogy a kisgyereket a szülei vetik alá hormonkezelésnek és akár sebészeti beavatkozásoknak azért, hogy megváltozzon a neme.*

– A neme semmilyen műtéttel és hormonnal valójában nem tud megváltozni, mert az a kromoszómától függ, ami a születéssel – pontosabban jóval a születés előtt – eldőlt. Ezt egyébként – bölcsen – törvényben is rögzítettük. Vannak dolgok, amik a születéssel adóttak, ilyen például a korom is. Nem mondhatom, hogy ötévesnek érzem magam

és óvodába akarok járni, és azt se, hogy kilencvenötnek és kérem a nyugdíjamat. Navratilovától halottam, hogy ha a nem elhatározás kérdése, akkor egy másodosztályú férfi teniszező nőnek nyilvánítja magát, és a női teniszbajnokságban indul. Abszurd. Visszatérve a kérdésre, attól az „anyától”, aki egy kisgyermeket „átoperáltat” és hormon manipulációnak veti alá, attól azonnal el kell venni a gyereket az Államnak és meg kell védenie. Az ilyen csonkítást elvégző „orvost” pedig örökre eltiltani a praktizálástól. Szerintem a gyermekek védelmében az Alaptörvénybe tételesen is be kell írunk a gender-propaganda tilalmát.*

(Demokrata, 2020. november 4.,
az interjút Sinkovics Ferenc készítette)

* Az Alaptörvény ilyen módosítása 2020. december 15-én megtörtént.

*Mohácsi csatatér: lefejezett keresztény
foglyok tömegsírja.*

*Európaiak, magyarok: emlékezzetek!
(Facebook poszt, 2020. november 5.)*

A BALLIBERÁLIS OLDAL SAJÁT DEVIÁNS ÉLETHELYZETÉBŐL CSINÁL POLITIKAI IDEOLÓGIÁT

– *Mint a kereszténydemokrata párt vezetője, mit gondol arról, hogy mennyire lesz nehéz Szájer József botránya után a Fidesz–KDNP-nek a keresztény-konzervatív életmóddal kampányolni?*

– Tulajdonképpen az ellenzéknek nem ünnepelni kellett volna Szájer Józsefet? Nekik azt kellett volna mondani, hogy „Welcome to the club”! Drogpropaganda, melegházasság... De a lényege az egésznek: teológiai értelemben az eredeti bűn következtében az ember hajlamos a bűnre. Nem az a legnagyobb baj, amikor az emberek bűnt követnek el, hanem a legnagyobb baj az, amikor a bűnt megpróbálják erénynek beállítani, az erényt pedig bűnnek.

Az a nagy különbség a jobboldal és a baloldal között ebben a kérdésben, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt a keresztény tanítás alapján pontosan tudja, hogy mi a bűn és mi az erény. Az ember esendő, elkövet bűnöket, de ha tudja, hogy mi a jó és mi a rossz, akkor van esélye arra, hogy fölálljon. A balliberális oldalon a probléma az, hogy a bűnt erénynek akarják beállítani, az erényt pedig bűnnek; és aki nem tudja, hogy

mi a bűn, mert azt hiszi, hogy az tulajdonképpen erény, helyes, természetes, normális dolog, annak esélye sincsen arra, hogy fölálljon a bűnből. Tehát emberi esendőségek, bűnök mindenütt vannak, ahol ember van, mert az ember az eredeti bűn következtében hajlamossá vált a rosszra. A nagy különbség az, hogy világosan kell látni, hogy mi a bűn és mi az erény. Ez a dolognak a metafizikai mélysége.

– Csak egy kérdést engedjen meg még, hogy politikai értelemben most beleírni az Alaptörvénybe, hogy „az apa férfi, az anya nő”, és arról kampányolni, hogy keresztény szabadság és magasabb rendű értékek. Nem lesz nehéz ezek után? Sok embernek nyilván eszébe fog jutni...

– Én megértem, hogy ön egy újságíró, de itt klasszikus módon keveri össze a felszínes, pillanatnyi történéseket a metafizikai és természetrendi mélységekkel. Szájer József tragikus – minden szempontból tragikus – története egy esemény, ami szerencsétlen, tragikus, de ez nem érinti a társadalmat, nem érinti az alkotmányossági rétegeket. Az alkotmányossági rétegeket az érinti, hogy a gender-propaganda ellentétes a természet rendjével. Mi nem akarunk senkit kriminalizálni. Mindenki azt csinál a magánéletében, amit akar. De a gyerekek az egészséges fejlődéshez való jogát az államnak meg kell védenie! Ezért az, hogy óvodában a fiúkat lánynak akarják nevelni, a lányokat fiúnak, ez ellentétes a természet rendjével. Tehát a gyerekek védelmében kell a gender-propaganda tilalmát biztosítani. Ezért fontos az, hogy világossá tegyük, hogy

a házasság tekintetében: egy férfi, egy nő, az apa férfi, az anya nő. Egyébként szomorú, hogy ide jutott a világ, hogy ezt rögzíteni kell.

(Fábián Tamás villáminterjúja,
telex.hu (ex-index), 2020. december 9.)

Beleírtuk az Alkotmányba: „Az apa férfi, az anya nő!”.
Megvédtük a családokat, Magyarországon
nem lesz gender őrület!
(Facebook poszt, 2020. december 15.)

GYÁSZBESZÉD BALÁZS FECÓ TEMETÉSÉN

(részlet)

Fecó a szó nagybetűs értelmében Művész volt. A művészet, amennyiben művészet, mindig van benne valamilyen szakrális mozzanat. Lehet, hogy keresi az Istent, lehet, hogy perlekedik az Istennel, sőt még az Isten hiányának fájdalma is lehet, de a művészet, amennyiben művészet, mindig van benne valami szakrális mozzanat. És fordítva is igaz, attól, hogy valami formálisan liturgikus zene és egy kántor játssza a templomban, attól még nem lesz feltétlenül szakrális, attól még nem lesz transzcendenciára irányuló.* Balázs Fecó ihletett művei, mivel az egzisztenciájának a szívéből indult és az emberi egzisztencia szívébe talált, a Voltaképpenire irányult, ezért Művészet.

A matematika azt tanítja, hogy a részek összessége egyenlő az egészszel. Filozófiailag ez már nem egészen van így, mert a részeknek az egymáshoz való relációja már egy bizonyos többletet jelent az egészhez képest. És a művészetben és az élet számtalan területén végképp nem igaz az, hogy a részek összessége egyenlő az egészszel. Barátai-

* Amint például Csontváry számos képe szakrális, míg jó néhány giccses szentkép-nyomat – témája ellenére – nyilvánvalóan nem az.

mat látom itt a Fradiból, és direkt nem akarok zenei hasonlatot mondani. A világ legjobb focistáit megvásárolták az amerikai Cozmosba, egy futball csapatba összerakták a világ legdrágább és talán legjobb játékosait. És az egészből nem jött ki semmi. Mert ez volt az, amikor a részek többek voltak, mint maga az egész. Balázs Fecó esetében más a helyzet. Horváth Attila – nem szövegei, hanem – költeményei és Balázs Fecó zenéje esetében az egész több mint a részek összessége.*

Az igazság az, hogy Fecó nem csak alkatilag volt sokkal líraibb, mint a körülötte lévő rockervilág, hanem zenei műveltségét és zenei beállítottságát tekintve is. Itt engedjenek meg egy talán meglepő, de általam teológusként is vállalt hasonlatot. *Nomen est omen*, mondja a népi bölcsesség. A névből következhet valami. Az Egyház azt tanítja, hogy a védőszentek, akikről a nevünket kaptuk, egy sajátos életpéldát jelentenek számunkra. Én azt ál-lítom, hogy Assisi Szent Ferenc lelkisége nagyon közel állt Fecó, Balázs Ferenc lelkiségéhez. Assisi Szent Ferencet a szülei lovagnak, katonának szánták. Assisi polgárai azt várták volna, hogy Szent Ferenc páncélban, pajzzsal és karddal vezesse rohamra Assisi népét. Még a saját püspöke is azt szerette volna, hogy lovag legyen, de Szent Ferenc nem volt katona alkat. Nem volt lovag alkat. Az ő lelkisége az volt, hogy mezítláb, csuhában a mezőn menjen és prédikáljon a madaraknak. Fecót megihlette a rock, megihlette a kemény rock, megihlette

* Ilyenek például Cseh Tamás és Bereményi Géza művei.

a rockerség, de ő lelkiekben mindig egy szelíd lírai alkat maradt.

A Szent Ferenc hasonlatot folytatva, önként adódik az a hasonlóság, amikor Szent Ferenc felépíti San Damiano templomát, ahogy Fecó is küldetést kapott arra, hogy a sitkei templomot újjáépítse. Szó szerint idézem Önöknek Celanoi Tamást, Assisi Szent Ferenc életrajzát: Krisztus megszólította Szent Ferencet: „Néven szólítottalak Ferenc, menj és állítsd helyre hajlékomat, mert mint látod, romokban hever.” Szent Ferenc küldetése nem csak San Damiano templomának építészeti újjáépítésére vonatkozott, hanem magának az Egyháznak az újjáépítésére. Fecó küldetése sem pusztán arra vonatkozott, hogy egy romos templomot felújítson építészeti értelemben, hanem akik Sitkére mentek évről évre, ott a szíveket építette újjá.

És az utolsó párhuzam Szent Ferencsel Celanoi Tamás Szent Ferenc második életrajzából: „Az édes dallamokat, melyek bensejében törtek fel, az isteni susogás neszét öntötte dalba. S amint tulajdon szememmel láttam, vett egy darab fát, a bal karjára fektette, jobb kezével pedig egy fonállal meghajlított ágat szorított, s azt, mint a hegedűnél szokás, ide-oda vonogatta a fán. És a kifejező mozdulatokhoz énekelt az Úrról. Ez okozta, hogy a mindennapi alacsonyabb rendű dolgokról megfeledkezvén, a Mennysországba ragadtatott.” Fecónál is megvolt az ihlet, az inspiráció, a sugallat.

Mindannyiunk célja az üdvösség, Isten színelátása. A Szentírás nagyon szűkszavú, hogy milyen is lesz az üdvösség. Annyit ír a Szentírás, hogy

szem nem látta, fül nem hallotta, értelem föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt. Két hasonlatot használ a Szentírás. A lakoma képét, ahogy Pilinszky mondja: ahol nincs első és utolsó vendég, amikor asztalhoz ülünk; és a másik kép a Liturgia Aeterna, a mennyei zene, a mennyei kórus. Ebben a kórusban, ebben a mennyei zenében, a végső beteljesedésben, ebben az istendicsőítésben ott van Assisi Szent Ferenc a két fával. Ott van Fecó mestere, Bach az orgonával. És azt gondolom, hogy nekünk szabad hallanunk ebben a kórusban az ő hangját is. És egy Fecós – immár tökéletes – akkordot!

(Óbudai temető, 2020. december 11.)

IGNORANTIA IMBECILLIS

– válasz a Gyurcsány-párt képviselőjének*
az Igazságügyi Bizottság
2020. december 14-i ülésén –

Az Ön státuszát legjobban egy latin kifejezéssel tudom érzékeltetni, ez az *ignorantia imbecillis*, tehát az elháríthatatlan tudatlanság. Ez azért van, mert itt nemcsak az a probléma, hogy tényekkel nincs tisztában, hanem a beállítottsága teszi gyakorlatilag lehetetlenné, hogy egyházi kérdésekben józanul tudjon mérlegelni. (...)

Az az egyházi iskolák elleni mesterkedés, amit a Demokratikus Koalíció folyamatosan művel, kísértetiesen emlékeztet a Rákosi-időszakra, amikor '47-ben államosították az egyházi iskolákat, ami ellen egyébként Mindszenty József hercegprímás és Barankovics István, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke küzdött. Megjegyzem, emögött az egyháziiskola-ellenesség mögött a klasszikus bolsevik gyökerű egyházellenesség van, ami mögött pedig a szabadkőműves gyökerű vallásellenesség, ami mögött az istenellenesség, így – mint látható – magától a sátántól származik.

* Sebián-Petrovszki László (DK)

*Kádár villájából keresztény központ**
– *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat.*
(Facebook poszt, 2020. december 16.)

* Kádár János egykori villájának kulcsátadása az üldözött keleti keresztények központjának, II. Efrém Ignác szír orthodox patriarchának.

PRÓFÉTAI JEL

– köszöntő Balog Zoltán református püspök
szentelésén –

Tőled hallottam, hogy „minden politika, de a politika nem minden”. Te ennek a mindennek a jele voltál a politikában. Ehhez hasonlóan mondtam rólam – első kormánya idején – Orbán Viktor, hogy „Zsolt nem annyira a Kormány egyházügyi államtitkára, hanem a Püspöki Kar kormányügyi megbízottja”. Ami minden szakterületen pusztán lobbizás lenne, ami illegitim és illojális, kivéve az egyházi ügyekben, mert a transzcendencia meghaladja az immanenciát. Ezért az Egyház szabadságának biztosítása és az Egyház társadalmi tanításának érvényesítése nem valamiféle lobbizás vagy a Kormánnyal szembeni illojalitás, hanem bizonyos esetekben *prófétai jel*. Amit egy kereszténydemokrata kormánynak – amennyiben a szó teljes értelmében kereszténydemokrata – fel kell ismernie és el kell ismernie! Így Isten Országának ügye az a sziklafundamentum, amin állva nem csak barátok és bajtársak, hanem in Christo testvérek vagyunk.

(Nagykőrös, 2021. május 24.,
Hazánk, júniusi szám)

MYSTERIUM FIDEI

– Az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus
Budapesten –

„A kereszt volt ezer éven reménységed oszlopa, most is Krisztus jele legyen jobb jövődnék záloga!” Csendül fel az ének, immár másodszor meghatározva a Katolikus Egyház küldetésének legrégibb és legnagyobb világrendezvényét. Ismert, hogy ezt a kiemelkedő ünnepet – amely mind a rendező város, mind pedig az ország részére egyedülálló megtiszteltetés, amely alatt itt, Budapesten, még többet: az egész magyar nemzetet kell értenünk, határok nélkül – a pandémia miatt, egy évvel el kellett halasztani, hogy egészségügyi biztonságban tarthassuk meg a keresztény világ legnagyobb seregszemléjét, amelynek a középpontjában az Eucharisztia, azaz az Oltáriszentség áll. Erre utal a „Minden forrásom belőled fakad” jelmondat, a mostani Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus mottója.

De mit is jelent számunkra az Oltáriszentség, különösen, ha szélesebb összefüggésben: minden jóakarátú ember szemszögéből beszélünk róla? Mit jelent a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus intézménye? Milyen üzenetet hordoz egy-egy konkrét Kongresszus (a szó eredeti jelentését megtartva: gyűlés, összejövetel), a rendező város, az otthont adó ország és az egész emberiség számára? Mit

jelent itt és most, a 21. század harmadik évtizedének elején azoknak a változhatatlan és alapvető értékeknek a felmutatása, amelyet – kortól, divattól és politikai meggyőződéstől függetlenül – üzen az egész világnak? És mit jelent nekünk, hívő katolikusoknak az Eucharisztia? *Mysterium Fidei*! Amely elválaszthatatlan az Egyház titkától, ami Krisztus misztikus teste, mintegy összentség, nem pedig valamiféle filantróp NGO (mint azt az Egyházon kívülről – sőt néha belülről – propagálnak, meghamisítva ezzel az Egyház és így az Eucharisztia lényegét)!

A *Katolikus Egyház Katekizmusának Kompendiumában* azt a tömör összegzést olvassuk az Eucharisztia meghatározásáról, hogy: „Az egység jele, a szeretet köteléke; a húsvéti lakoma, melyben Krisztust vesszük, a lélek betelik kegyelemmel és megkapjuk az örök élet zálogát.” (271. pont), majd ez egészül ki azzal a rövid és emelkedett mondatral, amely a II. Vatikáni Zsinat határozatának szövegére utal: „Az egész keresztény élet forrása és csúcsa.” (274. pont). Mindkét kijelentés kellően alátámasztja a mostani Eucharisztikus Kongresszus jelmondatának pontos értelmét. Számos definíció, leírás és értelmezés született az Oltáriszentségről az első század óta teológusok, filozófusok és szentek tollából, mind a latin-, mind a keleti ortodox egyházak keretében. Azonban ahhoz, hogy megértsük az Oltáriszentség jelentésének és jelentőségének összetett üzenetét, vissza kell tekintenünk a zsidóság egyiptomi fogságból való szabadulá-

sának megünneplésére, a pászka-vacsorára. Ebben jelen van az áldozat, a visszaemlékezés és a közösséghez való tartozás kifejezése: a közös étkezés. Mindez összekapcsolódik – a fogság utáni időszakban – a hálaadással és a reménnyel. Nem véletlen, hogy a pászka-éjszakát tekintették annak, amikor a Messiás eljön. Azaz: ünnep, áldozat, visszaemlékezés, közösség – egymással és Istennel –, hálaadás, remény és várakozás.

Ha mindezek után rátekintünk az újszövetségi forrásokra, a felsorolt ószövetségi gondolatokat találjuk meg, Jézus Krisztus személyére értelmezve. Az ősegyházban maga az Eucharisztia szó is hálaadást jelent, amely egyszerre jelenti az Utolsó Vacsora cselekményének megjelenítését Isten népe közösségében, vagyis az ünneplést; az Úr Testének és Vérének vételét, és ezáltal a hitben való egység és kötelék kifejezését; valamint magát az Oltáriszentséget, ami folyamatosan lehetővé teszi Krisztus Testének és Vérének közöttünk való jelenlétét, és a belőle fakadó hitbeli és kegyelmi forrásokból fakadó támaszt. Ezzel egy olyan szoros közösség jön létre, amely nemcsak képes volt megőrizni az Örömhírt (Evangélium), de továbbadni, kitartani az üldöztetésben, és törekedni Jézus Krisztus életpéldájának evilági teljesítésére. Megdöbbenő az a hitbeli stabilitás, ami ezt a tanítást az apostolok korától a modern korig körülveszi. Nagyon gazdag az az irodalom, amelyet ehelyütt idézhetnénk, akár Szt. Ágostontól Aquinói Szt. Tamásig.

A protestáns teológiai írások bár tartalmilag eltérő magyarázatokat fűznek az Utolsó Vacsora cse-

lekményének és szavainak felidézéséhez, azonban az úrvacsora értelmezésében itt is látható az ünneplés, a hálaadás, a közösséghez tartozás és a remény kihangsúlyozása. Ezek azok a pillérek, amelyek a Katolikus Egyház Oltáriszentség tiszteletére, mint középpontra felépülő ünnepet és összejövotelt, a zsidó–keresztény hagyományt követő különböző közösségek részére is kitüntetett alkalommá teszik. Sőt, a keresők, más vallásúak, vagy éppen magukat vallástalanként meghatározók körében is maradó értéket tud megjeleníteni, az egység és a szeretet kötelékének kihangsúlyozásával.

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus az Eucharisztia megismerésének és tiszteletének elmélyítésére létrehozott világméretű ünnepségsorozat, amely a legrégebbi és legkiemelkedőbb egyházi világrendezvény. Mint ismert, kezdeményezője a tours-i Émilie-Marie Tamisier (1834–1910) volt, aki számos eucharisztikus zarándoklatot vezetett, végül 1881-ben Lille-ben megszervezte az első kongresszust. Alaptémáját a mindenkori római pápa határozza meg, fő szervezője a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottsága, és a rendezés jogát mindig egy város kapja meg, amelynek püspöke – együttműködve a többi megyéspüspökkel – természetesen nemcsak az adott ország teljes területén szervezi az Oltáriszentség tiszteletét, az Egyház által hirdetett örömhír megismertetését, az Isten általi megbocsátó szeretetet, az embertársainkkal való személyes törődést kifejező és gyakorló rendezvényeket, hanem az egész

katolikus világ is megmozdul, hogy a lehető legnagyobb egységben tudja kifejezni hűségét Krisztus tanítása, az Oltáriszentség tisztelete iránt. Sőt, a II. Vatikáni Zsinatot követően – saját vallási felfogásuk keretei között – bekapcsolódnak más keresztény közösségek és a zsidóság – mint idősebb testvér – képviselői is.

1881 óta immár az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus kerül megrendezésre, amelynek ideje alatt a katolikus – de nyugodtan mondhatjuk: az egész keresztény – világ az adott városra, most Budapestre figyel, egy héten keresztül. Ilyenkor számos olyan katolikus, ökumenikus, vallásközi, a vallásos és a nem hívő közösség közötti kapcsolatról szóló gondolat, állásfoglalás hangzik el, amely hosszú távra meghatározza a vallásról és az értékekről kialakított gondolkodást, hidat képezve a különböző közösségekhez tartozó és különböző módon gondolkodó emberek között.

Az első nem Európában rendezett kongresszusra Jeruzsálemben került sor 1893-ban. Tudjuk, hogy azóta számos drámai esemény rázta meg a világot: az I. világháború traumája; a II. világháború tragédiája; a hidegháború (a kommunizmus) évtizedei és más kisebb vagy nagyobb kiterjedésű, akár globális konfliktusok. Mindezek ellenére az is jól látható, hogy a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok stabilan – a legszélsőségesebb körülmények között is – folyamatosan (az utóbbi évtizedekben négyévente követve egymást) tartották a reményt és felhívták a világot a szeretet egyedüli orvosló

erejére. Ezek között említhetjük az 1914-es Lourdesban, az 1937-ben Manilában, az 1938-ban Budapesten, az 1960-ban Münchenben, az 1968-ban Bogotában és az 1989-ben Szöulban megrendezett Kongresszust. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok kezdetben a római pápa küldöttje nélkül, majd küldöttje (legátusa) jelenlétében zajlottak. Így a mostani Kongresszus abból a szempontból is rendkívüli, hogy a Hősök terén tartandó zárómisét személyesen Ferenc pápa pontifikálja, ez a Kongresszuson résztvevő magyarok és számos nemzetből érkező zarándokok részére is üzenet értékű: megélhetővé teszi a Péter-utóddal való közösséget, nekünk, katolikusoknak a Szentszékhez való hűséget.

Az előbb – a teljesség igénye nélkül – felsorolt kongresszusok között, már említésre került az 1938. évi 34. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus. Talán túlzásnak tűnhet az előző budapesti kongresszus jelentőségének hangsúlyozása. Azonban – a körütekintő és mértéktartó, de az akkori kortárs viszonyokat kellő objektivitással mérlegelő értékelést szem előtt tartva – mindenképpen meghatározó szerepet szükséges tulajdonítani az impozáns módon megrendezett 1938-as budapesti Kongresszusnak. Annak ellenére, hogy ez az esztendő úgy került át a történelmi emlékezetbe, mint „az utolsó békeév”; pontosan tudjuk, hogy az 1939-ben megkezdődő második világégés árnyai már ott tornyosultak Európa és a világ felett. A háború szele már érezhető volt, és mégis 1938. május 25–29-e nem ezt üzenve Magyarországnak, Európának és az

egész világnak. Az Eucharisztikus Kongresszus himnusa a „Győzelemről énekeljen napkelet és napnyugat” mondatot kiáltotta a világba, Krisztusra tekintve, hogy: „Forrassz egygyé békességben minden népet s nemzetet”! A Kongresszus így a béke hírnökévé vált, amely üzenetet elementáris erővel fejeztek ki a legkülönbözőbb földrészekről és országokból érkezett főpapok beszédei, beleértve a pápai legátus, Eugenio Pacelli homíliáját.

Tizennégy bíboros, negyvennyolc érsek és százkilencvenhét püspök érkezett Ausztráliától, az USA-n, Mexikón, Egyiptomon keresztül az európai államokig. Csak a német és osztrák főpapok hiányoztak, Adolf Hitler tiltó rendelkezése miatt. A huszonötezer munkás hitvallása az Egyházközségi Munkásszakosztályok Nagygyűlésén magáért beszélt; ahogy a Duna két partján felsorakozott térdelő és imádkozó emberek tömege is, amikor az Oltáriszentséget hordozó hajó a kivilágított kereszttel elhaladt előttük. A kongresszus jelmondata: „Az Oltáriszentség a szeretet köteléke” volt. Ez volt az, ami megerősítette mindenkiben a béke megőrzésének vágyát. És ami nyilvánvalóan keresztény válasz és ellentmondás volt a náciizmus neopogányságára. Minden korban a katolikus hitvallás egyúttal ellentmondás is a kor keresztényellenes ideológiájára, így ma is például a neomarxista és gender-ideológia tekintetében!

A mostani Eucharisztikus Kongresszus jelmondata: „Minden forrásom belőled fakad”. Már a megfogalmazás is jól kifejezi a kijelentés egyetemességét.

Búcsúzás a Szentatyától 2021. szeptember 12.

1938-ban a kongresszus a béke elvesztésének árnyékában – a reményt, a szeretetet és az összetartozást hirdetve – a békére és annak megőrzésére hívta fel az egész világ közvéleményét. Most, a XXI. században, amikor a klasszikus értékek szétesésének időszakát éljük; amikor egyik napról a másikra emberi egzisztenciák omolhatnak össze, amikor megszokott, kiszámítható életvitelünket – minden technikai fejlettség ellenére – egy pillanat alatt megváltoztathatja egy járvány, biztos fogódzópontot keresünk. Olyan egyedülálló Értéket, amelyre mint sziklára építhetjük az életünket. Amit nem visz el az ár, sem valamely katasztrófa. Ami nem a változó és elmúló emberi álmok labilis alapzatára épül. Amikor a keresztény civilizáció globá-

lis megőrzése bizonytalanná válik, akkor a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus rámutat arra az egyedüli Változatlan Forrásra, amely biztonságot, kiegyensúlyozottságot, embertársunk iránti szeretetet és irgalmat, egyszóval: a szív békéjét jelenti. Az Oltáriszentség, Aki ünnep, hálaadás, közösséghez tartozás és maga a tiszta remény.

(Elhangzott a Magyar Parlamenti Imacsoportban,
és megjelent a *Hungarian Conservative* folyóirat
2021. augusztusi számában)

EGY A TERMÉSZETTEL

– A Vadászati Világkiállítás megnyitó beszéde –

Császári és Királyi Fenség!
Igen Tisztelt C. I. C. Elnök Úr!*
Kedves Kormánybiztos Úr!
Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy a Természettel Vadászati és Természeti Világkiállításunk egyedülálló, de nem előzmények nélkül való, hiszen az 1971-es Vadászati Világkiállítás 50. évfordulójának tiszteletére szerveztük, amit pedig annak idején az 1871-es Országos Vadászati Kiállítás centenáriuma.

2011 szeptemberében – a '71-es 40. évfordulóján – ajánlottam a magyar vadásztársadalomnak, hogy 2021-ben rendezzünk egy új világkiállítást; a 2015-ös FeHoVán bejelentettem; a 2016-oson pedig már tényként jelenthettem Magyarország Kormányának nagyvonalú támogatását.

Ilyen eseményt csak grandiózus módon szabad megrendezni, a maga teljességében! Mégpedig legalább két okból: egyfelől ezt követeli meg nagyszerű vadászati kultúránk, amely még Ázsiából hozott örökségünkből ered, gondoljunk a Turulra és a Csodaszarvasra, vagy arra, amit

* Károly főherceg, Boldog IV. Károly királyunk unokája, a Világkiállítás Fővédnöke, George Aman, International Council for Game and Wildlife Conservation.

Anonymus mester írt a Gesta Hungarorumban, hogy a magyarok jobb vadászok, mint más népek fiai, mert ifjaik idejük jó részét a vadászatnak szentelik. Ez az örökségünk vált teljessé Közép-Európában a Habsburg Birodalom vadászati kultúrájával, művészetével. És itt kell szólnunk messze földön ismert és elismert legendás vadgazdálkodásunkról, ami szoros összefüggésben van '71 máig tartó hatásával.

Másfelől pedig Magyarországon vagyunk vagy hetvenezer vadászok, hétszáz ezer horgászok, és azon kívül sok ezren sportlövők és íjászok, a vadászkutyások és lovasok számát meg sem tudom becsülni, tehát családtagokkal együtt a magyar nemzet negyede.

De hogy méltók legyünk rá és méltó módon rendezhessük meg a világkiállítást, ahhoz először itthon kellett méltányosan rendeznünk vadászati dolgainkat. Életszerű és ésszerű fegyvertörvényt alkottunk, véget vetettünk a vadászok és sportlövők vegzálásának, annak a mentalitásnak, ami a szocializmusból maradt, amikor az állam rettegett attól, hogy polgárainál fegyver van. Méltán lehetünk büszkéek vadászati törvényünkre, ami – megkockáztatom – ma a legjobb a világon: húszéves ciklussal, legalább három ezer hektáros területnagysággal, a tájegységi fővadászok rendszerével. Kistafíroztuk a – köztestületként működő – Vadászkamarát, és professzionálisan megújítottuk a Nimród újságot, ami a maga nyolcvanezer példányszámával a legnagyobb periodika! Szimbiózisban vagyunk a C. I. C.-vel, és nem pusztán modus vivendi kö-

töttünk, hanem konszenzusra jutottunk természetvédő barátainkkal, különösen az élőhely-fejlesztés vonatkozásában.

Az előzmények tekintetében sok-sok barátunknak tartozunk köszönettel, de én itt és most csak egyvalakinek szeretnék köszönetet mondani – más jótevőink megértését kérve –: gróf Károlyi Józsefnek, a világkiállítás első miniszteri biztosának, akinek a hazai és a nemzetközi alapok lerakását, az „Egy a Természettel” mottót és a zseniális logót köszönhetjük!

Az előzmények után lássuk magát a Világkiállítást! Személyes megjegyzésként előrebozsátom, hogy vadászati munkámért soha egy fillért sem kaptam, csak a politikai kockázatot viselem, de erre predesztinált az, hogy egy évtizede elvállaltam az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnökségét; és az, hogy '71-ben ott voltam gyereként – ma is bennem él például a tanzán pavilon afrikai trófeáival –, és ez az akkori ajándék ma is kötelez.

Három szempontból is nehezebb helyzetben vagyunk, mint 1971-ben voltunk: a mainsteram média és politika vadászatellenessége, ebből következően bizonyos itteni politikusok és média-figurák manipulációi, és a pandémia.

Szembe kell néznünk nem a zöld, hanem a sötétzöld ideológiával. Éles különbséget tudunk tenni a természetet tiszteletre méltó módon védő zöld barátaink és a sötétzöld ideológia – sokszor emberellenességbe hajló – „ökoterroristái” között. Bár fur-

csa, de tanulságos, hogy ez az ideológia és politika az állatok és a növények tekintetében a természet-re hivatkozik, miközben az ember és társadalom esetében természetellenes dolgokat propagál... *Mi, a – teremtés rendjéből következő – természet rendjét védjük minden tekintetben; minden lénynek megadva a maga sajátos méltóságát – a természet rendje szerint neki kijáró módon.*

Persze nincs könnyű dolgunk ebben a természettől és annak rendjétől elszakadt világban, ahol sok gyerek azt hiszi, hogy a tehén lila, mert életében nem látott valódi tehenet, csak a milka-csoki csomagoló papírján a lila tehenet... Vagy az őzről azt hiszi, hogy az Walt Disney Bambija, aminek persze semmi, de semmi köze se az őzhöz, se a természet valóságához. A Világkiállítás küldetése az is, hogy választ adjon a vadászatellenes demagógiára: az ember antropológiájából eredő vadászati kultúrának; a fenntartható vadászat szabadságának; és a vadgazdálkodás szükségességének és észszerűségének demonstrálásával!

A kiállítást a teljesség igényével rendezzük: minden, ami a vadászathoz kapcsolódik: kutyás, lovas, solymász seregszemle, horgászat, lövés és íjász világversenyek, művészet a vadászatban és vadászat a művészetben, vad- és hal-gasztronómia, tudományos világkonferenciák – és mindez XXI. századi technikával.

Mint a világ minden dolgában, így a vadászatban is vannak visszatetsző jelenségek, amire szükséges tennünk egy reflexiót. A klasszikus morális teológia megkülönbözteti az *actus humanust*

és az *actus hominist*. Az *actus humanus* emberi cselekedet, az *actus hominis* az ember cselekedete ugyan, de nem nevezhető emberi cselekedetnek. Egy példával megvilágítva: a borhoz köthető a tokaji borpincében egy borkóstoló, de a pancsolt alkoholtól a kocsmából kitántorgó részeg is. Az előbbi *actus humanus*, az utóbbi *actus hominis*. Ugyanígy a vadászatnál gróf Széchenyi Zsigmond vadászművészete *actus humanus*, a rabsicok vadpusztítása *actus hominis*. Megjegyzem, nem véletlen, hogy a Hatvani Vadászati Múzeumot gróf Széchenyi Zsigmondról neveztük el. A vadászati kultúra különlegessége, hogy az ember antropológiai sajátját egységben ragadja meg: a natúra és a kultúra összetettségében, vagyis a vadászszenvedélytől például a Hubertus-miséig!

Nekem szegezték a kérdést, hogy nem gondolom-e, hogy '71 kultusza a Kádár-rendszer apoteózis? Nem gondolom! Ténykérdés, hogy a magyar vadászatnak szimbolikusan két csúcspontja volt: gróf Károlyi Lajos Tótmegyere és 1971. De ahogy Tótmegyer nem Horthy Miklós kormányzóról szól, úgy '71 sem Kádár János pártfőtitkárról. Tehát ami például József főherceghez kötődik, arra József főherceg neve kerül, amit pedig Losonczi Pál lőtt, arra Losonczi Pálé. Ez az esemény a vadászatról szól, nem a politikáról; nem követünk el történelemhamisítást!

Mivel a teljességet célozzuk meg, a kiállítás sokféleségének megfelelően – a vízvilágtól a művészetekig – olyan kurátorokat kértünk fel egy-egy ilyen nagy terület felelősenek, akik már levezényel-

tek hasonló nagy projekteket. Köszönetet mondok a professzionalitásukért és – noha közülük többen nem vadásznak – magával sodró lelkesülésükért. Ennek is köszönhető, hogy amit Kovács Zoltán kormánybiztos úrral mondtunk, az úgy is lesz, a Vadászati Világkiállítás eseményein egymillió látogató lesz!*

Fontos megemlíteni, hogy gasztronómiai miszióknak tekintjük a vad- és halételek népszerűsítését és bevonását a közétkeztetésbe, hiszen ha valami, akkor a vadhús valóban bio és – nem csak marketing címke – biztosan antibiotikummentes és biológiailag a legértékesebb táplálék, ami ilyen szempontból is az emberek egészségét, így nemzetünk jövőjét is szolgálja.

Világkiállításunk a fenntartható vadászat jegyében áll, ezért külön örömmel jelenthetem, hogy szinte minden eleme megmarad, mégpedig méltó helyen: a Laudato si' imádság helyétől, az erdélyiek által épített Kárpát-medencei pavilonon át, a maga tíz tonna összegyűjtött agancsával a magyar vadászok egységét szimbolizáló szarvasfej üdvözlő kapuig, amely Keszthelyre kerül. És Budapest gazdagszik kiállításunk központi helyszínével, az újjáépített HUNGEXPO-val, amely elsőként a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak adott otthont, aztán itt és most a Vadászati Világkiállításnak, és utána emberöltőn keresztül események százainak, szolgálva a pandémia utáni turisztikai-gazdasági újranyitást!

* 1 600 000 volt, csak a Hungexpón 640 000!

*Semjén Zsolt megnyitja a Világkiállítást
2021. szeptember 25.*

Fontos ez a kiállítás, de fontosabb az a tanulság és üzenet, amit hordoz és tanít. A legfontosabb a szellemi tartalom, a természet rendje jegyében! Annak bemutatása, az ember felől nézve, hogy mindannyiunk őseinek 99 százaléka vadászott, és ha nem lettek volna sikeres vadászok, akkor mi most nem lennénk itt. Tehát az ember természetében benne van a vadászszenvedély. Ennek mai cizellált öröksége vadászati kultúránk. És annak bemutatása a természet felől nézve, hogy vadászat nélkül nem tartható fenn a vad és az erdő, a mezőgazdaság egyensúlya, de a vadvilág sokfélesége és a vad minősége sem.

Tanulságos tapasztalati tény – Afrikától Közép-Ázsiáig –, hogy ahol megszüntetik a vadászatot, ott pusztul a vad, ahol pedig támogatólag viszonyulnak és investálnak a vadászatba és a vadgazdálkodásba, ott mennyiségileg és minőségileg is gyarapodik a vadállomány. Mert ha nincs legális vadászat, akkor nincs pénz a vad védelmére az orvvadászat ellen; és mert a helyi lakosság – mint arra számtalan példa van – tűzzel-vas-sal-méreggel pusztítja a vadat, hogy a kis földjét megvédje. De ott, ahol vadászat, vadgazdálkodás és vadászati turizmus van, ott jut pénz vadvédelemre, és mert a vadászatból profitál, a helyi lakosság se nem tudja, se nem akarja pusztítani. Konkrét példával: Kenyában betiltották a vadászatot, így az ország nagy részén kipusztult a vad, míg Namibia a vadászati turizmusra épít, ezért ott fantasztikus a vadbőség.

A Biblia első lapjain olvashatunk arról, hogy *Isten az embert a világba, mint egy kertbe helyezte, hogy művelje és gondozza azt. Tehát – a Szentírás szerint – két tévedést követhet el az ember: az egyik, ha kirabolja, nem becsüli meg a természetet. Ez ma a gátlástalan ipari lobb, amelyik ipari parkká tenné a világot, lebetonozna minden talpalatnyi helyet. A másik tévedés, ha sorsára hagyjuk környezetünket, mert akkor abból nem kert, hanem dzsumbuj lesz. Ahogy a kertész gondozza a kertet, úgy kell nekünk a ránk bízott erdőt, mezőt, vadállományt gondozni. Ezért szoktam azt a hasonlatot használni, hogy ami a kertész kezében a metszőoló, az az igaz vadász vállán a puska.*

Az 1971-es Budapesti Vadászati Világkiállítás inspiráló hatása a mai napig érződik. Adja Isten, hogy a mi Egy a Természettel Vadászati Világkiállításunk vadászati kultúránkban, vad- és természetgazdálkodásunkban olyan gyümölcsöt teremjen, hogy ha majd utódaink 2071-ben újra vadászati világkiállítást rendeznek, ők is élvezhessék!

Tisztelet a vadnak, üdv a vadásznak, hódolat a Teremtőnek!

(Budapest, Hungexpo, 2021. szeptember 25.,
Nimród, októberi szám)

Boldog emlékezetű professzoromnak,
Bolberitz Pálnak

A KERESZTÉNYDEMOKRATA POLITIKÁRÓL ÉS A KERESZTÉNY POLITIKUSRÓL

– Máriapócsi kegytemplom,
2020. szeptember 10. –

Excellenciás Metropolita Atyánk, Püspök Atyák, Fő-
tisztelendő Atyák, kedves Testvérek!

A szent liturgiában is imádkoztuk a Miatyánknak a mondatát, *adveniat regnum Tuum, jöjjön el a Te országod!* De mit is jelent az, hogy jöjjön el Isten Országá? Legalább három dolgot jelent, legalább három dolgot kell, hogy jelentsen. Először jelenti azt, amiről Szent Pál apostol beszél, hogy az idők végén Isten legyen mindenkben minden. Jelenti azt is, hogy itt és most, a szívünkben valósuljon meg Jézus Krisztus királysága. De jelenti, és jelentenie kell azt is, hogy nem keresztény az a felfogás, amelyik azt mondja, hogy keresztény vagyok vásárnap a liturgián, esetleg otthon a családban, de nem törődök azzal, hogy mi lesz a falummal, a városommal, a hazánkkal, a világunkkal, mert pontosan a keresztségben kapott küldetésünk az, hogy

elmozdítsuk a világot – legalább a mi kis világunkat – az Evangélium irányába.

Két dologról szeretnék egy-egy gondolatsort elmondani. A *kereszténydemokrata politikáról*, annak az egyház társadalmi tanításához, és végső soron az Evangéliumhoz való kapcsolódásáról, illetve a *keresztény politikus felelősségéről*. A mai világban, ha ezt a két gondolatot kimondja az ember, hogy kereszténydemokrata politika és kereszténydemokrata politikus, akkor rögtön két legitimációs problémával kell megküzdeni. Az egyiket személyesen éltem át, amikor – azóta már elhunyt – Heller Ágnes filozófusnő azt mondta, hogy én azt a szót, hogy bűn, használhatom a templomban, de nem használhatom a Parlamentben, mert őszintén a keresztény politika illegitim. Rögtön látható, hogy milyen kirekesztő gondolkodás ez, mert mi keresztények nem vonjuk kétségbe, hogy lehet liberális alapon is politikát csinálni, lehet marxista alapon is politikát csinálni. Mindenki olyan alapon csinál politikát, amilyenén akar. De milyen alapon mondja azt, hogy keresztény módon, keresztény alapokon, vállaltan keresztény társadalmi tanításra épülő politikát nem lehet folytatni? De van egy másik legitimációs támadás is, ami ennél súlyosabb, ami az egyházat támadja, mondván, hogy az egyház nem szólalhat meg közéleti kérdésekben, hanem maradjon a szorosán vett teológiai kérdéseknél, vagy szorosán vett hitéleti, esetleg erkölcsi kérdéseknél. Ott is csak akkor, ha nem érinti a mindennapokat, mert ha már nem csiklandozza a hallgatóság fülét, akkor könnyen illegitimnek nevezik.

Kedves Testvérek! Jézus Krisztus nem egy hitbuzgalmi egyesületet alapított, hanem amikor az Egyházát megalapította és az Evangéliumát meghirdette, akkor az élet minden területén egyetemes és örök tanítást adott. Az Evangélium térben, időben, témáját tekintve egyetemes. Időben, hiszen ahogy kétezer évvel ezelőtt érvényes volt, érvényes most is. Ahogy Palesztinában érvényes, érvényes itt és most Máriapócscon 2020-ban. De témáját tekintve is egyetemes az Evangélium. Jézus Krisztus tanításának meghamisítása, ha azt állítanánk, hogy van olyan területe a világmindenségnek, bármilyen értelemben, ahol ne lenne érvényes az Evangélium! Heideggertől származik az a zseniális meglátás, hogy egyetlen tudomány, mint tudomány sem képes arra, hogy meghatározza önmagát, módszertanát és illetékességének a határait. Hogy mi a matematika, az nem írható le számokkal. Hogy mi a kémia, az nem írható le kémiai képletekkel. Hogy mi egy tudományterület metodológiája és illetékességének határai, ezek filozófiai és teológiai kérdések. Gondoljunk arra, hogy ha a tudomány mindazt megtenné, amit technikai értelemben megtehet – például génmanipulációval –, akkor a horror sci-fi kategóriájába jutnánk. Tehát a teológia, a filozófia, az erkölcs érvényes a tudomány területén is. A tudománynak megvan a jogos autonómiája, de soha nem az erkölctől való autonómiája. Vagy gondoljunk a művészetekre: ha a szakrális művészetet kivennénk a művészet történetéből, nagyon soványka darabka maradna. Sőt azt állítom, hogy a művészet amennyiben művészet, mindig szakrális. Lehet, hogy

keresi az Istent, lehet, hogy perlekedik az Istennel, lehet, hogy úgy érzi, az Isten hiányának fájdalma kiált belőle. Tehát az Egyház illetékessége, az Evangélium illetékessége megvan a művészet tekintetében is, mert amennyiben a művészet valóban művészet, annyiban mindig van benne valamilyen transzcendens mozzanat, valamilyen szakralitás. Hogyha az Evangélium, és így az Egyház illetékes a tudomány és a művészetek területén, akkor illetékes a társadalom, ha tetszik – nagyon széles értelemben véve – a politika területén is. Hogy kapcsolódik ez a kereszténydemokráciához? Úgy, hogy van Jézus Krisztus Evangéliuma. Jézus Krisztus teste az Egyház, Isten népe reflektál a Krisztus-eseményre, korról korra megfogalmazza az Evangélium

örök értékei és a társadalom kihívásai alapján a társadalmi tanítását. És nekünk, kereszténydemokratáknak az a feladatunk, hogy ezt, az egyház társadalmi tanítását, mintegy aprópénzre váltsuk a mindennapi életben, például a Parlamentben is. Tehát az *Evangéliumból* következik az egyház társadalmi tanítása, és abból következik a keresztény politika. Gyakran halljuk azt, mikor ez a kérdés szóba kerül, hogy „az egyház tartson egyenlő távolságot a különböző politikai filozófiák között”. Itt nem csak az a probléma ezzel a mondattal, hogy nyilvánvalóan abszurd, hogy azokkal legyen egyenlő távolság, akik a szöges ellentétét képviselik sok esetben, mint ami az egyház társadalmi tanításában, vagy a természetjogban van. Gondoljunk a különböző devianciákra, családellenességre, egyházellenességre és így tovább. Nyilvánvaló, hogy abszurd azt állítani, hogy az egyház olyan távolságra legyen attól a politikai felfogástól, ami gyökereit az egyház társadalmi tanításába ereszti, és onnan szívja magába a keresztény tanítást, mint azoktól, akik megtagadják, sőt az ellentétét képviselik, mint amit az Evangélium tanít. De van ennél egy lényegibb, mélyebb tévedés is. Mit állítanak? Hogy az egyház tartson egyenlő távolságot. Tehát szerintük az egyháznak kellene lesnie, hogy mikor melyik politikai párt éppen mit talál ki, és aszerint sasszézni jobbra vagy balra az egyháznak, hogy mindig egyforma távolságra legyen a különböző politikai pártoktól. A valóság pont fordított. Nem az egyház mozog a pártokhoz képest, hanem a politikai pártok mozoghatnak szabadon az egyházhoz képest. És

amikor egy politikai párt vállalja az egyház társadalmi tanítását, lehet, hogy esendő és gyarló módon, de vállalni akarja az egyház társadalmi tanítását, akkor nem az a párt várja el, hogy az egyház viszonyuljon hozzá, hanem ő vállalja azt, hogy közel áll az egyházhoz. Tehát nem az egyház mozog, hanem a politikai pártok mozognak.

Ezért természetes és helyes, hogy mi kereszténydemokraták itt vagyunk egy szent helyen, egy zarándoklaton, és nem azt várjuk el, hogy a püspök atyák a KDNP-pártszékházban legyenek. Tehát a párt mozog az egyházhoz képest, mi figyelünk az egyház tanítására, és azt próbáljuk követni a mindennapokban, nem pedig azt várjuk, hogy az egyház álljon közel hozzánk. Mi szeretnénk közel állni az egyházhoz. Nagy különbség!

Metropolita Atyánk a szentbeszédében érintette a mai kor alapeszméit: a szabadságot, egyenlőséget, testvériséget, amit bizonyos értelemben szembefordítottak az egyház tanításával. Érdekes erre egy rövid reflexiót tenni. Látjuk azt, hogy ezeket a fogalmakat eltorzították és egymástól szétszakították. A szabadságból liberalizmust csináltak, aminek a szomorú következménye a vadkapitalizmus embertelensége. Az egyenlőségéből kollektívizmust csináltak, láttuk, hogy mit jelent a kollektívizmus, akár az osztályszocializmus, akár a faji szocializmus. Akár a kommunizmus, akár a náciizmus vonatkozásában micsoda tragédiát okozott ez az emberiségnek. És miközben a szabadságot eltorzították, az egyenlőséget eltorzították, a testvériséget elfelejtették. A kereszténységben a sza-

badtság, egyenlőség, testvériség ősegységben van, és nem egymással szemben állnak az értékek, hanem egy forrásból merítenek és egy irányba mutatnak. Itt fontos látnunk azt, hogy az egyház tanításának központjában a filozófiai antropológia áll, az emberről szól. Persze az emberről nem lehet beszélni, ha nem szólunk Istenről. De hogyha antropológiai tévedés a kiinduló pontjuk, mert megcsonkítják az emberképet, akkor, ha az emberképünk torz, akkor ebből logikailag következik, hogy az arra épített társadalom is torz, egyoldalú és embertelen. Ezért fontos mindig reflektálni az egyház társadalmi tanítására, ahol öt alapvető érték van. Az igazságosság, a közjó – ez a kettő önmagáért beszél –, és a következő három, ami a kereszténydemokráciának az alapja: a *perszonalitás*, vagyis a személy tiszteletének az elve, a *szolidaritás*, vagyis a közösség elve és a *szubszidiaritás*, vagyis a kettő harmóniába hozásának az elve. Anélkül, hogy most itt filozófiai kérdésekbe bocsátkoznánk egy rövid reflexiót érdemes tennünk, ami a kereszténydemokráciát összehasonlítja a XIX-XX. században született másik két nagy politikai filozófiával, a liberalizmussal és a szocializmussal.

Mi azt mondjuk, a keresztény tanítás alapján, hogy neked liberális barátom igazad van, amikor az emberi személy méltóságát hangsúlyozod, csak annyira túlzásba vittétek az individualizmussal a személy hangsúlyozását, hogy a közösséget mintegy zárójelbe tettétek. Mi keresztények egyfelől többet mondunk, mint a legliberálisabb liberális, mert mi azt állítjuk, hogy az emberi személy mélt-

tósága nem azért van, mert a Parlament vagy egy ENSZ-határozat ezt megállapította róla, hanem azért van, mert a Teremtő Isten képmására teremtetünk és Krisztus megváltott minket, mégpedig mindenkit. Ezért legyen szegény vagy gazdag, egészséges vagy beteg, fiatal vagy öreg, azért végtelen érték, mert a Teremtő Isten képmása, és ezért mi kereszténydemokraták sokkal többet állítunk az emberi személyről, mint azok a liberálisok, akik az emberi jogokat egy ENSZ-határozatból próbálják levezetni. Az ENSZ-határozat nem adja az emberi jogokat, csak felismeri és elismeri, de az Isten-képmásiségben gyökereznek az emberi jogok. Tehát többet állítunk, mint a liberálisok, de ugyanakkor kritikát is gyakorolunk, mert azt mondjuk, hogy liberális barátom, te annyira túlhangsúlyozod az egyes ember szabadságát, autonómiáját és függetlenségét, hogy zárójelbe teszed a közösséget.

De a másik oldalon is hasonló tévedéssel találkozunk. Mikor az egyenlőségről beszélnek, akkor bizony a XX. században az egyenlőséget kollektívizmussá torzították. Mi kereszténydemokraták azt mondjuk, hogy mi szolidárisabbak vagyunk, mint a legszocialistább szocialista, hiszen a másik emberben Krisztust látni és úgy szeretni a felebarátomat, mint saját magamat, sokkal nagyobb szolidaritás, mint azt gondolni, hogy majd az állami szociális ellátórendszerek fogják megoldani az emberi egzisztencia feszítő kérdéseit. De ugyanakkor kritikát is gyakorolunk a különböző kollektivistá ideológiákkal szemben, mert annyira túlhangsúlyozzák a közösséget, legyen az osztály vagy faj, hogy az egyes

személy már csak egy csavar a gépezetben és elveszti azt a jelentőségét, hogy végső soron minden a személyre utal és minden a személyért van.

De filozófiatörténetileg mindig az volt a probléma, hogyan lehet egységbe hozni a szabadságot és az egyenlőséget. (Ezért – csak zárójelben jegyzem meg – a „balliberális” kifejezés fából vas-
karika. Mert, ha biztosítom a szabadságot, miután az emberek képességeiket tekintve, családi háttérüket tekintve, vagyoni helyzetüket, egészségüket, egyebeket tekintve, nem egyenlők, ha totális szabadság van, akkor nyilvánvalóan nem lesz egyenlőség. Ha viszont államhatalmilag kikényszerítem az egyenlőséget, azt csak úgy lehet, hogy korlátozom a szabadságot.) Mit mond a keresztény tanítás? A szabadság és az egyenlőség, a személy és a közösség, a perszonalitás és a szolidaritás úgy hozható egységbe – amit szubszidiaritásnak nevezünk –, hogy amit a természet rendje szerinti kisebb egység képes megoldani, azt egy nagyobb nem veheti el. De ha a kisebb nem képes megoldani, akkor a nagyobbak ki kell segítenie, mégpedig úgy, hogy a kisebb képes legyen a továbbiakban ellátni a saját feladatát. Lehet, hogy ez nagyon spekulatív hangzik, de azért fontos tisztáznunk az egyház társadalmi tanításából következő társadalmi filozófiánkat, mert ha arról letérünk, akkor mindig csak azt figyeljük, hogy éppen mi csiklandozza a hallgatóság fülét, és elveszítjük azt a szikla fundamentumot, amin a kereszténydemokráciának állnia kell, ami az egyház szociális tanítása, ami végső soron *Jézus Krisztus Evangéliuma*.

És ma valóban nagyon nehéz helyzetben vagyunk a világban. Hiszen progresszívnek tekinti magát ez a világ. Például most éppen Brüsszel. De az a helyzet, hogy amit ők haladásnak és progressziónak gondolnak, az szerintünk deviancia. Mit mondanak ők? Először is, hogy meg kell haladni a családot. Az a helyzet, hogy a család Isten akaratára szerint van, és ebből következően a természet rendje szerint. Erre épül az emberi társadalom. Az nem egy fikció kérdése, hogy milyen formációt nevezünk családnak. Ez adva van a természet rendje és a kinyilatkoztatás által. Vagy, ők azt gondolják, hogy a nemzetek fölött elmúlt az idő és az igazi *européer intellectuel* már nem magyar, nem lengyel, nem orosz, nem horvát, nem cseh, hanem csak úgy általában nagybetűvel írt Ember. Nem tudom az emberiség nagyobb megszegényesülését elképzelni, mintha a magyar nem lenne magyar, a lengyel nem lenne lengyel és az orosz nem lenne orosz. Mert az emberiség értékgazdagsága a nemzetek sokszínűségében áll fenn. És harmadsorban, miután tagadják a családot, tagadják a nemzetet, tagadják az egyházat is. Na de ez az ember megcsonkítása! Mert az ember antropológiailag olyan lény, aki nyitott a lét határtalan horizontjára. És ha a teológiai minőségű vallást elveszik az emberektől, akkor marad a babonáság. Végül a nihil. Mi kereszténydemokraták hiszünk a családban, hiszünk a nemzetben, hiszünk az egyházban, és amikor progressziónak nevezik a családellenességet, a nemzetellenességet és az egyházellenességet, akkor mi ezeket nem tudjuk „európai értéknek” el-

fogadni, nem tudjuk progressziónak és haladásnak tisztelni, hanem ezek egyszerűen devianciák. És nem a múltat védelmezzük, mint amivel vádolnak minket. *Mi keresztények nem a múltat védelmezzük, hanem az örök értékeket!* Nem a tegnapot, meg a tegnapelőttet, hanem az örökkévalóságot! Mert a mi értékeink gyökerei az örökkévalóságba nyúlnak, Isten akaratába nyúlnak.

Ezt szerettem volna elmondani nektek nagyon röviden összefoglalva a kereszténydemokráciáról és most hadd szóljak néhány szót a kereszténydemokrata politikusról, a keresztény politikus felelősségéről. Én azt gondolom, hogy nagy kísértés az az általános vélekedés, ami még keresztény körökben is előfordul, én is sokat hallottam, hogy: keresztény ember jobb, ha távol tartja magát a politikától, a közélettől, mert ez egy sikamlós, zűrös, bűnös valami és becsületes, keresztény ember jobb, hogyha ilyenbe nem bonyolódik. Van ebben igazság, de ez alapvetően tévedés. Egyszerűen azért, mert Jézus Krisztus a keresztényeket minden létező területre elküldte. És Jézus Krisztus Evangéliumától nem lehet érintetlen a politika területe sem. De hasonlóképpen, pusztán a józan ész alapján, hogyha keresztény emberek nem vesznek részt a közéletben, a politikában, akkor ez a terület marad, nem akarok durván fogalmazni, de mégiscsak: a hiénáknak. Tehát éppen az a kötelességünk, hogy az értékeinket a közéletben is képviseljük. Hogy tudjuk képviselni? Én azt gondolom, hogy egy keresztény politikusnak két dolgot kell egyszerre megtennie. *Tisztességesnek lenni és hatékornak.* Tisztességesnek, mert

hogya erkölcsi stiklik vannak, akkor ezzel nemcsak saját magának és a pártjának árt, hanem magának az evangelizációnak. Itt fontos egy megjegyzést tenni. Az, hogy valakit támadnak, nem azt jelenti, hogy valóban erkölcsi stiklijei vannak, hanem azt jelenti, hogy annyira hatékonyan képviseli a keresztény értékeket, hogy a kereszténység ellenségei ellenségnek tekintik, és ezért támadják. Jézus is azt mondta és a liturgiában is hallottuk, hogy üldözni fognak titeket. Tehát tisztességesnek kell maradni. Ez nem azt jelenti persze, hogy a sajtó nem fog támadni mindenféle dologgal, hanem azt, hogy Isten előtt tisztességesnek kell maradni egy keresztény politikusnak. A másik pedig az, hogy hatékonynak.

Kedves Testvérek! Jámbor emberek vannak a bazilita rendházban, rengeteg jámbor ember van, de ebből nem következik, hogy minden jámbor szerzetesnek miniszternek kell lennie. Az men-

jen politikusnak, akiben megvan a politikai karizma és vállalja azt a tanulást, hogy a gyakorlatot, a tudást megszerezze, hogy ezeket az értékeket és érdekeket hatékonyan tudja képviselni. Tehát a keresztény politikusnak egyszerre kell tisztességesnek lenni és hatékornynak.

És itt egy fontos dologra még ki szeretnék térni. Az egyház és a keresztény politikusok nem csak a közös hit és az egyházszervezet egységében vannak, hanem bizony a közös érdek tekintetében is. És ezt az ellenfeleink nagyon pontosan tudják. Ezért próbálják kétségbe vonni azt, hogy az egyháznak van legitimitása a társadalom, a politika területén. Mert ha kétségbe vonható, hogy az egyház illetékes társadalmi kérdésekben, akkor a keresztény értelmiségnek sincs legitimációja a politikában. Tehát ha kétségbe tudják vonni, hogy az egyház legitim módon szólal meg társadalmi kérdésekben, ha ez kétségbe vonható, akkor a kereszténydemokratáknak nincs keresnivalójuk a politikában. Akkor viszont az egyházat viaszszorították a sekrestyébe. És ha viaszszorították az egyházat a sekrestyébe, akkor nincs, aki megjelenítse az egyház társadalmi tanítását. Ezért fontos metsző élességgel látnunk azt, hogy akkor tudjuk az egyház társadalmi tanítását megjeleníteni, hogyha vannak elkötelezett keresztények a politikában. Ezért ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy nekünk, kereszténydemokratáknak jogunk van politizálni, és ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy az egyházat nem lehet viaszszorítani a sekrestyébe. És ezért állítom, hogy az egyház és a keresztény politika érték mellett érdekközösségben is

van. Hadd mondjam el még egyszer: *Ha kétségbe vonható, hogy az egyháznak van társadalmi tanítása és küldetése, akkor nekünk kereszténydemokratának nincs politikai legitimációnk. Ha pedig nincs politikai legitimációnk, akkor nincs, aki megjelenítse az egyház társadalmi tanítását a közéletben, következésképpen az egyházat visszaszorították a sekrestyébe! De Jézus Krisztus nem a sekrestyébe küldte az egyházat, hanem a világba! A világ minden részéhez. A tudományhoz, a művészethez és a politikához is.*

És azt gondolom, hogy nekünk a feladatunk most ebben a korban, egy egészen sajátos dolog. Védelveznünk a keresztény civilizációt. Számtalan támadás éri, tudatosan rombolják – szabadkőműves háttérrel – évszázadok óta. Ehhez jön az iszlám invázió Európában. Ebben a szituációban kell a keresztény civilizációt védelmeznünk. Ezt a keresztény civilizációt védő harcunkat sokan támogatják, azok is, akik személyes életükben nem kapcsolódnak az evangéliumhoz, nem kapcsolódnak az egyházhoz. Fontos és szép dolog, hogy a keresztény civilizációt védjük. Na de az a helyzet, hogy a keresztény civilizáció önmagában csak olyan, mint a kagyló mézsváza. Persze gyönyörű kagylók vannak. De hogyha kiürül az élő hit, akkor ez csak a mézsváza lesz a kagylónak... És mi nem pusztán a keresztény civilizációt akarjuk képviselni és védeni, mint egy történelemből itt maradt szép hagyományt, kultúrát, életformát, hanem élő hittel akarjuk megtölteni! És ezért mi kereszténydemokraták nem arra esküdtünk föl pusztán, hogy a civilizáción-

kat védjük, hanem arra, hogy Jézus Krisztusba vett élő hittel nemcsak a kagyló mézsvázát, hanem az élő valóságot, magát az egész kagylót akarjuk megjeleníteni és a társadalom felé felkínálni!

Befejezésül engedjenek meg még egy gondolatot. Itt is, amikor jöttünk a zarándoklaton, akkor Ábel püspök atyával a Boldogasszony Anyánkat énekeltük. Úgy, hogy: Magyarországról, Kárpátaljáról, ne feledkezzél el szegény magyarokról. Nagyon fontos látnunk, hogy az egyetemes kereszténység és a nemzethez való hűség, az nem egymással szemben álló, hanem egymásra mutató valóság. Jézus Krisztus is büszke volt a nemzetére. A történelmünkben Szent Istvántól kezdve, ha végigtekintünk a szentjeinken, büszke hazafiak voltak, a katolikus egyetemességgel együtt! Tehát, *a keresztény tanítás tekintetében az egyetemesség és a nemzethez való hűség nem szemben áll, hanem egymásra mutat.*

Mondok egy történelmi példát. Mi magyarok, ha nem lett volna Szent István királyunk, akkor mi most nem lennénk itt. A magyarhoz hasonló többi keleti nép, a hunok, az avarok, a besenyők eltűntek a történelemből, mi pedig megmaradtunk. Miért? Attila király hun birodalma nem volt rosszabbul szervezve, mint a honfoglalás kori magyar törzsszövetség. Az avar kaganátus nem volt gyengébb, mint a Szent István kori magyar állam. Ők mégis eltűntek a történelemből, mi megmaradtunk. Miért? Azért, mert Szent István a kereszténység sziklafundamentumára építette fel a magyar nemzet katedrálisát. És ezért nem fognak rajtunk az évszázadok.

A keresztény nemzetfelfogás két szélsőséget utasít el. Az egyik a nemzettagadás – legyen internacionalizmus vagy kozmopolitizmus –, ami nem tekinti értéknek a nemzeti létet. Mi értéknek tartjuk, hiszen az emberiség értékgazdagsága a nemzetek sokszínűségében áll fönn. De ugyanakkor elutasítjuk a másik szélsőséget, amit sovinizmusnak lehet nevezni, ami egy nemzet életjoga alapján tagadja más nemzetek, vagy nemzetiségek élethez való jogát. Mi azt mondjuk, hogy minden nemzet egyszeri és megismételhetetlen érték. Olyan érték, amit csakis az az adott nemzet adhat az egyetemes emberiségnek. És ezért minden nemzetnek az a küldetése, hogy a saját értékeit megőrizze, kimunkálja és felmutassa, mert ez az az értékgazdagság, amit egyedül és kizárólag az a nemzet adhat az egyetemes emberiségnek. Mert minden nemzet végeredményben Istennek egy gondolata!

A Szentírásban, ha végiglapozzuk, akkor látjuk az üdvtörténetet. Isten őszövétségi népének a történetét. De *Jézus Krisztusban minden népnek a története: üdvtörténétté vált.* És a mi dolgunk kereszténydemokratáknak az, hogy *a mi népünknek, a mi nemzetünknek a történelmét úgy éljük meg és úgy alakítsuk, hogy üdvtörténet legyen!* És a mi személyes életünket úgy, hogy úgy vegyünk részt a politikában, hogy ezáltal *üdvösségünket is munkáljuk!* Ezekkel a gondolatokkal köszönöm meg, hogy itt állhatok és szólhatok, és köszönöm a püspök atyáknak, az atyáknak azt a szellemi és lelki háttérrel, hátországot, amivel segítik a mi szolgálatunkat.

Hálás köszönet és a Jó Isten áldja meg az atyákat és áldja meg a mi kis pártunkat is. Köszönöm, hogy meghallgattak!

(Elhangzott a Kereszténydemokrata Néppárt Országgyűlési Frakciójának a pócsi Szűzanyához való zárandoklatán, Antológia Kiadó, 2021)

SEMJÉN ZSOLT

*A józan ész
ellenforradalma*

„Figyelmeztess őket a nevemben.
Ha azt mondom a gonosznak:
Meghalsz, s te nem beszélsz neki,
hogyan letérítsd gonosz útjáról,
hogyan így életben maradjon,
a gonosz meghal bűne miatt,
de a vérét tőled kérem számon.
Ha azonban figyelmeztetted a gonoszt,
és mégsem szakít gonoszságával és útjával,
akkor meghal a bűne miatt,
te ellenben megmented életét.”

Ezekiel 3,17–19.

ELŐSZÓ

Rendünk római központjában odajött hozzám egy szentföldi szerzetes, aki, amikor megtudta, hogy magyar vagyok, így szólt: *köszönet azért, hogy a magyar állam mindig kiáll értünk.* Majd azt kérdezte tőlem: *mi az oka annak, hogy a világon szinte egyedülként is megteszi ezt?* A fél pillanat alatt, ami a válaszdadásra volt, arcok villantak fel előttem, azoké, akik mozgatói ennek a folyamatnak, s ezt válaszoltam: *mert keresztények!*

A II. világháború befejezésekor a kereszténydemokraták vezetője, Barankovics István azt a célt tűzte maga elé, hogy az egyház társadalmi tanításának megvalósulását mozdítsa elő a magyar társadalomban, mégpedig úgy, hogy pártként – az egyházhoz nem tartozókat is megszólítva – azokat fogja össze, akik készek ezt a tanítást politikai cselekvéssé formálni.

Barankovics István Bánáss László veszprémi püspöktől sajátította el politikai vezérfonalát: 1. vannak dolgok, amiket el lehet hagyni; 2. másokban szabad kompromisszumot kötni; 3. de a *legfontosabb álláspontokhoz ragaszkodni kell.*

A KDNP-nek ez volt és ma is ez lehet a társadalmi jelentősége: összekötni az egyház társadalmi tanítása mentén az erre nyitott embereket, politikai utat építeni a másként gondolkodók felé, előmozdítani a kikezdheterlen értékek védelmét és stabilizálását, mégpedig a korábbiakhoz képest azzal a különbséggel, hogy ma mindezt *döntéshozóként*

tehetik meg! Semjén Zsolt A józan ész ellenforradalma című kötete ezt a küldetést mutatja be.

Sokan úgy gondolkodnak a keresztények jelenlétéről a politikai életben, mint ami lehetetlen – vagy szinte lehetetlen –, mert úgy vélik, hogy itt aligha lehet „makulátlannak” maradni. A vonatkozó egyházi dokumentumok kiindulópontja azonban mintha eltérne ezektől a vélekedésektől. Azokat sokkal inkább jellemzi az utolsó vacsorán elhangzott jézusi ima: *„nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem óvd meg őket a gonosztól”* (Jn 17,15). Ennek mibenlétéről napjainkban így nyilatkozik a Hittani Kongregáció: *A krisztushívők „léte nem szakadhat két párhuzamos életre: egyrészt a »lelkiéletre«, a maga értékeivel és követelményeivel, másrészt a »világi életre«, vagyis a család, a munka, a társadalmi kapcsolatok, a politikai cselekvés, a kultúra területére. A szőlőtőbe, Krisztusba oltott szőlővessző a maga gyümölcsét léte és tevékenysége minden területén meghozza.”*

Ma, amikor azt tapasztaljuk, hogy a szellemi csata egyre erőteljesebb, azt kérjük minden kereszténydemokratától, hogy az egyház és állam szuverenitását szem előtt tartva, sose mondjon le arról a hivatásáról, hogy összekösse az egyházat és a világot. Tudjon meg nem alkudni és merjen párbeszédet folytatni mindenkivel a közjóért, annak a jegyében és azért, *mert keresztény!*

2024., Szent Benedek, Európa fővédőszentjének ünnepén

fr Kálmán Peregrin
ferences szerzetes

A PÁPÁRÓL ÉS A PRIDERÓL

– *Eucharisztikus kongresszus – miről beszéltek Ferenc pápával, amikor elbúcsúzott tőle a repülőtéren?*

– Amit elmondhatok, hogy a Szentatya meghatott volt és köszönetet mondott. Megkockáztatom, meglepte az esemény szervezettsége, és megérintette mély lelkisége. A pápai szentmisén a Hősök terén legalább kétszázötvenezen voltak, érezni lehetett a Szentlelket! Szóba hozta, hogy visszatérne egy hosszabb apostoli látogatásra Magyarországra. Áldását és imáját kértem, mire megfogta a kezemet, és azt mondta, imádkozz értem! Megrendültem, és Szent Josemaría Escrivá szavai jutottak eszembe: „Az imádság mindenható, még a tied is.”

– *A beszámolók szerint nem került szóba, de esetleg érzékelhető volt némi feszültség amiatt, hogy a pápa nem osztja a magyar jobboldal álláspontját a bevándorlással kapcsolatban?*

– Nem. De kezdjük az alapoktól! Arról, hogy ki lesz a pápa, alapvetően a Szentlélek dönt, akinek érdemes bizalmat adni! Akkor is, ha olykor imádságos lelkülettel sem értjük a Szentatya minden lépését. Más az ő és más egy magyar politikus szempontja, mert más az állapotbeli kötelességünk. A Szentatyának az egész világegyház a horizontja, így például a favelák sorsa is. Mi csak azt mondhatjuk, hogy mi középosztálybeli közép-európaiak is figyelmet kérünk az egyház részeként. Magyar politikusként a mi állapotbeli kötelességünk

az, hogy megvédjük a saját népünket, a kultúránkat megőrizzük. Az egyetemes keresztényi kötelességünknek pedig úgy teszünk eleget, hogy az üldözött keresztényeket támogatjuk. Megjegyzem sokkal nagyvonalúbban, mint a gazdag nyugati országok. Különben a pápa tanítását a katolikus hitletétemény egészének a fényében kell értelmezni, nem pedig szövegösszefüggésből kiragadott mondatok, újságírók cikkeinek bombasztikus címei alapján.

– *Karácsony Gergely a kongresszus idejére plakátokat tetetett ki, melyeken a pápát idézte: „Ha egy ember meleg, keresi Istent, és jó szándékú, ki vagyok én, hogy elítéljem?”*

– A katolikus tanítás szerint a bűnös emberben meg kell különböztetni az embert, akit szeretünk, és a bűnt, amit elítélünk. A kinyilatkoztatás alapján a megvalósult homoszexualitás bűn. Megjegyzem, a házasságtörés is az. Az embert tehát szeretem és elfogadnom, de katolikusként a bűnös életállapotát semmiképp sem, pláne nem mint helyes és szép dolgot.

– *Ebből következően egy katolikus politikus kimehet a Pridera?*

– Nem volna helyes, mert a politikában a megértés és az egyetértés nagyon közel van egymáshoz. A látszata sem engedhető meg annak, hogy a bűnt erénynek tekintjük. Persze az állam a pride-osokat is meg kell védje az erőszaktól, és azt csinálnak a magánéletükben amit akarnak – majd elszámolnak Isten előtt, ahogy tudnak.

– *Uniós vezetők és jogvédők szerint a gyermekvédelmi törvénnyel kriminalizálja őket a kormány.*

– Csakhogy ez nem igaz, és akiket említ, nem „jogvédők”, hanem lmbtq-stb politikai aktivisták. Egyébként pedig az egész ügy jó példa arra, hogy egyes emberek a saját, deviáns élethelyzetükből csinálnak politikai ideológiát... Nekem katolikusként jogom és kötelességem a bűnt bűnnek nevezni, és nincs az a hatalom, ami arra kényszeríthetne, hogy a bűnt erénynek mondjam.

– *Egy katolikus hívő nyilván mondhat ilyet, de egy miniszterelnök-helyettes is?*

– Persze. Keresztény vagyok és történetesen politikus is. Jogom és kötelességem értékrendemet lelkiismeretem és legjobb tudásom szerint megjeleníteni a politikában. Ha ezt nem tehetném, akkor mintegy skizofréniára akarnának kényszeríteni. Heller Ágnes mondta egyszer, hogy nem használhatom a parlamentben azt a szót, hogy bűn. Ez abszurd és kirekesztő. Én nem vontam soha kétségbe, hogy ő politizálhat marxista alapon. Én meg politizálok keresztény alapon. Tehát ahhoz ragaszkodunk, hogy a homoszexuális kapcsolatot ne hívják házasságnak, mert ez kötött, megszentelt fogalom, és hogy ne fogadjanak örökbe gyereket, mert a gyermek egészséges fejlődéshez való joga erősebb, mint a meleg párok gyerekekre való igénye. A gyermekeket pedig kötelességünk megvédeni mindenfajta szexuális propagandától. Szülőként pedig ragaszkodom ahhoz, hogy az én gyerekeim énrám

tartozik, és ne férjen hozzá semmiféle általam nem akart NGO.

– *Jelen állás szerint Brüsszel ezermilliárdokat tart vissza az LMBTQI-emberek jogsérelmére hivatkozva. Érdemes belemenni egy ilyen konfliktusba úgy is, hogy a magyar iskolákban nem jellemzők a meleglobbisták?*

– Nyugaton óvodákba mennek be transzvesztiták, Skóciában gyermekeknek adhatnak hormoninjekciót. Nem szabad megengedni, hogy a lábukat betegyék az ajtórésbe! Ha egyszer hagyjuk, nem lesz megállás, ugyanúgy, mint ha feladjuk az egy férfi – egy nő természetrendi és keresztény civilizációs alapállását, akkor ha két férfi házasodhat, mondjuk három miért nem? Hol lesz ennek a vége? Az állam nem azért támogatja a házasságot, hogy az állampolgárok szexuális önmegvalósítását finanszírozza, hanem mert a gyermek családban születik, nevelkedik, biztosítva ezzel a társadalom és a nemzet fennmaradását.

– *Mennyire csökkenti a kormányzati álláspont hitelességét ebben a témában a Szájer-ügy?*

– Semennyire. Ha valami igaz, az akkor is igaz, ha az azt hirdető emberileg megbicsaklik. A Pitagorasz-tétel akkor is érvényes, ha a matektanár alkoholistá.

(Mandiner, 2021. október 7–13,
az interjút Kacsoh Dániel készítette)

A JÓZAN ÉSZ ELLENFORRADALMA

– *Vladimír Palko: Jönnek az oroszlánok*
című könyvének bemutatója –

A hírolvasó ember – legalább egy évtized óta – csak kapkodja a fejét. Milyen világba kerültünk? Csak néhány konkrétum: 2006-tól keresztények ezreit ölték meg és százezreknek kellett elmenekülnie. Keleten a milliós keresztény közösség harmadára zsugorodott. 2010 októberében Bagdadban muszlim terroristák egy keresztény templomban vérfürdőt rendeztek: 58 halott, köztük két pap. 2010 karácsonyán tízesével ölték a keresztényeket Nigériában. 2011-ben újévkor az egyiptomi Alexandriában egy bombatámadás szentmise közben 23 kopt keresztényt ölt meg, százan megsebesültek. És említhetném Asia Bibi történetét.

Vladimír Palko *Jönnek az oroszlánok* című, most bemutatandó könyvéből megtudhatjuk, mi volt erre az Európai Unió reagálása: 2011 januárjában az EU Külügyminiszteri Tanácsának napirendjén szerepelt egy nyilatkozat-javaslat is az üldözött keresztények támogatására. Catherine Ashton, az EU kvázi külügyminiszterét bízták meg az előterjesztésével. A beterveztett szövegben a keresztény szó nem szerepelt. Catherine Ashton szerint „nem lett volna korrekt”. Noha 15 tagállam ezt akarta, ír-

ország, Portugália, Spanyolország és Luxemburg ellene voltak. A miniszterek széteszlottak anélkül, hogy bármilyen nyilatkozatot elfogadtak volna... Úgy tűnik a keresztény szót az EU-ban manapság nem illik használni, az üldözéssel összekapcsolni pedig végképp elfogadhatatlan. Miért?

Ha csak az Európai Unió túlbonyolított döntéshozatali rendszere, mondhatjuk impotenciája volna a baj, még jó lenne. De a „progresszió” célja állítólag minden elnyomás megszüntetése. Ez jól hangzik, egészen addig, amíg nem szembesülünk azzal, hogy maga a kereszténység is megszüntetendő elnyomás. A „progresszívek” nem képesek elfogadni, hogy a keresztények nem elnyomók, hanem elnyomottak. Van, akire vértanúság vár, mások csak állásukat veszítik, ha élnek a lelkiismereti szabadsággal. A Jönnek az oroszánok számos konkrét esetet ismertet, van, akinek sikerült megvédenie magát, van, akinek nem.

Mostanában az LGBTQ-mozgalom abszurditásai demonstrálják a legjobban, hogy ha valaki nem ért egyet velük, azonnal diktatúrát kiáltanak. De hol is van a diktatúra napjainkban? Shirley Chaplin ápolónő, a Devon grófságbeli Exeterben, harminc évig viselt a nyakában egy kis keresztet, amikor a munkahelye felszólította, hogy válasszon a kereszt és munkahelye között. Kompromisszumként javasolták, hordhatja a kis keresztet pénztárcájában. Nyilvánvalónak tűnt, hogy ez illetéktelen önkény a munkaadó részéről, amit a bíróság természetesen helyre tesz. Chaplin a bírósághoz fordult,

ám a pert elveszítette! Mi ez, ha nem az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának megsértése?

Így válik érthetővé Vladimir Palko könyvének alcíme: Miért tart Európa és Amerika egy új zsarnokság felé? Egy olyan kereszténydemokrata kormány tagjaként, amelyet naponta – és nemcsak kampányidőben – vádolnak azzal, hogy diktatúrát építünk, különös figyelemmel olvastam ezeket a részeket. Ez a könyv most magyarul is olvasható, szemnyitogató alkotás, ami sok magyart segíthet abban, hogy eszméljen ebben a józan észről megfélemedezett világban. Amikor a szerző szembesített azzal, hogy a liberalizmus cégére alatt ellentmondást nem tűrő véleményterror fenyeget, ahol a politikai korrektség jelszavával még azt is megszabják, hogy mit mondhatok és mit nem, akkor nyilvánvaló, hogy erre az antropológiai, szexuális, kulturális „forradalomra” csak egy válasz adható: az ellenforradalom. A téboly forradalmával szemben a józan ész ellenforradalma!

(Petőfi Irodalmi Múzeum,
2021. december 6.)

HA MISKOLCRÓL KILŐNÉNEK EGY RAKÉTÁT, LEHET, HOGY FÉL ÓRA MÚLVA NEM LENNE MISKOLC

Teltház fogadta Semjén Zsoltot Kazincbarcikán, ahol a miniszterelnök-helyettes az orosz–ukrán konfliktusról is megosztotta véleményét. A magyar kormány azért blokkolta Ukrajna NATO-s tárgyalásait, mert korlátozták a magyar kisebbség jogait, de arról is beszélt a KDNP elnöke, hogy a kettős állampolgárság bevezetése menti meg most a kárpátaljai magyarok életét.

„Magyarországnak a keresztény értékrendjéből következik a béke iránt elkötelezettsége” – mondta az orosz–ukrán konfliktusról Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes Kazincbarcikán, ahol a Fidesz helyi jelöltje, Demeter Zoltán mellett kampányolt.

II. János Pál pápa szavait emlegetve Semjén úgy fogalmazott: a béke nem pusztán a háború hiánya, hanem az igazságosságnak a gyümölcse. „Az még nem igazi béke, ha nincs háború. Akkor van igazi béke, ha az az igazságosságon nyugszik.” A KDNP elnöke szerint az igazságosságba beletartozik az is, hogy a kárpátaljai magyar ki-

sebbségnek biztosítani kell az emberi, kisebbségi, nyelvi és oktatási jogait. „Akkor lesz béke, ha mindenki jól érezheti magát a saját szülőföldjén.”

Semjén szerint most azért támadják a magyar kormányt, mert blokkolták Ukrajna felvételét a NATO-ba. „Nem volt más eszközünk a magyar kisebbség jogfosztása miatt” – jelentette ki a miniszterelnök-helyettes. Megjegyezte, „ha Ukrajna NATO-tag lenne, most világháború lenne.” Ukrajnának joga van a szuverenitáshoz, a területi integritáshoz és a nemzetközi jog érvényesüléséhez – folytatta, nem véletlen szerinte, hogy Magyarország volt az első ország Antall József idején, amely elismerte Ukrajna függetlenségét. Semjén szerint szükség van egy „ütközőállamra” az orosz birodalom és az Európai Unió között, Magyarország elemi érdeke, hogy legyen egy szuverén állam a szomszédban.

Az ellenzéki politikusok megszólalásait bírálva a KDNP politikusja arról beszélt, Magyarország semmilyen körülmények között nem engedi, hogy belerángassák a háborúba. Semjén szerint épp ezért mindenkinek felelősen kellene nyilatkozni. „Könnyű a néphangulatnak engedni, könnyű azt nézni, hogy másnap a Süddeutsche Zeitung mit ír, de mi fog történni, ha eszkalálódik a helyzet?” – tette fel a kérdést. Semjén megismételte a kormány álláspontját, hogy nem lehet magyar katonákat Ukrajnába küldeni. „Ha magyar katona fegyveres konfliktusba kerül az orosz katonával, kitesszük magunkat egy válaszcsepásnak” – fogalmazott. Azt is mondta, Magyarország minden létező humanitá-

rius segítséget megad Ukrajnának, de fegyvert nem küldünk a háborús országba. „Nem akadályozzuk meg, hogy az EU-s és a NATO-s országok ezt megtegyék, de Magyarország ezt nem teszi meg” – tette hozzá.

Szerinte a magyar kormány semmilyen körülmények között nem engedheti meg, hogy Magyarország területéről támadás induljon egy másik ország ellen.

„Ha mondjuk – Miskolcra kilőnének egy rakétát valakik, nem biztos, hogy fél óra múlva lenne Miskolc és környéke”.

Amikor Márki-Zay és Fekete-Győr azt akarja – folytatta Semjén – , hogy „a nyugati haverjaik – mondhatnám, gazdáik – veregessék a vállukat, akkor az önök életét veszélyeztetik, és a hazánkat veszélyeztetik.” A KDNP képviselője szerint Márki-Zay Péter „minden határon túlment”, amikor vasárnapi videójában úgy fogalmazott: „a kárpátaljai magyarok oroszbarátok”. Ezzel – mondta Semjén – az ellenzéki miniszterelnök-jelölt szó szerint életveszélynek tette ki a kárpátaljai magyarságot, akik már egyébként is jogfosztottak Ukrajnában.

„Ha nem lett volna ezeknek az embereknek magyar állampolgárságuk, akkor most meghalnának a kárpátaljai magyarok ebben a háborúban” – jelentette ki. Szerinte annak köszönhetik az életüket, hogy a Fidesz–KDNP bevezette 2010 után a kettős állampolgárságot, így már régen át tudtak jönni a katonaköteles magyar férfiak. „Ha az ellenzéken múlt volna, akkor nem lenne magyar állampolgár-

ságuk – és golyófogók lennének az orosz–ukrán háborúban” – tette hozzá.

(Telex.hu, 2022. február 28.,
a tudósítást Cseke Balázs készítette.)

2022. április 3-án a Fidesz–KDNP negyedszerre is
kétharmados mandátum-többséggel, a szavazatok
54%-ával nyerte meg a parlamenti választásokat!
A határon túli magyarok 94%-a támogatta
a Fidesz–KDNP szövetséget!

MINISZTERI BEMUTATÁS

– 2022. május 24.,
Magyar Országgyűlés –

ORBÁN VIKTOR (Miniszterelnök): Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettesként továbbra is a történelmi egyházainkat és a Kárpát-medencei magyar közösségeinket érintő ügyek előmozdításáért felel. Minden magyar felelős minden magyarért. Ha ez így van, márpedig így van, akkor Semjén Zsolt miniszteri felelőssége az összmagyarság képviselője. Azt várjuk tőle, hogy az egységes magyar nemzet Alaptörvényben rögzített eszméjét váltsa valóra a mindennapokban. A Kereszténydemokrata Néppárt a kormány szellemi, ideológiai magja, ezért a kereszténydemokrata párt elnökét megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm a kormányomban.

ISTEN A TÖRTÉNELEM URA

– A választások után Ferenc pápa fogadta a magyar miniszterelnököt és az őt kísérő delegációt. Ezek szerint bizonyos viták ellenére szent a béke a két fél között. Megalapozatlan a baloldali véleményformálók zavarkeltése?

– A Katolikus Egyház és a Szentatyá vonatkozásában a baloldal az utolsó, aki véleményt mondhat... Szent István országában – ahol a kereszténység történelmileg és szociológiailag is releváns – természetesen, hogy az ország kereszténydemokrata kormányának feje az egyetemes kereszténység legfontosabb személyiségéhez, Róma püspökéhez megy először tisztelgő látogatásra megválasztása után.

– Mi az, amit félremagyarázott a baloldali sajtó a pápa megnyilatkozásaival kapcsolatban? A magyar kormány álláspontja ellentétben áll azzal, amit a Vatikán, a Pápa képvisel?

– A migráció az a téma, amivel szembe akarják állítani a magyar kormányt a pápával. Noha csak egész egyszerűen más állapotbeli kötelessége van a Szentatyának, és más a magyar kormánynak. A pápa a világegyházat képviseli, és így az egyetemes emberiség szempontját nézi. Mi pedig Magyarország, a magyar nemzet érdekeit és csak utána lehetnek más szempontok. Jogunkban áll megvédeni például az identitásunkat, sőt, nemzeti identitásunk megvédése kötelességünk. Ezért más nézőpontból mérlegeljük a migráció kér-

dését. Magyarország kereszténydemokrata kormánya számára fontos a Szentatya iránymutatása. Hit és erkölcs kérdésében a római pápa álláspontja a katolikusok számára normatív. Bizonyos világi kérdéseket illetően pedig tisztelettel meghallgatjuk a véleményét. A katolikus egyház tanítása szerint mindenkinek – az egyes embereknek és az államoknak egyaránt – kötelezettségeik vannak a menekültekkel szemben, ugyanakkor elismeri, hogy az államok felelősséggel tartoznak polgáraik biztonságáért. Mi ezzel összhangban azt valljuk: *kari-táció a migránsok felé, de önvédelem a migrációval szemben*. A migráció ugyanis lényegileg rossz dolog. A cél csak az lehet, hogy minden ember emberi életet élhessen a szülőföldjén. Ha ez valamilyen körülmény – például háború – miatt lehetetlenné válik, a menekülők számára az első biztonságos országban védelmet kell biztosítani addig, amíg a veszély fennáll. Olyan jog azonban nem létezik, hogy valaki a világ bármely pontján eldöntheti, hogy a világ mely országában akar élni. Egy szuverén országnak joga van dönteni abban, hogy beenged valakit a területére, vagy sem. És egy szuverén országnak – és állampolgárainak – joga van a saját identitásának, életformájának a védelmére. Például arra, hogy az otthonánál harang szóljon, ne műezzín.

– Orbán Viktor egy Szent Márton-bronzplakettet kapott ajándékba Ferenc pápától. Tudatában annak, hogy Szent Márton egy valódi béke-teremtő volt, mintha a Szentatya szándéka az lett volna, hogy kifejezze elismerését a kormány béke érdekében tett erőfeszítéseiről.

– Az orosz–ukrán háború tekintetében tökéletesen megegyezik a Pápa és a magyar kormány álláspontja: békét akarunk, nem háborút. Mindenkinek joga van a biztonsághoz, a nemzetközi jog érvényesüléséhez, beleértve a kisebbségi jogokat! Meg kell akadályozni a háború eszkalálódását, a Szentatya sem helyesli a fegyverszállítást. A szent legendájából azt is tudjuk, hogy kettévágta a köpenyét és egy koldusnak adta a felét. A plakett így nyilván utalás volt a karitás fontosságára is, és elismerés az ukrán menekültek – ők valóban menekültek – fogadásáért és befogadásáért. A pápa jót nevetett, mikor a miniszterelnök azt mondta, Varga Mihály pénzügyminiszter úr is megérti, hogy a köpeny felét a szegényeknek adjuk, de mindig hozzá teszi, hogy a másik fele kincstári tulajdon, azaz a pénzügyminisztérium felé kell elszámolni. Az ajándékon túl azonban több olyan gesztust gyakorolt felénk a Szentatya, amelyek jelzés értékűek voltak.

– *Milyen gesztusokról van szó?*

– A katolikus egyház számára a húsvét a legnagyobb ünnep, a nagyhét és az azt követő fényeshét. A húsvét utáni napok ezért nem az audienciák ideje. Velünk magyarokkal kivételt tett. Ráadásul, ha formálisan nézem, a látogatás időpontjában Orbán Viktor leköszönő miniszterelnök volt, az ilyen lehetőség pedig a hivatalba lépettekre vonatkozik. A találkozó bensőséges voltárol pedig sokat elárul az, hogy a pápai audienciák természetüknél fogva formalizáltak, a szokásos rend, hogy a pápa 20 percet beszél az illetővel, utána 10 percet a család-

dal, illetve a kísérettel. Ferenc pápa és Orbán Viktor közötti beszélgetés 40 percig tartott. És hozzá kell még tennem, hogy a Szentatyának láthatólag erős fájdalmai voltak a térde miatt. Másnap kórházba kellett mennie, minden más programját lemondta. Tehát az, hogy ilyen fájdalmak között fogadott minket, személyes gesztusnak tekinthető.

– *A találkozón felmerült az is, hogy a Szentatyá hamarosan ismét Magyarországra látogat. Lehet már részleteket tudni az eseményről?*

– Az Eucharisztikus Kongresszus valóban csodálatos volt! A Szentatyá meg volt hatódva attól a szeretettől, amivel a magyar hívek a Hősök téren fogadták. Mielőtt felszállt a repülőgépre, még beszélgettünk, megígérte, hogy visszatér Magyarországra egy hosszabb apostoli látogatásra. 2023 tavaszán láthatjuk vendégül újra. Az alkotmányos rendnek és az egyház szabadságának megfelelően erre az apostoli látogatásra a Magyar Katolikus Püspöki Kar meghívására kerül majd sor, ehhez a magyar állam csatlakozik és minden támogatást megad.

– *Feltételezem, a pápán is van politikai nyomás, hogy tartsa távol magát a magyar kormánytól. Így különösen nagy jelentősége van annak, hogy közösséget vállal a magyarokkal.*

– A pápa elsősorban Krisztus földi helytartója, másodsorban Vatikán állam feje. Az Egyház természetéből kifolyólag a pápaság az örökkévalóságban gyökerezik, arra irányul, de a világban létezik, mint mindannyian. Politikai nyomások és ellennyomások érik a pápaságot és magát a pápát is.

Az én személyes tapasztalatom az, hogy a vatikáni államtitkárságon jobban érezteti hatásait a világ politikai konstellációja. Az államtitkárság jobban ki van téve a mainstream nyomásának, a Szentatya azonban teljesen szuverén módon gondolkodó és cselekvő személy.

– *Evezzünk tovább uniós vizekre! A politikai nyomás kapcsán eszembe jutott, hogy európa parlamenti képviselőjük, Hölvényi György sem lehet elkényeztetett helyzetben az Európai Néppártban (EPP). Vannak még olyan néppárti képviselők, akiket érdemes szóba állni?*

– Ha nem volnának, nem maradtunk volna a Néppártban. Tény, hogy a hitvalló keresztény vonal kisebbségbe szorult, azt azonban nem merném állítani, hogy teljesen marginálissá vált. Ha a kérdés arra irányul, hogy a KDNP miért maradt a Néppártban, akkor arra három nyomós okom volt. Először is a KDNP előbb volt a Néppártban, mint maga a Néppárt. Az EPP ugyanis az EUCD és az EDU egyesüléséből jött létre. A KDNP mind a két elődszervezetnek tagja volt. Amikor '90-ben, a Kereszténydemokrata Néppárt parlamenti párttá vált, teljesjogú tagjaivá lettünk mind a két elődszervezetnek, ahol Surján László alelnök is volt annak idején. Kohl kancellár és Antall József hívott meg minket a szövetségbe, ezt a tradíciót és szellemi tőkét nem adom fel. Második indokunk, hogy Magyarország érdeke, hogy a kisebbik kormánypárt Európa – szerintem még mindig – legkomolyabb politikai pártcsaládjában maradjon. Harmadrészt pedig, miután a határon túli magyar pártok, az RMDSZ-től a felvi-

dékiekig az Európai Néppártban vannak, az a helyes, ha együtt marad a magyarországi és a határon túli magyarság képviselője. A KDNP-nek egyébként nem volt konfliktusa a Néppárttal. Az sem titok, hogy a Néppárt vezetői közül többen fontos gesztusokat tettek azért, hogy a KDNP tagja maradjon az EPP-nek.

– *Az utóbbi időben azonban jelentősen megváltozott a Néppárt iránya. Egy hangos kisebbség uralja a közösséget?*

– A Donald Tusk-féle – lengyel belpolitikától motivált – átokfutás az oka annak, hogy a Néppárt már messze nem az, ami Martens vagy még Daul idejében volt. A probléma gyökere az, hogy annak idején fölvettek a szövetségbe egy sor észak-európai marginális liberális pártot, annak érdekében, hogy elsőségüket megtartsák az EP-ben. Ezek a pártok noha a saját országukban szinte semmilyen súllyal nem rendelkeznek, hangos liberálisok. A mi politikai hitvallásunk az, hogy a Néppártot – és Európát – vissza kell vezetni az Adenauer–Schuman–De Gasperi által kijelölt útra, akik a szuverén nemzetekre és a keresztény civilizációra épülő Európai Uniót álmodták meg. Úgy fogalmaztuk meg Hölvényi Györggyel, hogy az Európai Unió bűnben él, de nem bűnben fogant.

– *Apropó Európa bűnei. Brüsszel Kirill, moszkvai pátriárkát is szankció alá vonná. Meg akarják tiltani, hogy a keleti egyház – hívei létszámát tekintve – legjelentősebb vezetője az Európai Unió területére lépjen. Magyarország bejelentette,*

hogy megvétőzza a javaslatot. Kitartunk az álláspontunk mellett?

– A Szerb Patriarchától kezdve az Örmény Katolikoszig és a magyar ortodoxok jelentős része is azt kérte a magyar kormánytól, akadályozzuk meg Kirill patriarcha szankciós listára kerülését. És ez így helyes! Természetesen lehet vitatkozni a patriarcha ukrajnai háborúval kapcsolatos véleményével, ez azonban nem változtat azon, hogy személyében sok millió európai ember lelki vezetőjéről van szó. A szankció megszavazása beláthatatlan precedenst teremtene az Unióban! Ma a politikai véleménye miatt szankcionálnák Kirill patriarchát, a következő pillanatban majd más egyházfőket, teszem azt az LMBTQ lobbival kapcsolatos véleményük miatt tesznek előbb-utóbb szankciós listára. A politikusokat és gazdasági szereplőket, akik bizonyítottan bűnösök háborús cselekményekben, tegyék szankciós listára, de a magyar kormány álláspontja az, hogy az egyházi vezetőket ki kell hagyni mindennemű politikai játszmából.

– *A KDNP rendelkezik a második legnagyobb frakcióval a parlamentben. Mit jelent, mire garancia a KDNP részvétele a kormányban?*

– A Fidesz–KDNP szövetség minőségileg teljesen más, mint a többi koalíciós konstrukció. Ez egy bajtársi szövetség, aminek a lényege, hogy a KDNP keresztény világnézeti párt, a Fidesz pedig egy kereszténydemokrata ihletettségű nagy gyűjtőpárt. Az együttműködésünk biztosítja egyfelől a hiteles kereszténydemokrácia biztos megőrzését, másfelől a társadalmi többség elérését. Minden keresztény

párt számára az az alapidilemma, hogyha az egyház tanítása szerinti, virtigli keresztény párt kíván maradni – beleértve a házasság és a magzati élet védelmét –, akkor nehezen szereshető meg a társadalmi többség, és a végén egy hitbuzgalmi egyesületté válik. Egy politikai pártnak azonban az a célja, hogy formálja a társadalmat. Ha azonban a társadalmi többség meggyerése miatt lépésről lépésre feladjuk a keresztény értékeket – mint tették azt a nyugat-európai keresztény pártok –, akkor majd joggal fel lehet tenni a kérdést: mitől vagyunk keresztény párt? Ennek a problémának a megoldása, az önfeladás nélküli kereszténydemokrácia megjelenítése és a társadalmi többség elérése a Fidesz–KDNP szövetség által lehetséges. Ennek sikerét mi sem bizonyítja fényesebben, mint hogy szellemi tekintetben ma mi vagyunk Európa legkereszténydemokratább kormánya, ugyanakkor politikai értelemben toronymagasan nekünk van a legnagyobb támogatottságunk az egész Unióban.

– *Április 3-án történelmi sikert aratott a Fidesz–KDNP. Ez az együttműködés sikere? Sokáig úgy tűnt, kereszténydemokrata koalíció ide vagy oda, szoros lesz a verseny.*

– Afelől nem volt kétségem, hogy a választást megnyerjük, kétharmados győzelemre azonban nem számítottam. De hát tudjuk: Isten a történelem ura, a sok imádság meghallgattatott. Másrésről pedig hiába tagadják, igenis létezik olyan, hogy néplélek. A magyar nemzet egészének van egy mély történelmi tapasztalata. Amikor a nemzet ösztöneiben azt érzi, hogy veszélyben a haza, akkor

ezen a nagyon mélyen ülő reflexek, ösztönök, tapasztalatok, tanulságok működésbe lépnek. Migráció ügyében is ez a történelmi tapasztalat szólalt meg a magyar emberekben, 150 évnyi török hódoltság után még egyszer nem akarunk a saría árnyékában élni. És most a háború újra előhívott mély történelmi tanulságokat a nemzetből!

– *Mit rontott el az ellenzék?*

– Szerintem három strukturális probléma van, ami a baloldal kudarcát okozta. Az első morális természetű. Ez a szíve közepe az ellenzék összeomlásának. A történet Heller Ágnesig nyúlik vissza, aki azzal a javaslattal állt elő, hogy ahhoz, hogy leválsuk Horthyt, álljunk össze Szálasival. És ezt finanszírozza meg az óceán túloldaláról Soros György. Ez egy olyan erkölcsi meghasonlást jelentett, ami morálisan megölte az ellenzéket. Ez liberális szempontból az ön-szembeköpes, de szélső-jobbról is működésképtelen. Nem véletlen a Jobbik csődje. Azt csak megjegyzem a balliberális véleményformálónak, hogy akiknek komilfo Z. Kárpát és Gyöngyösi Márton, azoknak hogy lehet bűdös-lábú a Mi Hazánk?

A második strukturális probléma az volt, hogy az ellenzék nem tudta úgy pozicionálni magát, mint a jövő, mint vízió, mint ígéret. Pedig ebből a szempontból normál esetben mindig az ellenzéknek lejt a pálya. Hiszen a politika egyik alapszabálya a kormány szempontjából az, hogy ami van, az nincs. Tehát a sikereket, a kormányzati teljesítményt a választók evidenciaként kezelik, és nem különösebben értékelik. A jó kormányzati teljesítmény

szükséges, de nem elégséges feltétel a választási győzelemhez. Az ellenzék azért van mindig pozicionális előnyben, mert a kormány arról beszél, hogy mit ért el, a jó kormányzati teljesítményre tud hivatkozni. Az ellenzéknek nagy előnye az, hogy azt tudja mondani, van egy vízióm, van egy elképzelésem a jövőről, ami nagyon jó lesz nektek. De a Gyurcsány Ferenc vezette ellenzék nem árulhatott reményt. Mert hogy mit csinálnának majd kormányon, azt már mindenki megtapasztalhatta a Gyurcsány–Bajnai-kormány idején... Tehát ők nem a jövő ígéretei, hanem a kudarcos múlt kísértetei. A harmadik fatális hiba az előválasztás.

– *Pedig csodafegyverként hivatkoztak rá, amivel megnyerik a választást.*

– Egy előválasztáson a politikai szekta tagjai döntenek a jelöltekről. Az ellenzéki előválasztás győztesei így azok lettek, akik a legszélsőségebben fröcsögték az Orbán-gyűlöletet. Ami mögött egyébként a magyarság és a kereszténység iránti ellenszenv van. Ez azonban nyilvánvalóan nem találkozik a választókerület szavazópolgárai többségének értékítéletével és ízlésével. Az előválasztás tette lehetetlenné azt is, hogy amikor nyilvánvalóvá vált Márki-Zay palástolhatatlan zavartsága, lehetetlen volt levenni, mert joggal hivatkozhatott arra, hogy ő nyert az előválasztáson. Ezzel a kör bezárult.

És nem csak negyedszer nyertünk kétharmadot a nemzet abszolút többségével, 54%-os, soha nem látott mértékű támogatásával – beleértve azt is, hogy a határon túli magyarok 94%-a ránk sza-

vazott –, hanem visszaállt a centrális hatalmi erőtér!
A legszerencsésebb konstrukció: mi középen abszolút többséggel, tőlünk balra csak a gyurcsányi baloldal, a maga harminc-pár százalékos üvegplafonjával, tőlünk jobbra a radikális Mi Hazánk. Voltaképpen mindig erre a kiütéses győzelemre vártunk: '90-ben, 2010-ben, és most sikerült! Köszönöm a Történelem Urának és a Nemzetnek!

(Az interjút Szalma György készítette,
Demokrata, 2022. május 25.)

AQUINÓI SZENT TAMÁS ÉS REJTŐ JENŐ

– Karcos mondatai voltak, például, hogy Lendvai Ildikó „kiszökött a szocik lomtárából”; Kuncze Gábort meg egyszerűen „politikai zombiként” említette.

– Lendvai Ildikó a Rákosi időket idézően támadta meg és gyalázta az egyházat, Kuncze meg Wass Albertet és a határon túli magyarokat. Ez nem személyes. Az Egyházamat és a Nemzetemet védem az antikrisztianus és hungarofób mesterkedéseikkel szemben! Személyes ügyben amúgy sem szokásom felvenni a kesztyűt, már Nietzsche megmondta, hogy „lenézett ellenféllel nem szabad hadakozni.”

– Az is karcos volt, amikor most Önnek szegezték a kérdést, hogy miközben Ukrajna jogfosztotta a kárpátaljai magyarokat, Orbán Viktor az Európai Tanácsban megszavazta Ukrajna EU-s tagjelölti státuszát, akkor Ön ironikusan valami olyasmit válaszolt, hogy nemzeti sérelmeinket így egyszerre fizettük vissza az EU-nak és Ukrajnának.

– Ha ez nem volna túl nagy ár az Európai Unió polgárainak, azt mondanám: a brüsszeli bürokrácia és a kijevei rezsim megérdemlik egymást... üzleti alapon – egy kis washingtoni terelgetéssel – jól szót értenek egymással.

– *Apropó: az amerikaiak azt akarják, hogy az Európai Unió mielőbb vegye fel teljes jogú tagnak Ukrajnát.*

– *Ilyen alapon én meg azt mondom nekik, hogy ők meg Mexikót vegyék fel az Egyesült Államok tagállamai közé...*

– *Önről közismert, hogy vicceket sző beszédeibe.*

– *A hallgatóságnak az információ és érvelés mellett élményt – érzelmi „többszólamúságot” – is adni kell, hiszen rám áldozták az estéjüket. A pesti vicc pedig nem pusztán mulatságos, hanem sok esetben mély életfilozófia.*

– *Mondana példát?*

– *Például amikor korunk divatos „filozófiájának” abszurditását pontosabban mutatja a székeley vicc, mint egy vaskos monográfia. Székeleyek megjelennek az afrikai safariról, és a gyergyói kocsmában Mózsi meséli a kalandját: – Megyek a szavannán, egyszer csak a bushból kiperdül egy oroszlán, futok, ahogy bírok, az oroszlán utánam, egyre közelebb, közelebb, közelebb, végre ott egy fenyőfa, felmászom rá... – Mózsi te! – mondják neki –, a szavannán nincs is fenyőfa... – Abban a helyzetben?!? Érdekelt is engem, hogy van vagy nincs...*

– *Talán éppen a poénok miatt is, egy cikkben azt írták, hogy stílusa Szent Tamás és Rejtő Jenő keveréke.*

– *Mindkettőre büszke vagyok, a kettőre együtt meg különösen. Számomra a politika lényegéhez tartozik a filozófiai megalapozás, egzakt-ság, ezt nevezhették szenttamásinak; és a plaszt-*

kus, az ingerküszöböt átütő nyelvi megfogalmazást pedig rejtőinek. De hát ez a politikai beszéd: pontos tartalom megragadható formában!

(Kereszténydemokrata beszélgetések,
Budapest, 2022. június 25.)

A FŐTISZTELENDŐ 1752-ES KÁNON

– Erdő Péter köszöntése
70. születésnapján a Karmelitában –

Eminenciás Atya!
Miniszterelnök Úr!
Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Barátaim!

Erdő Péter sokunk számára a Tanár Úr, a Profeszor. Sokunknak primásként Magyarország főpapja, lelkiatya, és sokunknak barátja. Én most csak három aspektusát emelem ki mindennek, ami Erdő Péter attribútumait jelentik.

Erdő Péter az egyházszabadság megingathatatlan védelmezője. Ő a clunyi gondolat XXI. századi örököse és megjelenítője. Azé a gondolaté, amely az egyház szabadságának védelmében az invesztitúra háborút is vállalta annak idején. Vagyis: az immanens, világi, profán állam nem illetékes transzcendens, dogmatikai, ecclesiologiai ügyekben. Aquinói Szent Tamás nyomán állítjuk, hogy két tökéletes társaság – *societas perfecta* – van, az állam és az egyház. Tökéletes, mert léte nem vezethető vissza egy eredendőbb közösségre és mert céljának eléréséhez szükséges eszközökkel mintegy önmagától rendelkezik, nem pedig a másik kegyelméből. Az állam az emberek társulásának

legmagasabb valósága, célja az emberek anyagi-szellemi legteljesebb jóléte. Ennek eléréséhez rendelkezik például jogrenddel. Az Egyház létét nem az államtól kapja, hanem végeredményben Isteni Alapítójától, amint eszközeit is – hitvallás, szentségek, kánonjog –, céljának, az üdvösségnek szolgálatára. Ezért az Egyház nem az állami intézményrendszer valamilyen speciális alrendszere, nem is pusztán egy sui generis entitás amit autonómia illet meg, hanem az állammal azonos rendű valóság. Ezért nem lehet állam-egyház viszonyában alá-fölé rendeltség, csak a legszigorúbb mellérendeltség.

A második attribútum, a *magyar nemzet iránti elkötelezettség* abból vezethető le, hogy az Egyháznak lényeges, meghatározó jegye az egyetemesség, a katolicitás. De az egyetemes Egyház mindig elismerte, hogy az ember antropológiájának lényeges, meghatározó jegye a nemzeti lét. Hiszen a nemzettől kapjuk a nyelvünket, kultúránkat, történelmi tudatunkat, sajátos észjárásunkat. Ezért mondhatjuk, hogy a nemzeti lét az emberiség termőformája. Nem vak véletlen, hogy magyarnak születtünk, hanem a Gondviselés akaratából: küldetés. Küldetésünk tehát nemzetünk sorskérdéseivel törődnünk. A katolikus morális szóhasználatával: állapotbeli kötelességünk. Magyarország primásai – Pázmány Péter, Mindszenty József – hűségesen teljesítették állapotbeli, állampolgári, közjogi kötelességüket. Ma Erdő Péter segít minket meglátásaival, tanácsaival, prófétai feddésével. És ennek mély bibliai gyökere van. Ismerjük a Szentírásból Isten ószövetségi népének üdvtörténetét. De Jézus Krisz-

tusban minden nép története üdvtörténetté vált! És a mi küldetésünk – állapotbeli kötelességünk –, hogy Isten magyar népének történetét üdvtörténetté alakítsuk!

Számomra Erdő Péter: a *Főtisztelendő 1752-es kánon*. Ez a Codex Iuris Canonici utolsó kánonja, amely a plébánosok áthelyezésének eljárási szabályairól szól, és mint utolsó kánon, szimbolizálja magát az egész törvénykönyvet. Erdő Péter sziporkázóan ecsetelte a kánonjog belső logikáját, például a római jog és a mózesi törvény hagyományainak harmóniáját, fejlődését a justiniánusi nagy kodifikációtól az 1917-es kódexen át napjainkig. Ahogy egy nagy zeneszerző magyarázhatja a partitúra összhangzattani megoldásait. Majd a kánon második fele azt mondja, hogy mindezt a kánonjogi méltányossággal kell kezelni, tehát jóindulattal és empátiával. Itt látszott meg Erdő Péter emberi jósága. (Megjegyzem, ez a méltányossági szempont Magyarország Alaptörvényébe is bekerült, Orbán Viktor kifejezett intenciójára.) De az 1752-es kánon – és ezzel az egész törvénykönyv – zárómondatrésze a döntő: mindezt a lelkek üdvösségére figyelve kell tenni, mert: *„a lelkek üdvösségének az Egyházban mindig a legfőbb törvénynek kell lenni!”* Ekkor vált a hűvös intellektusú jogtudósból lángoló lelkű hitvalló pap. Ezért számomra, számunkra Erdő Péter: a *főtisztelendő 1752-es kánon*!

Bíboros Atya, Isten éltesen és tartson meg az Egyház, a Haza és mindnyájunk javára!

(2022. június 27.)

PRO REGE NOSTRO

– Köszöntő a Mária Terézia-émlékkönyvhöz –

Mária Terézia vitathatatlanul a magyar történelem kimagasló személyisége, aki mindemellett történetírásunkban eddig nem kapta meg az őt megillető helyet. Ha a történelmi tényeket és uralkodását elfogulatlan szemmel vizsgáljuk, alaposan átrajzolódik az a negatív kép, amelynek egyik méltatlan megnyilvánulása volt a királynő szobrának eltávolítása a Millenniumi emlékműről.

Mária Teréziának – a Habsburg Monarchia uralkodójaként, Magyarország és Csehország királynőjeként – negyvenéves uralkodása alatt sikerült megteremtenie a Birodalom népeinek olyan szellemi, kulturális, gazdasági prosperitását, amely előtte és utána sokáig példátlan volt Közép-Európában. Ez a tény vitathatatlan, még akkor is, ha erről is megoszlik az utódállamok emlékezete. A Mária Terézia uralkodása alatt megvalósuló egység annak előképének tekinthető, ami majd egy évszázaddal később az Osztrák–Magyar Monarchiában teljesedik ki, és amelyik összehasonlíthatatlanul természetesebb történelmi, földrajzi, kulturális, mentalitásbeli egység volt, mint ma az Európai Unió.

A korábbi emlékkönyvekhez hasonlóan ez a kötet is – a legújabb kutatási eredmények felhasználásával – megszívlelendő tanulságokat és méltó emléket állít történelmünk nagy királynőjének, akiért a pozsonyi országgyűlésen összegyűlt magyar ren-

dek közfelkiáltással készek voltak életüket és vérüket adni: „Vitam et sanguinem pro rege nostro!” Ezek a szavak visszhangozzanak bennünk e kötet olvasása során!

(2022. szeptember 26.)

SZÉCHENYI ZSIGMOND

A VADÁSZÍRÓ

Ha találomra megkérdeznénk egy látogatót itt, a róla elnevezett Vadászati Múzeum termeiben, hogy mi jut eszébe gróf Széchenyi Zsigmondról, nagy valószínűséggel azt válaszolja, hogy vadász író. És ez persze így igaz, de szükséges bizonyos pontosítás. Mert Széchenyi Zsigmond egyfelől nem vadász író, másfelől maga a vadászíró! És ez nem szellemeskedő játék a helyesírással, hanem a megérthetőségét jelenti Széchenyi Zsigmond személyének és műveinek.

Vannak vadászok, akik irodalmárok, és írók, akik történetesen vadásznak; de ettől még nem lesznek vadászírók. Ez a fajta vadász témájú irodalom az ő esetükben pusztán a vadászat és az irodalom közös részhalma. Ilyen volt például Hemingway, aki vadász is volt, író is volt, így életművének egy szelete vadászati témájú irodalom, vagyis: vadász irodalom. Széchenyi Zsigmond életműve viszont: vadászirodalom, ami nem az irodalom leszűkítése egy – esetünkben a vadászat – témájára, hanem egy külön műfaj, önálló világ. Ennek a világnak mintegy ideáltípusa Széchenyi Zsigmond, akinek ez a karaktere, egzisztenciája, esszenciája.

Vadászirodalmunk vitathatatlan triász: Fekete István, Kittenberger Kálmán és Széchenyi Zsigmond. Fekete István nyilvánvalóan nagyobb író, mint vadász. Kittenberger Kálmán nagyobb vadász

és természetbúvár, mint író. Széchenyi Zsigmond Nahar-ja azt is magával ragadja, akinek semmi afinitása sincs a vadászathoz, a Szarvas selejtezése pedig a vadgazdálkodásnak, mint szakmának vérprofi és tűpontos alapműve. De soha nem írt volna, ha nem lett volna vadász, és vadászatait mindig megírta – legalább a naplójának –, és mindig elmondta – legalább az „afrikai tábortüzeknek”. Mégis egység, Széchenyi Zsigmond vadászírói személyében, abban gyökeredző és abból következő vadászirodalmi műfajában.

Ezt a – kissé hosszadalmas – fejtegetést annak megragadhatóságáért tettem, amit könyvei élményszerűen adnak, azt, hogy megérezzünk, megsejtsünk, megértsünk egy döntő jelentőségű, lényegi felismerést magának az embernek az antropológiai természetéről: *a vadászatban az ember valóban egyetlen ívben tudja megélni és megragadni önnön antropológiai természetét a natúra és a kultúra, az ösztön és a szellem összetettségében, egységében.* Mindennek kifejeződése és kifejezője Széchenyi Zsigmond, a vadászíró.

(Elhangzott Hatvanban, a Széchenyi Zsigmond
Kárpát-medencei Vadászati Múzeumban,
2022. október 14-én,
megjelent a *Nimród* novemberi számában)

EGY BARÁT SÍRJÁNÁL

„Emléke örökké él” szokták kegyesen mondani. Ami persze nyilvánvalóan nem igaz, hiszen előbb-utóbb elfelejtik, azután az emlékezőket is elfelejtik. Az ittmaradottak sem élnek örökké, sőt a világ se örök. Ráadásul az elhunytan nem segít, hogy emlékezzek-e rá, vagy sem.

Ez tehát nem igaz. A fordítottja viszont igen. Nem az ittmaradottak emlékeznek *itt* örökké, hanem az, aki az Örökkévalóságban van, az emlékszik *ott* örökké ránk!

Szokták mondani azt is, hogy „meztelenül jöttünk a világra, és meztelenül megyünk el”. Kétségtelenül nem viszünk magunkkal se bank- se névkártyát. De az állítás lényegileg nem igaz. Mert amikor életünk beteljesedik, akkor életünk könyve nem üres lap, hanem életünk történetével teleírt könyv. Gerhard Lohfink katolikus teológus pontosan kifejti, hogy amikor feltámadunk, akkor mi támadunk fel, tehát nem csak a testünk, hanem a teljes személyiségünk lesz az Örökkévalóságban, minden emlékünkel! Vagyis azokat is, akikkel kapcsolatban voltunk mintegy magunkkal visszük az Örökkévalóságba. Tehát nem az Örökkévalóságba költözött él örökké az ittmaradottak emlékezetében, hanem az (egyelőre) itt maradottak az Örökkévalóságba költözöttben!

És a halál tekintetében szoktak hivatkozni Epikurosra, hogy „amíg én itt vagyok, addig a halál nincs itt, és amikor itt a halál, akkor már én nem va-

gyok itt". Ez szellemesnek tűnik, de teljes tévedés. Először is: mi itt vagyunk, de a halál is itt van, éppen most is róla beszélünk. Másfelől: a legmegátalkodottabb ateista sem lehet teljes bizonyosságban afelől, hogy nincs örök élet, nincs feltámadás. Hiszen a világ van, és ebből következően ésszerű annak Okára gondolni. A teremtető Istennek pedig, aki a semmiből teremtette a mindenséget – creatio ex nihilo –, mindent ami van, beleértve engem is, nem jelenthet „nehézséget” feltámasztani azt, akit egyszer már megteremtett.

Tehát nem Epikurosznak van igaza, hanem az Apostoli Atyáknak, hogy tetteink, élettörténetünk, személyes kapcsolataink kísérik el minket az Örökkévalóságba! Ahol az immanens barátságból transzcendens Barátság lesz; az a szeretet, ami itt volt, nem megszűnik, hanem végtelen és örök távlatot kap, ezért is imádkozzuk a Hitvallásban, hogy: hiszem a szentek közösségét!

MARCELL ATYA* SÍRJÁNÁL

Végül is a Karmelnek van igaza.
Mert a Karmelnek Igaza van.
Mert a Karmelnek a Van az Igaza.

* Marton Boldizsár, Marcell atya 1887–1966, karmelita szerzetes, boldoggá avatása folyamatban van.

ISTEN HOZTA A SZENTATYÁT!

– napirend előtti felszólalás,
2023. április 17. –

ELNÖK: A KDNP képviselőcsoportja nevében napirend előtti felszólalásra jelentkezett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr: „Isten hozta a Szentatyát!” címmel. Megadom a szót, parancsoljon!

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): Köszönöm a szót, elnök asszony. Mint az a tisztelt Ház előtt is jól ismert, Ferenc pápa 2023. április 28-án háromnapos, hivatalos látogatásra hazánkba érkezik. Persze, minden államfői látogatás fontos, de a pápa látogatása mindezek közül sajátosan kiemelkedik.

A történelemben birodalmak emelkedtek fel és hanyatlottak le, buktak el és tűntek el, de a római pápa tekintélye töretlen, aminek végső alapja az, hogy a mindenkori pápa Szent Péter küldetésének folytatója, akire Krisztus bízta rá egyháza vezetését, akitől háromszor hallotta: „Legeltesd juhaimat!”

Ferenc pápa különleges gesztusa, hogy harmadszor látogat meg minket, magyarokat. Eljött Csíksomlyóra, meglátogatva Isten erdélyi népét; majd az Eucharisztikus Kongresszusra Budapestre; és most, háromnapos apostoli útra, hivatalos látogatásra Magyarországra.

Jól ismert, hogy hivatalos látogatást pápaként először II. János Pál pápa tett Magyarországon, 1991-ben. Akkor, a rendszerváltoztatás idején üzenete, hogy: „Ne féljetelek!”, az erőt, a hitet és a reményt jelentette. Második hivatalos útja 1996-ban az egyházi intézményrendszer kiépítését és felvirágoztatását biztosította.

Itt szeretnék újra kiállni lengyel testvéreink mellett, amikor a nagy és szent pápát érik nemtelen támadások, azt a pápát, akinek mi, közép-európaiak vér nélkül megkapott szabadságunkat köszönhetjük.

Ferenc pápa látogatásának fókuszában az ifjúság, az egyházi iskolák és egyetemek diákjai állnak. Mindennek megalapozása Szent II. János Pál pápa második magyarországi látogatásán történt. Erre a fundamentumra épül Ferenc pápa mostani találkozása a Sportarénában a fiatalokkal és tanáraikkal és a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a professzorokkal és hallgatókkal.

Érdemes idézni az Ex Corde Ecclesiae-ből: „Az egyház szívéből született katolikus egyetem abba a hagyományfolyamba tartozik, amely visszavezethető az egyetem, mint intézmény eredetéhez. (...) Minden katolikus egyetem, mint egyetem, olyan tudományos közösség, amely szigorúan és kritikusan segíti elő az emberi méltóság és kulturális örökség védelmét és fejlődését, kutatással, oktatással és egyéb tevékenységekkel, melyeket a helyi, nemzeti és nemzetközi közösségeknek nyújt. Rendelkezik azzal az intézményi autonómiával, amely hatékony működéséhez szükséges.” Hozzátehetjük ehhez az egyházi közoktatás tekinte-

tében, hogy – különösen az utóbbi esztendőekben – az egyházi közoktatási intézmények száma többszörösére nőtt, az egyház szolgálata, a magyar állampolgárok – diákok és szüleik – szabad intézményválasztása és az állam általi egyenlő finanszírozásának köszönhetően.

A szentatya látogatásának hivatalos szimbóluma a Lánchíd. A híd utal a pápák latin címére – pontifex maximus –, amely I. Damasus pápánál jelenik meg, és Nagy Szent Gergellyel lett használatos. Pontifex, azaz pons facere, szó szerint hídépítő, a legnagyobb hídépítő. Nyilvánvaló a szimbólum: az oktatás tekintetében híd a generációk

között, a szolidaritás tekintetében híd az emberek és a társadalmi csoportok között.

A Lánchíd Budapesten összeköti a Duna nyugati és keleti partját, szimbolikusan a Nyugatot és a Keletet. Szent Istvánna! Magyarország a Nyugat elválaszthatatlan része lett; de értjük és nem tagadjuk meg a Keletet.

Tisztelt Ház! Itt és most ez a híd a béke hídjára utal. Kiegyezni szerencsés esetben a politikai bölcsesség tud a józan ész alapján. Kiengesztelődni csak a szív és a lélek tud. *(Moraj és közbeszólások a DK padsoraiban.)* Ferenc pápa az élet és a béke embere. Adja Isten, hogy a jó mag, amit most Magyarországon is elvet, a mi és a világ szívében jó földre hulljon, kicsírázzon, kivirágozzon, és jó gyümölcsét megteremje!

Isten hozta Szentatyánkat! Köszönöm. *(Taps a kormánypárti padsorokban.)*

TÖRTÉNELMI, SŐT ÜDVTÖRTÉNETI LÁTOGATÁS

Az első szó csak a köszöneté lehet. Mindenki száz százalékosan megtette azt, ami az ő dolga volt. Csak megköszönni tudom a vatikáni munkatársaknak a professzionalitását, az egyház munkatársainak az elkötelezettségét, és az állam is megtette száz százalékosan azt, ami az állam feladata volt. Az igazság az, hogy mi legfölbőbb a kereteket tudjuk biztosítani. Hogy ez a három nap ilyen csodálatosan sikerült, az a Szentatya karizmájának és végső soron a Szentléleknek köszönhető, aki tapintható módon volt jelen. Köszönet a szervezőknek, sok-sok ezer szervezőnek, aki nappal és éjjel rendőrként, mentősként, önkéntesként dolgozott, és a százezernyi résztvevőnek!

Meg kell mondanom, hogy amikor a pápalátogatás előtti sajtótájékoztatót tartottuk, és én mondtam ezt a bizonyos Treuga Dei-t, hogy legalább ebben a három napban legyen Isten békéje, akkor nem gondoltam, hogy ez így és ilyen mértékben meg fog valósulni. Hogy a komolyan vehető politikai élet egésze jól vizsgázott, és én szeretném megköszönni a politikai paletta minden oldalának, hogy méltó módon tudtuk fogadni a Szentatyát.

Ferenc pápa csodát tett, mert az, hogy a magyar politikai élet ilyen békeességben volt, az már a csoda kategória. Van az a mondás, ami nagyon igaz, hogy minden politika, de a politika nem min-

den. Ebben a három napban pontosan ez mutatkozott meg, hogy a politika nem minden, van ami fontosabb, mint a politika.

Számomra különös öröm volt, hogy a vasárnapi szentmisén különböző beállítottságú és felekezeti emberek együtt voltunk a Szentatya miséjén, én például ott találkoztam Fodor Gábor barátommal, tehát valóban az egész magyar társadalom sajátjának érezte.

Lehet, hogy ez most furcsán fog hangzani, de két köszönettel tartozom még. A stadion le volt foglalva a P. Mobil koncertre szombatra, és nehézség nélkül tudtuk áttenni vasárnapra, és a Fradi–Dózsa meccset szintén egy nappal későbbre, úgyhogy a P. Mobil rajongóinak és a Fradi–Dózsa szurkolóinak is köszönettel tartozunk, ami tényleg szimbolizálja azt, hogy az egész társadalom megérezte ennek a három napnak a jelentőségét.

És még akár jeként is fölfogható, hogy miközben a meteorológia azt mondta, hogy eső lesz, ahhoz képest tökéletes idő volt, és szó szerint abban a percben, amikor a pápai repülőgép fölszállt, abban a pillanatban eleredt az eső.

A Szentatyának a tanítása, azok az üzenetek, melyeket hozzánk intézett, *megerősítenek* minket, és *megszívleljük* azokat, a Szentatya minden szavát, válogatás, szelektálás nélkül.

Ez a látogatás egy apostoli út, egy lelkipásztori látogatás volt, ami az egész magyar társadalmat megerősíti lelkileg. Nemcsak a katolikusokat, hanem más felekezetekhez tartozókat, vagy olyan embereket is, akik keresik az Istent, vagy nem val-

lások. Nagy megerősítés Magyarországnak, az egész országunk büszke lehet rá.

Személyesen is megtapasztalhattam a Szentatya örömét, hogy jól érzi magát itt velünk, aminek számtalan jelét adta. Ez a látogatás minden retorika nélkül és minden túlzás nélkül nevezhető *történelmi*-nek, sőt bizonyos értelemben napjaink üdvtörténeti eseményének is. Történelmi és ebben az értelemben üdvtörténeti látogatás volt.

Az ATV kérdésére válaszolva: Ferenc pápa és Hilarion metropolita szombat délutáni magán-találkozója a nunciatúrán történt, ezért nem szerepelt az apostoli út hivatalos programjában. És én valóban találkoztam szombat délelőtt Hilarion metropolitával és áttekintettük mindazt, ami szükségesnek mutatkozott. A Szentatya a Karmelitában azt mondta, hogy a béke érdekében kreatív lépéseket

vár. Ő megtette. Mi is igyekszünk a nyomdokaiban maradni.

Végezetül megemlítem, hogy többen megkérdezték tőlem, a reptéren búcsúzáskor miért adtam azt a szál fehér rózsát a pápának. Ezt nem úgy adtam, mint egy virágcsokrot, és ő ezt értette, hanem a Szentatyának szokása, hogy apostoli út előtt és után a Santa Maria Maggiorében a Salus Populi Romani képnél imádkozik, és a Szűzanya ikonjához – amit a hagyomány szerint Szent Lukács festett és aminek a nevét úgy lehet lefordítani, hogy a Római nép megmentője – mindig visz virágot. Én ezt a szál fehér rózsát úgy adtam a Szentatyának, hogy a magyar nép nevében vigye a Szűzanya ikonjához. És ahogy a képeken láttam, megtörtént: a Szentatya elvitte a magyarok szeretetét a Szűzanya ikonjához!

(Sajtótájékoztató, 2023. május 2.)

NAGY IDŐK NAGY TANÚJA – VARGA LÁSZLÓ HALÁLÁNAK HUSZADIK ÉVFORDULÓJÁRA

– Napirend előtti felszólalás,
2023. május 8. –

ELNÖK: Tisztelt Ház! Képviselőtársaim! A KDNP képviselőcsoportjából Semjén Zsolt képviselő úr következik napirend előtti felszólalásra. Parancsoljon!

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): Köszönöm a szót. Elnök Úr! Tisztelt Ház! Varga László, a sub specie aeternitatis kereszténydemokrata, valóban nagy időknek nagy tanúja. Engedjenek meg egy személyes történetet! A közelemben ült ezekben a parlamenti széksorokban, és egy régi harcostársával beszélgettek. Megütötte a fületem a következő mondata: „Emlékszem, János, a világháborús német repülők bőr pilótafülkéjére.” Én odaszóltam, hogy a Messerschmitt és a Junkers is fémből és üvegből volt. Ő rezzenéstelenül rám pillantott, a két öreg összenézett, és csak ennyit mondott: „Zsolti, az első világháborúban.” (Derűtség a kormánypárti padsorokban.) 1910-ben született.

Mesélte, hogy hatévesen látta IV. Károly királyunk koronázását a Mátyás templomnál, és kilencévesen Horthy Miklós bevonulását a Gellért Szálló-nál. Talán ezek az élmények indították el történelmi érdeklődését, ahogy tanára, Szerb Antal biztatása az irodalmit. E két terület bizonyosan motiválta politikai eszmélődését, melynek színtere a Józsefvárosi Keresztény Munkásifjak Egyesülete volt.

Névrokona, a jezsuita Varga László ismertette meg vele a pápai szociális enciklikákat, és irányította az Egyházközségi Munkásszakosztályokba, majd a Hivatásszervezetbe.

1944 őszén került kapcsolatba a Kereszténydemokrata Néppárttal. A párt alapítása szellemi-politikai előzményének tekinthető, hogy a Katolikus Szociális Népmozgalom – Apor Vilmos püspök bátorításával – bekapcsolódott a német megszállással és a nyilasokkal szembeni ellenállást jelentő Nemzeti Frontba*, ahol együttműködtek a Szociáldemokrata Párt és a Kisgazdapárt illegalitásban lévő vezetőivel.

1944. november 30-án késő délután Varga László Galamb utcai lakásán megalakult a Keresztény Demokrata Néppárt.

1944. december 4-én a nyilas Számonkérő Szék célkeresztjébe kerülve számos kereszténydemokrata és keresztényszocialista vezetővel együtt letartóztatták, németellenes összeesküvéssel és zsidómentéssel vádolva őket.

* Magyar Front (1944 májusától), Magyar Nemzeti Függetlenségi Front (1944 decemberétől)

A Margit körúti fogházban csodával határos módon kerülték el a rögtönítélő törvényszék statáriális tárgyalását, ami egyet jelentett volna a kivégzéssel. A fogságból a politikai helyzet változásával szabadultak ki.

1945. február 13-án a jezsuiták Mária utcai rendházában megtartották a párt budapesti alakuló ülését. Mivel a működési engedélyt a törvényhatósági választások előtt csak néhány héttel kapták meg, így a kisgazdákkal való megállapodás alapján Eckhardt Sándorral együtt az FKGP listájáról – de a Demokrata Néppárt képviseletében – kerülhettek be a főváros önkormányzatába.

1947-ben Barankovics István vezetésével a kereszténydemokraták megnyerték a parlamenti választást, amit a kommunisták a hírhedt kékcédulás módszerrel elcsaltak.

Varga László immár parlamenti képviselőként kőkeményen szembeszállt a kiépülő kommunista diktatúrával, ezért most az ávó üldözte. A letartóztatás előtt az utolsó pillanatban – egy kukoricásszekéren megbújva – szökött át feleségével Ausztriába. Grazból Zürichbe, onnan New Yorkba ment. Itt rögtön bekapcsolódott a magyar emigráció csúcsszervezetének, a Magyar Nemzeti Bizottmánynak a munkájába.

Alapítója az Európai Rabnemzetek Szövetsége Közgyűlésének, amelynek képviseletében több alkalommal delegációt vezetett az Egyesült Államok törvényhozásának mindkét háza külügyi bizottságaihoz. Amerikában Ronald Reagan elnök politikájának a híve, aki pedig támogatója volt

a szovjet megszállás alatt lévő népek emigráns képviselőinek.

1989. szeptember 29-én, 41 évvel kényszerű menekülése után hazajött, és bekapcsolódott a Kereszténydemokrata Néppárt szervezésébe. Meghatározó szerepe volt abban, hogy a KDNP Antall József koalíciós kormányának a tagja lett. 1994-ben kereszténydemokrata parlamenti képviselővé választották. Korelnökként ő nyitotta meg az újonnan választott törvényhozás első ülését, miként 1998-ban és 2002-ben is. Vezéralakja volt a KDNP belviszályok utáni újjászervezésének. 2003. március 25-én Varga Lászlót a KDNP elnökévé választottuk.

90 évesen is diákos volt, Laci bátyámnak kellett szólítani, aki Laci bácsit mondott, annak hoznia kellett egy üveg vörösbort. Gazdag élettapasztalatának bölcs mondatai szállóigévé váltak. Sokszor elmondta például, hogy aki a politikában elvi alapokat ad fel, az morálisan alkalmatlan, aki pedig nem tud kompromisszumot kötni, az szakmailag az.

93 éves volt, amikor 2003. május 16-án a KDNP XVII. kerületi szervezete lakossági fórumot tartott. A feltett kérdésekre magas kora ellenére mindig a székből felállva válaszolt, miközben a hallgatóság tapssal ünnepelte. A sokadik ilyen alkalom után leesett a színpadról, eszméletét veszítette, és másnap a kórházban meghalt.

Varga László szimbolizálja a magyar keresztényszociális-kereszténydemokrata mozgalom történeti folytonosságát, ami idehaza Giesswein Sándor keresztényszocializmusából indult, ma-

gába foglalja Kerkai páter KALOT-ja tömegmérettű szervezésének sikerét, és Barankovics Istvánék kereszténydemokráciáján keresztül kapcsolódik a háború utáni európai kereszténydemokrata pártokhoz. Ezek alapján állíthatjuk, hogy személyében mintegy egységbe került a magyar és a világ kereszténydemokráciája.

Laci bátyánk, te már az égi frakcióban vagy. Segítettél minket idelenn, most segíts odafentről! Köszönöm, hogy meghallgattak. *(Taps a kormánypártok és a Jobbik soraiban.)*

DIGITÁLIS ÁLLAMPOLGÁRSÁG, NEMZETI DIGITÁLIS TÉR

Emberi jogi és alkotmányos alapon minden magyart – és evidenciaszerűen – minden magyar állampolgárt megillet az, hogy bárhol éljen is a világban, intézményes kapcsolatot tartson a Magyar Állammal; és magyar identitását megélhetővé téve közvetlen hozzáférése legyen releváns információkhoz, így jelesül a közmédia magyar nyelvi, kulturális, sport és közéleti műsoraihoz.

Mi a helyzet? Ma az EU botrányos módon – például a sportközvetítések tekintetében – negligálja ezt a jogot. A legnézettebb sportesemények közvetítésének jogtulajdonosai kizárólag az adott ország határain belülre adják el a közvetítési jogot, amit a szolgáltatónak (Magyarországon az MTVA-nak) elérhetetlenné kell tennie országhatáron túl. Ezt nevezik geoblockingnak, amit, ha a műsorszolgáltató nem hajt végre, akkor elvehetik saját országában is a sportközvetítés jogát. (Ennyit a kisebbségi és nyelvi jogokról...) A vérlázító helyzet az, hogy országhatáron átnyúló, magyar nyelvű sportközvetítés ellen vannak a jogtulajdonos cégek, rajtunk kívül mind a 26 tagállam – különösen is az utódállamok –, és a Bizottság.

Mit tettünk? Levelekkel ostromoltam az illetékes biztost, konkrét jogi javaslatokat téve. Átfogó

megállapodást ajánlottunk az utódállamoknak, és felajánlottuk a jogtulajdonos cégeknek, hogy a környező országokra is megvesszük a közvetítési jogokat. Elutasították. Annyit tehattunk, hogy – került, amibe került – Erdélyre és a Felvidékre megtudtuk venni az M4 Sport csatorna és a Kossuth rádió kábelhálózaton való közvetítését 15 fontos sportágra, így például 2032-ig az összes nyári és téli olimpiát, a '24-es és a '28-as labdarúgó Európa bajnokságot, a magyar válogatott Európa- és világbajnoki selejtezőit és a Nemzetek Ligája mérkőzéseit, összesen vagy hetvenöt ilyen sporteseményt. Köszönet az MTVA-nak!

Mik a lehetőségek? További vásárlásokra – nem csak az irreálisan nagy költségek, hanem a jogtulajdonosok elzárkózása miatt – nincs lehetőség. A geoblocking elszabotálása tekintetében is a falnál vagyunk. Egyetlen reális út van, ami ugyan járatlan, de járható: a kérdéskör radikális kiszélesítésével, közvetlen – perszonális – kapcsolatot létesítünk a külföldön élő magyarokkal, információs portálon (pl. mobiltelefonon) keresztül. Vagyis: a földrajzi, államhatáron alapuló elvet a személyi elv váltaná fel. Tehát: az adott személyt digitális értelemben Magyarországon lévőnek tekintjük függetlenül attól, hogy földrajzilag Magyarországon tartózkodik-e, vagy sem. (Ilyenre korábban csak azon magyar állampolgárok esetében volt lehetőség, akiknek volt magyarországi állandó lakcímük, de például külföldön nyaraltak. Ez azonban nem megoldás, mert a Kárpát-medencei magyarságnak nagyrészt nincs magyarországi lakcíme.)

Mi a megoldás? A „nemzeti virtuális tér”, a „digitális állampolgárság”, ami bármelyik magyarnak, bárhol legyen is, egy információs portálon keresztül, egyszerű és ingyenes regisztrációt követően hozzáférést biztosít arra, hogy elérhesse a Magyar Állam és a közmédia egészének szolgáltatásrendszerét! Ilyen módon minden magyarnak biztosítunk (VPN környezetben egyedi azonosító birtokában) magyarországi IP címet. Az állam ezt (közvetlenül vagy közvetve) minden további nélkül megteheti. A magyar jogalkotó számára a digitális közszolgáltatásokat igénybe vevők „digitális magyar állampolgárok”, akik, noha földrajzilag nem tartózkodnak belföldön, mégis úgy tekintendő, mint akik belföldön vannak. Mivel maga a VPN szolgáltatás eleve ezen a „fikción” alapul, ezért a megoldás nem pusztán jogi, hanem technikai-műszaki természetű.

Persze minden hangszerezen játszunk, vagyis a külföldi magyarjaink elérésének minden eddigi meglévő formáit megtartjuk, és további módokat is kifejlesztünk, messze túllépve a sportközvetítéseket!

Mit teszünk? Ezekben a napokban az országgyűlés javaslatomra a Hungaricumokról szóló törvényben elfogadta a „digitális közszolgáltatókról” szóló paragrafusokat, amelyek kimondják, hogy a Magyar Állam a külföldi magyarság tájékoztatására virtuális magánhálózatot (VPN) üzemeltet, amelyhez a külföldi magyarok regisztrációval kapcsolódhatnak. Ezen törvényi felhatalmazás alapján megkezdtük a rendszer kiépítését, ami 2024. január 1-től minden magyarnak ingyenesen rendelkezésére áll.

Mert identitásunk megélése emberi jogunk,
nemzetünk fennmaradásán munkálkodnunk pedig
alkotmányos kötelességünk!

(Csíkszereda, 2023 Pünkösdjén)

KIMENTETTÜNK 11

KÁRPÁTALJAI HADIFOGLYOT

– Az Orosz Ortodox Egyház kiadott közleménye szerint: „Őszentsége Kirill Moszkva és egész Oroszország patriarchája áldásával, az Orosz Ortodox Egyház közvetítésével, az egyházak közötti együttműködés keretében, a magyar fél kérésére az ellenségeskedésben részt vett, kárpátaljai származású ukrán hadifoglyok egy csoportját Magyarországra szállították”. Az *atv.hu* értesülései szerint Ön koordinálta a 11 kárpátaljai magyar kimentését, de „az ügy és az emberek érdekére” hivatkozva nem árult el részleteket.

– Hilarion metropolitának tartozunk köszönettel, vele beszéltem először, minden egyházi keretek között történt, katolikus részről a Magyar Máltai Szeretetszolgálat professzionális közreműködésével. Mindez tehát az Orosz Ortodox Egyház gesztusa volt Magyarország felé, ezek az emberek a szabadságukat ennek a jó kapcsolatnak köszönhetik. Nekem pedig ez emberi, keresztényi és hazafias kötelességem volt!

– Mindez illeszkedik Fernec pápa fogolyszabadító missziójához?

– Szellemi értelemben igen, ez magából a kereszténységből következik.

– Ukrajna nehezményezte, hogy a döntést és az akciót nem egyeztették az ukrán kormánnyal.

– Nyilvánvaló, hogy ha Ukrajnát bevontuk volna, az egészből nem lett volna semmi.

– Az ukránok úgy fogalmaztak, hogy „ezek a katonák ukrán állampolgárok, ezért áthelyezésük bármilyen harmadik országba lehetetlen Ukrajna beleegyezése és közvetlen bevonása nélkül”.

– Aztán miért volna lehetetlen? Mindenki láthatja, hogy megcsináltuk! Nekünk minden magyar állampolgárról, magyarról gondoskodnunk alkotmányos kötelességünk, és egyébként emberileg mindenkiről, akiről módunkban áll. Az ukránok szerint orosz fogságban kellett volna hagynunk őket?!?

– Ők ukrán szempontból lehet, hogy dezertálók?

– Magyar szempontból pedig menekültek! Sok százezer emberhez hasonlóan, akik elmenekültek a háború elől Ukrajnából. Mi mindenkinek megadjuk a menekült státuszt, és nem kérdezzük, hogy katona-e vagy sem. És természetesen semmilyen adatot nem adunk ki róluk.

– Az ukrán külügy a 11 hadifogoly ügyében bekérte a magyar ügyvivőt.

– Amint a mandiner.hu-nak is nyilatkoztam, a 11 kárpátaljai Magyarországon már nem „hadifogoly”, hanem szabad ember. Magyarországon segítséget kapnak, nem pedig „őrizetet”. Szabad akaratukból döntenek arról, hogy mit csinálnak.

Megjegyzem, ha én lennék Ukrajna képviselője, akkor köszönetet mondtam volna ezért...

(vasarnap.hu, 2023. június 12.)

AMÍG A MAGYAR KISEBBSÉG JOGAIT GARANCIÁLISAN NEM BIZTOSÍTJÁK, SZÓ SEM LEHET UKRAJNA SEMMILYEN EU- VAGY NATO-CSATLAKOZÁSÁRÓL

– Az ukránok mindenképpen megállapodásra kívánnak jutni a sokat kritizált nyelvtörvény kérdésében az Európai Unióval a tagsági tárgyalások megkezdése előtt. Kijev szavakban kiáll a kisebbségi jogok mellett, az intézkedések azonban eddig elmaradtak.

– Először is az egy derék dolog, hogyha Kijev megállapodik az Európai Unióval, de Kijevnek velünk kell megállapodnia, és amíg a kisebbség sorsa nincs garanciálisan rendezve, addig szó se lehet semmifajta európai uniós vagy NATO-csatlakozásról. Na, most a helyzet az, hogy mi ajánlotunk megoldást. Ott voltam annak idején Máltán az Európai Néppártnak a kongresszusán, amikor Orbán Viktor azt ajánlotta Porosenko elnöknek, hogyha Ukrajna az Európai Unió felé törekszik, akkor mind a nyelv, mind az oktatás kérdésében

mondjuk azt, hogy az Európai Unió tagállamainak a nyelve legyen elfogadott Ukrajnában is. Mi megértjük azt, hogy ők félnek az oroszoktól. De mi közünk nekünk ehhez? Tehát mi azt ajánljuk, hogy a nyelv tekintetében az Európai Unió nyelveit ismerje el Ukrajna, ugyanígy az anyanyelvi oktatáshoz való jogot is. A kettős állampolgárság tekintetében pedig az Európai Unió és a NATO-tagországok állampolgárságát ismerje el, és akkor ez a kérdés is megoldódik. De a legegyszerűbb dolog, amit ajánlunk, hogy ismerje el Ukrajna a magyarságot őshonos nemzetiségnek. Megjegyzem a magyarság Kárpátalján őshonosabb, mint az ukránok, tekintve, hogy a magyar államiság cirka ezer évvel korábbi mint az ukrán államiság... És vannak szerzett jogaink! A szerzett jogainkat az ukrán–magyar alapszerződés garantálja. Tehát oda kell visszamenni, ami volt. Az egy nagyon ingoványos pálya, hogy elkezdünk tárgyalgatni, akkor ők részletkérdésben demonstrálják az EU felé meg a Velencei Bizottság felé, hogy lám-lám ők tárgyalnak, és ismerjük azt a játékot, amikor valamilyen jogszabály-módosítást csinálnak, majd visszacsinálják, illetve, ha nem csinálják vissza, akkor is elszabotálják miniszteriális szinten vagy helyi szinten. Ha most Munkács polgármesterét, a Baloga-klánt, ezt a magyargyűlölő maffiózót nem tudja megfékezni az ukrán hatalom, és ezt művelheti a magyar iskolákkal, akkor, hogy várhatjuk, hogy egy megállapodást végre fognak hajtani?

– *Sándor Fegyir, Ukrajna leendő budapesti nagykövete, egy interjúban azt mondta, hogy*

az ukrán oktatási rendszer képtelen megteremteni a színvonalas ukrán nyelvoktatás feltételeit a nemzeti kisebbségek számára, de innentől kezdve a magyar nyelvű oktatás sem megoldott. Lát arra esélyt, vagy egyáltalán lehet-e megoldás abban, hogy a magyar nyelvű oktatás valamilyen módon, de a gyakorlatban is megvalósuljon?

– Mi megvalósítottuk tökéletesen! Amíg a Majdan-i események után nem verték szét azt az oktatási rendszert, amit fölépítettünk, és ami tökéletesen működött, addig nem volt semmilyen probléma. Vissza kell menni oda, ahol voltunk.* Megjegyzem, a kárpátaljai magyarok nem azért vannak Ukrajnában, mert oda akartak kerülni, hanem először a Trianoni diktátummal szakították el, utána a második világháború végén Sztálin döntése folytán került Kárpátalja a Szovjetunióhoz és így maradt Ukrajnánál.

– Novák Katalin köztársasági elnök találkozott Zelenszkij elnökkel, és ott az ukrán elnök arról beszélt, hogy szeretnének javítani a kapcsolaton. Ezt mennyire látja látszatpolitizálásnak?

– Teljesen. Ezek szavak. Korlátlan lehetőségük lett volna a minimális jogainkat biztosítani, és őszintén szólva nem is értem, hogy miért csi-

* Semjén Zsolt számos alkalommal elmondta, hogy a magyar anyanyelvűek akkor tudnak megtanulni ukránul, ha azt idegen nyelvként tanítják. Azt is nyilvánvalóvá tette, hogy minden megállapodás csak Kárpátalja magyar legitim képviselőinek (KMKSZ) jóváhagyásával történhet.

nálják, amit csinálnak velünk. Nem árt emlékeztetni arra, hogy Antall József idején Magyarország volt az első ország a világon, aki elismerte Ukrajna létét és szuverenitását. Tehát magyarul azt, hogy a Szovjetunión belüli SZSZK, Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság, az legyen egy szuverén állam(!). Megjegyzem, az nemzeti érdekünk, hogy az Orosz Birodalom – bárhogy hívják –, és a Nyugat – amit most éppen Európai Uniónak hívnak –, a kettő között legyen egy ütközőállam. Ezért magyar nemzeti érdek, hogy létezzen Ukrajna. Orbán Viktor préselte ki az Európai Unióból a vízummentességet az ukránok számára. Én személyesen Hartyányi Jánoszlavával jártam ki a magyar Országgyűlésben, ketten vittük keresztül, hogy a nagy éhínséget (holodomor) az Országgyűlés ismerje el. Annyi segínyt, annyi támogatást, annyi oltóanyagot senki nem kapott, mint tőlünk Kárpátalja és Ukrajna. Tehát nem rajtunk múlik a jó viszony. Mi boldogan támogatjuk Ukrajnának az EU-s, NATO-s elképzeléseit, ha ez a magyar nemzeti érdekeknek megfelel. És a magyar nemzeti érdekek egyik legfontosabb pillére az, hogy a kárpátaljai magyarság jogait minden tekintetben csorbíthatatlanul biztosítani kell, mégpedig garanciális jelleggel, hogy ne történhessen meg még egyszer az, hogy egyszer van, és utána elveszik.

– *Pont ezt akartam kérdezni. Az ukrán fél úgy nyilatkozott a minap, hogy még a NATO, illetve uniós csatlakozás előtt, a tárgyalások megkezdésekor már, szeretnék a kisebbségi jogokat rendezni.*

– Hajrá!

– Az nagy kérdés, hogy ez mennyire lehet tartós?

– Mi csak akkor támogatunk bármit, hogyha ez garanciális. Ezért mondom, hogy az uniónak lehet szerepe ebben, például, ha az a megállapodás, hogy az Európai Unió nyelveit és állampolgárságait Ukrajna elismeri, ebben a pillanatban az orosz problémát elválasztotta a mienktől. Persze sajátos a hozzáállásuk, hogy mindenkit megillethetnek bizonyos kisebbségi, emberi jogok, kivéve – a legnagyobb számú – orosz kisebbséget, de ez nem az én dolgom. Oroszország nagy ország ahhoz, hogy a saját kisebbségei ügyeit kezelje, ahogy tudja, ez nem ránk tartozik, de a magyar kisebbség az ránk tartozik. És a magyar kisebbség, mint egy európai uniós ország kisebbsége, bizonyos értelemben az Európai Unióra is, ezért a megoldás az Európai Unió nyelveinek az akceptálása. Történelmi tény, hogy a magyarság alkotott először államot Kárpátalján, ezért evidencia, hogy őshonos történelmi kisebbség. Nevetséges, hogy a krími tatárok őshonos kisebbség lehet, mi magyarok meg nem, noha Batu kán még a világon se volt, Dzsingisz kán sem, amikor a magyarság már államot alapított. Háromszáz évvel korábban alapítottunk államot Kárpátalján, mint egyáltalán a mongolok és a tatárok megjelentek Európában. Tehát, ha őnekik lehet őshonos kisebbségi státuszuk, kérdezem, hogy nekünk, magyaroknak miért nem? Tehát, ha az ukránok meg akarják oldani, én nagyon szívesen segítek nekik. Tíz perc alatt megírom azt a törvényt módosítást, ami teljesen összhangban van az Európai

Unióval, a Velencei Bizottsággal, a józan ésszel, az ukrán–magyar alapszerződéssel, az ukrán alkotmánnyal, és abban a pillanatban megoldódnak a problémák.

– Akkor nemsokára majd megkérdezem, hogy kérték-e ezt a segítséget?

– Nagy hit kell hozzá, de nekünk nagy hitünk van.

– Nézzünk egy másik témát. Ez is rendkívül fontos. Ugye Ausztria után Magyarország is azt mondja, hogy nem adja ki Ukrajnának a hadköteles menekülteket. Volt hivatalos megkeresés Magyarország irányába, hogy márpedig adják ki?

– Kifejezetten Magyarország irányába való megkeresésről nem tudok, de általánosságban ukrán részről elhangzott. Lengyelországban pedig ezen az alapon ki is adtak Ukrajnának ukrán menekülteket. Ha ez igaz, akkor meg vagyok döbbenve lengyel testvéreinken. Nagyon derék, hogy osztrák barátaink azt mondták, hogy nem. Úgy hallottam, hogy a csehek is azt mondták, nem. Egy dolog biztos, Magyarország egyetlen menekültet sem fog kiadni senkinek, legalább három ok miatt: első az elemi humánus. Gondoljon bele mindenki abba, hogyha az ő gyerekét, a férjét vagy az apját ki kellene adni, hogy kihurcolják a frontra és ott meghaljon. Minket egyáltalán nem érdekel, hogy az ukrán törvények szerint katonaköteles-e vagy sem. Senkinél nem nézzük, nem vizsgáljuk. Mi senkit nem adunk ki az elemi humánus alapján. Másodszor, nemzeti okokból sem adjuk ki. Nyilván nem fogunk kiadni egy magyart, hogy kiküldjék a front-

ra meghalni egy olyan ügyben, amihez a magyarságnak semmi köze. Harmadszor, szerintem jogilag sem lehet kiadni, mert nem lehet kiadni valakit egy olyan országnak, ahol utána az élete veszélyben van. Mégpedig azért akarják, hogy adjuk ki őket, mert katonakötelesek és ki akarják küldeni a frontra. Márpedig a fronton az emberek meghalnak, tehát az ő élete veszélyben van, nagy valószínűséggel meg fog halni!

Minden Ukrajnából menekült, legyen magyar, ukrán, ruszin, akármi, akik Magyarországon vannak, teljes biztonságban vannak, szabad emberek. Azt csinálnak, amit akarnak. Ha itt maradnak Magyarországon, szeretettel látjuk őket, nem adjuk ki. Ha akarnak, továbbmennek Nyugatra, és ha úgy döntenek, vissza is mehetnek Ukrajnába, de aki itt akar maradni, az teljes biztonságban van, és nem adjuk ki őket!

– *A Bloomberg azt írja, hogy ellenséges légkör fogadja az ukrán nagykövetet Budapesten. Ön hogy látja?*

– Ez szemenszedett hazugság.

– *Mire alapozzák akkor ezt a kijelentést?*

– Semmire, ez szemenszedett hazugság.

Sajnos az előző két nagykövet kútmérgezője volt az ukrán–magyar kapcsolatoknak. Őszintén szólva nem tudom, hogy miért. Meg kell mondanom, hogy aki most jön nagykövet, valóban egy nagyon szimpatikus interjút adott. Én úgy érzem, hogy ő egy tiszta ember, egy tanárember, aki valóban az ukrán–magyar jó kapcsolatokon munkálkodik. És bírom benne, hogy erre van is felhatalmazása Kijev-

ből. Nagy szeretettel és nagy várakozással várjuk.
Megjegyzem, mind a két elődjét nagy szeretettel
és nagy várakozással vártuk. Milyen kár, hogy kút-
mérgezők voltak...

(Hír Tv, 2023. szeptember 14.,
az interjút M. Dobos Marianne készítette;
Hazánk szeptemberi szám)

KIEGYEZÉS ÉS KIENGESZTELŐDÉS

Őszentsége I. Bartholomaiosz Konstantinápoly
Egyetemes Patriarchája!
Eminenciás Bíboros Úr!
Excellenciás Nuncius Úr!
Hölgyeim és Uraim!

Egy sajátos beszédet fogok mondani, amiben az a sajátos, hogy nem fogok beszédet mondani. Nagy a kísértés egy politikus számára, amikor a kormányát képviseli, hogy egy béke-konferenciát kihasználjon arra, hogy ismertesse Magyarország álláspontját az orosz–ukrán háborúban, elmondja a magyar kisebbség jogfosztottságát, elmondja, hogy miért gondoljuk azt, hogy azonnali tűzszünetre van szükség, és utána béketárgyalásokra.

Nagy a kísértés, hogy politikai beszédet mondjak, de ez itt és most nem lenne helyes. Magyarország kormánya nevében azért vagyok itt, hogy tisztelettel és figyelemmel meghallgassam, hogy az egyházak mit tanítanak nekünk.

Nem beszélnünk kell most, hanem figyelünk.
Mert kiegyezni – a józan ész alapján – a politika is
tud, de kiengesztelődni csak a lélek tud! És ebben
megkerülhetetlen szerepe van az Egyháznak.

(Ökumenikus konferencia a békéről,
Pannonhalmi Főapátság, 2023. szeptember 22.)

TEREMTÉSVÉDELEM*

Teremtésvédelem a bibliai kultúrkör sajátja. A teremtés feltételezi, pontosabban állítja a Személyes Abszolútumot, aki – mint művész a művét – megteremti a tőle különböző, de valamilyen módon Őt tükröző teremtést, a világot, és benne saját képmásaként: az embert.

A Személyes Abszolútum tekintetében belátható, hogy az Abszolútumnak „személynek” kell lennie, mert ha nem volna személy (a szó egy természetesen sajátos értelmében), akkor hiány volna benne, nevezetesen a személy hiánya, és így abszolútum sem lenne. (A relatív – nem szükségszerűen létező, hisz lehetséges lenne, hogy ne legyen, ezért relatív – világ feltételezi egy nem relatív, hanem abszolút okát.)

A Személyes Abszolútumból következik, hogy Önmagáról – így mindenről – tökéletes tudása van, és szabadon, szeretetből teremt. Ezért a teremtett világ Őt tükrözi és Őrá irányul.

A vallások/világnézetek – amelyek a fenti valóságot nem ismerik vagy nem vallják –: szükségszerűen a világ szent vagy profán értelmezési kényszerében vannak. A panteista jellegű – jellemzően keleti – vallások/filozófiák beállítottságából következik, hogy Isten és a világ – így vagy úgy, de – végső soron azonos, és mivel Isten szent, ezért

* Vö.: Ter 1,26–27; 2,15; 2,19; Jn 5,17; Róm 8,19–22; Jel 21,5;

a világ is az, tehát nincs olyan lehetősége, küldetése az embernek, hogy alakítsa, csak az, hogy elfogadja. A profán szemlélet – például az ateizmusok – számára a világban nincs semmi „szent”, tehát az, az ember céljai szerint korlátlanul kihasználható. De a Biblia – Isten önkinyilatkoztatása – mást tanít. Isten szent, a világ pedig mint mű, tükrözi ezt a szentséget, ezért tisztelettel kell az embernek viszonyulni hozzá, de mivel nem szent, ezért művelhető, még pontosabban: művelendő! Tehát nem szent, de nem is teljesen profán. Ezért mondja a Biblia, hogy Isten az embert – mint az Ő képmását és képviselőjét – mintegy kertbe helyezte, hogy művelje és gondozza azt. Jézus is azt mondja: Atyám mindmáig munkálkodik, ezért én is munkálkodom. Nekünk embereknek is munkálkodni kell az Ő munkáján. És ez a munkálkodás a teremtsvédelem.

Isten a teremtskor, mintegy kertbe helyezte az embert, hogy művelje, őrizze és gondozza azt. Mit jelent az, hogy művelje? Mit jelent egy kertet művelni? Ültetni, öntözni, tápanyaggal ellátni, kártevőktől védeni, gyomoktól megszabadítani, metszeni, hogy gyümölcsöt teremjen. Tehát nem kert az, amit lebetonoznak, de nem kert az sem, amivel nem törődnek és elvadult dzsumbuj lesz. Két tévedés van, két bűn a kerttel – pontosabban a kert Alkotójával – szemben: az egyik a gátlástalan ipari lobby profitéhsége, akik ipari parkká és nyersanyag-kitermeléssé tennék a világot; a másik pedig az, ha nem törődnek vele és sorsára hagyják. A teremtsvédelem küldetése, hogy – Istentől az emberre ruházott – felelősséggel kertként művelje.

Itt fontos tudatosítanunk, hogy egyfelől az ember nem létezhetne a természet nélkül, az ember egy a természettel. De másfelől azt sem lehet zárójelbe tenni, hogy a természet az emberre irányul, benne és általa válik tudatossá. Tehát az ember nem értelmezhető a természet nélkül, de – filozófiai, teológiai szempontból – a természet az emberben nyer sajátos értelmet! Ezért tévedés minden olyan ideológia, ami kitiltaná az embert a természetből, a természet ellenében mintegy ellenségnek tekinti az embert.

Végezetül hadd mutassak rá a mai mainstream zöld ideológia és a keresztény teremtésvédelem egy döntő különbségére: ez a zöld ideológia és politika a természet rendjére hivatkozik az állatok, növények, ásványok tekintetében, miközben természetellenes dolgokat propagál az ember és a társadalom esetében. Gondoljunk például a gender ideológiára. A teremtésvédelem tudatában van, hogy a természet rendje a teremtés rendjét tükrözi, ezért mi a természet rendjét védjük az ember és a társadalom vonatkozásában is!

(Elhangzott a Teremtésvédelmi Konferencián,
a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen,
2023. szeptember 25-én, vasárnap.hu)

A VADÁSZAT

VÁLASZTOTT ENGEM

Manapság a vadászat támadási felület, ami mutatja főleg a nagyvárosi társadalom egy részének természetből való kizökkent voltát. Ismert a történet, mikor a gyerekek a teheneket lilának mondták, mert csak a Milka csoki papírján láttak tehenet. A társadalom egyre nagyobb része nem személyes élményeken, nem Fekete István állatregényein, hanem Walt Disney Bambiján nő fel, aminek a világon semmi köze a valósághoz, a természethez, jelesül az őzekhez.

Filozófiailag is nagy veszélynek tartom az állatok ilyen antropomorf beállítását, mert azon túl, hogy természettudományos szempontból hamis, olyan tévképzetet alakít ki, amely egy szintre teszi az embert az állatvilággal. Az állatvilág ilyen humanizálása végül is az ember relativizálása, ami az ember dehumanizálásához vezet! Az ember ember, az állat állat. Természetesen minden élőlényt megilletnek bizonyos „jogok”, védelem és tisztelet, mégpedig a természet rendje szerint nekik kijáró módon. Ezért hasonlóan abszurd, ha a vaddisznó elejtését „gyilkosságnak” nevezik, mintha a rántott hús elfogyasztását kannibalizmusnak mondanák.

Az ember mindig is vadászott, ezért az emberlét vadászlét. Nem csak a cro-magnoni ember, de véges végig a történelemben. Mindannyiunk ősei- nek 99 százaléka vadászott és ha nem lettek volna sikeres vadászok, akkor mi most nem lennénk itt. Te-

hát a vadásszenvedély *antropológiai örökségünk*, ezért ez nem szorul legitimációra, magyarázatra. Az viszont igen, ha valaki megtagadja és előítéletes ellenségeséggel viszonyul a vadászathoz és a vadászokhoz.

Antropológiai tény, hogy az ember két világ részese: a természetnek és a történelemnek, a nátúrának és a kultúrának. A természeti lét pedig természeténél fogva: vadászlét. De az ember, éppen azért mert ember, része a történelmi létnek is, a természeti alapokra ráépíti a kultúra katedrálisát: művészet és tudomány, filozófia és teológia, etika és kultusz összetettségében. A vadászat tehát az, amiben az ember egyetlen aktussal ragadja meg saját tulajdon antropológiai valóságát, annak ösztönös és szellemi létében.

A Bibliában olvassuk, hogy a kezdet kezdetén Isten az embert a világba, mint egy kertbe helyezte, hogy művelje azt. Tehát ne zsákmányolja ki, de ne is hagyja sorsára. Mert nem kert az, amit lebetonoznak, de nem kert az sem, amivel nem törődnek és dzsumbuj lesz. Ami a kertész kezében a metszőolló, az a vadász kezében a puska. A vadállomány-nyal gazdálkodni kell, állományát szabályozni, minőségét javítani, környezetével – erdő, kultúrterület – fenntartható egyensúlyban tartani. Aki ezt tagadja, az nem a vadászatnak, hanem a természetnek, a természet védelmének van kárára.

Mivel családom évszázadok óta vadász-família, valójában nem én választottam a vadászatot, hanem a vadászat választott engem. Büszkén vállalom magyar vadász voltomat. Mindenki láthat-

ja, hogy nem lehet megijeszteni. Én nem adom fel az életformámat csak azért, mert miniszter vagyok és vannak, akik ellenségei a vadászatnak. Ha politikai számításból megtagadnám vadász voltomat, akkor magamat tagadnám meg, tehát nem tudnék normális ember maradni a politikában sem.

Tisztelet a vadnak, üdv a vadásznak, hódolat a Teremtőnek!

(2024. február 27., Bécs,
A Vadászat választott engem c. könyv
német nyelvű kiadásának* bemutatóján)

* A könyvet kiadták még román, szlovák, szerb, angol, spanyol és olasz nyelven.

MEGEMLÉKEZÉS

BARANKOVICS ISTVÁN RÓL

– napirend előtti felszólalás,
2024. március 4. –

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Napirend előtti felszólalásra jelentkezett Semjén Zsolt képviselő úr, KDNP-képviselőcsoport, miniszterelnök-helyettes: „Ötven évvel ezelőtt hunyt el a legnagyobb magyar kereszténydemokrata politikus, Barankovics István” címmel. Miniszterelnök-helyettes úr, öné a szó.

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): „A keresztény ember nem csak a saját személyes üdvösségén köteles munkálkodni, hanem részt kell vennie a társadalom megváltásának művében” – írta Barankovics István.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Ház! Ötven évvel ezelőtt, 1974. március 13-án emigrációba kényszerülve New Yorkban hunyt el a modern magyar kereszténydemokrácia legnagyobb személyisége, Barankovics István. Nem csupán illő, de kötelességünk is megemlékezni róla e falak között, ahol a keresztény magyar jövőért vívta heroikus küzdelmét.

A katolikus egyház társadalmi tanításának fundamentumán álló hitvalló kereszténység, megkérdőjelezhetetlen nemzethűség és demokratikus elkötelezettség adta meg karakterét.

Barankovics István nyelvezetét, nemzetfelfogását Szabó Dezső ihlette és formálta, míg politikai gondolkodását az anyaszentegyház szociális tanítása, illetve annak magyarországi hírnökei: Giesswein Sándor és Prohászka Ottokár.

1943-tól a Magyar Nemzet főszerkesztőjeként a lapot a nemzetiszocialista ideológiával szembeni szellemi ellenállás egyik központjává tette. A náciizmussal szembeszállva a keresztény politika természetéről a következőképp gondolkodott: „Határozottan elutasítjuk a náciizmussá fajult, túlértékelt faji gondolatot. Magyarok maradván Európában, és európainak lenni itthon. Ez a mi nacionalizmusunk krédója.”

A háború után a faji szocializmust az osztályszocializmus követte. Mindazonáltal felcsillant a remény, és Barankovics lehetett volna a magyar Adenauer. Az 1947. augusztusi nemzetgyűlési választásokat Barankovics pártja megnyerte, de a kommunisták százezres nagyságú kékcédulás választási csalást követtek el. A kommunista diktatúra egyre fojtogatóbb szorítására válaszul, Barankovics a győri kiáltványban fogalmazza meg a kereszténydemokrata párt programját: „Programunk a legbiztosabb és legszélesebb emberi jog. A legteljesebb szociális igazságosság és a legnagyobb szabadság, a természetfelettség többletével. A kereszténység nem mindenki számára kötelező hit ugyan, de mindenki számára erkölcsi és kulturális érték. Nem csak hitrendszer, hanem egyben világnézet, azaz részleteiben kidolgozott kulturális szemlélet és társadalomtudomány is, amely gya-

korlati útmutatást jelent a társadalmi és gazdasági élet számtalan területén. Igazságtalan volna tehát a politikai érvényesülés jogát éppen a keresztény világnézettől megtagadni.”

Barankovics parlamenti szereplésének, de talán közéleti pályafutásának is legmesteribb beszédét 1948. június 16-án az egyházi iskolákat államosító törvényjavaslat ellen tartotta. Ebben kifejtette, hogy az egyház nem csupán liturgikus, hanem belső természete és lényege szerint kultúregyház is. A vallásszabadság joga tehát nem merül ki az istentiszteletek és szentmisék megtartásának jogában. A katolikus egyház sohasem adta hozzájárulását ahhoz, hogy mintegy internálják a templomokba, és beszorítsák a sekrestyébe.

1948 végére a kereszténydemokrácia és a kereszténydemokrata politikusok pusztá létezése is veszélybe került. Barankovics kitartott, ameddig kitarthatott. 1949 februárjában a Mindszenty-per árnyékában azonban nyilvánvalóvá vált: nincs tovább. Rákosi Mátyás maga szólította fel pártjának feloszlatására, egyben annak kimondására, hogy a Demokrata Néppárt antidemokratikus és népellenes politikát folytatott. Barankovics ehhez nem aszisztált. Rákosi figyelmeztetésére, hogy nincs tisztában a helyzetével, így válaszolt: „Tudom, hogy csak a lét és a becsület között van választásom, de a becsületet választom.” És mielőtt elindult emigrációjába, ezt írta naplójába: „Emigrációba nem megy az ember, hanem kényszerül.” Pártját – gondolva a jövőre – nem feloszlatta, hanem csak függesztette annak működését.

Egy szál aktatáskával ment a zöldhatáron át a bizonytalanságba. 42 éves volt. Életének hátralévő 26 évében az Egyesült Államokban, emigrációban folytatta a munkát. Nem az emigráció szervezését tekintette fő feladatának, hanem a szellemi iránymutatást: előadásokat tartott, tanulmányokat írt.

Dacára Mindszenty József bíborossal való személyes ellentétének, Barankovics a hercegprímás jelentőségéről a következőképp nyilatkozott: „A fogoly és az azilumban élő Mindszenty bíboros az aktív egyházi ellenállás világszimbóluma.”

1974. március 13-án, 67 éves korában hunyt el. 2001 decemberében hazahoztuk a New York-i szegénytemetőből, és immáron magyar földben, a Fiumei Úti Nemzeti Sírkertben lelte meg végső nyughelyét, egykori frakciótársai körében. Adja Isten, hogy hűségesek maradjunk örökségéhez! Köszönöm szépen. *(Taps a kormánypártok és a nemzetiségi szószólók soraiból.)*

TÍZ ÉVE AVATTÁK SZENTTÉ II. JÁNOS PÁL PÁPÁT

– napirend utáni felszólalás,
2024. április 29-én –

ELNÖK: Felszólalásra jelentkezett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr, a Kereszténydemokrata Néppárt képviselője: „10 éve avatták szentté II. János Pál pápát” címmel. Öné a szó, miniszterelnök-helyettes úr.

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): Köszönöm a szót, igen tisztelt Elnök Úr! „Santo subito!”, „Azonnal szentté!” felkiáltásokkal és táblákkal üzentek II. János Pál pápa temetésén, 2005. április 8-án a római katolikus hívők tömegei az egyháznak. Utóda, Joseph Ratzinger, XVI. Benedek pápa, meghallva Isten népe hangját, az előírt időnél korábban elindította a lengyel pápa kanonizációját, és 2011. május elsején Rómában, a Szent Péter téren, másfél millió katolikus hívő jelenlétében boldoggá avatta. Rekordidő alatt, kevesebb mint a halálától eltelt tíz év után vette fel a Katolikus Egyház Karol Wojtylát szentjei sorába. Ennél gyorsabb kanonizációs pere csak Padovai Szent Antalnak volt a XIII. században.

1920 májusában született a Krakkó melletti Wadowicében. 1938-ban beiratkozott a Jagelló Egyetem filozófia karára, amikor azonban a nácik

bezáratták, akkor egy kőfejtőben, majd egy gyárban dolgozott. 1942-ben lépett be az illegalitás-ban működő krakkói szemináriumba, és 1946-ban szentelték pappá. Rómában tanult, Keresztes Szent János hitértelmezéséről írta a doktori disszertációját. A politikai helyzet ellenére visszatért hazájába, és folytatta filozófiai–teológiai tanulmányait, miközben krakkói plébániákon szolgált és erkölcs-teológiát tanított. XII. Piusz pápa 1958-ban krakkói segédpüspöknek nevezte ki. Ekkor választotta a későbbi pápaságát is meghatározó püspöki jelmondatát: „Totus Tuus”, „Egészen a Tiéd”. VI. Pál pápa 1964-ben Krakkó érsekévé nevezte ki, 1967-ben pedig bíborossá kreálta. Wojtyła részt vett a II. vatikáni zsinaton, és szerepe volt a Gaudium et spes lelkipásztori konstitúció megfogalmazásában. I. János Pál pápa megrendítően váratlan halála után választotta meg a konklávé pápának. Elődei iránti tiszteletből választotta a II. János Pál nevet.

1978. október 22-én a Szent Péter téren celebrált székfoglaló miséjében hangzott el a kommunizmus lebontásában is döntő fontosságú felszólítása: „Ne féljete! Tárjátok ki a kapukat Krisztusnak! Az ő megváltó hatalmának nyissátok föl az államok határait, a gazdasági-politikai rendszereket, a kultúra, a civilizáció, a fejlődés hatalmas területeit. Ne féljete!”

A vasküggöny keleti oldaláról való érkezése szimbolikus és sorsfordító volt. 27 esztendő pontifikátusa az egyik leghosszabb pápai szolgálat az egyház kétezer éves történelmében. Pápaként fáradhatatlan missziós lelket hatotta át, 104

apostoli utazást tett a világban. Hazánkba kétszer látogatott el, 1991 augusztusában és 1996 szeptemberében. Audienciáin sok millió ember vett részt, a jubileumi szent évben nyolcmillió zarándok érkezett Rómába. A lengyel pápa felrázta, tűzbe hozta az egyházat. János Pál pápa 14 enciklikát, számos apostoli levelet és buzdítást írt. Megreformálta a kánonjogot, és pápasága alatt született meg az új katolikus katekizmus. Boldoggá és szentté avatásai közül számunkra különösen ünnepi események voltak Apor Vilmos, Batthyány-Strattmann László és IV. Károly királyunk boldoggá avatása, valamint Szent Kinga, illetve Szent Hedvig kanonizálása.

A lengyel kommunisták rövidlátóan úgy vélték, hogy jobb nekik Wojtyła Rómában, mint Krakkóban, de a moszkvai kommunista elit hamar átlátta a konklávé jelentőségét. Bár a moszkvai és varsói vezetés is igyekezett megakadályozni lengyelországi útját, lengyel állampolgársága miatt erre végül nem volt lehetőségük. A lengyel kommunisták a látogatás alatt végig a felszínre figyeltek: a rölapok és transzparenszek számára, illetve a szocializmus elleni megnyilvánulásokra. Nem értették, hogy a lényeg a felszín alatt, a lelkekben történik. Az apostoli út napjaiban a társadalmi tudat forradalma zajlott. A lengyelországi események felgyorsították a szovjet blokk egészének összeomlását. A Vatikán külpolitikája a korábbi „menteni, ami menthető” alapállásból offenzívává vált. Az ő történelmet formáló spirituális hozzájárulása találkozott Ronald Reagan katonai, gazdasági dominanciájával, és Mihail Gorbacsov reformjaival és józan eszű belátásával,

mindez együttesen döntötte le a berlini falat, s hozta el Európa keleti fele számára a szabadságot.

Maga a pápa 1991-ben a Centesimus annusban úgy foglalta össze a kommunizmus összeomlásának okait, hogy azt elsősorban a szocializmus alapvető tévedései okozták, egy hibás antropológia, az emberi személy természetfeletti vonatkozásairól való megfélelkezés. De már akkor prófétai módon mutatott rá, hogy a létező szocializmus bukása nem jelentheti a vadkapitalizmus apoteózisát. A lengyel pápa a berlini fal leomlása után kiadott *Ecclesia in Europa* apostoli buzdításának üzenetét Erdő Péter bíboros így tolmácsolja számunkra: „Európában az emberek legnagyobb problémája az, hogy nincs reménységük. Értelem- és értékvesztés jellemzi ma Európát.” Szent II. János Pál az európai újjászületés feltételeit így összegzi: „Térj magadhoz. Légy önmagad. Fedezd föl eredetedet. Éleszd föl gyökereidet.”

A pápa Európának szóló üzenete a magyar népnek is szól. Nagy és szent II. János Pál pápa, könyörögj érettünk! (*Taps a kormánypártok soraiban.*)

MI EZT VALLJUK

– könyvbemutató Antall József kormányüléseken
elmondott hozzászólásai köteteiről –

Az intellektuális becsületesség alapján néhány mondat beállítottságom tekintetében. A pártom vonatkozásában, kormánypárt voltunk Antall József kormányában a Magyar Demokrata Fórummal és a Független Kisgazdapárttal. Ez természetes elkötelezettséget jelent Antall József miniszterelnök urunkhoz és örökségéhez. Személyes vonatkozásban pedig én az egész politikába úgy kerültem, hogy Bolberitz Pál professzor úr biztatott rá, akinek én kedvenc tanítványa voltam, ő pedig Antall Józsefnek volt a kedves tanítványa. Tehát mind kereszténydemokrata, mind személyes alapon Antall József tisztelője vagyok.

Nemzetpolitika és az egyházpolitika tekintetében szintén meghatározó számomra Antall József. Amikor azt mondta, hogy lélekben 15 millió magyar miniszterelnöke, ez reveláció volt. Akkor addig lehetett elmenni, hogy ki merte mondani, hogy lélekben 15 millió magyar miniszterelnöke. Innen már csak egy lépés volt, amikor a státusztörvény alapján a magyar igazolványokat kiállítottuk. És most, amivel a nemzet közjogi egyesítése megtörtént, 1 millió 200 ezer határon túli honfitársunk kapta meg a magyar állampolgárságot. Ez nekem személyes életcélom volt.

Az egyházpolitika tekintetében ő mondta nekem, hogy nem a templom köveibe kell befektetni, hanem az egyházi iskolákba. Ő maga piarista diák lévén, pontosan tudta, hogy mit jelent a keresztény civilizáció védelmében is az, hogy az egyházi gimnáziumokból jövő következő generáció értelmisége meghatározó helyeken legyen a magyar életben. A gondviselés különleges kegyelme, hogy a magyar történelem sorsfordulóján egy olyan államférfit adott nekünk, mint Antall József. Hasonlóan a kiegyezésnél Deák Ferencet, az első világháború után Bethlen Istvánt, és a szocializmus után Antall Józsefet. A fundamentumokat Antall József rakta le.

Ortega y Gassetől, a zseniális spanyol filozófustól származik az a meglátás, hogy az emberiség történelmén végigvonul a visszavágyódás a múltba, az előző korokba. Miért? Azért, mert itt és most, a jelen feszítésében nem ismerjük a megoldásokat a kihívásokra. Egy korábbi kor esetében viszont pontosan tudjuk, hogy milyen megoldások voltak, milyenek lehettek volna a legjobbak. (A mohácsi csatát a hadtörténészek ma könnyedén megnyerik visszamenőleg...) Ez az oka annak, hogy az emberiség visszavágyódik korábbi korokba, mert annak a megoldásait ismeri a kihívásokra. Mindig a mi saját korunk a legbonyolultabb és a legnehezebb, mert nem ismerjük a válaszokat. Itt és most kell megtalálnunk a helyes válaszokat. Most ezen felvezetés alapján: amikor elkezdtem beleolvasni a könyvbe, őszintén megmondom, hogy egy bizonyos kritikai attitűd is volt bennem – ha ez nem szemtelenség –, hogy itt egy elmulasz-

tott lehetőség, ott ilyen-olyan tévedések, illúziók. De rögtön utána a csodálat! Az a csodálat, hogy Antall József nem tévesztett utat, és lerakta a fundamentumokat. A fundamentum letétezt, és ez elsősorban Antall József karizmájának és államférfíi nagyságának köszönhető.

Engedjenek meg nekem még egy megjegyzést, amiért persze lehet, hogy támadni fognak, de az, hogy szó szerinti jegyzőkönyv, vagy hangfelvétel készül egy kormányülésről: őszintén szólva számomra úgy tűnik, hogy így lehetetlen kormányozni... Mégpedig azért lehetetlen – legalábbis nagyon nehéz –, mert minden szónak nyoma van, így a kockázat is benne van, hogy kikerül a sajtóba, amit rögtön kiforgatnak. Egy konkrét probléma megoldása tekintetében nagyon nehéz pc módon fogalmazni, sőt, sokszor az embernek ki kell próbálni az ellenfél érveit is. Hiszen csak akkor tudom használni a pajzsomat, hogyha kipróbáltam az ellenfél kardját. Egy vitában, amíg kikristályosodik egy álláspont, akkor az embernek vannak olyan mondatai, amivel nem is teljes mértékben ért egyet, csak kipróbál egy érvet, akár ellenérvet. Mintegy az ördög ügyvédjeként. Nagyon nehéz úgy kormányulést tartani, hogy minden mondatnak nyoma van, pláne egy koalíciós kormány – tehát konkurens pártok – esetében. Ezért van az, hogy ahol a jogszabályok előírják a szószerinti jegyzőkönyvezést – például a németeknél –, ott előtte tartanak egy koalíciós egyeztetést, ahol minden felvétel nélkül megbeszélnek mindent, majd pro forma tíz perc alatt lezavarnak egy kormányulést, ahol a koalíciós egyeztetésen el-

fogadott döntéseket csak jegyzőkönyvbe mondják. Hihetetlen teljesítmény, amit Antall József tett, hogy miközben minden szava megvan, minden mondata vállalható – még akkor is, hogyha azért ez biztosan nehezkesebbé tette a kormányüléseket –, és mégis megoldotta a problémákat.

Most miután azt gondolom, hogy a könyv sokkal érdekesebb, mint az én expoézém, ezért néhány szemelvényt hadd olvassak föl belőle, mintegy kedvcsinálóként. És olyan szempontból is, hogy mennyire aktuális minden szó, amit Antall József elmondott. Például az ellenzék tekintetében '90. augusztus 2-án a következőt mondja:

„Bármilyen kérdésben, ami a parlament elé kerül, nem számíthatunk valami megfontolt és össz nemzeti érdekeket szem előtt tartó és annak párt érdekeket alávető magatartásra, hanem arra kell számítani, hogy (...) az ellenzék minden lehetőséget ki fog használni arra, hogy belekössön, kritizálja. Azért mondom ezt el, hogy semmi illúziója se legyen egyetlen kormánytagnak sem abban a kérdésben, hogy valamilyen racionális érvelés ezt át tudja hidalni.”

A koalíció tekintetében azt mondja: *„Az államtitkárok külső megnyilatkozásai nem lehetnek ellentétesek, eltérő koalíciós partner esetében sem a miniszterével. Ha nem ért vele egyet, külön felhívhatja. (...) Tehát nem lehet a minisztérium esetében, hogy mondjuk a kisközde miniszter nyilatkozatát kifogásolja akár az MDF-es, vagy a kereszténydemokrata államtitkár. Először házon belül, vagy párton keresztül juttathatja el az ellenvéleményét.”*

A bürokrácia által készített felkészítő anyagok vonatkozásában: „A Minisztertanács elé kerülő anyagoknál, (...) tehát a hosszú anyagoknál, amit megkapnak a miniszterek, amiben nemigen tudnak gyors állásfoglalást hozni, minden esetben készüljön egy egyoldalas rezümé ezekről, a lényegről. (...) Mi az, ami a fő politikai döntést igénylő neuralgikus rész.” Megjegyzem, egy miniszternek az egyik legelső feladata, hogy az ember a saját bürokráciájával megharcoljon. Az apparátus a dolog természetéből eredően be akarja bizonyítani, hogy csak ő ért hozzá szakmailag. És általában szakmailag valóban jobban ért hozzá. Csak a miniszter azért van ott, hogy a politikai akaratot keresztülvigye. Tehát az első lépés a politikai érdekérvényesítésre – az értekeink és érdekeink elérésére –, hogy az ember a saját bürokráciájával megharcoljon. És annak az első lépése, hogy ne fulladjon bele abba a tengernyi iratba, amit a bürokrácia azért készít, hogy a miniszter ne igazodjon el a valódi kérdésekben, hanem a technikai részletekbe mielőbb fulladjon bele. Tehát ezért ésszerű elvárása Antall Józsefnek az, hogy egy oldalba legyen összefoglalva, a summa és az esszencia.

Vagy például, amikor külön kitért a miniszterek érzékenységre: „Kérnem kell a kormány tagjaitól, hogy semmit ne terjesszünk úgy elő, (...) hogy ha nem fogadják el azt, amit mondok, akkor lemondok. (...) Egyikőnk sem úgy vállalta most a miniszterséget, hogy úgy gondolta, hogy itt egy sikeresorozatnak lesz a képviselője. (...) Egy kamikazefeladatot vállaltak azok, akik ezt vállalták.”

Nagyon szellemesek a történelmi anekdoták, hiszen mindig a történész szemével is látta a dolgokat. „Bárcziházi Bárczy István jegyzőkönyvvezetése mellett a két világháború között magam is láttam, aki kitűnően tudott rajzolni, s hihetetlenül unta a Minisztertanácsokat, s ennek következtében számtalan minisztertanácsi jegyzőkönyvből hiányzik a szöveg, de kitűnő karikatúrák vannak a miniszterekről. Ezt csak Kajdi Józsefnek ajánlottam a figyelmébe.” Megjegyzem – ezt most én mondom –, ha Kajdi József ezt megfogadta volna, akkor most nem egy könyvbemutatón lennénk, hanem egy képzőművészeti tárlaton...

Vagy például a bulvársajtó, a revolver-újságírás tekintetében, mikor azt mondta: „A sajtó jelentékeny része, amíg negyven évig hazugságokat írt, most kívánja ezt folyamatosan kiélni a nagy szabadság keretében a teljes felelőtlenség irányába. Ez egy lehetetlen állapot, jönnek a zuglapok, nincs sajtóerkölcs.” Megjegyzem, ehhez ma még hozzátehetjük, hogy most már bárki lehet internetes „újságíró”, ha van egy mobiltelefonja...

Annak idején bejelentettem a Napkelte bojkottját, most itt találom a legjobb érvet e mellett és milyen igaza van Antall Józsefnek: „Az az egyik megoldás, hogy nem adnak interjút bizonyos lapoknak. A nyugatnémet kormány tagjai is például nem adnak interjút bizonyos lapoknak, és bizonyos műsorokban nem lépnek föl. Tehát mindez részünkről is megfontolandó. (...) Lehet, hogy kétszer üres székre fognak mutatni, de ebből majd mindenki számára kiderül, hogy az adott személynek, vagy az adott

műsorban a Kormány tagjai nem hajlandók nyilatkozni. (...) Egy kormányhoz közel álló napilapot minden eszközzel meg kell teremtenünk.”

És amikor betelt a pohár, azt mondja: „A világon ilyen nincs, hogy a sajtó odahasalhat fél méterre tőlünk. Ezt is rögzítsük, és kérem, hogy a Ház foglalkozzék vele, mert nonszensz, hogy a Reformnak – vagy mit tudom én, hogy minek a fotósa –, napi tíz órában ott hasal előttem, és várja, hogy mikor fogom a fülem piszkálni, hogy ezt a pillanatot lefotózhassa.”

Gyöngyszem a miniszterelnök helyettesítése, ami egy tökéletes példa Antall József fanyar humorára: „A jövő héten lesz három olyan nap, (...) amikor Izraelben leszek, (...) és Für Lajost kérem arra, hogy ebben a három napban lássa el a helyettesítésemet. (...) Így legalább helyt adunk a sajtó olyan híresztelésének is, hogy Für Lajos fúr engem. Azt szeretném, hogy Für Lajosnak addig módja legyen átvenni a hatalmat a hátam mögött.”

Majd a következő ülésen visszatért ugyanerre: „Elnézést, hogy késve kezdjük az ülést, mert már mai nap volt, amikor megérkeztünk az éjjel! Köszönöm Für Lajosnak, hogy itt helyettesített az átmeneti időszakban, és nem hajtott végre katonai puccsot. Noha kértem rá, hogy a távollétemben ezt a megoldást tegye meg, de elhalasztotta.”

És miután a kormányülések gyakran másnap a hajnali órákig is eltartottak, következő megjegyzést tette: „Nagy meglepéssel néztem, hogy ma mások alszanak, és mások vannak ébren. (...)

a kormányzati munkamegosztás érvényesül, most teljesen más alvók vannak.”

A Budai Várral kapcsolatban: Azt a célt kell kitűzni magunk elé, hogy a köztársasági elnöki palota felépüljön a Teleki-palotában, a Sándor-palota elkészüljön, és a Honvédelmi Minisztérium, illetve a Karmelita kolostor egy részével megtervezzük a Miniszterelnöki Hivatal elhelyezését. (...) bármilyen szállodai, üzletszerű, bazárszerű felhasználás, vagy egyéb olyan, amit igenis tervez a főváros és az egész Demszky-féle társaság, nem illik a Várhoz.

A kitüntetések tekintetében: „Azért sem tartanám meghagyni a jelenlegi kitüntetéseket, mert a legrondább kitüntetések (...) az elmúlt évtizedek kitüntetései... Nem ismerek a jelenlegi kitüntetések között olyat, amelyiket ebben a formájában, így, ahogy most kinéz, megtartanám, egyszerűen művészi, és minden más szempontból. (...) A Magyar Köztársasági Érdemrendet azt fontosnak tartanám, (...) mert az egybeesik a régi magyar érdemrenddel” és mi hozzátehetjük: és a '48-as hagyományokkal. Megjegyzem, tőle hallottam a legezszaktabb anekdotát a kitüntetésekkel kapcsolatban: a kiegyezés után Ferenc József császár és király Arany Jánosnak adományozta a Szent István-rend lovagkeresztjét. Amikor ennek híre ment, a Főrendiházban egy arisztokrata indignálódottan azt mondta Andrásynak, hogy most már akárki megkaphatja a Szent István-rendet? Mire Andrásy azt mondta, hogy: meg tudná mondani excel-

lenciád, hogy Michelangelo korában hogy hívták a külügyminisztert?

És az EU-s pénzekkel kapcsolatban azt mondja, *„Londonban (...) éles vita bontakozott ki a Phare program kapcsán. (...) minden ilyen külső segély elsősorban a saját vezető értelmiségi munkanélküliség támogatását jelenti külföldön, másrészt kellems szállodai helyek és nyaralások biztosítása a mi kontónkra.”*

Vagy a titkosszolgálati anyagok tekintetében nyugati segítségnek számított a kormányhoz eljuttatott több külföldi minősített jelentés. A hazai titkosszolgálatok működésével kapcsolatos vitában Antall József éppen a CIA hasznavehetetlen jelentésével érvelt, szó szerint idézem: *„Egy elhárító szervezet iszonyatos apparátussal és irtózatosan sok lényegtelen adat gyűjtésével is foglalkozik. Egyébként ez a CIA-ra is érvényes, azért írnak annyi hülyeséget. Meg kellett állapítanom, amióta kapom a jelentésüket, az újságból én egy óra alatt különbet írok.”*

A Mi ezt valljuk vaskos köteteiből közvetlenebbül ismerhetjük meg Antall Józsefet, az államférfit. A szó szerinti jegyzőkönyvek megőrizték beszédstílusát, érzelmeit, a kormányülések hangulatát. Tanulsággal szolgál ez a mű.

Befejezésül két gondolatot hadd mondjak még el önöknek, ami számomra meghatározó Antall József örökségében. Ha ma az EU-ban vagy nemzetközi tárgyaláson ül az ember, azzal szembesül, hogy ma, a mainstream politikusai számára csak az számít, hogy másnap mit ír a Süddeutsche Zei-

tung, milyen médiája lesz másnap. De az, hogy mi lesz ötven év múlva, vagy száz év múlva – amikor előjövünk ilyen szempontokkal –, úgy néznek ránk, mint a szegény örültekre. Ennek ma nincs relevanciája. Számomra viszont az volt reveláció ebben a kötetben, hogy Antall József a történelem egészében gondolkodott, a magyar történelem kontinuitásában. Antall József a saját személyét és politikáját nem egy epizódnak látta, hanem a magyar történelem ívében! Ezért volt, hogy amikor őt olvassuk, akkor látjuk az elmúlt évszázadokat és látjuk a távlatokat. És ez nemcsak a múlt felé igaz, hanem a jövő tekintetében is igaz. Amikor például azt mondta Orbán Viktornak, hogy „Viktor, vigyázz a pártodra!” Halálos ágyán pedig testamentumként mondta Bolberitz Pálnak, hogy „keresztény Magyarországot akartam, mert csak ennek van jövője”. Ez az a történelmi gondolkodás, ami Antall József egyik államférfiúi karizmája!

A másik pedig az erkölcsi alap. Persze, a politikának megvan a pragmatikus mesterségbeli tudása, de Antall Józsefnél ez soha sem volt öncélú. Most nem a moralizálásra gondolok, hanem arra, hogy az ő politikai credoja – sub specie aeternitatis – erkölcsi természetű volt. Azt, hogy szó szerint életét adta a Hazáért.

(Elhangzott a VERITAS Történets kutató
Intézet és Levéltárban,
2024. május 23-án.
Hazánk májusi száma)

*Békement a békéért, Európa legnagyobb békemenete!
(facebook poszt, 2024. június 1.)*

*A Fidesz–KDNP 2024. június 9-én
abszolút mandátumtöbbséggel megnyerte
az európai parlamenti választást*

SEMJÉN ZSOLT

*Aknamezőn
és csillagösvényen*

„Hatalmat adtam nektek,
hogy kígyókon és skorpiókon járjatok”

(Lk 10,19)

ELŐSZÓ

Semjén Zsoltot még a nyolcvanas évekből, teológus korából ismerem. Professzorai, Bolberitz Pál és Gál Ferenc tanították meg neki, hogy a teológus nemcsak az egyházi életben, hanem az élet minden területén teológus marad – akár a politikában is.

Ez magyarázza kivételes következetességét a magyar közéletben: minden körülmények között ugyanazokat az értékeket képviselte, elvi szilárd-sággal és személyes hitelességgel – akár aknamezőn, akár csillagösvényen járt.

Az általa megfogalmazott magyar modell nem pusztán egyházpolitikai tanulmány vagy program, hanem valóság: négyezer templom újult meg vagy épült fel, milliónyi gyermek részesülhet államilag támogatott hittanoktatásban, és százezrek járhatnak egyházi iskolába. Ilyen mértékű egyházi megújulásra Szent István kora óta nem volt példa. A magyar egyházpolitika ma valóban egyedülálló nemzetközi összehasonlításban is.

Külön figyelemre méltó, hogy ezeket a gondolatokat Semjén Zsolt jóval azelőtt megfogalmazta és képviselte, hogy a politika felmérte volna azok jelentőségét – sőt, általa vált közbeszéd tárgyává, majd megvalósult tényekké.

A Parlamentben is következetesen és meggyőző erővel állt ki az egyház és a vallásszabadság védelmében, a hit élő pajzsaként.

Ez az építő munka nemcsak a mai Magyarországon, hanem az egész Kárpát-medencében

a magyarság javát szolgálja. Életcéljának tekintette a nemzet közjogi újraegyesítését az állampolgárság kiterjesztése által – ami mára konkrét segítséget és védelmet jelent például a kárpátaljai magyarok számára a háborús időkben.

Amit Semjén Zsoltnak és minden olvasónak kívánhatok munkájukhoz, szolgálatukhoz, hivatásukhoz: assistentia Sancti Spiritus – a Szentlélek segítő jelenlétét!

Kiss-Rigó László
püspök

A MAGYARSÁG VÉDELMÉBEN

AZ EU ÖNSORSRONTÁSÁRÓL

– Személyesen is találkozott Budapesten Manfred Weberrel, az Európai Néppárt irányítójával. Ha lehet ilyen kérdést feltenni – ha nem akar válaszolni, akkor nem válaszol –, de ezt követően pár napra kilépett a KDNP az Európai Néppártból. Miért?

– Nekünk, kereszténydemokratáknak az Európai Néppárt identitásbeli ügy. Nem pusztán egy praktikus Európa-politikai eszköz, hanem egész egyszerűen a kereszténydemokrata identitásnak egy lényeges eleme volt az Európai Néppárthoz való tartozás. Harmincnégy évet voltunk az Európai Néppártban. Sőt – és ezt most nem a retorikáért mondom – előbb voltunk az Európai Néppártban, mint maga az Európai Néppárt. Ugyanis az a helyzet, hogy az Európai Néppárt két szervezet egyesüléséből jött létre: az EDU-ból, az európai konzervatívok szervezetéből, és az EUCD-ből, az európai kereszténydemokraták szövetségéből. Az egyikbe Antall József hívott meg minket, a másikba Kohl kancellár. Én rendületlenül hittem abban, hogy – noha a Néppárt persze már nem az, ami Martens idejében volt – a mi küldetésünk az, hogy az Európai Néppártot visszavigyaljuk Adenauer, Schuman, De Gasperi örökségéhez, tehát a hagyományos európai kereszténydemokráciához. A probléma abból adódott, hogy az Európai Néppárt a virtigli kereszténydemokráciát feladva egyre több liberális pártot vett be az Európai Néppártba azért, hogy a legnagyobb frakció státuszát megőrizze. De ez

az extenzió szükségszerűen csökkentette a komprehenziót, tehát a kiterjedés csökkentette a tartalmi részt, és a kereszténydemokrácia lépésről lépésre háttérbe szorult. Mi kitarítottunk a Néppártban, ameddig ki lehetett tartani. Nem volt egyszerű dolog a sziklák között úgy hajózni, hogy ne legyek illojális Orbán Viktorhoz, ugyanakkor ne zárjanak ki az Európai Néppártból... (Például a gyerekvédelmi törvény tekintetében, amikor nekem szegeztek a kérdést, hogy akkor most én kinek az álláspontján vagyok, azt mondtam, hogy Szent Pál álláspontján! Majd felolvastam az ide vonatkozó részt. Ezzel nem tudtak mit kezdeni.) Tehát elnavigáltam, ahogy el lehetett navigálni, kitarítottam, ameddig ki lehetett tartani. Két oka volt, hogy a KDNP-nek nem volt tovább lehetősége önfeladás nélkül maradni az Európai Néppártban. Megjegyzem, én Manfred Weberrel mindig korrekt viszonyban voltam, soha nem merült fel, hogy a KDNP-t kizárják, sőt Weber küzdött azért, hogy a KDNP maradjon az Európai Néppártban. Hogy ez lehetetlenné vált, ennek van egy *aktuálpolitikai*, és van egy *filozófiai* oka.

Kezdjük a pártpolitikaival: ez a Magyar Péter-féle pártnak a jelentkezése az Európai Néppártnál. Én azt mondtam Webernek, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt nyolcvan éve képviseli a kereszténydemokráciát, ezzel szemben van egy – ki tudja milyen – nyolc hetes párt. Nem tartom bölcs dolognak, hogy 80 évet lecseréljenek 8 hétre. Ameddig én el tudtam menni, az a következő kompromisszum volt: Manfred Weber azt mondta, hogy a TISZA Pártot nem veszik fel az Európai Néppártba, mint

pártba – egyébként a mai napig nem is történt meg. Viszont a hét képviselőre szüksége van, míg nekünk csak Hölvényi György van egymagában. Magyar Péter emberileg vállalhatatlan. Én Varga Judittal – akivel évekig ültem egy kormányban – nem tehetem meg, hogy elfogadom azt a Magyar Pétert, aki ezt tette a saját feleségével... Tehát az én kompromisszumos ajánlatom az volt, hogy nem veszik föl a TISZA Pártot az Európai Néppártba, mint pártba, a frakcióba viszont felvehetik a hat embert, de ne vegyék fel Magyar Pétert. Nem mondom, hogy erre határozott ígéretet tett, de gyakorlatilag ebben maradtunk. Ezért rögtön utána a sajtótájékoztatón elmondtam, hogy ezek a KDNP feltételei. Azt csak érdekességként mondom, hogy az Európai Néppárt frakciójának van egy strict alapszabálya, ami azt mondja, hogy a jelöltekről, akik be akarnak kerülni a frakcióba – akinek a pártja néppárti tag, annak a képviselői automaticae tagjai a frakciónak, de azok a képviselők, akiknek a pártja nem tagja az Európai Néppártnak, mint pártnak – azokról a képviselőkről egyénileg, egyesével szavaznak. Weber azt csinálta, hogy nem egyesével szavaztatta a féltucatnyi országból való tucatnyi jelentkezőt, mint amit a frakció szabályzata mond, hanem egy szavazással, egy blokkban vették fel a jelentkezőket, beleértve Magyar Pétert is. Ezt nyilvánvalóan nem tűrhették.

Az elvi rész pedig egész egyszerűen a béke vagy háború kérdése. Én mint kereszténydemokrata nem lehetek más állásponton, mint amit az Úr Jézus mondott, hogy boldogok a békességre igyekvők,

mert őket Isten fiainak fogják hívni. Ebben a háborúban egymillió ember meghalt! Ezt nem lehet zárójelbe tenni. Egemillió ember halt meg, és napról napra ezrek és ezrek halnak meg mind a két oldalon. Ehhez mi nem tudunk asszisztálni. A Weber-féle Néppártnak pedig elvárása volt Ukrajna feltétlen és megjegyzések nélküli támogatása, beleértve a háború támogatását. Ezt nem tudom vállalni. És persze beleértve Ukrajnának az Európai Unióba való azonnali felvételét, vagy legalábbis ennek a procedúrának a kritikátlan támogatását. Előrebocsátom, hogy a Kereszténydemokrata Néppárt Antall József kormányában kormánypárt volt, és mi szavaztuk meg a világon elsőként Ukrajna szuverenitásának az elismerését. Miért? Azért, mert magyar nemzeti érdek, hogy az Orosz Birodalom – bárhogv hívják: orosz impérium, Szovjetunió, Orosz Föderáció – és az európai Nyugat között – amit most éppen Európai Uniónak hívnak –, kell egy ütközőállam. Ez magyar nemzeti érdek. Ezért ismerjük el Antall József idején, hogy Ukrajna legyen egy szuverén állam. (Csak zárójelben, személyesen én jártam ki Hartyányi Jaroszlavával együtt azt, hogy a holodomort, a nagy ukrán éhínséget a magyar Országgyűlés ismerje el népirtásnak, amit a Szovjetunió követett el az ukrán néppel szemben.) Tehát Ukrajna-ellenességgel engem aligha lehet vádolni. Na most, miért nem tudjuk elfogadni Ukrajnának ezt a feltétlen támogatását az Európai Unióban? Én mint magyar azért, mert amíg a magyar kisebbség helyzete nincs rendezve és teljes jogfosztása van – nyelvi, oktatási, állampolgársági, minden

szempontból, egyébként megsértve ezzel az ukrán–magyar alapszerződést, megsértve Ukrajna alkotmányát, megsértve a nemzetközi jogot –, tehát *amíg a magyar kisebbség jogfosztásának nem vetnek véget, addig nincs más eszközünk, mint Ukrajna EU-s és NATO-csatlakozásának az akadályozása*. Nincs más eszközünk. A Majdan előtti időkben tökéletesen működött a magyar oktatási rendszer. Jött ez az ultranacionalista rezsim, ami jogfosztotta az ukrainai kisebbségeket, beleértve, sőt különösen is: a magyart. II. János Pál pápa mondta azt, hogy a béke nem pusztán a háború hiánya, hanem az igazságosságnak a gyümölcse. Nem lehetséges igazságosságról beszélni, amíg a történelmi őshonos kisebbségek jogait nem rendezik. És hogy létezik az, hogy Ukrainát fel akarják venni, amíg Szerbiát nem vették föl? Mi ez, ha nem kettős mérce? Egy döntő szempontot javaslok megfontolásra: meg tudja valaki mondani, hogy *hol van Ukrajna határa?* Mert mi az az entitás, amit fölveszünk az Európai Unióba? Az a határa, amit a nemzetközi jog elismer? Vagyis az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaságnak a Szovjetunió belüli határa? Vagy az a határa, ahol most az oroszok vannak? Krím, Donyeck és így tovább? Vagy az a határa, ameddig elmennek, ahol a front éppen van? Tehát van egy entitás, amit fel akarnak venni az Európai Unióba, de nincs senki, aki meg tudná mondani, hogy pontosan hol vannak, és hol lesznek ennek az entitásnak a határai. A másik: meg tudja valaki mondani, hogy *kikből áll Ukrajna népessége?* És kik lesznek Brüsszel szerint európai uniós polgárok? Azok, akik elméletileg

Ukrajna nemzetközi jogilag elismert határai között vannak? Vagy azok, akik a maradék Ukrajnában? Európai uniós polgárok lesznek, akik a Krimben élnek? Akik a Donyeckben? Európai uniós polgárok lesznek, akik elmentek Nyugat-Európába, vagy akik elmentek az Orosz Föderációba? Meg tudja valaki mondani pontosan, hogy kik lesznek az Európai Unió polgárai, ha Ukrajna tagja lesz az Európai Uniónak? Tehát nincs válasz arra a kérdésre, hogy mi ennek az entitásnak a határa, ami majd csatlakozik. Kik ennek az entitásnak a polgárai, kik lesznek EU-s polgárok? És kérdezem – ha csak a magyar kisebbség helyzetét nézem –, mitől is jogállam ez? Hát nekem inkább egy *katonai diktatúrának* tűnik, mint jogállamnak! Erről a kárptaljai magyarok beszélhetnének... És milyen értelemben állam az, amit – nem csak katonai értelemben – államháztartási értelemben a mi európai uniós pénzünkből tartanak fönnt? Hiszen a legalapvetőbb funkcióit csak az EU segélyeiből finanszírozza. Amíg arra a kérdésre nincs pontos válasz, hogy ennek az entitásnak mi a határa és kik lesznek az Európai Unió polgárai, addig ennek nincs realitása. A másik a NATO vonatkozásában: minket csesztetnek azzal, hogy akadályozzuk – a magyar kisebbség védelmében – Ukrajna NATO-integrációját. De ha ma Ukrajna NATO-tag lenne, akkor a *harmadik világháborúban* lennénk! Barátaim, mi a legnagyobb rossz, ami történhet? Egy atomháború. Mikor lehet atomháború? Hogyha harmadik világháború van. Mikor lehet harmadik világháború? Hogyha a NATO és az Orosz Föderáció között közvetlen háborús konfliktus

tus van. Tehát mit mond a józan ész és a normális erkölcsi érzék? El kell kerülni a legfőbb rosszat. El kell kerülni a háborúnak az eszkalációját, el kell kerülni azt, hogy egy orosz–NATO háború legyen, mert annak a vége könnyen egy harmadik világháború lehet, aminek a vége pedig egy atomháború, ami az emberiség végét jelentheti. Tehát ezért vagyunk békepártiak.*

– *Az európai kisebbségekért mit lehet tenni az Európai Parlamentben?*

– Amikor az Európai Unióhoz csatlakoztunk, akkor oly sok illúziónk volt. Személy szerint nekem is. Sosem felejttem el, hogy a feleségemmel késhegyig menő vitánk volt, mert ő azt mondta a női megérzésével, intuíciójával, hogy magyarázhatok én neki, amit akarok, mert szegény rokonok leszünk ott a provincia szélén. Hosszas vita után arra rábeszéltem, hogy a NATO-t szavazza meg, azt megszavazta, de az Európai Unióra nemmel szavazott. Ezt most csak azért mondom, mert a legnagyobb illúzió személy szerint nekem az volt, hogy az Európai Unió az emberi jogok alapján a kisebbségi jogokat az utódállamokban a magyarság vonatkozásában ki fogja kényszeríteni. Ehhez képest relativizálták és negligálták az őshonos nemzetiségeket és azok jogait. (Például a Minority SafePack-et is elszabotálták...)

* A KDNP alapítói részvételével 2024. július 8-án megalakult a Patrióták Európáért, ami az EU harmadik legerősebb frakciója lett.

Ma az Európai Unió legnagyobb problémája, hogy az amerikaiak, Bidenék kézi vezérléssel irányítják Brüsszelt. A Demokrata Pártnak az ideológiája, az Európai Unió mainstream ideológiája, egy neomarxista ideológia: a Black Lives Matter, a woke, a gender stb. Az amerikai Demokrata Párt, a deep state kézi vezérlése alatt sodródik az Európai Unió.

A másik nagy problémája az EU-nak az, hogy az európai bürokrácia átvette – lopakodó módon, lépésről lépésre – a hatalmat a szuverén tagállamok fölött. Három lényegi intézmény van: a szuverén államok vezetőiből álló Európai Tanácsnak kellene döntenie, hogy mi legyen az EU-ban. A Bizottság ennek a végrehajtó bürokráciája. Von der Leyen nem az Európai Unió főnöknője, hanem szolgáló leánya. Neki azt kellene végrehajtani, amit a szuverén tagállamok, az Európai Tanács dönt. Ehhez képest a Bizottság saját politikát folytat, saját ideológiát propagálva és erőltetve próbálja kiszorítani a döntési pozícióból a Tanácsot. Ott van az Európai Parlament, amit rejtély, hogy miért hívják parlamentnek, mert ennek a „parlamentnek” semmi köze a nemzetállamok törvényhozásához. Így ahogy van, az EP pont olyan felesleges, mint kan disznón a csecs! Tehát ki kell szabadulni az amerikai Demokrata Párt ideológiája alól, és Európának Európának kell lennie. Az európai intézményrendszeren belül a bürokráciát vissza kell szorítani, és a tagállamok kezébe kell visszaadni, visszavenni a döntést. Ezért vagyunk szuverenisták! És hogy lehetnénk mi Európa-ellenesek, amikor mi képviseljük

az alapító atyák örökségét? Adenauer, Schuman és De Gasperi örökségét, akik a keresztény civilizációra és a szuverén európai országok sokszínűségére építették fel az Európai Uniót. Mi ezt akarjuk, nem pedig egy arctalan és egyre arcátlanabb bürokráciát!

– *Ha körbenézek a sátorban, azt látom, hogy többen lettünk, mint másfél órája voltunk, ebből arra következtetek, hogy érdekes volt a beszélgetés. Mindenkinek köszönöm a figyelmet, mert a riporterek már izgatottan várják, szóval át is engedem...*

(Tusványos, 2024. július 26.,
a beszélgetést Deák Dániel vezette,
Hazánk július–augusztusi száma)

AZ IGAZSÁGOS BÉKÉRŐL

*Az ukrajnai igazságos békének lényegi része
a nemzeti kisebbségek – így a kárpátaljai
magyarság – jogainak visszaadása*

Ezerszer hallottuk, hogy Ukrajnában igazságos béke kell. Egyetértünk. II. János Pál pápa sokszor mondta, hogy a béke nem pusztán a háború hiánya, hanem az igazságosság gyümölcse. De az igazságosság lényegi, megkerülhetetlen része a nemzeti kisebbségek – így a kárpátaljai magyarság – jogainak visszaadása.

Tény, hogy Oroszország támadta meg Ukrajnát, ami természetesen elfogadhatatlan. De ettől még nem tehetők zárójelbe olyan – a magyar kisebbséget is érintő – szempontok, amikről való beszéd ma be van tiltva az EU-ban.

Magának a háborúnak az egyik oka az, hogy az ukrán soviniszta hatalom jogfosztotta a kisebbségeket.*

Hogy is kezdődött? Az ultranacionalista ukrán jogfosztás ellen tört ki az orosz felkelés a Krímben (és Donyeckről Odesszáig), majd volt egy népszavazás, amelyik kimondta a Krím függetlenség-

* Következésképpen, mindig azt képviseltük, hogy az autonómia jelenti a megoldást, mert biztosítja a kisebbségek megmaradását és elkerülhetővé teszi az etnikai konfliktusokat. Ukrajna ezt mereven elutasította.

gét, majd a csatlakozását az Orosz Föderációhoz. (Azt mondták, hogy ez nem volt szabályos választás. Kétségtelen, de kérdezem: volt már teljesen szabályos választás Ukrajnában?!? Például Zelenszkij esetében választás sincs, nem hogy legitim választás...) És ki teremtett precedenst erre? Az amerikaiak! Ha a koszovói albánoknak – amerikai nyomásra – lehetett önrendelkezési joguk (self-determination) a jugoszláv, szerb alkotmány ellenében, akkor a krími oroszoknak ugyan miért nem? Erre az amerikai válasz az, hogy Koszovó nem tekinthető precedensnek. És aztán miért nem?

És ha már a Krímnél tartunk, az is megér egy gondolatsort, hogy került a Krím Ukrajnához? Hogy lett egyáltalán maga Ukrajna? A mai Ukrajna jogelődje az első világháború végi káoszban és vákuumban alakult; Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság néven Lenin kreálmánya a Szovjetunió belül. Majd a II. világháború után a mai Ukrajna nyugati része úgy került Ukrajnához, hogy Sztálin elvette a lengyelektől Kelet-Lengyelországot, tőlünk Kárpátalját, a románoktól pedig fél Bukovinát. A Krímet pedig Hruscsov pártfőtitkár – mint volt ukrán pártvezető – ajándékozta az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaságtól az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaságnak. És 1991-ben ez a Szovjetunió belső közigazgatási határa lett Ukrajna nemzetközileg elismert államhatára. (Amiért most háborúba sodornák a világot, és amiért – mindkét oldalon – milliónyi életet áldoznak.)

Sztálin és Hruscsov kapcsán csak megjegyzem, hogy amikor azt mondják nekünk a nyu-

gatiak, hogy emlékezzünk arra, hogy minket is 1945-ben és 1956-ban az „oroszok” szálltak meg, akkor nem árt tudatosítanunk, hogy minket a Szovjetunió szállt meg, aminek ugyanúgy része volt az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság, mint az Orosz Szovjet Szocialista Köztársaság. (Ráadásul Magyarországot történetesen a II. Ukrán Front szállta meg.)

És nem mehetünk el szó nélkül amellett sem, hogy a kisebbségeket joggal félemlíti meg a kijevei rezsim Bandera kultusza, amihez a politikai korrektségre oly érzékeny brüsszelieknek egy szavuk sincs. A náci kollaboráns banderiták rémtetteit nem illik emlegetni, azt, hogy milyen szerepük volt a lembergi zsidók kiirtásában, több mint százezernyi lengyel lemészárlását, a borzalmas népiirtást Volhíniában, akik közül tízezreket baltával fejeztek le. És Sztepan Bandera ma Ukrajna nemzeti hőse...

A kárpátaljai magyarság jogfosztása nem pusztán a nyelvi jogok elvételét, a magyar iskolák ukránosítását és a kettős állampolgárságú magyarok ukrán titkosszolgálatok (SZBU) általi zaklatását, üldöztetését jelenti, hanem azt is, hogy a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséget – amit a magyar szavazók legitimáltak – próbálják ellehetetleníteni, ál-magyar szervezeteket, – ukrán érdekeket és propagandát kiszolgáló – ügynököket ültetve fiktív kisebbségi bizottságokba; miközben a KMKSZ elnöke, Brenzovics László ellen koncepciók eljárást indítottak, és akinek az életét mentve kellett Magyarországra menekülnie! Innen is mondom: akárhányan is menekülnek el Kárpátaljáról, mi akkor

is fenntartjuk, sőt növeljük az összes támogatást* az ottani magyaroknak és megvédjük Brenzovics Lászlót és a KMKSZ-t, és soha nem adjuk fel elvett jogaink visszakövetelését!

Ezeket mintegy illusztrációként mondtam el ahhoz, hogy a nemzeti kisebbségek jogainak csorbítatlan, garanciális visszaállítása nélkül lehetetlen az igazságos béke!

(Elhangzott 2025. május 28-án Szigetváron,
a Voks 2025. Szavazás Ukrajna
EU-s tagságáról c. fórumon)

* A Zrínyi Ilona programon keresztül finanszírozzuk az összes kárpátaljai magyar tanárt, orvost, lelkészt, művészt, újságírókat és az óvodások-kisiskolások étkeztetését. Fenntartjuk a magyar intézményrendszert az óvodáktól a líceumokon keresztül a főiskoláig. A helytállás példája és jelképe, hogy noha olyan sokan elmenekültek, de egyetlen iskolát sem kellett bezárni! A frontra hurcolás elől Magyarországra menekültek – nemzetiségétől függetlenül – itt biztonságban vannak, senkit sem adunk ki az ukránoknak!

HOGY MEGMARADHASSUNK MAGYARNAK

A Magyar Állam értelme és célja a magyarok életminőségének javítása és a *magyar nemzet fennmaradása*. A magyar nemzet akkor marad fenn csonkítatlanul, ha *minden* nemzetrésze fennmarad Erdélytől a Felvidékig. Ehhez kell egy erős Magyarország és a külhoniak megmaradását segítő nemzetpolitika.

Megalkottuk ennek alkotmányos fundamentumát, deklarálva, hogy a Magyar Állam nem pusztán felelősséget érez, hanem *felelősséget visel* a határon túli magyarságért. Ennek megfelelően elfogadtuk a Nemzeti Összetartozásról szóló törvényt és létrehoztuk a megfelelő intézményrendszert a Bethlen Gábor Alaptól a Diaszpóra Tanácsig.

A támogatást megtízszereztük, míg 2009-ben 9 milliárd volt, most évről évre jóval több mint 100 milliárd. Így nemzetpolitikai programjainkkal elérünk minden külhoni magyar közösséget, minden magyarlakta települést és minden Kárpát-medencei – több mint kétmillió – magyar embert.

Csak jelzésszerűen: 10.000 beruházást valósítottunk meg külhonban. 6500 magyar intézmény és szervezet működéséhez járultunk hozzá. Száz nemzeti jelentőségű intézményt támogatunk nagy

összeggel folyamatosan – így például a Sapientia erdélyi egyetemet és a II. Rákóczi Ferenc kárpátaljai egyetemet –, nyílt pályázatokkal pedig 35.000-et.

Felújítottunk 700 és építettünk 150 új óvodát-bölcsődét határon túl. Ezernyi templomot újíttunk fel és építettünk.

A Szülőföldön magyarul elnevezésű oktatási-nevelési támogatás összegét minden magyar iskolában tanuló gyereknek évi százezer forintra emeltük, így ma 230.000 gyerek tanul magyarul külföldön!

A Határtalanul! program keretében több mint 10.000 tanulmányi kirándulással 600.000 magyarországi gyerek utazhatott külföldre.

Hálózatot építettünk határon túl 12.000 pedagógussal, 200 egészségügyi szakemberrel, 200 újságíróval és 3000 vállalkozóval.

A Kőrösi Csoma Sándor és Petőfi Sándor Program keretében a diaszpórába és a szórványba 1100 ösztöndíjast küldtünk magyar nyelvet, kultúrát, történelmet tanítani, magyar szervezetet építeni. A diaszpórában megszerveztük 260 hétvégi magyar iskola hálózatát.

A családtámogatás külföldi kiterjesztésével anyasági támogatást és babakötvényt 70-70 ezren kaptak.

Az identitás megőrzéséhez adott segítség akkor tart meg, ha az adott magyar közösség a szülőföldjén meg is tud élni. Ezért gazdaságfejlesztési támogatást indítottunk 250 milliárddal, 62.000 nyertes pályázattal; ami legjobb az adott külföldi magyar nemzetrésznek, de jó az ott élő többség

nemzethez tartozóknak és az utódállamnak is, mert forrást és fejlesztést visz oda, és jó Magyarország-nak, mert gazdasági expanziót eredményez.

Trianon óta, száz évig hátrány volt, ha valaki magyar, most legyen végre előny!

Ami nekem személyes életcélom volt: a nemzet közjogi egyesítése, a magyar állampolgárság megadása a határon túli magyaroknak. 1.200.000 nemzettársunk vált honfitársunkká, polgártársunkká! *Aki magyar állampolgár akart lenni, magyar állampolgár lehetett.*

Tudván tudjuk, hogy mi csak a keretet és a vázsnat tudjuk adni, de magát a festményt minden magyarnak kell festeni. De azt kimondhatjuk: *hogy akiben csak pislákol is a magyarság, az minden segítséget megkap, hogy megmaradhasson magyarnak!*

(Elhangzott a Magyar Állandó Értekezleten,
2025. október 16-án)

AZ EGYHÁZ VÉDELMEBEN

A BOTRÁNYT KAVART PAPOK ÜGYE SÚLYOS BŰN, DE VAN, AMI MÉG SÚLYOSABB

Nem lenne helyes, ha a közéletet tematizáló kihívásokra nem reflektálnánk, és szemérmes hallgatásba burkolóznánk, ezekkel, a néhány pap által elkövetett botrányokkal kapcsolatban, amelyek megrázták az egyházat és a keresztény közéletet.

Ami menthetetlen, visszataszító és botrányos. (Persze minden bűnre van bocsánat, a kérdés az, hogy mi a penitencia. Ezeknek – az azóta felfüggesztett és laicizált – papoknak kenyéren és vízen böjtölve kellene vezekelniük valahol egy afrikai leprástelepen szolgálva a leprásokat, és megpróbálni kikönyörögni az Úristentől a bűnbocsánatot...)*

Tehát, ami visszataszító, az visszataszító; ami súlyos bűn, az súlyos bűn; és ezt nem kell relativizálni azzal, hogy az egyházban lévő ilyen esetek töredékei a világban lévő hasonló bűnöknek.

Viszont az egyház kritikusainak és ellenségeinek, akik a gender ideológiát propagálják, nem azt kellene mondaniuk, hogy: Welcome to the club? Hát nem ezt akarták?

És most a mondandónak a lényege: visszataszító a kettős élet, visszataszító a szemforgatás, súlyos bűn. De ennél már csak egy súlyosabb van:

* Mt. 18.6

ha erre még büszke is. Amikor a deviáns élethelyzetükből politikai ideológiát csinálnak. A legnagyobb bűn az, amikor valaki nem azt mondja, hogy a bűn bűn, hanem úgy állítja be, mint erényt. A létező legnagyobb bűn, amikor a rosszat jónak mondják, és a jót rossznak. Ez a vízválasztó!

Itt és most fontos valamit tisztázni. A szent egyház nem a szentek egyháza, hanem a bűnösöké is. Az Egyház szent, és azért szent, mert Jézus Krisztus szent. Ő az egyedül Szent. És az egyház azért szent, mert az Ő misztikus teste. Nem pedig azért, mert minden egyes tagja szent. (Amit ugyanakkor minden korban ékesítenek a szentek!)

És – amit a Szájer-ügyben is mondtam – a Pitagorasz-tétel akkor is igaz, ha a matek tanár alkoholista. És Jézus Krisztus Evangéliuma akkor is érvényes, ha a plébános részeges és bűnös.

(Elhangzott a Keresztény Értelmiségiek
Szövetségének kongresszusán,
a Parlament Felsőházi termében,
2024. szeptember 14-én.,
Hazánk szeptemberi szám)

KILÓG A LÓLÁB

– Válasz Orosz Annának (Momentum)* –

ELNÖK: Tisztelt Ház! Képviselőtársaim! Orosz Anna, a Momentum képviselője, azonnali kérdést kíván feltenni a nemzetpolitikaért, nemzetiségpolitikaért, egyházpolitikaért és egyház-diplomáciaért felelős miniszternek: „Kérem, válaszoljon, Miniszterelnök-helyettes Úr!” címmel. Orosz Anna képviselő asszonyt illeti a szó. Parancsoljon!

OROSZ ANNA (Momentum): Köszönöm a szót. Miniszterelnök-helyettes úr, valószínűleg ön is tudja, hogy csak az elmúlt pár hétben kizárólag a Kalocsa–Kecskeméti Egyházmegyében három katolikus papot függesztettek fel azért, mert vélhetőleg kiskorú gyermekekkel szemben éltek vissza szexuálisan. Belegondolni is borzalmas abba, hogy országszerre hány és hány áldozata van ezeknek az egyházon belüli visszaéléseknek, hiszen nyilvánvalóan a nyilvánosságot látott esetek csak a jéghegy csúcsát képezik.

Ehhez képest csak a kegyelmi botrány kirobbanása óta a maga jóbarátja – ön fogalmazott így –, Balog Zoltán református püspök ó milliárd forint értékben kapott állami vagyont. Maguk teljes intézményrendszereket adnak át az egyházaknak, óvodákat, iskolákat, középiskolákat, a komp-

* Azonnali kérdés 2024. november 4-én.

lett nevelőszülői hálózatot, folyamatosan az „isten, haza, család” hazug képében tetszelegnek, pedig nyilvánvalóan hírből sem ismerik a tízparancsolatot, nemhogy betartanak azt. *(Felzúdulás a kormány-pártok soraiban.)*

Kérdésem önhöz: mit tesz, mit tesz maga egyházpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettesként az áldozatokért és azért, hogy minden gyermek biztonságban legyen az egyházi intézmények falai között is? Mit tesz azért, hogy az egyház kivesse magából a pedofil szörnyetegeket, mert jelen pillanatban tudja, hogy kiket vet ki leginkább a soraiból az egyház? Azokat a jóérzésű papokat, lelkészeket és hívőket, akik megpróbálnának valamit tenni a megtisztulásért és a feltárásért. Például azt az újbudai református lelkészt, Thoma Lászlót, aki szót emelt azzal szemben, hogy Balog Zoltán a mai napig püspöki rangban van a református egyházban.

Szóval, a kérdésem, hogy mit tesz maga az áldozatokért, mit tesz a gyerekekért, és mit tesz az egyház megtisztulásáért. Köszönöm. *(Taps a Momentum és a DK soraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. A válasza megadom a szót Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úrnak. Parancsoljon!

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes: Köszönöm, igen tisztelt Elnök Úr! Képviselő Asszony! Először is, ezeket az ingatlanjuttatásokat nem Balog Zoltán püspök úr kapta, hanem a református egyház; valójában még csak nem is a református

egyház, hanem a Károli Gáspár Református Egyetem. Ezt kollégiumként fogják használni, ami minden odajáró gyereknek a segítségére szolgál. Ez csak egy zárójeles megjegyzés volt.

Abban egyébként, amit mond, annyi igazság van, hogy egyetlen ilyen ügy is botrány, visszasztító és tűrhetetlen. Tájékoztatom képviselő asszonyt, hogy a magyar kormány nem tűri ezt! Zéró toleranciát hirdettünk a pedofíliával szemben, meghoztuk Európa legszigorúbb pedofilelles törvényét. Milyen kár, hogy önök nem támogatták! *(Dr. Pesti Imre: Szégyen!)* Megcsináltuk az átvilágítást a gyermekvédelmi intézményekben. Milyen kár, hogy önök nemhogy nem támogatták, hanem lázítottak ellene! *(Gy. Németh Erzsébet: És hány embert szűrt ki?)*

Na most, az egyház vonatkozásában, kedves képviselő asszony, a helyzet az, hogy az egyházi intézményekben jóval kevesebb ilyen eset van, mint a világi intézményekben; egy is sok és botrányos, de jóval kevesebb. Önök körülbelül fél tucat ügyet hoztak fel, nagyjából ennyi is van.

Megkérdeztem a Belügyminisztériumot. Mit gondol, kedves képviselő asszony: hányan ülnek ma börtönben pedofíliáért és gyermekpornográfiáért? Hétszázan. Hétszázan! Tehát az egyházi intézményekben százada van annak, mint ami egyébként világi esetben előfordul. Hangsúlyozom, hogy egy is tűrhetetlen és botrányos.

Tájékoztatom továbbá a képviselő asszonyt, hogy az egyházi szabályok sokkal szigorúbbak, mint az államiak. Ferenc pápa rendelkezéseit, a „Ti

vagytok a világ világossága” című rendelkezést száz százalékban hajtotta végre a magyar katolikus egyház. Ön egyetlen esetet nem tud mondani, ahol bármilyen eltussolás történt volna, egyébként, ha tudna, tegyen feljelentést! Megtennie kötelessége, ha ilyen esetről tudomása van.

És azt is meg kell mondanom önnek, hogy olyan szempontból is szigorúbb az egyházi szabályozás, hogy ami államjogilag nem bűncselekmény, kánonjogilag az is a legsúlyosabb büntetést vonja maga után, lásd például Bese Gergely ügyét. Tehát arra kérem, hogy ne vádaskodjon, hanem ha tudomása van bármilyen konkrétumról, tegyen feljelentést, amit megtenni erkölcsi kötelessége is. *(Taps a kormánypártok padsoraiból.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszterelnök-helyettes úr. Egyperces viszonzválaszra Orosz Anna képviselő asszonyt illeti a szó. Parancsoljon!

OROSZ ANNA (Momentum): Kevés lesz az egy perc ennek a sok terelésnek a megválaszolására, de az elején kezdem. *(Közbeszólások a kormánypárti padsorokban.)*

Jó, hogy felhozta a Károli Egyetemet, ugyanis onnan rúgták ki azt a református lelkészt, aki szót emelt azzal szemben, hogy Balog Zoltán továbbra is református püspöki rangban van.

Aztán: én értem, hogy maguk rengeteg jogszabályt hoztak a gyermekek védelmében állítólag, de ennek mégis mi az eredménye? Hetente jön ki egy hír arról, hogy éppen kit abuzáltak egyhá-

zi vagy állami intézményekben. *(Közbeszólások a kormánypárti padsorokban. Rétvári Bence: Mi a véleményed a Lakatos-ügyről?)* Maga nemhogy nem tesz semmit ez ellen, nemhogy nem emel szót, hanem kitünteti például Tóth Tamást, aki segített két pedofil pap ügyének az eltussolásában.

Aztán semmit nem szól azzal kapcsolatban, hogy Fohsz Tivadar a mai napig egy templom alapítványának kuratóriumában ül. Ez az ember állítólag a saját nevelt lányát molesztálta, és tiltott pornográf felvételeket készített róla.

Szóval mondja már meg, hogy azon kívül, hogy relaxációs tanyákon pihenget a fideszes haverjaival, mégis mit tesz a gyermekek védelmében az egyházi intézményekben? *(Taps a Momentum padsoraiban. Felzúdulás a kormánypárti padsorokban.)*

ELNÖK: Egyperces viszonzóválasz illeti meg Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes urat is. Parancsoljon!

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes: Képviselő asszony természetesen nem mond igazat. *(Szabó Rebeka: De!)* Először is: Tóth Tamással kapcsolatban semmiféle eltussolásról nem tudok, továbbá semmiféle tanyán nem relaxáltam, sőt, életemben nem voltam azon a tanyán; ellentétben az önök vádaskodásával. *(Tordai Bence: Melyiken?)* Ellenben ön részletesen beszámolhatna, hogy az ön önkormányzatában a Szivárvány Óvoda tekintetében milyen tapasztalatai vannak. *(Rétvári Bence: Így van.)*

Képviselő Asszony! A helyzet a következő: ki-
lóg a lóláb. Önöket nem a gyerekek iránti aggodás
motiválja, nem az irántuk való felelősségvállalás,
nem az irántuk való szeretet, hanem az egyház
iránti gyűlölet! *(Nagy taps a kormánypártok pad-
soraiban. Rétvári Bence, Lázár János: Úgy van! Úgy
van!)*

ESPERES ÚR OLYAN LEVELET ÍR, AMILYET AKAR

– Válasz Vadai Ágnesnek (DK), a debreceni
református esperes levele ügyében* –

Tisztelt Képviselő Asszony!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) és (9) bekezdésében foglaltak szerint a nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszterhez intézett „Legyen olyan bátor, és árulja már el nekem, hogy mégis mit kell majd tenniük a reformátusoknak a 2026-os kampányban a választási templomfelújításokért cserébe?”** című, K/11788. számú írásbeli kérdésére a hivatkozott törvény 42. § (2) bekezdése alapján az alábbi választ adom.

Hogy „mit kell tenniük a reformátusoknak”, azt csak és kizárólag a reformátusok döntik el, nem pedig

* Írásbeli kérdésre adott válasz, K/11788 számú országgyűlési iromány, 2025. április 30.

** A gyurcsányista képviselőnő kérdése mellékletében idézte a telex.hu cikkét, mely szerint „a debreceni református esperes körlevélben kérte lelkipásztor testvéreit, hogy jelentkezzenek olyan templom felújítási támogatásokra, amelyek 2026 tavasza előtt befejeződnek”.

én vagy a Magyar Állam. Esperes úr olyan levelet ír lelkes testvéreinek, amelyet akar. És amíg én irányítom a magyar egyházpolitikát, addig ez így is marad.

Az Ön egyházellenessége oly mértékű, hogy noha sokadszorra próbálom elmagyarázni Önnek az egyház szabadságának – alkotmányos – követelményét, az rendre zátonyra fut az Ön megátalkodottságán.... Mivel az egyházellenesség és az egyházszabadság iránti elkötelezettség összeegyeztethetetlen, így dialógusképtelensége miatt kénytelen vagyok a régi mondást idézni: A méh hiába magyarázza a légynek, hogy a méz jobb, mint a trágya.

Üdvözlettel:
dr. Semjén Zsolt

MEGÁTALKODOTT EGYHÁZELLENESSÉG

– Válasz Vadai Ágnesnek (DK)*, a Szemlélek
„felméréséről” és az Egyház szabadságáról –

Tisztelt Képviselő Asszony!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) és (9) bekezdésében foglaltak szerint a nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért, egyházpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős miniszterhez intézett „Mit gondol Ön arról, hogy a Szemlélek Alapítvány által működtetett portál felmérése szerint a megkérdezettek többsége úgy gondolta, hogy az Orbán-kormány miatt a Magyar Katolikus Egyház nem működik szabadon? (És ne becsülje le a résztvevők számát, mert több volt mint az ön pártjának taglétszáma vagy választói támogatottsága!)” című, K/11863. számú írásbeli kérdésére a hivatkozott törvény 42. § (2) bekezdése alapján az alábbi választ adom.

Képviselő Asszony bár sokszor téved, de sose bizonytalan. Ez a karakter megnehezíti ugyan tévedéseinek belátását, de pasztorális lelkületől vezetve tesztek rá egy újabb kísérletet.

* 2025. május 7.

Néhány előzetes megjegyzés az Ön által írottakhoz: A KDNP taglétszáma sokkal több, mint a Szemlélek Alapítvány „felmérésére” válaszolók száma. Az én pártom, szövetségben a Fidesszel, negyedszerre győzött kétharmaddal az országgyűlési választásokon, ami példátlan támogatottságot jelent mind a magyar, mind az európai politikában. Az Önök pártja – szövégeseivel együtt – csúfos kudarcot vallott, vesztett és megbukott. Az Ön pártja nemcsak az országnak, de az ellenzéknek is kínos teherként... (Ennyit – a kérdése érdemi részéhez különben nem is kapcsolódó – zárójeles megjegyzéséhez.)

A Szemlélek Alapítvány maga is bevallja, hogy „felmérése” nem reprezentatív. Megjegyzem, a Szemlélek semmilyen szempontból sem reprezentálja a magyar katolikusokat, sőt... A legviccesebb, amire az egész ki van találva és ki van futtatva, hogy a Magyar Katolikus Egyház legyen „politikamentes”, miközben a Szemlélek – úgy, ahogy van – nyilvánvalóan politikai célzatú.

De amiért válaszolok Önnek, mivel kérdése persze semmilyen kormányzati feladatot nem érint – azon túl, hogy az már szokásszerűen mindennapjaim részévé vált (senkinek se könnyű az élet)* –, az az, hogy felhívjam századszorra a figyelmét (töretlenül, bár reménytelenül), hogy sem a kormánynak, sem a parlamentnek, sem a Magyar Államnak

* Vadai Ágnes (DK) ebben az időszakban 117 írásbeli kérdést intézett Semjén Zsolt-hoz, jellemzően „egyházkritikus” témákban.

alkotmányos alapon sem feladata, sem lehetősége nincs arra, hogy az egyház teológiájáról, kánonjogáról, pasztorális szempontjairól állást foglaljon. Így például a levelében citált szinodalitásról. Az a mondata, hogy „az Orbán-kormány miatt a Magyar Katolikus Egyház nem működik szabadon”, pont fordítva van: az egyház szabadságát az Ön, Önök alkotmányellenes egyházellenessége támadja, aminek mai levele is pontos láttelele, újabb bizonyítéka.

Most mivel kormányülésre kell mennem, zárom mai válaszlevelem,

üdvözlettel:
dr. Semjén Zsolt

„AHOGY ENGEM ÜLDÖZTEK, TITEKET IS ÜLDÖZNI FOGNAK”*

– 2025. szeptember 22. –

ELNÖK: *(Dr. Semjén Zsolt jelzésére:)* Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr, mi célból jelentkezik?

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes: Megtámadtatás. *(Közbeszólás a Fidesz soraiból: Személyes megtámadtatás!)*

ELNÖK: Két percben megadom a szót önnek.

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes: Elnök Úr! Tisztelt Ház! Egy ördögien felépített karaktergyilkossági kísérletnek lehetnek a tanúi. Ez maga a vérvád, a Bibliából ismert Belzebub-vád, szemenszedett hazugság, forrás nélküli rágalom. A feljelentéseket megtettük.

Tisztelt Ház! Ha van ebben a Házban valaki, aki esküdt ellensége a pedofiliának, az én vagyok. Én voltam az első, aki az LMBTQ-lobbival szembe mert menni. A DK-nak pedig az fáj, hogy az egyházat megvédtem a támadásaiktól, és most ez a bosszú. A legaljasabb az egészben, hogy tudván tudják, hogy nem igaz belőle semmi, de azt gondolják, hogy nem zörög a haraszt, ha nem fújja a szél. Nem kell a politikai nézeteimmel egyetérteni, de ilyen aljasság a magyar politika történetében a rendszerváltás óta nem volt. Soha semmilyen bűnös viszonyhoz nem volt közöm.

* Jn 15.20

Megismétlem még egyszer: soha semmilyen bűnös viszonyhoz nem volt közöm. A rendőrség tíz éve vizsgálja az ügyet, az ügyészség gőzerővel dolgozik. Miniszter vagyok, aláírtam, hogy teljes kontroll lehet fölöttem, figyelhetnek, ellenőrizhetnek pont az én védelmemben. Ebben az országban én vagyok az egyik legátvilágítottabb ember, átvilágítottabb vagyok, mint maguk közül bárki. És ezért nem hagyom magam ártatlanul tönkretenni, és nem hagyom magam megfélemlíteni. *(Hosszan tartó taps a kormánypártok soraiban.)**

* Orbán Viktor: „Azok, akik értéket képviselnek ma a politikában, azok állandó támadás alatt vannak. Tehát ennek a legjobb példája a „Zsolt bácsis”-ügy, ugye ami most megy. (...) Mindannyian tudjuk, hogy Semjén Zsolt nem mondom, hogy szent ember, de majdnem. Tehát ő nemhogy az ocsmány bűnöktől, hanem még az esendőség bűneitől is szerintem alapvetően messze van, egy ártatlan ember, ebben az ügyben meg végképp az. De miért őt pécézték ki? (...) A KDNP azt mondja, hogy van egy nagyon erőteljes keresztény értékrendje és függetlenül attól, hogy ez hoz vagy visz a politikában, neki az a kötelessége, hogy ezt a keresztény értékrendet mindig képviselje, ez egy ideológiai párt. És ennek a kulcsembere az elnökük. És azzal, hogy őt megpróbálták levadászni – miközben ártatlan –, azzal valójában az egyetlen ideológiai alapon álló keresztény magyar pártot akarták levadászni. És a keresztény pártok nincsenek keresztény egyházak nélkül, nyilvánvalóan az egyházra is csapást lehetett volna mérni az ő személyén keresztül.” (Orbán Viktor interjú, [youtube.com/hetek](https://www.youtube.com/watch?v=hetek), 2025. október 4.)

„AZ ISTENSZERETŐKNEK MINDEN A JAVUKRA VÁLIK”*

– reakálás a Demokratikus Koalíció támadására
és válasz Kálmán Olgának, 2025. október 20. –

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes: Köszönöm a szót. Igen tisztelt Elnök Úr! Kedves Képviselő Asszony! A gyermekek több támogatást és több védelmet érdemelnek, az ott dolgozók nagyobb megbecsülést. De, képviselő asszony, ki mit tett eddig a gyerekvédelemért? Mi meghoztuk Európa legszigorúbb pedofilelles törvényét, milyen kár, hogy önök nemcsak hogy nem szavazták meg, hanem úgy lázítottak ellene, ahogy csak tudtak. (Nacsa Lőrinc: Így van!) Mi, mint most miniszterelnök úrtól is hallhatta, az elmúlt héten 10 milliárdnyi vagy még több támogatást rendeltünk a gyerekvédelemhez, ezért azt kell mondanom illő szerénységgel, hogy – szerény személyem is – az elmúlt héten többet tettünk ezekért a gyerekekért, mint ön, Arató Gergely vagy Dobrev Klára egész életükben együttvéve. (Nacsa Lőrinc: Így van, így igaz!)

S ha már azt a kérdést előhozta, hogy ki az a „Zsolti bácsi”, nos, képviselő asszony, nem ki, hanem mi. A maguk politikai terméke! (Nacsa Lőrinc: Így van! – Taps a kormánypárti oldalon.) Egy bom-

* Róm 8,28

lott elme, egy zavart elméjű „próféta” fantáziája és egy politikai provokátor manipulációja. És persze szimbólum: az én esetemben egy ártatlanul megtámadott ember szimbóluma*; az önök esetében az aljas és sunyi rágalmazás szimbóluma, a politikai gátlástalanság szimbóluma és annak a szimbóluma, hogy politikai haszonszerzésből biodíszletnek használnak gyermekeket.

Ezért csak azt tudom mondani önnek, amit nem is olyan régen Orosz Annának mondtam, hogy önöket nem a gyerekek iránti segítőkészség motiválja, nem a gyerekek iránti védelemnek az elkötelezettsége, nem a gyerekek iránti szeretet, hanem pusztán a kormány iránti gyűlölet. *(Taps a kormánypártok soraiban. – Nacsá Lőrinc: Így igaz! Így van!)*

Képviselő Asszony! A pedofília a legsúlyosabb bűncselekmény, ami létezik. Az LMBTQ-lobbi tekintetében nem engedjük be őket az iskolákba, mert megvédjük a gyerekeinket. Mind a kettővel szemben állok, de nem tettem közéjük egyenlőségjelet. *(Közbeszólások a DK soraiból, köztük: Dehogynem!)*

Na most, önök a parlamentből való kiesés szélén állnak, és ezt a szerepet osztották önökre. Mi maradt önöknek? A határon túli magyarok elleni hergelés és hangulatkeltés, amikor el akarják venni a külhoni magyarok szavazati jogát *(Kálmán Olga: Az áldozatokról, legyen szíves!)*, ami egyébként alkotmányos képtelenség *(Közbeszólások a DK so-*

* A Főügyészség megállapította, hogy kormánytag vagy politikus érintettsége fel sem merült.

raiból.), mert az alkotmányból és az állampolgárságból következik a szavazati jog. *(Kálmán Olga: Beszéljen az áldozatokról!)* A másik az egyházellenesség, amikor megtámadják a bűnbánat szentségét, a gyónási titkot, ami egyébként nemzetközi szerződés által védett és az alkotmány által védett. *(Kálmán Olga: Pedofília esetében is?!)* Ez pontosan megmutatja az önök karakterét, az önök esszenciáját, az önök lényegét: a hungarofóbiát és az antikrisztianizmust. *(Kálmán Olga: Antimit? – Közbeszólások a DK soraiból: Ugyan már!)*

És, elnök úr, engedjen meg még egy bejelentést! A rágalmozásukkal szemben a büntetőfeljelentést megtettem, és tájékoztatom az Országgyűlést, hogy a mai nappal az ügyészség átvette a vád képviselését. *(Kálmán Olga: A gyerekek ügyében is?!)*

És köszönettel tartozom a sok imádságért és azért a szolidaritásért és támogatásért, amit ebben az időszakban kaptam, és a saját élettörténetemben tapasztaltam meg azt *(Kálmán Olga az elnök felé: Ez nem egy perc?!)*, amit Szent Pál írt a Római levélben: az Istenszeretőknek minden a javára válik! *(Taps és közbeszólások a kormánypártok soraiból, köztük: Így van!)*

MEGÍGÉRTÜK, MEGCSINÁLTUK

– *Ma van az Esztergomi Főszékesegyház rekonstrukciójáért hálát adó ünnepi szentmise. Ön annyit mondott, hogy: megígértük, megcsináltuk.*

– És ahogy ígértem, a történelmi egyházak összes püspöki székesegyházát, és mindezen túl a Kárpát-medencében 3800 templomot tataroztunk és 200 újat építettünk. Továbbá építettünk és felújítottunk 2200 plébániát-parókiát, Magyarországon 350 egyházi iskolát, 200 óvodát – aminek a fele vadonatúj –, a Kárpát-medencében pedig még ugyanennyit!*

– *Mindennek valóban maradandó, emberöltőkre szóló távlata van.*

– Ez a történelmi távlat például akkor tudatosult bennem, amikor negyed százada egyházügyi államtitkár koromban aláírtam – ezernyi, a kommunista rendszer által elvett egyházi ingatlan visszaadásán, rendezésén túl –, hogy visszaadom a Katolikus Egyháznak a Szent István Bazilikát és a Mátyás templomot. Ilyenkor megtapasztalja az ember, hogy Isten a történelem ura!

– *Mi az, ami még hátra van?*

– 2020 tavaszán törvényjavaslatot nyújtottam be, amit elfogadva az Országgyűlés megalkotta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem óriási ingatlanjuttatásáról szóló törvényt, és vállaltuk azt is, hogy kulcsrakészre építjük meg. A Károli Gáspár

* 2025. év végi statisztika

Református Egyetemenél már megtettük ezt. Nemzeti ügy, hogy megépüljön a Pázmány a Belváros közepén, mint minden tekintetben XXI. századi katolikus universitas!

– *A baloldal pártjai és a baloldali polgármester is támadja...*

– Hát persze. A bolsevik reflexek, bolsevik reflexek. De ettől se nekem, se Lázár Jánosnak nincsenek álmatlan éjszakáink. Mi mindenkivel korrekt, méltányos viszonyra törekszünk az ügy érdekében, van akivel lehet, kár, hogy van aki konfrontációra játszik. De ahogy a mondás tartja: a kutya ugat, a karaván halad.

– *Mi az, ami még prioritás?*

– A Pázmány mellett szívügyem az általunk a konstantinápolyi ortodox egyháznak, az Egyetemes Patriarchátusnak átadott és teljes rekonstrukció alatt álló volt Károlyi-palota a belvárosi Múzeum utcában, ahol keleti keresztény testvéreink bizantológiai és teológiai dialógus központot fognak működtetni. E két mű méltó mai megvalósulása és szimbóluma Szent István örökségéhez való hűségünknek!

– *A napokban a Szociális Testvérek Társasága szobrot állít alapítójuknak, Slachta Margit tiszteletére, amit Ön avat. Mi ma az aktualitása Slachta Margitnak?*

– Slachta Margit keresztény feminizmusa azt akarta, hogy a nők valóban nők lehessenek. A mai transz-gender ideológia azt, hogy férfiak...

– *A napokban megjelent könyvének a címe is karcos: A józan ész ellenforradalma.*

– Az lmbtq, woke, stb. ideológia, amit ránk akarnak kényszeríteni, a téboly „forradalma”, amire egy reális válasz adható: a józan ész ellenforradalma!

(Az interjút Balogh László és Gerzsenyi Krisztián készítette, gondola.hu, 2024. augusztus 29., vasárnap.hu, 2024. augusztus 31.)

TEOLÓGIA
A KÖZÉLETBEN

AZ IKONOKRÓL

Beszédemben először arról beszélek, hogy miről nem beszélek. A mai nap négyen szereplünk: Atanáz püspök, Múzeum igazgató úr, és a Szent Efrém Énekkar. Nem beszélhetek a görögkatolikus egyház és az egyházmegye történetéről, mert nyilvánvaló, hogy püspök atya többet ért a görögkatolikus egyház történetéhez, különösen a saját egyházmegyéjéhez, mint én. Nem beszélhetek a kiállítás művészettörténeti vonatkozásairól sem, mert igazgató úr felkészültebb nálam művészettörténetből, különösen a saját kiállításából. És azt is el kell ismernem, hogy Bubnó Tamás jobban énekel, mint én, tehát e tekintetben sem vagyok versenyképes. (Így ebből a szituációból is látszik, hogy ahogy a határidő nagy ihlető, úgy a kényszer is lehet múzsa.) Tehát nem fogok most az egyházmegye évszázados történetéről beszélni, sem a kiállítás művészettörténeti vonatkozásairól, sőt énekelni se fogok, hanem mindössze néhány sajátos szempontról szeretnék szólni.

A kiállításon találkozunk bizánci templomtérrel, ami a *szent térre* utal; azután a kiállítás végig kíséri az emberi életet a keresztelőtől az utolsó kenetig, és az egyház ünnepei pedig végigkísérnek minket Isten népének üdvtörténetén, ami a *szent időre* utal; és itt vannak a *megszentelt dolgok*, liturgikus eszközök, *ikonok*.

Szellemi lények vagyunk, ezért játsszunk el a gondolattal – megjegyzem, ha nem volnánk szel-

lemi lények, akkor semmilyen gondolattal sem játszanánk –, hogy mivel nem egyedül vagyunk szellemi lények, hanem az angyalok is szellemi lények, mi lenne, ha *angyalok* lennénk?

Mi a különbség az angyalok, és köztünk, emberek között? Például az, hogy mi a világot csak az érzékszerveinken keresztül tudjuk megismerni, az érzékszerveinken keresztül jut a tapasztalati valóság a tudatunkba, míg az angyalok – mint tisztán szellemi lények – közvetlenül fogják fel a valóságot. Nekünk érzelmeink, hangulataink vannak, amik befolyásolják megismerésünket, míg az angyaloknak ilyen értelemben nincsenek hangulat-hullámzásaik. Mi következtetéssel tudunk gondolkodni, az angyalok egyszerűen megragadják a valóságot úgy, amint van. Mindez lefordítva a mindennapok nyelvére azt jelenti, hogyha nekünk embereknek – például nekem – migrénem van, akkor a legzseniálisabb filozófiai előadást sem fogom tudni fölfogni, és hogyha például a parókus úr pösze, akkor lehet a legihletettebb teológiai prédikáció, pusztán azért, mert vicces volta elviszi a figyelmem, vagy azért, mert bosszant, de nem tudok odafigyelni, és nem fogom megérteni a prédikációt. Mivel nem angyalok vagyunk, hanem emberek, ezért szükségünk van arra, hogy az érzékszerveinkkel megragadható módon tudjuk a valóságot a tudatunkba hozni, szükségünk van az érzelmekre, a hangulatokra, és szükségünk van a logikánkra, hogy eljussunk az igazság felismerésére. Ezért van teológia és művészet.

Tehát mivel emberek vagyunk, szükségünk van szimbólumra. Szent helyre, mint a templom; szent időre, mint az ünnepek; és szükségünk van olyan szent dolgokra, mint az áhítathoz a liturgikus zene, vagy az ikonok.

Az ikonok tekintetében reflektálnunk kell arra, hogy az Isten – mint Isten – képi ábrázolása – mivel lehetetlen – sehol sem lehetséges, és ezért sehol sem legitim, kivéve a kereszténységet. A kereszténységen kívüli vallások – különösen is ideértve a zsidóságot és az iszlámot – tiltják Isten ábrázolását. És ebben van igazság, mert nyilvánvaló, hogy a végtelen Istent nem lehet véges formában ábrázolni, mert megghamisítanánk pont a végtelenségét. Az abszolút Istent nem lehet relatív módon ábrázolni, mert megghamisítanánk pont az abszolút voltát. A transzcendens Istent nem lehet immanens módon ábrázolni, mert megghamisítanánk a transzcendenciáját. (Persze lehet próbálkozni az analógiával, hogy például ha ilyen szép a teremtett világ, milyen szép lehet annak Alkotója, stb, de az Abszolútum esetében kérdéses az analógia, mert ugyanakkor Isten – mert Isten – egészen más. Hiszen Isten nem egy a létezők közül, hanem maga a Létező. Aki Van.) Tehát a Személyes Abszolútum ábrázolása észszerűen tiltott. Ez alól csak a kereszténység kivétel. Mégpedig azért, mert egyedül, csak és kizárólag a kereszténység tud arról, hogy Isten emberré lett. Verbum incarnatus est.*

* Vö.: Jn. 1,1., 1,14.

Hogy Istent ábrázolni lehet, az azért van, mert megtestesült a názáreti Jézusban, aki így valóságos ember és valóságos Isten.* Ezért aki Jézus evangéliumát hallgatja, Istent hallgatja, aki Jézust látja, Istent látja, aki Jézus ikonját nézi, Istent nézi. Miért? Azért, mert *Jézus Krisztus Isten ikonja*. Ezért lehetséges és legitim a kereszténység szent hagyományában az ikon, mert a názáreti Jézus Isten ikonja. Isten akarta, hogy Jézusban, mint ikonban látható legyen.

De mi a helyzet a szentek ikonjaival? Az egyház Krisztus misztikus teste, ebből az is következik, hogy az Ő teste beteljesült életű tagjainak az ábrázolása és tisztelete szintén legitim. A szentek Krisztust tükrözik**, beteljesült módon mutatják be a kegyelem megvalósulását, ezért ikonjuk is legitim. (Nem véletlen, hogy a hagyomány úgy tudja, hogy Lukács evangélista nem csak szavakkal írta le Mária élettörténetét, például a Jézus gyermekségéről szóló részben, hanem ecsettel is lefestette***. Vagy idézhetjük Veronika kendőjének legendáját Krisztus arcával.)

Persze vannak, akik idegenkednek az ikonoktól. Vagy mert a fenti gondolatmenetet nem így gondolták át, vagy mert méltatlan – például babonás – formákkal találkozottak, vagy csak egyszerűen távol áll tőlük az ikonok világa.

* Vö.: unio hüposztatika

** Vö.: Assisi Szent Ferenc, mint Alter Christus

*** Vö.: Salus Populi Romani ikon

Tudjuk, hogy a természetfölötti a természetesre épül, ezért kezdjük azzal, ami természetes. Minden családban vannak képek. Nálunk is ott állnak a zongorán a családi fényképek. A mindennapi életben szeretteink képei ott vannak életünk színterén. Családi képek a zongorán, őseink és hőseink képei a falon. Tehát az emberi természet rendjében, mindennapi világunkban is ott vannak azoknak a képei, akiket szeretünk, és akik szeretnek minket.

A természetfölötti rendben, az üdvösségben, az a szeretet, ami itt volt közöttünk, az nem szakad meg, hanem az itteni szeretet ott *transzcendens távlatot* kap! Megint csak a hétköznapiok nyelvén: a nagymamám azzal a szeretettel, amivel szeretett engem, most is szeret a Mennysországból. Sőt, mennyivel jobban és hatékonyabban szerethet a nagymamám a Mennysországból, mint egy kis somogyi faluból!

Ezen alapszik a *szentek közbenjárásának* tanítása, és ezen alapszik a *szentek közösségének* hitvallása. Az ikonok pontosan ezt jelenítik meg! A szentek közösségét, a szentek közbenjárását az ikonok teszik megélhetővé.

(Elhangzott a *Görögkatolikusok
évszázados öröksége* című
centenárium kiállításán, Miskolcon,
2024. szeptember 19-én,
Hazánk októberi száma)

CSILLAGÖSVÉNYEN

– Előadásában illusztrációként klasszikus filmekből idézett. Azt, hogy a történelmünket formáló tetteket, eseményeket újra és újra vissza kell idézni – persze igaz ugyan, hogy „a politikában, ami van, az nincs”, mivel egy idő után az emberek természetesnek veszik azt, ami már megvan –, mert a tanulságok levonása és ezek értékelése az egész politikai közösségünk számára megtartó erő.

– Az Excaliburban van az a tanulságos jelenet, amikor Camelot lovagjai győzelmük csúcspontján ünnepelnek, de Merlin megállítja azzal, hogy véssétek emlékeztetetekbe ezt a pillanatot, és emlékezzetek rá, és mondjátok majd el fiaitok fiainak is, hogy ott voltatok Artúrral azon az éjszakán a hegyen, „mert embernek végzete, hogy felejt”.

Mert korunk végzete, hogy elveszett a mainstream politikában a történelmi távlat és felelősség, csak az számít, hogy másnap mit írnak a médiában (social media platformjain, portáljain). Már négyéves ciklusban sem kalkulálnak, hanem csak kommunikációs termékekben, amik semmilyen összefüggésben sincsenek sem egymással, sem a történelmi kontinuitással. Ezzel szemben mi nem atomisztikusan tekintünk magunkra és szerepünkre, hanem úgy, hogy Árpádtól, Szent Istvántól induló egyetlen szerves ív részei, fejezete vagyunk az örök magyarságnak!

– *Idézte a Gyűrűk Urából azt a részt, amikor Aragorn segítségül hívta a holtakat.*

– Ez nem pusztán fantázia, hanem szimbóluma annak a tapasztalatnak, hogy a történelem óriási erő itt és most! Gyönyörű példa erre a magyar hagyományban Csaba királyfi serege a Csillagösvényen, aki a legreménytelenebb helyzetben győzelemre segíti népét. Vagyis annak a tudata, hogy a nemzet történelmi közösség, így hőseink életpéldái erőt adnak a mai magyaroknak. Ennek a legenda műfajában mintegy újrafogalmazása, ahogy Szent László három évszázaddal halála után népe védelmére kel, amikor Moldvában a tatárok ellen harcolva, reménytelen helyzetben segítségül hívják. Csodaszépek Arany János balladájának zárószorai a nagyváradi kriptájának „nem szavajátszó” őrétől: „Hogy három nap a sírboltban / Lászlót hiába kereste; / Negyednapra átizzadva / Találatott boldog teste.”

Keresztény szempontból mintegy előképei, megsejtései annak a teológiai igazságnak, hogy valamiképpen Szent Mihály arkangyal seregében harcolunk. Hiszen *nem csak látható, de láthatatlan szellemi harcban vagyunk!* Az egyház a küzdő, tisztuló és diadalmas egyház egysége. Az angyalok és szentek *harcostársaink*, nem csak életpéldájukkal, mint történelmi tanulság vagy hősköltemény, hanem perszónálisan konkrét közbenjárásukkal!

(Székelyföldi estek, 2024. október 10.)

KÉT NEMZETI KEGYHELY: CSÍKSOMLYÓ ÉS MÁRIAPÓCS

Végigtekintve az emberiség kultúrtörténetén, filozófiatörténetén, vallástörténetén, láthatjuk, hogy a *szent* és a *profán* tekintetében két szélsőség rajzolódik ki. Az egyik – ami a keleti vallásoknak a sajátja egyfajta panteista jelleggel, ami így vagy úgy, de valamiképpen – a világ és Isten azonosságát állítja. A világ miután – valamilyen formában, de – azonos Istennel, ebből kifolyólag a világ: szent. A másik az ellenkező irányú felfogás – aminek a klasszikus példája a marxizmus és a különböző ateizmusok –, azt mondja, hogy egyáltalán nem létezik szent, minden, ami van: profán. Azok a felfogások, amelyek azt mondják, hogy a világ szent, ebből az következik, hogy nincs változtatási lehetőség, el kell fogadni a világot úgy, ahogy van. (Ezért jellemzi a keleti vallásokat a passzivitás.) A másik irányú szélsőség, amelyik mindent profánnak tekint, és ha egyszer minden profán, akkor az ember bármit megtehet. (Ezért van például az a marxista voluntarizmus, hogy „legyőzzük a természetet”, stb.)

A Biblia realizmusa ellent mond mind a kettőnek. Azt tanítja, hogy a világ nem szent. De nem is teljesen profán. A Biblia felfogása az, hogy Isten abszolút módon különbözik a világtól – ezért nem lehet egyenlőségjelet tenni Isten és a világ közé –, de mint a műben a Művész tükröződik. Ezért a vi-

lágban is van valami, ami utal a szentre, de nem azonos a Szenttel. A mű nem azonos a művésszel, de nem is független tőle. Ez a *keresztény realizmus*.

Mi emberek nem vagyunk angyalok. Most egy pillanatra gondolkodjunk el, hogy mi a különbség a megismerés tekintetében az angyal – mint tisztán szellemi lény –, és az ember között. Először is az angyalok nincsenek kiszolgáltatva az érzelmi hullámnak, míg mi emberek ki vagyunk szolgáltatva. Mondok egy példát: ha fáj a fogam, nehezen tudok spekulatív gondolatokra jutni. Egy angyal esetében nincs ilyen, mert tisztán szellemi lényként a fizikai világ dolgai nem hatnak rá olyan értelemben, mint ránk emberekre. A megismerésük is sokkal inkább az intuícióra, evidenciaszerű belátásra hasonlít, semmint logikai következtetésekre épülő gondolkodásra. Ezért ha angyalok lennénk, akkor nem volna szükségünk olyan segítségre, mint a szent helyek, a szent idők és a szent tárgyak. De mivel emberek vagyunk, érzelmeink állapotunkhoz kötöttek, beleértve az áhítatunkat is. Az angyaloknak nincs szükségük szent időkre, mint a búcsú, nincs szükségük szent tárgyakra, mint az ikonok, de nekünk embereknek szükségünk van olyan jelekre, amik a szentet jelenítik meg a profánban. Ilyen *szent idő* például most a Pünkösöd és ilyen *szent hely* Csíksomlyó.

(Megjegyzem zárójelben, hogy ez még a profán világban is így van, ezért merem állítani, hogy ez „antropológiai állandó”, mert ha például az au-

gusztus 20-i zászlófelvonásra gondolok, az persze egy profán esemény, de augusztus 20-a – mint az államalapítás napja – mégiscsak kvázi „szent idő”. A Kossuth tér világi értelemben mintegy „szent tér”. A fölhúzott zászlónak, mint tárgynak, önmagán túli jelentése és jelentősége van. Tehát még a profán világban is szükséges, hogy legyenek ünnepek, mintegy szent helyek, idők, tárgyak.)

Teológiai értelemben legszebben Pilinszky János fogalmazta meg, hogy „Isten időről időre átvérzi a történelem szövetét”. Igen, a szent bizonyos helyeken, bizonyos időkben, bizonyos emberekben átvérzi a profán történelmet. És még egyszer menjünk vissza a kiinduló pontra: a világ nem szent, de nem is független a szenttől. Ezért a teremtet világ alkalmas arra, hogy a Teremtő átvérezze a történelem szövetét.

Így jutunk el a szent helyek tekintetében arra az üdvtörténeti tényre, hogy Isten az Ószövetségben kiválasztott egy szent helyet, mint a legitim kultuszhelyet, Jeruzsálemet, ahol különösen is jelen van. Isten persze jelen van mindenütt, de Jeruzsálemben valahogy különösképpen. Ez igaz az üdvtörténetre, a választott nép történetére Jeruzsálem esetében, de érdemes megfontolni, hogy mivel Jézus Krisztusban minden nép története valamilyen módon üdvtörténetté vált, ezért a mi magyar nemzetünknek a története is üdvösségünk történetévé, üdvtörténetté vált, és ezért a mi történelmünkben,

a mi földrajzunkban is vannak szent helyek: ilyen szent hely Csíksomlyó és Máriapócs is.

Napjainkban jelentősége van annak, hogy mind a két kegyhely kötődik az iszlám hódítással szemben keresztény civilizációnk megvédéséhez. Csíksomlyó Hunyadi Jánosnak Meződ bég elleni 1442-es marosszentimrei győzelméhez kapcsolódik, a kegyhely építése is akkor kezdődött, annak emlékére és tiszteletére, hogy Hunyadi János legyőzte a ránk törő török hódítókat.

Máriapócs is kötődik az iszlámmal szembeni harchoz, hiszen a könnyező képet I. Lipót császár ünnepélyes körmenetben vitette a Stephanskirche-be, pontosan azon a napon, 1697. szeptember 11-én, amikor Savoyai Jenő generális Zentánál végleges győzelmet arat a török hadak felett, amivel megszűnik Magyarországon a török hódoltság! A nép mindig is úgy gondolta, hogy a kettő szoros összefüggésben van egymással.

Az is összeköti Somlyót és Pócsot, hogy mindkettőt XII. Pius pápa 1948-ban emelte a *basilica minor* rangra. Erdő Péter Magyarország prímása pedig 2005-ben *nemzeti szentéllé* nyilvánította Máriapócsot, 2012-ben pedig – Simicskó István képviselő úrral tett javaslatunkra – az Országgyűlés *nemzeti kegyhelynek* ismerte el.

Csíksomlyón és Máriapócson megtapasztalhatjuk, hogy Isten a történelem és személyes élettörténe-

tünk ura! Ezért arra vagyunk meghívva, hogy Isten jelét meglássuk, Isten jelét felismerjük, itt Isten jelenlétében átélhetjük a meghívottságunkat arra, hogy azzá legyünk, amivé Isten akart minket!

(Most pedig a transzcendenciából az immanenciába visszatérve – mintegy szolgálati közleményként –, ahogy Arany János írja: „a tanácshoz kalácsban se lett adósa”, Erik atyának jelentem, hogy a csíksomlyói kegytemplom felújítására kért 500 millió forint felét idén, a másik felét pedig a következő két évben odaadjuk.)

(Elhangzott 2025. június 6-án
a csíksomlyói kegytemplomnál,
a Csíksomlyó és Máriapócs
örökségét bemutató kiállítás
megnyitóján.)

HOMMAGE

HOMMAGE À BOLBERITZ PÁL

– interjú Bolberitz professzor lelki naplójának
kiadása alkalmából –

– Szeretném, ha a tanár Bolberitzről megszólalna a tanítvány. Beszélgető társam Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, aki civil hallgatóként a Hittudományi Akadémián éveken át hallgatta Bolberitz Pált.

– Bolberitz Pál nekem professzorom, mesterem és barátom. A Hittudományi Akadémián volt professzorom, szisztematikus filozófiát: logikát, ismeretelméletet, kozmológiát, metafizikát és filozófiai istentant tanított, a filozófiai gondolkodást tőle tanultam. Talán érdemes fölidézni azt az óráját*, amikor föl kellett készülni egy kereszténységgel ellentétes gondolkodóból. A műveit végig kellett olvasni, el kellett merülni a gondolatrendszerében, és érvelni kellett mellette az osztály, illetve Bolberitz professzor úr tanítványi körével szemben. Meg kellett tanulni behelyezkedni egy más logikai rendszerbe, egy más értékrendbe, és mégis mellette argumentálni. Ez azért nagyon fontos, mert akkor tudom használni a saját pajzsomat, hogyha kipróbáltam az ellenfél kardját. Nekem a politikában

* Hasonló disputa volt Fila Bélánál dogmatikai vonatkozásban és Nyíri Tamásnál a marxistákkal folytatott vitákra való felkészülésben.

is sokat jelentett, hogy az ember ne csak a saját gondolatait szedje logikai rendbe és érvekkel alátámasztva argumentáljon mellette, hanem előtte meg kell fontolni az ellenfél érveit, de nem csak úgy, hogy az én értékrendemből kifolyólag átgondolom, hanem úgy is, hogy behelyezkedem az ellenfél érveibe, és akkor lehet meglátni, hogy mik azok az erősségei, a gyengeségei, és mik azok a pontok, amikben van részigazság. Bolberitz szeretettette meg velünk azt is, hogy egy-egy nagy keresztény gondolkodónak a műveit végig kellett olvasni, elmélyülni benne, és az ő álláspontját kifejteni Bolberitz professzor és tanítványai előtt, hiszen így tudjuk a legmélyebben megérteni. Mivel ő is nagyon szeretete, ezért adta nekem feladatul Nicolaus Cusanustól a Tudós tudatlanságot, a *De docta ignorantia*-t. Egy életre szóló szellemi élmény volt, és vétezettséget ad, olyan szellemi létmódot alakít ki, ami mindig a filozófia szemével nézi a dolgokat. Egyfelől az ellenfél véleményét, de másfelől – *reflektálva a reflexiómra* – riadókészültséget tartva a saját véleményemmel szemben, ezáltal kényszerítve arra, hogy a saját véleményem mellett átgondolt, logikus és józan érvekészlet legyen. Ez a politikában is igen hasznos, mert az ember hajlamos kritikátlanul bele-szerelmesednie egy-egy ötletébe.

A filozófiánál maradvá, már-már szavajárása volt a skolasztikus mondás, hogy: aki jól különböztet meg, az jól gondolkodik. Tehát magának a gondolkodásnak az alapfeltétele a jó distinkció, hogy pontosan definiáljuk, miről beszélünk, milyen értelemben, milyen relációban, stb, és hogyha a pontos

megkülönböztetéseket megtettük, a distinkciókat, akkor tudunk jó konklúzióra jutni.

– *A jezsuiták lettek aztán igazán a mesterei ennek, és Ferenc pápa is sokszor beszél a megkülönböztetés fontosságáról.*

– Bolberitz Pál is kötődött a jezsuitákhoz, a hivatását is egy jezsuita pap alapozta meg, és ő mind gondolkodásában, mind mentalitásában a klasszikus jezsuitákhoz kötődött.

– *Bajcsy Lajos kispaptársa mondta, hogy Bolberitz kijelentette neki a hatvanas évek elején, hogy ő professzor lesz. Tehát készült. A naplója ebbe a készületbe enged betekintést, hogy nemcsak a papi élet kérdései, hanem az igazság keresése ott van mindennapi elmélkedésében.*

– Mindig is azt tanította, hogy az üdvösség feltétele az igazság keresése és a felismert igazság követése.

Számomra Bolberitz Pálnak a sajátos karakterét két teljesen különböző karakter egysége adja. Ez nem játék a szavakkal. Egyfelől egy egészen profán világi volt, szellemességével a társasági élet központja, másfelől a legmélyebb lelkeségű pap. Ő ennek a kettőnek egysége volt. Aki csak egyik oldalát látta, az valahogy mindig félreismerte. Őbenne nem volt kegyeskedés, de a legmélyebb lelkeséget élte. Ugyanakkor valóban volt benne egy olyan világfíság, amivel el tudott jutni – és így az Evangéliumot el tudta vinni – olyan körökbe, akik különben soha nem mentek volna a templom környékére sem. Ráadásul tőle tanultam a marxista rendszer idején azt, hogy a mi feladatunk először a *hitetlenséggel*

szembeni hitetlenség termékeny magvainak az elvetése, a hitellenes ideológiákkal szembeni kétség megalapozása. Ez az ő világfisége. Majd jött a tüzes lelkű pap, aki pedig bemutatta és megélte a hitet. A hitetlenséget le kellett rombolni, hogy föl lehessen építeni a hit katedrálisát. Egyfelől száraz, hideg, absztrakt intellektus, másfelől a szónak a legteljesebb értelmében vett jámborság, ez az ő lelkisége. Megrendítő és megerősítő volt búcsú miséje – ami számomra Bolberitz Pál *sub specie aeternitatis* –, amikor a szentmisében egyetlen dolgot kért: a végsőig való kitartás kegyelmét.

– Nyolcvanas évek. Egyre inkább közeleg a rendszerváltoztatás, hogyan emlékszel vissza erre az időszakra, amikor alakul a Márton Áron Társaság, a kereszténydemokrata párt. Te mint fiatalember, aki nagyon hamar bekapcsolódott a KDNP munkájába, mit köszönhetsz Bolberitz Pálnak?

– Ő homo politicus volt, tehát mindennapi lételeme volt a politikum, éles antikommunista attitűddel. Én kedvenc tanítványa voltam Bolberitz Pálnak, ő pedig kedves tanítványa volt Antall Józsefnek. Reveláció volt Antall Józsefet hallgatni. A KDNP pedig számomra akkor kezdődött, amikor Bolberitz Pál azt mondta, hogy az Új Ember Szerkesztőségében – akkor Márton Áron Társaság fedőnéven – szerveződik a Kereszténydemokrata Néppárt.

– Tehát Bolberitz ajánlotta neked?

– Ő küldött azzal, hogy az Új Ember Szerkesztőségében van valamilyen „összeesküvés”.

– Ez 1988 lehet.

– Igen, a rendszerváltoztatás maga – a szó-
nak a szoros értelmében – még nem indult meg, de
puszta értelmiségi beszélgetéseknél már több volt.
Itt már kifejezetten a Barankovics-pártnak az újjá-
építése volt a cél, aminek mintegy előkészítése volt
a Márton Áron Társaság, ahova engem Entz Géza
szervezett be.

– *És mit köszönhet a keresztény Magyaror-
szág Bolberitz Pálnak?*

– Óriási szolgálatot tett azzal, hogy amikor
feladva Antall Józsefnek halálos ágyán a betegek
szentségét, akkor Antall József azt hagyta testa-
mentumként ránk, hogy „keresztény Magyarorszá-
got akartam, mert csak ennek van jövője”. Hogy ez
pontosan hogyan hangzott el, nem tudjuk, de az,
hogy Bolberitz Pál Antall József utolsó szavaiként
azt a summát mondta el, ezzel felbecsülhetetlen
szolgálatot tett a magyar kereszténységnek és a
magyar keresztény politika ügyének.

Kulcsfontosságú volt később, hogy Gyulay
püspök úrral összehozták az Igazságosabb és test-
vériesebb világot, ami a Püspöki Kar legnagyobb
teljesítménye volt, és ami talán a magyar egyház-
történetben az egyetemes egyháztörténet *Rerum
novarum*jához hasonlítható. Egy konzisztens irány-
mutatás szakkérdésekben is, az élet minden rele-
váns területén. Gyulay püspök úrral együtt Bolberitz
Pálnak óriási szerepe volt nem csak ennek összeho-
zatalában, de abban is, hogy ennek a bemutatójá-
ra Orbán Viktort hívta meg. Ezzel indult a Fidesznek
a liberális világból a konzervatív kereszténydemok-
rata irányba való fejlődése. Talán ma már kevesen

emlékeznek rá, de ez a püspökkari manifesztum, az Igazságosabb és testvériesebb világot, az adott pillanatban intellektuális bizonyítéka és demonstrációja volt annak, hogy releváns társadalomfilozófiát és a realitásokban megvalósítható cselekvési programot képes adni az Egyház. Az meg már Bolberitz Pálnak a személyes emberismerete és politikai érzéke volt, hogy felismerte, hogy ebben Orbán Viktor-nak szerepe kell, hogy legyen. Ezáltal ő közelítette a katolikus világhoz Orbán Viktort, egyúttal elfogadottá tette őt a katolikus világban, ezzel múlhatatlan szolgálatot téve Magyarországnak.

– *Érdekes, hogy a Máltai Rend és a Kolping mozgalom voltak azok, ahol Bolberitz nagyot alkotott, mindkettő újjászületésénél bábáskodott, illetve vezető szerepet játszott, ami szintén összefügg az-
zal, hogy az egyház társadalmi elkötelezettsége mennyire ott volt a szívében.*

– Mind a két világban otthon volt. A Máltai Rendnek – most direkt így mondom – arisztokratikus világában, mint bleybachi Bolberitz; és ugyanakkor a Kolpingnak a keresztényszociális világában. Sokan nem gondolják, de nagyon fontos volt a szociális igazságosság Bolberitz Pálnak, amit a Kolpinghoz való kötődése fejez ki.

– *És szóljunk az unokatestvéréről, Csordás Eörs atyáról.*

– Ennyi idő távlatában bevallhatom, hárman voltunk – diplomata útlevéllal – az Eörs atya által működtetett „csempészhálózatban”: Joó Rudolf külügyi államtitkár, Hóvári János diplomata és én. Szentföldi keresztény intézményeknek és Ramallá-

ban ferences szerzeteseknek vittük az általa összerakott csomagokat, amikben volt valamennyi dollár és a testre szabott gyógyszerek. Van abban valami jelszerű, hogy Eörs atya egy éjjel úgy halt meg, hogy másnap reggel utazott volna Jeruzsálembe: a földi Jeruzsálembe készült, de a mennyei Jeruzsálemben ébredt.

– *Nagyon szépen köszönöm. Isten nyugosztalja a két unokatestvért, Bolberitz Pált és Csordás Eörs atyát.*

(Az interjút Szerdahelyi Csongor készítette,
Keresztény Közéleti Akadémia,
Magyar Katolikus Rádió, 2024. augusztus 11.,
oszagut.hu, szeptember 14.,
Bolberitz Pál lelki naplója, Szent István Társulat
kiadása, Budapest, 2025.)

SLACHTA MARGIT

– a keresztény feminista –

140 éve született Slachta Margit szerzetesnővér, az egyház társadalmi tanításából fakadó szociális munka elkötelezettje, a Magyar Országgyűlés első női tagja. Isten és a Haza iránti megingathatatlan szeretete, a szolidaritás élethivatásként való megélése szilárd bástyává tette egy viharos korban.

Slachta Margit német–francia–történelem szakos tanár, alapításától, 1908-tól tagja a Szociális Missziótársulatnak, mely egyszerre volt a világra nyitott rend és modern szociális intézmény.

Keresztény *feministaként* szerkesztette a Keresztény Nő, majd a Magyar Nő című katolikus folyóiratokat, felismerve az írott sajtó erejét. 1923-ban több nővértársával együtt elhagyja a Szociális Missziótársulatot és megalapítja a Szociális Testvérek Társaságát, melynek karizmái az ima és a munka családi megélésében, a Szentlélek hét ajándékának hangsúlyozásában, a társadalmi–szociális tudatos cselekvésben, valamint a közéleti szerepvállalásban valósulnak meg. Slachta Margit a korban nőként és főleg szerzetesnővérként szokatlan módon a politika eszközeit választotta ahhoz, hogy mély hitéből sarjadó szociális eszméit megvalósítsa.

Saját maga úgy fogalmazta meg útjának stációit és motivációját, hogy a tevékeny szeretet először a szenvedők jajkiáltásai iránt ébred fel, ezt követően keresi a bajok gyökerét – ma az egyház

társadalmi tanítása nyelvén ezt úgy mondanánk, hogy a strukturális igazságtalanságok okait –, s „az apostolkodás szellemével kívánja nemesíteni az emberpalántákat”, azaz az iskolák felé fordul, és a „szürke nővérek” arra is hivatást kaptak, hogy az „államhatalom nyelvén beszélve” politikai és jogi eszközökkel munkálkodjanak.

Ezért alapítja a Keresztény Női Tábor, amely a *Rerum novarum* enciklika alapján az egyház társadalmi tanítását igyekezett a politikában megvalósítani. 1920-ban volt az első olyan választás Magyarországon, amikor nők is szavazhattak, ekkor Budapest I. kerületében nyerve, első női képviselőként jutott be a Parlamentbe. Jelmondata így hangzott: „Hiszek minden jog forrásában és minden törvény szerzőjében, az egy örök Istenben”. IV. Károly királyhoz, a Habsburg-házhoz hű legitimizmusa hozzájárult ahhoz, hogy a Horthy-rendszer megszilárdulását követően, mandátuma lejártakor, a Szociális Missziótársulat elöljárója határozatban hívta vissza a közéletből. A Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának elnöke Haller István és Huszár Károly, korábbi miniszterelnök is úgy nyilatkozott, hogy Slachta parlamenti elvesztése a keresztény politika egészének „csatavesztés” és vissza kell őt hozniuk.

A második világháború alatt küzdött a fasizmus és a fajgyűlölet ellen, a német megszállás alatt pedig életét kockáztatva mentette zsidó honfitársait. *Lélek szava* című folyóirata nyíltan náciellenes volt, 1943-ban pedig a szlovákiai zsidók tervezett deportálása kapcsán kiharcolt egy pápai audienciát,

aminek eredményeként XII. Piusz pápa tiltakozásra szólította fel a püspököket és a deportálás végül elmaradt. A Szociális Testvérek Társasága Margit testvér vezetésével bújtatta az üldözötteket a náci megszállás alatt, ennek lett vértanúja Boldog Salakaházi Sára. Izrael állam még életében, 1969-ben a Világ Igaza kitüntetést adományozta Slachta Margitnak.

Életrajzírói megemlékeznek egy szimbolikus képről, melyben mintegy összesűrűsödik Slachta Margit személye és munkássága: 1944. karácsonján néhány testvére kíséretében egy teherautóra szerelt karácsonyfával járta az ostromlott Budapest utcáit. A jármű hangszórójából karácsonyi énekek szóltak, miközben zúgtak a felettük elhúzó bombázók.

Slachta a háborút követően újra életet lehel mozgalmába, a Keresztény Női Táborba. 1944–1945. fordulóján tagja a KDNP tervezett pártvezetésének, de a Barankovics–Mindszenty véleménykülönbség és az a politikai-stratégiai döntés, hogy a KDNP modern polgári pártként szakított az első világháború utáni keresztény kurzus politikájával, eltávolította a kereszténydemokratáktól.

1945-ben a fővárosi helyhatósági választáson sem a kereszténydemokrata párt, sem a Keresztény Női Tábor nem kapott indulási engedélyt, ezért a Független Kisgazdapárt listáján jutottak két-két helyhez. Az 1945-ös országgyűlési választásokon – a Keresztény Női Tábor önállóságát megtartva, de egy másik párt listáján – pártonkívüli jelöltjeként jutott be a Parlamentbe. Erre azért volt szükség,

mert a Keresztény Női Tábor ekkor sem kapta meg a hatóságoktól az önálló indulás jogát.

Míg a 20-as évek eleji ciklusában szociálpolitikai és nőjogi kérdésekben szólalt fel, addig az 1945 utáni nemzetpolitikai és elvi kiállásait a kor kihívásai, az ország megszállása, a kiépülő diktatúra követelte ki. Memorandumot juttatott el ez ENSZ-hez és egy hiteles adatokon alapuló, igazságos békéért emelt szót. A világháborút lezáró békeszerződés előkészítése és a határon túli magyar testvérei iránti felelősségvállalás oly erős kiállásra sarkallta, hogy Némethy Jenő kisgazda képviselő elismerően a Parlament egyetlen férfinaként beszélt a törékeny szerzetesnővérről. Kiállt azok mellett, akiknek „nincs saját hangjuk”. Tudta, hogy a változásokhoz neki is politikai hatalomra van szüksége, mert „nem szállhat szembe kard ellen nádpálcával”.

1947-ben a Keresztény Női Tábor önálló pártként indult a parlamenti választáson, Mindszenty bíboros hagyta jóvá a szervezeti szabályzatát. Négy mandátumot szerzett és ott ért el sikereket, ahol a nagyobb keresztény pártok nem indultak, így nem érhetette az a vád, hogy megosztja a keresztény-nemzeti szavazatokat.

Kovács K. Zoltán, a történeteket megélő kereszténydemokrata képviselőként úgy emlékezett vissza Slachta és a kereszténydemokraták viszonyára, hogy az eltérő hangnem és a politikai realitás másképp való felfogása ellenére azonos céljuk volt: az egyház társadalmi tanításával összhangban lévő társadalmi viszonyok megteremtése, amit csak erősített több kereszténydemokrata képviselő.

lő és a szerzetesnővér kiváló személyes kapcsolata. Slachta a megalakuló új Országgyűlésben a marxista osztálytársadalommal a krisztusi demokráciát helyezte szembe, miközben az Egyházat, a szentistváni hagyományból sarjadó nemzeti értékeket és a nők gazdasági-politikai jogait védte, a teljes magyarság elszánt védelmezőjeként. Margit testvér a Gondviselés által neki rendelt feladatként élte meg, hogy hozzájáruljon a pogány káosz megkereszteléséhez.

Tiltakozott a tervgazdálkodás ellen, melyet „Úristen nélküli falanszternek” tartott. Legemlékezetesebb küzdelme az egyházi iskolák államosítását megelőző parlamenti viták során rajzolódott ki. Slachta, Barankovics István mellett egyedül szólalt fel az egyházi iskolák államosítása ellen. A Marosán György és elvtársai által folyamatosan támadott, megálázott és félbeszakított törékeny idősnővér 1948 júniusában 2500 levelet vitt be a Parlamentbe, melyek a szülői szervezetek és az egyházközségek tiltakozásai voltak. Slachta a másfél évnél alig hosszabb ciklus felében tudott csak aktívan politizálni: a tervgazdaságot ellenző felszólalása miatt Kéthly Anna 60 napra, az iskolatörvény vitáját követően pedig Marosán György egy évre záratta ki az országgyűlési munkából.

1949-ben a püspöki kar – a politikai viszonyok miatt – jobbnak látta, ha nem támogatja parlamenti indulását, amit a választási bizottság amúgy sem hagyott jóvá. Slachta Margitot megrendítette Mindszenty bíboros letartóztatása és a hercegprímásra zúdított hamis vádak özöne. Több hónapos

hazai rejtőzés után angolszász követségi kapcsolatain keresztül két rendtársával előbb Ausztriába, majd Amerikába utazott. Szerzetestestvéreinek írt búcsúleve tanúsága szerint számolt azzal az eshetőséggel, hogy a diktatúra hatóságai miatt nem fog tudni hazatérni. Ez a félelem valósággá lett, Slachta pedig Buffalóban, a Szociális Testvérek Társaságának amerikai rendházában élt emigrációban. Itthon tiltólistára került, évtizedekig a nevét sem lehetett leírni. Álnéven több beszédet mondott a Szabad Európa Rádióban, az '56-os forradalmat követően pedig az Egyesült Államokba menekült magyar honfitársait támogatta. Ott hunyt el 1974-ben.

Slachta Margit jelentősége nem mérhető csupán a reálpolitika szemüvegén keresztül. Ő maga tudatosan a katolikus társadalmi tanítás és a természetjog alapján politizált. Életét annak szentelte, hogy szeretettel harcoljon az újpogány rendszerek, a náciizmus és a kommunizmus ellen. Személyében elválaszthatatlanul egyesült a közéleti és a hitvalló ember. Rendtársa és életrajzírója, Mona Ilona az ószövetségi próféták kiállításához hasonlította Slachta sokak számára naivitásnak tűnő politikáját. De Slachta Margit tisztában volt azzal, hogy a végső győzelem csak Istennel és Istenben lehetséges, minden más csupán átmeneti. Ahogy fogalmazott: „mindent az örök cél és lélek szempontjából ítélek meg.” Vallotta, hogy „a keresztény politika a lélekben kezdődik, a magánéletben folytatódik és az államéletben csak betetőzést nyer.”

Kovács K. Zoltán így summázta Slachta Margit életművét: „olyan társadalmi és gazdasági rend

építéséért küzdött, melynek középpontjában az *Isten képére teremtetten ember és ennek megfelelő társadalom* kialakításának szolgálata áll.”

Margit testvér, életpéldáddal és közbenjárásoddal segíts minket ebben!

(Elhangzott Slachta Margit síremlékének avatásán,
a Fiumei úti sírkertben, 2024. szeptember 18-án,
Hazánk októberi száma)

NURSI AI SZENT BENEDEK AZ EURÓPAI CIVILIZÁCIÓ ÉPÍTŐMESTERE

– napirend utáni felszólalás,
2024. október 22-én –

Napirend utáni felszólalásra jelentkezett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr, a KDNP képviselője. Megadom a szót ötperces időkeretben. Parancsoljon!

SEMJÉN ZSOLT (KDNP): Igen tisztelt Elnök úr! Hatvan éve, 1964. október 24-én avatta VI. Pál pápa Európa fővédőszentjévé Nursiai Szent Benedeket, a bencés rend alapítóját, európai civilizációnk tartóoszlopát, az európai középkor nagy keresztény szintézisének, a cultura christianának építőmesterét, amely mind időzítésében, mind helyszínében, mind pedig a kor eseményeivel vonható párhuzamai miatt mementó.

Benedek az itáliai Nursiában, a Szabin-hegyek lábánál született 480 körül. Szülei Rómába küldték tanulni. A Theodorik gót király által uralt Róma ekkorra már sokat veszített hajdani fényéből, a birodalmi központ keletre, Konstantinápolyba költözött, a várost bizonytalanság jellemezte, s burjánzott benne az erkölcsi romlottság. Ugyanakkor még

mutatta az antik kultúra visszfényét, s már állt benne a lateráni, a Szent Péter és a Szent Pál bazilika. Benedek Rómájában megtaláljuk az antikvitás kulturális elemeit, a törzsi népi identitásokat, melyből később Európa nemzetei megszülettek, s a kereszténységet, mely egyszerre vált az európai identitás egyik fő összetevőjévé s a több identitáselemet egybefogó kovásszá.

Benedek Róma romlottsága előtt a hegyekbe vonulva remeteként élt egy Subiaco-közel barlangban, ahonnan kortársai kérésére tért vissza, és a vikovári kolostor apátja lett. Szigorú életszabályai miatt merényletet terveztek ellene, ezért visszatért remeteségébe. Itt új tanítványok gyűltek köré, akiket Subiaco környékén tizenkettesével, élükön egy-egy apáttal, tizenkét kisebb kolostorba telepített. A tizenharmadik kolostorban összegyűjtötte a novíciusokat és a betegeket, hogy ő maga tanítsa őket és gondoskodjon róluk. Később a környék klerikusainak féltékenysége, ellenségeskedése miatt elhagyta Subiacót.

529-ben érkezett Monte Cassinóba, ahol Benedek szerzetestársaival a pogány Apolló- és Jupiter-kultusz helyén Keresztelő Szent Jánosnak, illetve tours-i Szent Mártonnak szentelt kápolnát épített. Ezzel összekapcsolta a remeteséget és a lelkipásztorkodást. Monostorának újdonsága volt az önfenntartásra való képesség, hogy minden, a kolostor falain belül megtermelhető terméket maguk állítsanak elő.

540 körül itt született meg Benedek regulája, ami az egész nyugati szerzetesség koordináta-

rendszerévé vált. Noha egyáltalán nem törekedett arra, hogy felülírja elődeit, sem pedig arra, hogy szabályzatát abszolútnak s egyedül érvényesnek tekintsék, mégis a benedeki regula vált általánossá szerte Európában. Ez a regula a keleti elmélyült imádságnak és a nyugati logikus gondolkodásnak, munkálkodásnak a szintézise.

A bencés életet a liturgikus ima, a szellemi olvasmányok és a munka egyensúlya határozza meg. Nursiai Szent Benedek szabályzata Isten- és emberismeretről tanúskodik. Az európai ember természetét felismerve összekapcsolta a szemlélődő és a tevékeny életet. Az „ora et labora”, az „imádkozzál és dolgozzál” jelmondata nemcsak a bencés kolostorok, hanem az egész európai civilizáció fundamentuma lett. XVI. Benedek pápa szavaival: „Szent Benedek műve, különösen regulája spirituális kovászként hatott, mely az évszázadok során megváltoztatta Európa arculatát.”

547. március 21-én a kolostor templomának oltáránál imádság közben érte a halál. III. Honoriusz pápa avatta szentté 1220-ban. Hatvan éve VI. Pál pápa a „Pacis nuntius” brevével nyilvánította Európa fővédőszentjévé. Igen, Szent Benedek „pacis nuntius”, a béke hírnöke volt, s ahogy azt VI. Pál kiemelte, a bencés szerzetesek Európa népeit keresztrel, könyvvel és ekével térítették meg. Ahogy Benedek Rómájánál, itt is felsejlik az európai identitás három rétege: Krisztus keresztye, az antik műveltséget megőrző könyvek, s végül az eke, a cultura agri, a földművelés kultúrája által formálódó nemzetek.

II. János Pál pápa „Sanctorum altrix” kezdetű apostoli levelében így ír: „Szent Benedek társadalmi reformtervében a munka az élet természetfeletti perspektívájába helyezve segítette az embereket, hogy Isten munkatársainak tekintsék magukat, s valóban azzá is váljanak.”

A Nyugat-római Birodalom összeomlásakor, miközben Európa sötétségbe borult, Szent Benedek volt az új korszak hajnala, a civilizáció mestere. Korunk civilizációs szituációja adja a benedeki mű aktualitását. Ma két, egymástól lényegileg különböző Európa-vízió küzd kontinensünk lelkéért. Ez a harc egzisztenciális küzdelem. Az igazság áll szemben a relativizmussal; a közösségben megélt személyközpontúság a leselejtezés és halál kultúrájával; a kereszténységét és nemzeteit megvalló Európa áll szemben a mindent tagadó civilizációs öngyilkossággal.

Van-e aktuálisabb küldetésünk, mint Szent Benedek öröksége? Köszönöm, hogy meghallgattak. *(Taps a kormánypártok soraiban.)*

A NICEAI ZSINAT 1700 ÉVES ÉVFORDULÓJÁRA

– napirend előtti felszólalás,
2025. május 20-án –

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Napirend előtti felszólalásra jelentkezett Semjén Zsolt, a KDNP elnöke, képviselő úr: „A Niceai Zsinat 1700 éves évfordulója” címmel. Őné a szó.

DR. SEMJÉN ZSOLT (KDNP): Köszönöm a szót, Elnök úr. Tisztelt Ház! 1700 éve definiálta az egyház azt a hitvallást, ami nem kizárólag keresztény hitünk fundamentuma, hanem egész civilizációnké. Döntő fontosságú annak tudatosítása, hogy nyugati gondolkodásunk és egzisztenciális létformánk alapját jelentő személyfogalmunk ennek az egyetemes zsinatnak, illetve az ókeresztény szentháromságtani és krisztológiai vitáknak köszönhető, – Barsi Balázs kifejezésével – annak mintegy mellékterméke.

Mindennek jelentőségét mutatja az is, hogy XIV. Leó pápa első külföldi útja – szándéka szerint – Niceába vezet.

Nagy Konstantin császár 313-ban a milánói ediktummal a kereszténységet religio licitává, azaz szabadon gyakorolhatóvá tette. Így, amikor kitört az ariánus vita, az már a Birodalmat is érintő ügy volt. A császár a szembenálló feleket kompromisz-

szumos forma elfogadására biztatta a Birodalom érdekében.

A Niceában összegyűlt püspökök a keresztényüldözés világából érkeztek, sokuk személyesen élte át Diocletianus és Maximianus császár üldözéseit. A megjelentek egy mártírhadseregre hasonlítottak, sokan megcsonkítva, megvakítva, a kínzások nyomait magukon viselve érkeztek a zsinatra. Azoknak, akik ennyit szenvedtek a hit megvallásáért, nem mondhatta meg a császár, hogy miképpen higgyenek Krisztusban. Ezért Konstantin szerepének túlhangsúlyozása téves történelmi szempontból.

A konstantini korban a teológiai viták a nyilvánosságot foglalkoztató ügyek voltak, így az ariánus vita következtében csaknem az egész keleti kereszténység két pártra szakadt. A dogmatikai viták miatt szükségessé vált egy olyan egységes hitvallási szöveg, amely – az apostoli igehirdetés megvallása és helyes értelmezése mellett – explicit módon tisztázni tudta a vitatott kérdéseket. Az egész keleti egyházat áthálózó ariánus szakadás arra az elhatározásra vezette Nagy Konstantint, hogy 325-ben Niceában egyetemes zsinatot hívjon össze.

A zsinatok soha nem akarták a Szentírás és a teljes hitletétemény minden szavának helyes értelmezését megszabni, hanem csak az éppen vitatott és nagy fontosságú témákban a tévtanításokkal szemben állást foglalni.

Az egyház alig hagyta maga mögött a gnosztikus herezist, az arianizmus kihívásával kellett megküzdenie. Arius azt tanította, hogy a Fiú az Atya teremtménye, a Szentháromság pedig csak az em-

beri elgondolásban van. Arius, aki jelen volt a zsinaton, úgy nyilatkozott, hogy „theosznak mondják Krisztust, de nem az”, a Szentháromság pedig egymásnak alárendelt személyekből áll. És ebben áll Arius állításainak veszélye, aminek elfogadásával az igaz Isten mindig elérhetetlen lenne számunkra, az ember pedig megváltatlan lenne.

A zsinati atyák határozottan elutasították Arius nézeteit, tehát tudták, hogy miben nem hisznek, de azt sokkal nehezebb volt megfogalmazni, hogy miben hisznek, hogy miként isteni természetű Jézus Krisztus, azt, hogy miként lehet az Atyának és Fiúnak egymáshoz való kapcsolatát úgy kifejezni, hogy a monoteizmus sértetlen maradjon.

A tévtanítás cáfolatához nem volt elég a Szentírás szavaira támaszkodni, mert maga a bibliai nyelvezet által felvetett és meg nem válaszolt kérdések okozták a problémát. Mit jelent az „Isten Fia” kifejezés? Hogyan értelmezendő az „Egyszülött Isten”? Ezért a görög filozófia és a latin jog nyelvi készletéből kellett terminológiát kölcsönözni. Tovább nehezítette az egységes formula megtalálását, hogy eltérő volt a püspökök anyanyelve, ráadásul a használt szavak többjelentésűek voltak. Hosszas keresés után találták meg a pontos formulát, ami kifejezi az egyház hitét, s ami vízvázlasztó az ortodoxok és az ariánusok között: a homoousziosz kifejezést, ami ugyan mint szó nem szerepel a Szentírásban, de – Szent Ágoston mondása szerint – lényegileg szentírási, ami Krisztus abszolút istenségét, az Atyával való teljes lényegi egységét hangsúlyozza, hiszen akkor tud minket megváltani

és Istennel egyesíteni, ha ő egyszerre valóságos ember és valóságos Isten. A homoousziosszal a hitvallás a Fiúnak az Atyával való egylényegűségét vallotta meg, szemben az ariánus homoiousziosszal, ami pusztán hasonlóságot jelent. A különbség valójában nem egy „i” betű, hanem minden: a kereszténység döntő pontja és lényege.

Egyszer Jézus megkérdezte tanítványait: „Ti kinek mondotok engem?” És az egyház – Isten népének hitérzéke és a Szentlélek asszisztenciája által – a niceai hitvallással válaszol: Hiszünk Jézus Krisztusban, aki egylényegű az Atyával. *(Taps a kormánypártok soraiban.)*

MEGSEJTENI A SEJTHETETLENT

SEMJÉN ZSOLT

MEGSEJTENI A SEJTHETETLENT

A 80-as évek elején a hidegkúti egyházközséghez tartozó formálódó fiatal közösségben születtek Semjén Zsolt versei, melyeket barátai Próbálkozás Krisztus dicsérete címmel nyomtatásban is megjelentettek.

A 80-as évek elején a hidegkúti egyházközségben született Semsei, melyeket barátai *Próbálkozások Krisztus* címmel nyomtatásban is megjelentettek.

A Szilágyi Gimnáziumban (1980)

A 80-as évek elején a hidegkúti egyházközséghez tartozó formálódó fiatal közösségben születtek Semjén Zsolt versei, melyeket barátai *Próbálkozások Krisztus dicséretére* címmel nyomtatásban is megjelentettek.

Az ember valódi élete párbeszéd a Jelenlévővel, személyesen Jelenlévővel. Nem szűz, hanem szavakkal, szavakkal vagy szavak nélkül. Neki köszönhetően, személyes szeretetének, Határtalan növekedésünk záloga az Ő felfedezése és folyamatos, növelő figyelme.

A Tereintő és a szeretetből viszonzszeret
képmása közti, szünet nélküli párbeszéd szö
nak ebben a kötetben. „Ez vagyok ma is”,
zó. Ha valaki jobban meg akarja őt érteni r
szavaiban, szolgálatában, olvassa el ezeket
verseket, prózákat, színpadi jeleneteket – az ös
alá rendezett szöveget.

Egy-egy pontos, tömör fogalmazás, szép feszítés nélkül is bevonulhat az olvasó szívébe. Például a karácsony című három szó: „*Vége /végtelen.*”

SEMJÉN ZS.: MEGSEJTENI A SEJTHETETLE

Az ember valódi élete párbeszéd a Jelenlévővel. A minde-nestül és személyesen Jelenlévővel. Nem szűnő párbeszéd vele, szavakkal vagy szavak nélkül. Neki köszönjük, hogy személyek vagyunk, személyes szeretetének gyümölcsei. Határtalan növekedésünk záloga az Ő felfoghatatlan intenzitás és folyamatos, növelő figyelme.

Az ember ebben a párbeszédben fedezi föl és tanulja sajátjaként igazi énjét, ebben veszi birtokba szabadságát. Ettől a párbeszédtől távolodva az ember saját magától és szabadságától távolodik. Kitelezésünk a napi huszonnégy órássá és heti hétnaposzá tágul párbeszédben valósul meg. Vagyis a szüntelen imádságban, amire a Biblia hív.

A Teremtő és a szeretetből viszontszeretetre teremtett képmása közti, szünet nélküli párbeszéd szövegei sorjáz-nak ebben a kötetben. „Ez vagyok ma is”, vallja a szer-ző. Ha valaki jobban meg akarja őt érteni mai tetteiben, szavaiban, szolgálatában, olvassa el ezeket a vallomásos verseket, prózákat, színpadi jelenetet – az összesen 27 cím alá rendezett szöveget.

A nyitó négy, összetartozó vers program, hitvallás: mindennek Isten ad értelmet, nélküle üres a világ, semmi értelme semminek. És kozmikus szintű a dolog. A további szövegek valamiképpen visszhangozzák ezt, bármiről is szóljanak: szerelem, keresztség, csönd, a gonosz jelenléte, a külső és a belső ember, álmodozás és ébredés, önirónia...

Egy-egy pontos, tömör fogalmazás, szép kifejezés erő-feszítés nélkül is bevonulhat az olvasó szótárába, mint például a karácsony című három szó: „Végesbe / csobbanó / végtelen.”

A Lao-ce, Buddha és Arisztotelész értékeit jellemző három pozitív szót kérdés követi: „miért keresgélem a tö-redezett igazság üvegszilánkjait, mikor az Igazság már eljött?” Kiegészíti, gazdagítja ezt a kérdést, amit egy kispap ba-rátjának ír: „ne káromold bennük a Lelket, kiket a hegy másik oldalán vezet”.

Az ember valódi élete párbeszéd a Jelenlévővel. A minde-nestül és személyesen Jelenlévővel. Nem szűnő párbeszéd vele, szavakkal vagy szavak nélkül. Neki köszönjük, hogy személyek vagyunk, személyes szeretetének gyümölcsei. Határtalan növekedésünk záloga az Ő felfoghatatlan in-tenzitás és felyamatos, növelő figyelme.

Az ember ebben a párbeszédben fedezi föl és tanulja sajátjaként igazi énjét, ebben veszi birtokba szabadságát. Ettől a párbeszédtől távolodva az ember saját magától és szabadságától távolodik. Kitelezésünk a napi huszonnégy órássá és heti hétnaposzá tágul párbeszédben valósul meg. Vagyis a szüntelen imádságban, amire a Biblia hív.

A Teremtő és a szeretetből viszontszeretetre teremtett képmása közti, szünet nélküli párbeszéd szövegei sorjáz-nak ebben a kötetben. „Ez vagyok ma is”, vallja a szer-ző. Ha valaki jobban meg akarja őt érteni mai tetteiben, szavaiban, szolgálatában, olvassa el ezeket a vallomásos verseket, prózákat, színpadi jelenetet – az összesen 27 cím alá rendezett szöveget.

A nyitó négy, összetartozó vers program, hitvallás: mindennek Isten ad értelmet, nélküle üres a világ, semmi értelme semminek. És kozmikus szintű a dolog. A további szövegek valamiképpen visszhangozzák ezt, bármiről is szóljanak: szerelem, keresztség, csönd, a gonosz jelenléte, a külső és a belső ember, álmodozás és ébredés, önirónia...

Egy-egy pontos, tömör fogalmazás, szép kifejezés erő-feszítés nélkül is bevonulhat az olvasó szótárába, mint például a karácsony című három szó: „Végesbe / csobbanó / végtelen.”

A Lao-ce, Buddha és Arisztotelész értékeit jellemző három pozitív szót kérdés követi: „miért keresgélem a tö-redezett igazság üvegszilánkjait, mikor az Igazság már eljött?” Kiegészíti, gazdagítja ezt a kérdést, amit egy kispap barátjának ír: „ne káromold bennük a Lelket, kiket a hegy másik oldalán vezet”.

adó sor a kötetbe gyűjtött írások utolsó egy-
így jelképesen időben is zárja a szövegeket.
rátalálva a jelmondatra már megszűnt volna a
írásának „kényszere”. A cselekvés lép előtérbe,
szövegek formálásánál fontosabbként. „Egy
megfagy a fagyban. / Átkozott legyek mikor ver-
tegek!” Ez a cím nélküli két sor követi a Jelmon-
datis feladatként a továbbiakban már nem az
hanem a tetteknek van súlya, amiről majd szá-
adni.

szűkebb baráti körnek szánt kiadást a régi tömör
sal ajánlom: Tolle, lege! Vedd, olvasd!

Sajgó Szabolcs SJ

A kötet fontos témája a dolgok, az események szociális
dimenziója, a szociális érzékenység: „Adósod lett / az em-
ber az Emberrel / az el-nem-szeretett szeretettel”

A címadó sor a kötetbe gyűjtött írások utolsó egyso-
rosa, így jelképesen időben is zárja a szövegeket. Mintha
rátalálva a jelmondatra már megszűnt volna a versek ír-
ásának „kényszere”. A cselekvés lép előtérbe, a szép szö-
vegek formálásánál fontosabbként. „Egy kutya megfagy
a fagyban. / Átkozott legyek mikor verset faragok!” Ez a cím
nélküli két sor követi a Jelmondatot, vagyis feladatként a
továbbiakban már nem az írásnak, hanem a tetteknek van
súlya, amiről majd számot kell adni.

A szűkebb baráti körnek szánt kiadást a régi tömör
buzdítással ajánlom: Tolle, lege! Vedd, olvasd!

Sajgó Szabolcs SJ

A TAGADÓ, A KÖZÖMBÖS, AZ I ÉS A SZENT

1. A

Megtagadom Isten-gyermekségemet.
Létem nem Isten túlcsonduló szerelme,
hanem a véletlen játéka.
A semmitől a semmiig ől az idő.
Azután elfelejtem magam, és ők is elfelejtenek
(talán nem is voltam?)
És lesz (ha lesz) életemből egy új élet,
de ő már nem én.
Ő egy új út a semmiig.
Végül az evolúció-láncnak éppen végén állók
felejtik az ősplazma-testvériséget és...
(esetleg önmagukat)
Vagy a végtelen kozmosz, amely eddig érthető
szolgált a én-tudatra lelt fiait,
változtat ég-arca mosolyán, s csillag-szeme
legparányibb változásával nyom nélkül törül k
minket (nem létező) emlékezetéből.
Atomjaink ezután összeállnak más atomokkal
(vagy nem),
hogyan újra játsszák a semmi játékát.
A semmitől a semmiig.

2. A K

Ágyamban asszony
hasamban gombóc,
röhögtem az élet
ez a hülye bohóc.

tos témája a dolgok, az események szociális
szociális érzékenysége: „Adósod lett / az em-
el / az el-nem-szeretett szeretettel”
sor a kötetbe gyűjtött írások utolsó egyso-
pesen időben is zárja a szövegeket. Mintha
mondatra már megszűnt volna a versek ír-
zere”. A cselekvés lép előtérbe, a szép szö-
ásánál fontosabbként. „Egy kutya megfagy-
tkozott legyek mikor verset faragok!” Ez a cím
követi a Jelmondatot, vagyis feladatként a
már nem az írásnak, hanem a tetteknek van
majd számot kell adni.
baráti körnek szánt kiadást a régi tömör
ánlom: *Tolle, lege!* Vedd, olvasd!

Sajgó Szabolcs SJ

A TAGADÓ, A KÖZÖMBÖS, AZ ESENDŐ ÉS A SZENT

1. A TAGADÓ

Megtagadom Isten-gyermekségemet.
Létem nem Isten túlcsonduló szerelme,
hanem a véletlen játéka.
A semmitől a semmiig ő az idő.
Azután elfelejtem magam, és ők is elfelejtenek engem.
(talán nem is voltam?)
És lesz (ha lesz) életemből egy új élet,
de ő már nem én.
Ő egy új út a semmitől a semmiig.
Végül az evolúció-láncnak éppen végén állók
felejtik az ősplazma-testvériséget és...
(esetleg önmagukat)
Vagy a végtelen kozmosz, amely eddig érthetetlenül
szolgált én-tudatra lelt fiait,
változtat ég-arca mosolyán, s csillag-szeme
legparányibb változásával nyom nélkül törül ki
minket (nem létező) emlékezetéből.
Atomjaink ezután összeállnak más atomokkal
(vagy nem),
hogy újra játsszák a semmi játékát.
A semmitől a semmiig.

2. A KÖZÖMBÖS

Ágyamban asszony
hasamban gombóc,
röhögtet az élet
ez a hülye bohóc.

A TAGADÓ, A KÖZÖMBÖS, AZ ESENDŐ ÉS A SZENT

1. A TAGADÓ

Megtagadom Isten-gyermeksége-
met. Létem nem Isten túlcsonduló
szerelme, hanem a véletlen játéka.
A semmitől a semmiig ő az idő.
Azután elfelejtem magam, és ők is elfelejtenek
engem. (talán nem is voltam?)
És lesz (ha lesz) életemből egy új
élet, de ő már nem én.
Ő egy új út a semmitől a semmiig.
Végül az evolúció-láncnak éppen végén
állók felejtik az ősplazma-testvériséget
és... (esetleg önmagukat)
Vagy a végtelen kozmosz, amely eddig érthetetlenül
szolgált én-tudatra lelt fiait,
változtat ég-arca mosolyán, s csillag-szeme
legparányibb változásával nyom nélkül tö-
rül ki minket (nem létező) emlékezetéből.
Atomjaink ezután összeállnak más ato-
mokkal (vagy nem),
hogy újra játsszák a semmi játé-
kát. A semmitől a semmiig.

2. A KÖZÖMBÖS

Ágyamban asszony
hasamban gombóc,
röhögtet az élet
ez a hülye bohóc.

3. AZ ESENDŐ

4.

azt hittem,
gy a kozmosz-végte-
ség, az evolúció millió
-féleség csúcán álló cso-
csúcs:

ét ragyogása vagyok.

de ha az anyagba-rontó földgödörbe né-
k (mert én csak a pillanatban élek)
lek

mindenfelé keresgéllek
gy lelkeimmel lelkedhez érjek
gíts rajtam, kérlek!

dd, hogy meglássam az arcod,
gy veled és neked harcoljam meg a jó
rcot, mert nélküled az élet halott és csak
p az agy, add, hogy megtaláljalak – ha
gy.

enem, én emlékszem Rád
én szemem volt, mit látni csókolt a
ád és én láttam nagy, kutya-hű sze-
ed
én arcomon simított a kezed
szerettél és szerettelek is-
mertél és ismertelek
Te hű voltál én feledtelek
am, Uram megeltelek!

ívem szívedben, szíved szívemben égett,
előtt anyám méhében arcom az életre
gérezt már ismertelek Téged.

S hogy vért hány a világ káromló szája?
Mi közöm hozzá?
Köpek rája!
Te meg menj a...

3. AZ ESENDŐ

Én azt hittem,
hogy a kozmosz-végtelenség,
az evolúció millió lét-féleség
csúcán álló csodacsúcs:
a lét ragyogása vagyok.

...de ha az anyagba-rontó földgödörbe nézek
(mert én csak a pillanatban élek)
félek

és mindenfelé keresgéllek
hogy lelkeimmel lelkedhez érjek
segíts rajtam, kérlek!

Add, hogy meglássam az arcod,
hogy veled és neked harcoljam meg a jó harcot,
mert nélküled az élet halott és csak gép az agy,
add, hogy megtaláljalak – ha vagy.

Istenem, én emlékszem Rád
az én szemem volt, mit látni csókolt a szád
és én láttam nagy, kutya-hű szemed
az én arcomon simított a kezed
szerettél és szerettelek
ismertél és ismertelek
Te hű voltál én feledtelek
Uram, Uram megeltelek!

Szívem szívedben, szíved szívemben égett,
mielőtt anyám méhében arcom az életre megérett
már ismertelek Téged.

De
ál-széppel, ál-bölcessel magamat cifráztam,
megbántott testvére sohasem vigyáztam,
én akartam istenemmé lenni,
el kellett lelkemben Téged temetni.

Adósod lett
az ember az Emberrel
az el-nem-szeretett szeretettel
mely
mint a tej
ha mellben marad
s nem tapad rá mohó ajak
oly iszonyúan fáj
(míg hiába ráng érte más-fia szája)
gennyé lesz, mert szájba nem fakadt
- ember! Látod magad?
Mint a mell, a gennyé rohadt tejjel
úgy állunk a szeretettel.

Undorba fulladva
nyűszítek tisztaságodért.
A hányás-szagú reggelen
mikor önutálattal okádja a lelkem
le magam,
arcomra teszed kezéd
le mos békességes csended
meghívsz - legyek a szent.

Úgy szeretném Uram, hogy lábaidhoz hulljak,
de agyamba nyúlnak sátáni ujjak,
megölik bennem a szépet, az újat,
az Isteni ujjat
...újra és újra a porban vagyok.

Ha hívsz
leszek tüzes próféta-ostor,
ha elhagysz, mint sáros paraszt-bocskor,
ha hívsz, tűznyelven szólok
míg vért hány a világ káromló szája,

ny a világ káromló szája?
szá?

...

3. AZ ESENDŐ

sz-végtelenség,
illió lét-féleség
odacsúcs:
a vagyok.

ragba-rontó földgödörbe nézek
a pillanatban élek)

keresgéllek
el lelkedhez érjek
kérlek!

glássam az arcod,
neked harcoljam meg a jó harcot,
az élet halott és csak gép az agy,
gtaláljalak – ha vagy.

nlékszem Rád
volt, mit látni csókolt a száz
agy, kutya-hű szemed
simított a kezed
és szerettelek
és ismertelek
oltál én feledtelek
negleltelek!

ben, szíved szívemben égett,
a méhében arcom az életre megérett
k Téged.

De
ál-széppel, ál-bölccsel magamat cifráztam,
megbántott testvérré sohasem vigyáztam,
én akartam istenemmé lenni,
el kellett lelkemben Téged temetni.

Adósod lett
az ember az Emberrel
az el-nem-szeretett szeretettel
mely
mint a tej
ha mellben marad
s nem tapad rá mohó ajak
oly iszonyúan fáj
(míg hiába ráng érte más-fia szája)
gennyé lesz, mert szájba nem fakadt
– ember! Látod magad?
Mint a mell, a gennyé rohadt tejjel
úgy állunk a szeretettel.

Undorba fulladva
nyűszítetek tisztaságodért.
A hányás-szagú reggelen
mikor önutálattal okádja a lelkem
le magam,
arcomra teszed kezed
le mos békességes csended
meghívsz – legyek a szented.

Úgy szeretném Uram, hogy lábaidhoz hulljak,
de agyamba nyúlnak sátáni ujjak,
megölik bennem a szépet, az újat,
az Isteni ujjat
...újra és újra a porban vagyok.

Ha hívsz
leszek tüzes próféta-ostor,
ha elhagysz, mint sáros paraszt-bocskor,
ha hívsz, tűznyelven szólok
míg vért hány a világ káromló szája,

szálltam, megömlöttem, bejártam
sohasem vigyáztam, én akartam
istenemmé lenni,
el kellett lelkemben Téged temetni.

Adósod lett
az ember az Emberrel
az el-nem-szeretett szeretettel
mely
mint a tej
ha mellben marad
s nem tapad rá mohó
ajak oly iszonyúan fáj
(míg hiába ráng érte más-fia szája)
gennyé lesz, mert szájba nem fa-
kadt – ember! Látod magad?
Mint a mell, a gennyé rohadt tejjel
úgy állunk a szeretettel.

Undorba fulladva nyűszí-
tek tisztaságodért.

☉ hányás-szagú reggelen
mikor önutálattal okádja a lelkem
le magam,
arcomra teszed kezed
le mos békességes csended
meghívsz – legyek a szented.

Úgy szeretném Uram, hogy lábaidhoz
hulljak, de agyamba nyúlnak sátáni ujjak,
megölik bennem a szépet, az
újat, az Isteni ujjat
...újra és újra a porban vagyok.

Ha hívsz
leszek tüzes próféta-ostor,
ha elhagysz, mint sáros paraszt-bocskor,
ha hívsz, tűznyelven szólok
míg vért hány a világ káromló szája,

kelyhedből én is innék
keresztben is Veled lennék
sok ember közt persze
szólni talán nem is
mernék
Uram, Uram, hogy mehetnék?

mért pont én?
mért nem más?
túl kemény.
Akarj inkább valami mást.
Csak ne kelljen a közönyre lángolnom a jót!
Csak ne kelljen Igéddel tartanom
a süllyedni akaró hajót!
Mondjuk, verset ír, vagy dicsér a
szám, (neked úgy sincs szükséged
rá) oltárodra virágért vet a kezem,
vagy ás, csak menjen helyettem
akárki más!

Csak el ne küldj!
Csak ki ne válassz!
Nem megyek.
Gyerekek vagyok, fáradt, be-
szűrt. Nem mehetek.
Nem mehetek.
Uram, Uram, nem is megyek.

Talán, ha majd felém járnál
hozzád bújnék – Te simogatnál
azt mondanád – együtt me-
gyünk azt mondanám – Uram
gyerünk!

Talán ha így megkérlelnél.
megkérlelnél?

ha elhagysz
mint parázna asszony mocskos ágya,
olyan leszek.

A kelyhedből én is innék
keresztben is Veled lennék
sok ember közt persze félnék
szólni talán nem is mernék
Uram, Uram, hogy mehetnék?

És mért pont én?
És mért nem más?
Ez túl kemény.
Akarj inkább valami mást.
Csak ne kelljen a közönyre lángolnom a jót!
Csak ne kelljen Igéddel tartanom
a süllyedni akaró hajót!
Mondjuk, verset ír, vagy dicsér a szám,
(neked úgy sincs szükséged rám)
oltárodra virágért vet a kezem, vagy ás,
csak menjen helyettem akárki más!

Csak el ne küldj!
Csak ki ne válassz!
Nem megyek.
Gyerekek vagyok, fáradt, beteg.
Nem mehetek.
Nem mehetek.
Uram, Uram, nem is megyek.

Talán, ha majd felém járnál
hozzád bújnék – Te simogatnál
azt mondanád – együtt megyünk
azt mondanám – Uram gyerünk!

...talán ha így megkérlelnél.
megkérlelnél?

Hisz hogy hirdesselek, azért vagyok!
(Csak mihaszna szolgáló vagyok.)
Késtem szólni – s már a kő is dadog,
Uram, Uram – itt se vagyok!

Mert méltó, hogy Téged dicsérjen minden,

Áldott legyen az Isten!

asszony mocskos ágya,

én is innék
Teled lennék
t persze félnék
m is mernék
hogyan mehetnék?

n?
más?
. .
valami mást.
n a közönyre lángolnom a jót!
n Igéddel tartanom
sülyedni akaró hajót!
set ír, vagy dicsér a szám,
cs szükséged rám)
gért vet a kezem, vagy ás,
elyettem akárki más!

dj!
assz!

k, fáradt, beteg.
. .
nem is megyek.

d felém járnál
k – Te simogatnál
– együtt megyünk
n – Uram gyerünk!

megkérlelnél.
megkérlelnél?

Hisz hogy hirdesselek, azért vagyok!
(Csak mihaszna szolgál vagyok.)
Késtem szólni – s már a kő is dadog,
Uram, Uram – itt se vagyok!

Mert méltó, hogy Téged dicsérjen minden,

Áldott legyen az Isten!

gyok, itt se vagyok!
kő is dadog, Uram, Uram – itt se
vagyok!

Mert méltó, hogy Téged dicsérjen minden,

5. A SZENT

Áldott legyen az Isten!

4. A SZENT

DÚDOLO

az égben
az éjben
az érben a
vérben
a mélyben
a kékbén a
szépben a
szélben a
légben
a létben a
lángon a
fákon az
ágon a lá-
nyon
látod hogy látom
látom és vágyom
vágyom és várom
várom és áldom
áldom és várom
várom és vágyom
vágyom és látom
látod hogy látom a
lányn
az ágon a
fákon a
lángon a
létben a
légben
a szélben a
szépben a
kékbén a
mélyben a
vérben az
érben az
éjben az ég-
ben

DÚDOLO

az égben
az éjben
az érben
a vérben
a mélyben
a kékbén
a szépben
a szélben
a légben
a létben
a lángon
a fákon
az ágon
a lányn
látod hogy látom
látom és vágyom
vágyom és várom
várom és áldom
áldom és várom
várom és vágyom
vágyom és látom
látod hogy látom
a lányn
az ágon
a fákon
a lángon
a létben
a légben
a szélben
a szépben
a kékbén
a mélyben
a vérben
az érben
az éjben
az égben

BLUES

Poros grundokon
lépcsőházak
gangok és lichthofok
dzsungelében

szenilis nénik
és maszatos kisiskolások
közt keresgéllek,

Ó Rejtőzködve Közelítő!

DÚDOLÓ

az égben
az éjben
az érben
a vérben
a mélyben
a kéken
a szépben
a szélben
a légben
a létben
a lángon
a fákon
az ágon
a lányon
látod hogy látom
látom és vágyom
vágyom és várom
várom és áldom
áldom és várom
várom és vágyom
vágyom és látom
látod hogy látom
a lányon
az ágon
a fákon
a lángon
a létben
a légben
a szélben
a szépben
a kéken
a mélyben
a vérben
az érben
az éjben
az égben

BLUES

Poros grundokon
lépcsőházak
gangok és lichthofok
dzsungelében

szenilis nénik
és maszatos kisiskolások
közt keresgéllek,

Ó Rejtőzködve Közelítő!

BLUES

Poros grundokon lép-
csőházak
gangok és lichthofok
dzsungelében

szenilis nénik
és maszatos kisiskolások
közt keresgéllek,

Ó Rejtőzködve Közelítő!

INTELEM

A pásztor,
kinek nem pásztora
a legkisebb bárány,
már közelít a farkashoz.

INTELEM

A pásztor,
kinek nem pásztora
a legkisebb bárány,
már közelít a farkashoz.

VERS

Az egyetlen lány

Tudom, hogy a csillagok alá
Kezéből adattál nekem,
hogy elrongyoljuk
fehér párnánk,
kiköpjünk egy-két
meggyagot,
s együtt bámuljuk
az angyalok közt
fölkelő Napot.

INTELEM

A pásztor,
kinek nem pásztora
a legkisebb bárány,
már közelít a farkashoz.

VERS

Az egyetlen lánynak

Tudom, hogy a csillagok alá
Kezéből adattál nekem,
hogy elrongyoljuk
fehér párnánk,
kiköpjünk egy-két
meggymagot,
s együtt bámuljuk
az angyalok közt
fölkelő Napot.

VERS

az egyetlen lánynak

Tudom, hogy a csillagok
alá Kezéből adattál nekem,
hogy elrongyoljuk
fehér párnánk, kiköp-
jünk egy-két meggy-
magot,
s együtt bámuljuk
az angyalok közt
fölkelő Napot.

OLYAN

Életünk olyan
mint egy vers.
És ha nem
akkor kibírhatatlan.

OLYAN

Életünk olyan
mint egy vers.
És ha nem
akkor kibírhatatlan.

A JÓGI ÉS A FAKÍR

A rejtőzködő Istent keresem,
Csont koponyám fölött s alatt csillagok,
Arcom mögött parányi kozmosz ragyogása va

Én léteim mélyibe merültem,
És láttam rég-léteim nagy emlék-látomását,
A hangya, a kígyó s a szent Gangesz lótusz-álr

Én létem mélyébe leszálltam,
Csukott ajkam bölcsességet hirdet,
S így közelítem a közelítő Istenséget.

Átkozott vagyok.
Elárultam a csöndességet.
Csalásra cseréltem bölcsességet.

Átkozott vagyok, rossz mutatóványos,
Azt adtam el, ami örök (vagy örök körök?)
Rajtam a vesztett bölcsességnek csak aszott bő

Idegen az arcom és idegenek a csillagok.
Idegen a föld is, amelyen meghalok.
Átkozott, átkozott vagyok.

Életünk olyan
mint egy vers.
És ha nem
akkor kibírhatatlan.

A JÓGI ÉS A FAKÍR

1. A JÓGI

A rejtőzködő Istent keresem,
Csont koponyám fölött s alatt csillagok,
Arcom mögött parányi kozmosz ragyogása vagyok.

Én léteim mélyibe merültem,
És láttam rég-léteim nagy emlék-látomását,
A hangya, a kígyó s a szent Gangesz lótusz-álmodását.

Én létem mélyébe leszálltam,
Csukott ajkam bölcsességet hirdet,
S így közelítem a közelítő Istenséget.

2. A FAKÍR

Átkozott vagyok.
Elárultam a csöndességet.
Csalásra cseréltem bölcsességet.

Átkozott vagyok, rossz mutatóványos,
Azt adtam el, ami örök (vagy örök körök?)
Rajtam a vesztett bölcsességnek csak aszott bőre zörög.

Idegen az arcom és idegenek a csillagok.
Idegen a föld is, amelyen meghalok.
Átkozott, átkozott vagyok.

A JÓGI ÉS A FAKÍR

1. A JÓGI

A rejtőzködő Istent keresem,
Csont koponyám fölött s alatt csillagok,
Arcom mögött parányi kozmosz ragyogása vagyok.

Én léteim mélyibe merültem,
És láttam rég-léteim nagy emlék-látomását,
A hangya, a kígyó s a szent Gangesz lótusz-álmodását.

Én létem mélyébe leszálltam,
Csukott ajkam bölcsességet hirdet,
S így közelítem a közelítő Istenséget.

2. A FAKÍR

Átkozott vagyok.
Elárultam a csöndességet.
Csalásra cseréltem bölcsességet.

Átkozott vagyok, rossz mutatóványos,
Azt adtam el, ami örök (vagy örök körök?)
Rajtam a vesztett bölcsességnek csak aszott bőre zörög.

Idegen az arcom és idegenek a csillagok.
Idegen a föld is, amelyen meghalok.
Átkozott, átkozott vagyok.

A SZEMEINKEN TRÓNOLÓ SÁTÁN NÓTÁJA

Én vagyok, ki a Nem vagyok.
Szürcsölöm az agyatok,
s azt sustorgom: nem vagyok!

A SZEMEINKEN TRÓNOLÓ SÁTÁN NÓTÁJA

Én vagyok, ki a Nem vagyok.
Szürcsölöm az agyatok,
s azt sustorgom: nem vagyok!

AZ ÉN KÜLSŐ ÉS BELSŐ EMBER IMÁDSÁGA

AZ ÉN KÜLSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

Kisétálva Babilonból,
Kimondhassam azt, hogy nem kell.
Békességben önmagammal,
Békességben az Istennel.

Az élet teljességét akarom élni,
Hogy levegőt ne az égből, de a mennyből vegy
Ne rokkanjak én-ölő robotban,
S néha habos tortát egyek.

Alkothassak én örömömrre,
És ne csapjon senki a körmömrre,
Hogy mit csinállok, csak nekem jó.

És tudjam mi a képzelet és mi a való,
Hogy ez perc és rész, de van örök és egész,
Fölöttünk egy őriző kéz, Aki hazavár.

AZ ÉN BELSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

a
all
allel
alleluj
allelujaa
allelujaaall
allelujaaallel
allelujaaalleluj
allelujaaallelujaa
allelujaaallelujaaall
allelujaaallelujaaallel
allelujaaallelujaaalleluj
allelujaaallelujaaallelujaa

ZEMEINKEN TRÓNOLO TÁN NÓTÁJA

agyok, ki a Nem vagyok.
csőlöm az agyatok,
sustorgom: nem vagyok!

AZ ÉN KÜLSŐ ÉS BELSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

AZ ÉN KÜLSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

Kisétálva Babilonból,
Kimondhassam azt, hogy nem kell.
Békességben önmagammal,
Békességben az Istennel.

Az élet teljességét akarom élni,
Hogy levegőt ne az égből, de a mennyből vegyek,
Ne rokkanjak én-ölő robotban,
S néha habos tortát egyek.

Alkothassak én örömömrre,
És ne csapjon senki a körmömrre,
Hogy mit csinállok, csak nekem jó.

És tudjam mi a képzelet és mi a való,
Hogy ez perc és rész, de van örök és egész,
Fölöttünk egy őriző kéz, Aki hazavár.

AZ ÉN BELSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

a
all
allel
alleluj
allelujaa
allelujaaall
allelujaaallel
allelujaaalleluj
allelujaaallelujaa
allelujaaallelujaaall
allelujaaallelujaaallel
allelujaaallelujaaalleluj
allelujaaallelujaaallelujaa

AZ ÉN KÜLSŐ ÉS BELSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

AZ ÉN KÜLSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

Kisétálva Babilonból, Kimond-
hassam azt, hogy nem kell. Békes-
ségben önmagammal, Békesség-
ben az Istennel.

Az élet teljességét akarom élni,
Hogy levegőt ne az égből, de a mennyből ve-
gyek, Ne rokkanjak én-ölő robotban,
S néha habos tortát egyek.

Alkothassak én örömömrre,
És ne csapjon senki a körmömrre,
Hogy mit csinállok, csak nekem
jó.

És tudjam mi a képzelet és mi a való,
Hogy ez perc és rész, de van örök és
egész, Fölöttünk egy őriző kéz, Aki
hazavár.

AZ ÉN BELSŐ EMBEREM IMÁDSÁGA

a
all
allel
alleluj
allelujaaa
allelujaaall
allelujaaallel
allelujaaalleluj
allelujaaalleluj
allelujaaalleluj
allelujaaalleluj
allelujaaallelujaaall

GETSZEMÁN

[illegible]

GETSZEMÁN

[illegible]

NÉGYSOROS

Mezítláb ülök, gyertyafényben, egymagam.
Összekulcsolt kezemen szűnyog. Megcsíp.
De „gondolataitok nem az én gondolatom,
és útjaitok nem az én utam”.

GETSZEMÁN

[illegible]

NÉGYSOROS

Mezítaláb ülök, gyertyafényben, egymagam.
Összekulcsolt kezemen szűnyog. Megcsíp. Hagyom.
De „gondolataitok nem az én gondolatom,
és útjaitok nem az én utam”.

NÉGYSOROS

Mezítláb ülök, gyertyafényben, egymagam.
Összekulcsolt kezemen szűnyog. Megcsíp. H
gyom. De „gondolataitok nem az én gondola
tom,
és útjaitok nem az én utam”.

AZ ÚR HEGYE

(Keresztes Szent Jánosnak)

Ölelte liget. Körül cser és som,
Kertnyi nap-csókolta paradicsom.
A és kökénybokor,
Bokámra hajol.

Majd erdők, mohos tölgyesek, fenyvesek,
Korhadtt fák közt út már nem vezet.
Csak kő, kő, kő. A hegy kopár.
Sziklarepedésben egy árva kis gyopár.

Az szikla, szikla, szikla,
És azt sikitja:
Ember! Nincs tovább! Megállj!
És egyre közelebb a világvégi táj.

Az öltözött jég-kő-hegy fejek,
Azt körül folyó végtelen egek,
Azt öltözött kék azúr,
S az egekben sincs az Úr.

Az hold, bolygók, csillagok,
Azt átdöfő fénysugárba kapaszkodok,
Azt csillagtól sebzett kezem vére az Úr hegyére
S az egekben sincs az Úr.

Nincs se ég, se föld, se kő,
Nincs anyag, nincs tér, nincs idő,
Nincs tudás, nincs törvény, nincs filozófia,
Csak rossz képekben dadog a misztika.

Nem a semmi semmi semmi
Nem nincs senki senki senki
Mindenség arcán,
A semmi partján.

AZ ÚR HEGYE

(Keresztes Szent Jánosnak)

Csönd ölelte liget. Körül cser és som,
Egy kertnyi nap-csókolta paradicsom.
Vadrózsa és kökénybokor,
Indája bokámra hajol.

Majd erdők, mohos tölgyesek, fenyvesek,
Kidőlt, korhadtt fák közt út már nem vezet.
Aztán csak kő, kő, kő. A hegy kopár.
Sziklarepedésben egy árva kis gyopár.

Aztán csak szikla, szikla, szikla,
És mind azt sikitja:
Ember! Nincs tovább! Megállj!
És egyre közelebb a világvégi táj.

Felhőkbe öltözött jég-kő-hegy fejek,
Mindent körül folyó végtelen egek,
Napba öltözött kék azúr,
S az egekben sincs az Úr.

Nap, hold, bolygók, csillagok,
Kozmoszt átdöfő fénysugárba kapaszkodok,
Kristály-csillagtól sebzett kezem vére az Úr hegyére hull,
S az egekben sincs az Úr.

Aztán nincs se ég, se föld, se kő,
Nincs anyag, nincs tér, nincs idő,
Nincs tudás, nincs törvény, nincs filozófia,
Csak rossz képekben dadog a misztika.

Körülöttem a semmi semmi semmi
A hegyen nincs senki senki senki
Túl a mindenség arcán,
Állok a semmi partján.

Csönd. A semmi hangja.
A gondolon túlról az Úr egy angyala
Itt már egy az én és a nem én.
És nincs az Úr a hegy tetején.

Aztán már nem keresem az üdvösséget
Egy van: az Urat az Úrért szerető szerelem
Közel hoztál hozzád, közel közel,
S nagy szelídségben magához ölel.

(Keresztes Szent Jánosnak)

get. Körül cser és som,
ap-csókolta paradicsom.
ökénybokor,
a hajol.

ohos tölgyesek, fenyvesek,
lt fák közt út már nem vezet.
kő, kő. A hegy kopár.
oen egy árva kis gyopár.

kla, szikla, szikla,
kítja:
tovább! Megállj!
ebb a világvégi táj.

ött jég-kő-hegy fejek,
lfolyó végtelen egek,
t kék azúr,
incs az Úr.

ygók, csillagok,
őfő fénysugárba kapaszkodok,
gtól sebzett kezem vére az Úr hegyére hull,
n sincs az Úr.

e ég, se föld, se kő,
nincs tér, nincs idő,
nincs törvény, nincs filozófia,
ekben dadog a misztika.

semmi semmi semmi
s senki senki senki
ég arcán,
partján.

Csönd. A semmi hangja.
A gondolaton túlról az Úr egy angyala.
Itt már egy az én és a nem én.
És nincs az Úr a hegy tetején.

Aztán már nem keresem az üdvösségemet.
Egy van: az Urat az Úrért szerető szeretet.
Közel hoztál hozzád, közel közel,
S nagy szelídségben magához ölel.

gyak. Itt már egy az én és a nem én.
És nincs az Úr a hegy tetején.

Aztán már nem keresem az üdvössége-
met. Egy van: az Urat az Úrért szerető
szeretet. Közel hoztál hozzád, közel
közel,
S nagy szelídségben magához ölel.

ARS POETICA

Versem Igazság-keresés.
Van végső, örök Igazság.
De ha nem érte imádság,
Már nem misztikus, csak mesés.

ARS POETICA

Versem Igazság-keresés.
Van végső, örök Igazság.
De ha nem érte imádság,
Már nem misztikus, csak mesés.

HALÁLTÁNC

Kovácsné Tóth Ilona sóhajtott egyet, lekapcsolta a kávévekkert és felkelt. Kivánszorgott a konyhába, főzött dupla kávé, kiöntötte egy félig elmosott tejbe, szűrővel szűrte.

Egy rész kávé, két rész levegővel, cukor nélkül. Megmosta a fogát. A szemét is kihúzta, nem látta, de láthatóan. Kiment a folyosóra. Az ajtót dupla ütés után visszament és megnézte, hogy jól bezárta-e.

A buszon tömeg volt és fokhagyma szag. Ilona nem ha nyugdíjas lesz, talán átadja valaki a helyét. Ilona nyugdíjas lesz, akkor nem fog buszozni reggel. Ilona nyugdíjas lesz, akkor nemsokára meg fog halni.

Erre nem szeretett gondolni, ezért inkább a kávé. A nő szemölcsét nézegette és örült, hogy neki van szemölcs.

Az irodában beleírt egy csomó aktába, kinyitotta, kisértélte a buszon kapaszkodó nő szemölcsét a nőgyógyászati műtétét. (Ezt minden lehetőre elmesélte.)

Ebédre megevette a vállalati menüt, ami elég volt. Négy körül hazament, csinált valami meleget. Mosás közben arra gondolt, hogy lassan össze fog menni a pénz egy automata mosógépre. (Az automata mosógép minden nap gondolt 5-10 percet.) Megnézte a kávé, mosta a fogát és lefeküdt.

Bőrén érezte férje nyirkos, hideg kezét. Arra gondolt, aki a fal melletti íróasztalnál ül, majd arra gondolt vele, és két hete, hogy ott van. Aztán arra, hogy a fiú és volt ott egy fiú, aki szerette és mindig a kávé. A fiúra már nem emlékezett, de a meleg kéz szaga még igen. (Legalábbis annyiszor próbálta érezni, hogy még érzi.) Aztán a mosógépre.

Az iskoláról eszébe jutott, hogy ott tanulták a Dezső Ilona c. versét. Ezt a verset akkor félősen olvasta, most már csak magában mondogatta (aztán nem emlékezett belőle).

Versem Igazság-keresés.
Van végső, örök Igazság.
De ha nem érte imádság,
Már nem misztikus, csak mesés.

HALÁLTÁNC

Kovácsné Tóth Ilona sóhajtott egyet, lekapcsolta a recsegő vekkert és felkelt. Kivánszorgott a konyhába, feltett egy dupla kávé, kiöntötte egy félig elmosott tejes-bögrébe és szűrőcsölgette.

Egy rész kávé, két rész levegővel, cukor nélkül.

Megmosta a fogát. A szemét is kihúzta, nem túl erősen, de láthatóan. Kiment a folyosóra. Az ajtót duplára zárta, aztán visszament és megnézte, hogy jól bezárta-e.

A buszon tömeg volt és fokhagyma szag. Eszébe jutott, ha nyugdíjas lesz, talán átadja valaki a helyét... persze, ha nyugdíjas lesz, akkor nem fog buszozni reggel hétkor... ha nyugdíjas lesz, akkor nemsokára meg fog halni.

Erre nem szeretett gondolni, ezért inkább az előtte álló nő szemölcsét nézegette és örült, hogy neki nincs ilyen szemölcsse.

Az irodában beleírt egy csomó aktába, közben elmesélte a buszon kapaszkodó nő szemölcsét és a tavalyi nőgyógyászati műtétét. (Ezt minden lehető alkalommal elmesélte.)

Ebédre megette a vállalati menüt, ami elég rossz volt. Négy körül hazament, csinált valami melet és kimosott. Mosás közben arra gondolt, hogy lassan összejön a spórolt pénz egy automata mosógépre. (Az automata mosógépre minden nap gondolt 5–10 perct.) Megnézte a filmet, megmosta a fogát és lefeküdt.

Bőrén érezte férje nyirkos, hideg kezét. Arra a férfit gondolt, aki a fal melletti íróasztalnál ül, majdnem szemben vele, és két hete, hogy ott van. Aztán arra, hogy iskolás volt, és volt ott egy fiú, aki szerette és mindig a kezét fogta. A fiúra már nem emlékezett, de a meleg kéz szorítására még igen. (Legalábbis annyiszor próbálta érezni, hogy azt hitte, még érzi.) Aztán a mosógépre.

Az iskoláról eszébe jutott, hogy ott tanulták Kosztolányi Dezső Ilona c. versét. Ezt a verset akkor félóránként elolvasta, most már csak magában mondogatta (azt amire még emlékezett belőle).

HALÁLTÁNC

Kovácsné Tóth Ilona sóhajtott egyet, lekapcsolta a recsegő vekkert és felkelt. Kivánszorgott a konyhába, feltett egy dupla kávé, kiöntötte egy félig elmosott tejes-bögrébe és szűrőcsölgette.

Egy rész kávé, két rész levegővel, cukor nélkül.
Megmosta a fogát. A szemét is kihúzta, nem túl erősen,

de láthatóan. Kiment a folyosóra. Az ajtót duplára zárta, aztán visszament és megnézte, hogy jól bezárta-e.

A buszon tömeg volt és fokhagyma szag. Eszébe jutott, ha nyugdíjas lesz, talán átadja valaki a helyét... persze, ha nyugdíjas lesz, akkor nem fog buszozni reggel hétkor... ha nyugdíjas lesz, akkor nemsokára meg fog halni.

Erre nem szeretett gondolni, ezért inkább az előtte álló nő szemölcsét nézegette és örült, hogy neki nincs ilyen szemölcsse.

Az irodában beleírt egy csomó aktába, közben elmesélte a buszon kapaszkodó nő szemölcsét és a tavalyi nőgyógyászati műtétét. (Ezt minden lehető alkalommal elmesélte.)

Ebédre megette a vállalati menüt, ami elég rossz volt. Négy körül hazament, csinált valami melet és kimosott. Mosás közben arra gondolt, hogy lassan összejön a spórolt pénz egy automata mosógépre. (Az automata mosógépre minden nap gondolt 5–10 perct.) Megnézte a filmet, megmosta a fogát és lefeküdt.

Bőrén érezte férje nyirkos, hideg kezét. Arra a férfit gondolt, aki a fal melletti íróasztalnál ül, majdnem szemben vele, és két hete, hogy ott van. Aztán arra, hogy iskolás volt, és volt ott egy fiú, aki szerette és mindig a kezét fogta. A fiúra már nem emlékezett, de a meleg kéz szorítására még igen. (Legalábbis annyiszor próbálta érezni, hogy azt hitte, még érzi.) Aztán a mosógépre.

Az iskoláról eszébe jutott, hogy ott tanulták Kosztolányi Dezső Ilona c. versét. Ezt a verset akkor

verset írta, és költő és
tolányi és torokrákja volt.
tán eszébe jutott a Mama, és hogy otthon min-
nádkoztak lefekvés előtt.
ra gondolt, hogy a világ tudósainak össze kel-
ül-niük, hogy megmondják kell-e imádkozni,
nem, és hogy van-e Isten (isten?), vagy nincs.
tán nem gondolt az egészre, mert félt, hogy a
ra fog gondolni.
gában dúdolgatta az Ilonát, aztán már csak
le-tesen szuszogott.

tolányi mosógépéről álmodott.

Ilyenkor magát látta mint iskoláslány, és nem gondolt
arra, hogy öreg, hogy konyhaszagú, és hogy ki van pakolva.
Arra a férfit gondolt, aki ezt a verset írta, és költő és
Kosztolányi és torokrákja volt.

Aztán eszébe jutott a Mama, és hogy otthon mindig
imádkoztak lefekvés előtt.

Arra gondolt, hogy a világ tudósainak össze kellene ül-
niük, hogy megmondják kell-e imádkozni, vagy nem, és
hogy van-e Isten (isten?), vagy nincs.

Aztán nem gondolt az egészre, mert félt, hogy a halálra
fog gondolni.

Magában dúdolgatta az Ilonát, aztán már csak egyenle-
tesen szuszogott.

Kosztolányi mosógépéről álmodott.

INDIÁN TÖRTÉNET

Vakítóan tűzött nap a Grand Canyon felett.
hullámzott a hőségben, akár a tenger. Puszt
rősfenyő, bozót és szikla. Az egyik fenyő mög
pult. Rézbőrű harcos. Hajában hatalmas sastoll
színek. Meztelen, szép bronztestére bőrvő si
macheta és tomahawk.

Néhány lépéssel hátrébb fehér harcos kup
ben colt, kezében könnyű Winchester. Rézbő
fehér testvére grizzlyre vadászott. Az indián
ujjain nesztelenül kúszott előre. Izmai meg
gyelmét semmi sem kerülhette el. Nyílve
illesztette, és tovább kúszott. Hihetetlen vakn
lal grizzlyre vadászni. A grizzly-medve a bar
rokona, ereje minden képzeletet felülmúl. Ha
átlónie a grizzly szívét, a vadállat cafatoka
Erősebb, vérszomjasabb, konokabb és kitart
más állatnál. Ha elsőre nem sikerül megölni,
segítség.

Az indián tovább csúszott. A bokrok köz
egy szétépett, kibomlott belü bölény-hullát. A
vonszolta zsákmányát.

Néhány lépéssel odébb a szörnyű harc nyo
dezte. Hallotta a rettenetes fogak közt recsegő
pogását, és a vad morgásféle szuszogását.

Tovább csúszott. Közvetlenül a medve elő
dett. A fenevad elbődült és felágaskodott. A h
szívet rejtő bozontos szőrcsomót látta. Teljes
szította a nyílát és...

- Jenő, Jenő! Mit fetrengsz ott olyan hüly
megint összefilcezted magad?! Gyere fel és ülj

A grizzly lassan eltűnt bozontos szőrével,
maival és borzalmas fogaival együtt. Helyén m
nár úr állt, a „törtet törttel úgy szorunk” kö
fröcsögött és mérgesen nézett.

A préri poros grund lett, a bölénybika horp
trabant combi, a musztáng kopott roller, a Gr

agát látta mint iskoláslány, és nem gondolt
g, hogy konyhaszagú, és hogy ki van pakolva.
ira gondolt, aki ezt a verset írta, és költő és
s torokrákja volt.

be jutott a Mama, és hogy otthon mindig
fekvés előtt.

olt, hogy a világ tudósainak össze kellene ül-
egmondják kell-e imádkozni, vagy nem, és
en (isten?), vagy nincs.

gondolt az egészre, mert félt, hogy a halálra

údolgatta az Ilonát, aztán már csak egyenle-
ott.

osógépéről álmódott.

INDIÁN TÖRTÉNET

Vakítóan tűzött nap a Grand Canyon felett. A préri úgy hullámzott a hőségben, akár a tenger. Pusztá vidék. Vö-rösfenyő, bozót és szikla. Az egyik fenyő mögött ember la-pult. Rézbőrű harcos. Hajában hatalmas sastoll, arcán törzsi színek. Meztelen, szép bronztestére bőröv simult. Benne macheta és tomahawk.

Néhány lépéssel hátrébb fehér harcos kuporgott. Övé-ben colt, kezében könnyű Winchester. Rézbőrű harcos és fehér testvére grizzlyre vadászott. Az indián kéz és láb-ujjain nesztelenül kúszott előre. Izmai megfeszültek, fi-gyelmét semmi sem kerülhette el. Nyílve szőjét a húr-ra illesztette, és tovább kúszott. Hihetetlen vakmerőség nyíl-lal grizzlyre vadászni. A grizzly-medve a barlangi-medve rokona, ereje minden képzeletet felülmúl. Ha nem sikerül átló-nie a grizzly szívét, a vadállat cafatokra szaggatja. Erősebb, vérszomjasabb, konokabb és kitartóbb minden más állatnál. Ha elsőre nem sikerül megölni, nincs többé segítség.

Az indián tovább csúszott. A bokrok között meglátott egy széttépett, kibomlott belü bölény-hullát. A grizzly ide-vonszolta zsákmányát.

Néhány lépéssel odébb a szörnyű harc nyomait is felfe-dezte. Hallotta a rettenetes fogak közt recsegő csontok ro-pogását, és a vad morgásféle szuszogását.

Tovább csúszott. Közvetlenül a medve előtt fölemelke-dett. A fenevad elbödült és felágaskodott. A harcos csak a szívét rejtő bozontos szőrcomót látta. Teljes erejéből kife-szítette a nyilát és...

– Jenő, Jenő! Mit fetrengsz ott olyan hülyén? És már megint összefilcezted magad?! Gyere fel és ülj le tanulni!

A grizzly lassan eltűnt bozontos szőrével, iszonyú kar-maival és borzalmas fogaival együtt. Helyén már Brősz ta-nár úr állt, a „törtet törttel úgy szorzunk” közben, erősen fröcsögött és mérgesen nézett.

A préri poros grund lett, a bölénybika horpadt lámpájú trabant combi, a musztáng kopott roller, a Grand Canyon

Vakítóan tűzött nap a Grand Canyon felett. A úgy hullámzott a hőségben, akár a tenger. Pusztá vidék. Vö-rösfenyő, bozót és szikla. Az egyik fenyő mögött ember la-pult. Rézbőrű harcos. Hajában hatalmas sastoll, arcán törzsi színek. Meztelen, bronztestére bőröv simult. Benne macheta és tomahawk.

Néhány lépéssel hátrébb fehér harcos kuporgott. Övé-ben colt, kezében könnyű Winchester. Rézbőrű harcos és fehér testvére grizzlyre vadászott. Az indián kéz és láb-ujjain nesztelenül kúszott előre. Izmai megfeszültek, fi-gyelmét semmi sem kerülhette el. Nyílve szőjét a húr-ra illesztette, és tovább kúszott. Hihetetlen vakmerőség nyíl-lal grizzlyre vadászni. A grizzly-medve a barlangi-medve rokona, ereje minden képzeletet felülmúl. Ha nem sikerül átló-nie a grizzly szívét, a vadállat cafatokra szaggatja. Erősebb, vérszomjasabb, konokabb és kitartóbb minden más állatnál. Ha elsőre nem sikerül megölni, nincs többé segítség.

Az indián tovább csúszott. A bokrok között meglátott egy széttépett, kibomlott belü bölény-hullát. A grizzly ide-vonszolta zsákmányát.

Néhány lépéssel odébb a szörnyű harc nyomait is felfe-dezte. Hallotta a rettenetes fogak közt recsegő csontok ro-pogását, és a vad morgásféle szuszogását.

Tovább csúszott. Közvetlenül a medve előtt fölemelke-dett. A fenevad elbödült és felágaskodott. A harcos csak a szívét rejtő bozontos szőrcomót látta. Teljes erejéből kife-szítette a nyilát és...

– Jenő, Jenő! Mit fetrengsz ott olyan hülyén? És már megint összefilcezted magad?! Gyere fel és ülj le tanulni!

A grizzly lassan eltűnt bozontos szőrével, iszonyú kar-maival és borzalmas fogaival együtt. Helyén már Brősz ta-nár úr állt, a „törtet törttel úgy szorzunk” közben, erősen fröcsögött és mérgesen nézett.

A préri poros grund lett, a bölénybika horpadt lámpájú trabant combi, a musztáng kopott roller, a Grand Canyon

g-halt volna. Idegen volt minden, ellenséges és
rtelen. Aztán csak normális.
grund grund, a trabant trabant, a roller roller, a
ti Károly utca Keleti Károly utca, és Hoffleko-
Ede a Hofflekovichs Ede.

a Keleti Károly utca, Fehér testvér pedig Hofflekovichs Ede
az V. b-ből.

Olyan volt, mintha a prérivel együtt egy kicsit ő is meg-
halt volna. Idegen volt minden, ellenséges és embertelen.
Aztán csak normális.

A grund grund, a trabant trabant, a roller roller, a Ke-
leti Károly utca Keleti Károly utca, és Hofflekovichs Ede a
Hofflekovichs Ede.

ÖNARCKÉP 1983. DEC. 5.

Egy emberrel jó voltam
Egy másikat szerettem
Egy harmadikat pedig próbáltam szer

Most tehát ragyogok
Mint aki alamizsnát csorgatott
A kolduló Krisztus lukas markába

y utca, Fehér testvér pedig Hofflekovics Ede

mintha a prérivel együtt egy kicsit ő is meg-
egen volt minden, ellenséges és embertelen.
rmális.

rund, a trabant trabant, a roller roller, a Ke-
ra Keleti Károly utca, és Hofflekovics Ede a
Ede.

ÖNARCKÉP 1983. DEC. 5.

Egy emberrel jó voltam
Egy másikat szerettem
Egy harmadikat pedig próbáltam szeretni

Most tehát ragyogok
Mint aki alamizsnát csorgatott
A kolduló Krisztus lukas markába

ÖNARCKÉP 1983. DEC. 5.

Egy emberrel jó voltam
Egy másikat szerettem
Egy harmadikat pedig próbáltam szeretni

Most tehát ragyogok
Mint aki alamizsnát csorgatott
A kolduló Krisztus lukas markába

MIÉRT?

Lao-Ce bölcs
Buddha szent
Arisztotelész zseni

De miért keresgélem
a töredezett igazság üveg-szilánkjait
it mikor az Igazság már eljött?

MIÉRT?

Lao-Ce bölcs
Buddha szent
Arisztotelész zseni

De miért keresgélem
a töredezett igazság üveg-szilánkjait
mikor az Igazság már eljött?

KARÁCSONY

Végesbe
csobbanó
végtelen.

MIÉRT?

o-Ce bölcs
ddha szent
isztotelész zseni

miért keresgélem
őredezett igazság üveg-szilánkjait
kor az Igazság már eljött?

KARÁCSONY

Végesbe
csobbanó
végtelen.

KARÁCSONY

Végesbe csobbanó
végtelen.

SZENT IGNÁC IMÁJA

1.

Oldalad sebébe rejtem sebeim, Véres
pórusodba rettegéseim, Péntek dél-
utánba szenvedéseim,
Húsvét hajnalába reménységeim.

2.

Akarom, hogy Akaratod akaratom legyen!

SZENT IGNÁC IMÁJA

1.

*Oldalad sebébe rejtem sebeim,
Véres pórusodba rettegéseim,
Péntek délutánba szenvedéseim,
Húsvét hajnalába reménységeim.*

2.

Akarom, hogy Akaratod akaratom legyen!

VECSERNYE

Csendet
zsoltosmázik
az este,
Istent érez
az ember
lelke.
Csendesülök,
megbékülök,
melléülök.
Ő sohase
kiabál,
éjjel is
hazavár,
kapujába
ki-ki áll,
rossz fia
jön-e már?
Kapun reteszt
sose zár,
vacsorával
megkínál,
éjjel-nappal
hazavár.
S csendesülök,
éggel-földdel
kibékülök,
hazajövök.
Istent érez
az ember
lelke,
s csendet
zsoltosmázik
az este.

1.
d sebébe rejtem sebeim,
 pórúsodba rettegéseim,
 k délutánba szenvedéseim,
 t hajnalába reménységeim.

2.
 m, hogy Akaratod akaratom legyen!

Csendet
 zsolozsmázik
 az este,
 Istent érez
 az ember
 lelke.
 Csendesülök,
 megbékülök,
 melléülök.
 Ő sohase
 kiabál,
 éjjel is
 hazavár,
 kapujába
 ki-ki áll,
 rossz fia
 jön-e már?
 Kapun reteszt
 sose zár,
 vacsorával
 megkínál,
 éjjel-nappal
 hazavár.
 S csendesülök,
 éggel-földdel
 kibékülök,
 hazajövök.
 Istent érez
 az ember
 lelke,
 s csendet
 zsolozsmázik
 az este.

Csendet zso-
 lozsmázik az
 este,
 Istent érez az
 ember lelke.
 Csendesülök,
 megbékülök,
 melléülök.
 Ő sohase
 kiabál, éjjel
 is hazavár,
 kapujába ki-
 ki áll, rossz
 fia jön-e
 már?
 Kapun reteszt
 sose zár, vacso-
 rával megkínál,
 éjjel-nappal
 hazavár.
 S csendesülök,
 éggel-földdel
 kibékülök, ha-
 zajövök.
 Istent érez az
 ember lelke,
 s csendet zso-
 lozsmázik az
 este.

ÁMENTELENÜL

Jézus, értemvérző Arcod Rúzs-
ként kenem szét arcomon, Di-
csőséged dicsőségem részeként
Önmagamra aggatom.

Igent mondhatok-e Rád
Míg magamra nem mondok ne-
met? A talánok közt így tördelem
Én skizofrén életemet.

ÁMENTELENÜL

Jézus, értemvérző Arcod
Rúzsként kenem szét arcomon,
Dicsőséged dicsőségem részeként
Önmagamra aggatom.

Igent mondhatok-e Rád
Míg magamra nem mondok nemet?
A talánok közt így tördelem
Én skizofrén életemet.

AZ APOKALIPSZIS ANGYALA

Mindig is őt vártam.
Tűzőzőnben, villámszemekkel, izzó lángkard,
Igazságot doboló, Haragot kiáltó, Öldöklő an-
gyal.

Egy este megjött.
Csendesen leült a konyhában. Ültünk ültünk,
és elsírta magát.

us, értémvérző Arcod
 zúsként kenem szét arcomon,
 csőcséged dicsőségem részeként
 magamra aggatom.

ent mondhatok-e Rád
 g magamra nem mondok nemet?
 talánok közt így tördelem
 skizofrén életemet.

Mindig is őt vártam.
 Tűzözönben, villámszemekkel, izzó lángkarddal.
 Igazságot doboló, Haragot kiáltó, Öldöklő angyalt.

Egy este megjött.
 Csendesen leült a konyhában. Ültünk ültünk, rám nézett
 és elsírta magát.

Mindig is őt vártam.
 Tűzözönben, villámszemekkel, izzó lángkard-
 dal. Igazságot doboló, Haragot kiáltó, Öldöklő
 angyalt.

Egy este megjött.
 Csendesen leült a konyhában. Ültünk ültünk, r
 nézett és elsírta magát.

MELYIKET AKARJÁTOK, HOGY ELBOCSÁSSAM NÉKTEK?

(Szín: kavargó por, izzadt idegenség, markoló rettegés. Napba csillogó sasok, íng alatt megbújó török s íg szakadt homlokú Jézus imádsága.)

„Ünnepenként pedig egy foglyot szokott szabadon bocsátani a helytartó a sokaság kedvéért, a kit akar. Vala pedig akkor egy nevezetes foglyuk, a kit Barabbásnak hívtak. Mikor azért egybegyülekezének, monda nékik Pilátus: Melyiket akarjátok, hogy elbocsássam néktek: Barabbást-é, vagy Jézust, a kit Krisztusnak hívnak?”

Egy hang szólott:

Az ördög: se Jézust, se Barabbást! A nép: Barabbást!
A tanítványok: Jézust! Jézust! Az Isten: Jézust és Barabbást!

MELYIKET AKARJÁTOK, HOGY ELBOCSÁSSAM NÉKTEK?

(Szín: kavargó por, izzadt idegenség, markoló rettegés. Napba csillogó sasok, íng alatt megbújó török s íg szakadt homlokú Jézus imádsága.)

„Ünnepenként pedig egy foglyot szokott szabadon bocsátani a helytartó a sokaság kedvéért, a kit akar. Vala pedig akkor egy nevezetes foglyuk, a kit Barabbásnak hívtak. Mikor azért egybegyülekezének, monda nékik Pilátus: Melyiket akarjátok, hogy elbocsássam néktek: Barabbást-é, vagy Jézust, a kit Krisztusnak hívnak?”

És négy hang szólott:

Az ördög: se Jézust, se Barabbást!
A nép: Barabbást!
A tanítványok: Jézust! Jézust!
Az Isten: Jézust és Barabbást!

JEL

Isten szerelmének legfinomabb jele,
hogy munkálkodhatunk munkáján,
és kiérdemelhetjük a kiérdemelhetetlent.

T AKARJÁTOK, BOCSÁSSAM NÉKTEK?

por, izzadt idegenség, markoló rettegés. Napba
ng alatt megbújó török s csontig szakadt homlokú
)

t pedig egy foglyot szokott szabadon bocsáta-
a sokaság kedvéért, a kit akarának. Vala pedig
ezetes foglyuk, a kit Barabbásnak hívtak. Mi-
együlekezének, monda nekik Pilátus: Melyi-
hog elbocsássam néktek: Barabbást-é, vagy
risztusnak hívnak?”

szólott:

Jézust, se Barabbást!
ást!
: Jézust! Jézust!
st és Barabbást!

JEL

Isten szerelmének legfinomabb jele,
hogy munkálkodhatunk munkáján,
és kiérdemelhetjük a kiérdemelhetetlent.

JEL

Isten szerelmének legfinomabb
jele, hogy munkálkodhatunk
munkáján,
és kiérdemelhetjük a kiérdemelhetetlent.

VASVESSZŐ

A kicsukott Isten vas-
vesszője
az a csend lesz,
amellyel eltűri
önmagunk istenné nyilvánítását.

VASVESSZŐ

A kicsukott Isten
vasvesszője
az a csend lesz,
amellyel eltűri
önmagunk istenné nyilvánítását.

EGY KISPAP BARÁTOMNA

Minden isten-képen túl
Isten felé vezess,
tudod, az ihlet kevés,
sugallatot keress!

A Megsejthetetlen
Nyilvánvalóra figyelj,
s a világon stigmaként
ég az Isten-i jel.

S ne káromold bennük
a Lelket, kiket a hegy
másik oldalán vezet,
hisz jöhet üzenet.

Mert kadhordozóival
töreti azokat
a bűnben formált
kézelt-isten-bálványokat.

(1985. február)

JELMONDAT

Megsejteni a Sejthetetlen

1985. FEBRUÁR 12. ESTE, HAZAF

Egy kutya megfagy a fagyban.
Átkozott legyek mikor verset faragok!

A kicsukott Isten
 asvesszője
 z a csend lesz,
 mellyel eltűri
 nmagunk istenné nyilvánítását.

Minden isten-képen túl
 Isten felé vezess,
 tudod, az ihlet kevés,
 sugallatot keress!

A Megsejthetetlen
 Nyilvánvalóra figyelj,
 s a világon stigmatként
 ég az Isten-i jel.

S ne káromold bennük
 a Lelket, kiket a hegy
 másik oldalán vezet,
 hisz jöhet üzenet.

Mert kadhordozóival
 töreti azokat
 a bűnben formált
 kézelt-isten-bálványokat.

(1985. febr. 12.)

JELMONDAT

Megsejteni a Sejthetlent

1985. FEBRUÁR 12. ESTE, HAZAFELE

Egy kutya megfagy a fagyban.
 Átkozott legyek mikor verset faragok!

Minden isten-képen
 túl Isten felé vezess,
 tudod, az ihlet kevés,
 sugallatot keress!

A Megsejthetetlen
 Nyilvánvalóra figyelj,
 s a világon stigmatként
 ég az Isten-i jel.

S ne káromold bennük
 a Lelket, kiket a hegy
 másik oldalán vezet,
 hisz jöhet üzenet.

Mert kadhordozóival
 töreti azokat
 a bűnben formált
 kézelt-isten-bálványokat.

(1985. febr. 12.)

JELMONDAT

Megsejteni a Sejthetlent

1985. FEBRUÁR 12. ESTE, HAZAFELE

Egy kutya megfagy a fagyban. Át-
 kozott legyek mikor verset faragok!

Ó

Egy mosolyodban, ahogy oldalt né-
zel egy pihében, egy képben
egy szellőben minden-
ben és akármiben ó tet-
tenért Mennyország!

Ó

Egy mosolyodban, ahogy oldalt nézel
egy pihében, egy képben
egy szellőben
mindenben és akármiben
ó tettenért Mennyország!

Amint a Háromkirályok ajándékul ajándékaid
letették jászolod elé, úgy én is ezeket a verse-
ket.

Amint a Háromkirályok ajándékul ajándékaid
letették jászolod elé, úgy én is ezeket a verseket.

Ó	Előszó	5
	A tagadó, a közömbös, az esendő és a sz	
	Dúdoló	12
	Blues	13
	Intelem	14
	Vers	15
	Olyan	16
	A jógi és a fakír	17
	A szemeinken trónoló sátán nótája	1
	Az én külső és belső emberem imádság	
	Getszemán	20
	Négysor	21
	Az Úr hegye	
	Ars poetica	22
		24
	Haláltánc	25
	Indián történet	27

mosolyodban, ahogy oldalt nézel
pihében, egy képben
szellőben
denben és akármiben
ttenért Mennyország!

Háromkirályok ajándékul ajándékaid
ászolod elé, úgy én is ezeket a verseket.

MJÉN ZS.: MEGSEJTENI A SEJTHETETLENT

SZEMÉLYNEVEK*

Ábel püspök (Szocska A. Ábel, 1972–): bazilita szerzetes, a Nyíregyházi Egyházmegye megyéspüspöke.

Adenauer, Konrad (1876–1967): német kereszténydemokrata politikus, kancellár, a német gazdasági csoda vezéralakja. 1950 és 1966 között a CDU elnöke, 1949-től 1963-ig szövetségi kancellár. A politikai elszigeteltségből visszavezette az NSZK-t az európai közösségbe. Az EU egyik alapító atyja.

Alfejev, Hilarion (1966–): pap, teológus, 2022 és 2024 között az Orosz Ortodox Egyház budapesti metropolitája. Korábban bécsi püspök, a Magyar Ortodox Egyházmegye ideiglenes kormányzója, majd a Moszkvai Pátriárkátus Külügyi Osztályának vezetője és a Szent Szinódus tagja. 2009 óta érsek, 2010-től pedig metropolita.

Aman, George (1953–): a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács (International Council for Game and Wildlife Conservation – C.I.C.) elnöke.

* A személynevek, a tárgy- és névmutató Székely Ádám, Nádor Koppány Zsombor és Haeffner Donát Rudolf munkája

Andrássy Gyula gróf (1823–1890): a Magyar Királyság miniszterelnöke (1867–1871), majd 1871 és 1879 között az Osztrák–Magyar Monarchia külügyminisztere.

Anonymus (kb. a XII. század vége–XIII. század eleje): feltehetően III. Béla király névtelen jegyzője (Bele Regis Notarius), krónikás.

Antall József (1932–1993): tanár, könyvtáros, muzeológus, politikus, 1989-től az MDF elnöke, 1990–1993 között a rendszerváltás utáni első szabadon választott magyar kormány miniszterelnöke.

Apponyi Albert gróf (1846–1933): politikus, miniszter, belső titkos tanácsos, nagybirtokos, a Magyar Tudományos Akadémia igazgatósági tagja, 1921-től 1933-ig a Szent István Akadémia elnöke. A magyar delegáció vezetője az 1920-as párizsi békekonferencián.

Aquinói Szent Tamás (1224/27–1274): egyháztanító, teológus, skolasztikus filozófus, Domonkos-rendi szerzetes, a középkori keresztény teológia legnagyobb alakja.

Aragorn: J. R. R. Tolkien *Gyűrűk Ura* című regényének központi alakja, a gondori trón örököse, a jó győzelmét követően megbékélést és jólétet hozó király.

Arany János (1817–1882): költő, tanár, újságíró, lapszerkesztő, a Kisfaludy Társaság igazgatója, a Magyar Tudományos Akadémia tagja és főtákarja. A magyar irodalom egyik legnagyobb alakja.

Arató Gergely (1968–): kémia–fizika szakos tanár, politikus. 2002 és 2010 között az MSZP, 2018 óta a DK országgyűlési képviselője.

Arisztotelész (Kr. e 384–322): görög filozófus, a nyugati kultúra egyik legnagyobb hatású gondolkodója, aki a keresztény filozófiára máig nagy hatással van.

Arius püspök (260 k.– 336.): Alexandria püspöke, az ariánus eretnecség atyja. Krisztus istenségét tagadó tanait a niceai zsinat 325-ben elítélte. Tévtanítása az őskereszténység legjelentősebb dogmatikai vitáját indította el.

Árpád fejedelem (845–907): a honfoglaló magyar törzsszövetség fejedelme, a hét vezér egyike. Tőle ered az Árpád-ház.

Artúr király (5–6. sz.): mitikus briton–kelta király, a várva várt uralkodó, aki szabadságot hoz a keltáknak és uralkodik egész Britannián. Az Artúr-mondák angol hőseposzá és az egész európai kultúrkör fontos irodalmi, művészeti elemévé váltak.

Ashton, Catherine (1956–): brit munkáspárti politikus, a Brexit előtt Uniós diplomata, a Bizottság kereskedelmi biztos, illetve az EU külügyi és biztonságpolitikai főképvisele.

Assisi Szent Ferenc (Giovanni di Bernardone, 1181/1182–1226): itáliai szerzetes, rendalapító. 1210-ben alapította a róla elnevezett ferences rendet, 1212-ben Assisi Szent Klárával a női rendet, majd 1221-ben a laikus harmadik rendet. 1228-ban szentté avatták, 1939-től Olaszország védőszentje.

Atanáz püspök (Orosz Atanáz, 1960–): magyar görögkatolikus szerzetes, egyházi író, 2015 óta a Miskolci Apostoli Exarchátus püspöke.

Bach, Johann Sebastian (1685–1750): barokk kori német zeneszerző, orgonista, hegedűművész, a zeneművészet kiemelkedő egyénisége, a protestáns egyházi zene legnagyobb képviselője.

Bajcsy Lajos (1940–): római katolikus pap, esperes, kanonok.

Bajnai Gordon (1968–): magyar üzletember és politikus. 2007 és 2009 között a Gyurcsány-kormány minisztere, 2009-től 2010-ig miniszterelnök.

Balázs Fecó (Balázs Ferenc, 1951–2020): Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas énekes, zenész, zeneszerző, a Korál együttes vezetője.

Balog Zoltán (1958–): református lelkész, 2021 óta püspök. 2006 és 2018 között a Fidesz országgyűlési képviselője, 2012 és 2018 között az Emberi Erőforrások Minisztériumának minisztere.

Balogh László (1957–): operatőr, politikus, MDF alapító, a KDNP tagja. 1998 és 2006 között az Országgyűlés tagja, 2010 óta a Közzszolgálati Köz-alapítvány Kuratóriumának elnöke.

Bánáss László (1888–1949): veszprémi püspök. Kiállt a 20. századi diktatúrák elnyomása ellen, az egyház társadalmi tanítására épülő gondolatai pedig Barankovics Istvánra és a születő Demokrata Néppártra is hatással voltak.

Bandera, Sztepan (1909–1959): ukrán szélső-jobboldali vezető, politikus. Náci háborús bűnös. Ukrajna „etnikai tisztasága” érdekében lengyelek és zsidók tízezreit mészároltatta le a II. világháború elején. Napjainkban Ukrajna nemzeti hősként tartja számon.

Barabbás: az evangéliumok tanúsága szerint lázadásért vagy rablásért-gyilkosságért elítélt bűnöző, akit Pilátus a nép követelésére Jézus helyett engedett szabadon a pásza ünnepe alkalmából.

Barankovics István (1906–1974): jogász, szerkesztő, kereszténydemokrata politikus, a Demokrata Néppárt főtitkára, a magyar kereszténydemokrácia

meghatározó alakja. A kommunista diktatúra miatt 1949-ben nyugatra emigrált.

Bárcziházi Bárczy István (1882–1952): miniszterelnöki személyi titkár, a két világháború között helyettes államtitkár, majd államtitkár, titkos tanácsos. 1921-től 1944-ig a minisztertanácsi ülések jegyzőkönyvvezetője.

Barsi Balázs (1946–): Széchenyi-díjas ferences szerzetes-pap, hitszónok, tanár.

I. Bartholomaiosz pátriárka (1940–): 1991 óta ökumenikus pátriárka, András apostol 270. utódja és az egész világon élő 300 millió ortodox keresztény szellemi vezetője. Elkötelezett munkálója az ortodoxia egységének, a lelki megújulásnak, a szolidaritásnak, az ökumenének és a teremtésvédelemnek.

Bartók Béla (1881–1945): zeneszerző, zongoraművész, népzenekutató.

Batu kán (1205/1207–1255): mongol–tatár kán, Dzsingisz kán unokája. A magyarországi tatárjárás és az egész nyugati területek ellen irányuló hódítás fővezére.

XVI. Benedek pápa (Joseph Ratzinger, 1927–2022): német teológus, egyetemi professzor, bíboros, 1981-től 2005-ig a Hittani Kongregáció prefektusa. 2005 és 2013 között a Római Katoli-

kus Egyház 265. pápája. 2013-ban bejelentette lemondását.

Benes, Eduard (1884–1948): cseh politikus, Csehszlovákia második, vitatott megítélésű elnöke, Csehszlovákia létrehozásának legerőteljesebb hirdetője és megvalósítója. Külpolitikai tevékenysége nagymértékben hozzájárult Magyarország világháborúban betöltött szerepének hátrányos megítéléséhez, és a trianoni békeszerződés által meghatározott területvesztéseihez. A Benes-dekrétumok tartalmazzák a magyar és német kisebbség „kollektív bűnösségét” és jogfosztását.

Bese Gergő (1983–): korábbi katolikus pap, közéleti személyiség. Papi hivatásával összeegyeztethetetlen életvitele miatt felfüggesztették papi szolgálata alól.

Bethlen István gróf (1874–1946): a Horthy-rendszer egyik legjelentősebb államférfija. 1921 és 1931 között Magyarország miniszterelnöke. Nevéhez fűződik a bethleni konszolidáció gazdasági, kulturális, szociális és politikai programja.

Bibi, Asia (1971–): pakisztáni keresztény asszony. Iszlám környezetben blaszfémia vádjával halálra ítélték. Bizonyítékok hiányában csupán évekkel később mentették fel és akkor távozhatott Kanadába. Pere és fogvatartása egy évtizedig (2009–2019) tartott, ezalatt XVI. Benedek pápa és Ferenc pápa is küzdött a kiszabadításáért.

Biden, Joe (1942–): amerikai demokrata párti politikus, az Amerikai Egyesült Államok 46. elnöke (2021–2025).

Bolberitz Pál (1941–2020): pap, filozófus, egyetemi tanár, a Szent István Akadémia elnöke. Papi-filozófusi munkáját és életét az Igazság keresésének és a felismert igazság követésének szentelte.

Boldog Apor Vilmos (1892–1945): győri megyéspüspök, vértanú. Szovjet katonák ölték meg, 1997. november 9-én Szent II. János Pál pápa boldoggá avatta.

Boldog Batthyány-Strattmann László (1870–1931): magyar főnemes, szemorvos, sebész. Az általa épített kórházban ingyen, birtokai jövedelméből gyógyította a környék szegényeit és lelki támogatásukról is gondoskodott. 1916-tól a ferences harmadrend tagja. Szent II. János Pál pápa 2003-ban boldoggá avatta.

Boldog IV. Károly király (1887–1922): osztrák főherceg, a Habsburg-Lotaringiai-ház utolsó uralkodója, 1916 és 1918 között I. Károly néven az Osztrák Császárság utolsó császára és IV. Károly néven az utolsó magyar király. 2004-ben Szent II. János Pál pápa boldoggá avatta.

Boldog Salkaházi Sára (1899–1944): vértanú, szerzetesnővér. A Slachta Margit által alapított Szociális Testvérek Társaságának szociális testvére.

Életét az antifasiszta és zsidómentő tevékenysége során áldozta fel.

Brenzovics László (1964–): történész, tanár, kárpátaljai magyar politikus, 2014 óta a KMKSZ elnöke, Ukrajnában parlamenti képviselő volt.

Bubnó Tamás (1957–): a Szent Efrém Férfikar Liszt-díjas vezetője, karnagya, egyházzenei oktató egyetemi tanár.

Budaházy György (1969–): gépészmérnök, szélsőjobboldali közszereplő, terrorizmus vádjával elítélték.

Buddha (Gautama Sziddhártha): indiai bölcse, vándorló aszkéta és vallási tanító, a buddhizmus első számú alakja, aki a buddhizmus szerint elérte a teljes megvilágosodást. Valószínűleg Kelet-Indiában élt és tanított, valamikor a Kr. e. 6. és 4. század között.

Buonarroti, Michelangelo (1475–1564): az olasz reneszánsz és az egész európai kultúrtörténet egyik legnagyobb alakja. Szobrász, festő, építész és költő.

Burrows, Ruth (1923–2023): karmelita apáca, spirituális író.

Celanoi Tamás (1190–1260): ferences szerzetes, IX. Gergely pápa felkérésére megírta Assisi Szent Ferenc életét.

Chaplin, Shirley (1955–): brit ápolónő. Munkahelyén megtiltották számára a kereszt viselését. A határozat ellen való küzdelme során vált a nyugati kulturális keresztényüldözés elleni tiltakozás egyik jelképévé.

Clinton, Bill (William Jefferson Clinton, 1946–): demokrata párti politikus, 1993 és 2001 között az Amerikai Egyesült Államok 42. elnöke.

Cusanus, Nicolaus (1401–1464): német teológus, filozófus, bíboros, diplomata és természettudós. A keresztény egységtörekvések munkálója. Legfontosabb műve a *De docta ignorantia*, A tudós tudatlanság.

Csaba királyfi: Attila hun király fia, a székelyek mondai vezére.

Csontváry Kosztka Tivadar (1853–1919): okleveles gyógyszerész, festőművész, „a napút festője”, csak halála után ismerték fel jelentőségét.

Csordás Eörs (1943–2010): katolikus pap, proto-notárius, kanonok, a Bécsi Pázmáneum rektora, a Prímási-, és Érseki Bíróság jegyzője.

I. Damasus pápa (304/305–384): A széthúzások és eretnokségek ellen több alkalommal tartott zsinatot, ahol megerősítette a Szentlélekről és Krisztusról szóló tanítást, de nem ítél el senkit. Részt vett az I. konstantinápolyi zsinaton, aminek dogmatikai dön-

téseit támogatta. Megbízta Szent Jeromost a Szentírás latin fordításának a revíziójával.

Daul, Joseph (1947–): francia politikus, európai parlamenti képviselő. 2013 és 2019 között az EPP elnöke.

Deák Dániel (1992–): politológus, a XXI. Század Intézet vezető elemzője, a Megafon influenszere.

Deák Ferenc (1803–1876): politikus, jogász, táblabíró, államférfi, országgyűlési képviselő. A Batthyány-kormány igazságügy-minisztere, az 1867-es kiegyezés létrehozója, a „haza bölcse”.

Demeter Zoltán (1963–): református lelkész, politikus. 1998 és 2014 között Bánhorváti polgármestere, 2010 óta a Fidesz országgyűlési képviselője.

Demszky Gábor (1952–): jogász, szociológus, politikus, az SZDSZ alapító tagja, 1990 és 2010 között Budapest főpolgármestere.

Diocletianus császár (245 k – 312 k): 284 és 305 között római császár. Nevéhez fűződik az utolsó nagy keresztényüldözés és a tetrarchia, a késő római birodalom alapjainak a lerakása.

Dobrev Klára (Klara Petrova Dobрева, 1972–): közgazdász, jogász, Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök volt felesége, 2021-ben a baloldali előválasztás miniszterelnök-jelöltje, 2019-től a DK

európai parlamenti képviselője, az EP alelnöke. 2025-től a Demokratikus Koalíció elnöke.

Donáth Anna (1987–): politikus, szociológus, EP-képviselő. 2018 és 2020 között a Momentum Mozgalom elnökségi tagja, illetve alelnöke. A 2019-es európai parlamenti választáson a Momentum listájának 2. helyéről szerzett mandátumot. 2021–2022, illetve 2023 és 2024 között a párt elnöke.

Dzsingisz kán (1162–1227): nagykán, hódító, a mongol törzsek egyesítője, a Mongol Birodalom megalapítója, a világtörténelem legnagyobb összefüggő területű birodalmának megteremtője.

Eckhardt Sándor (1890–1969): irodalomtörténész, nyelvész, egyetemi tanár, az MTA tagja. A Demokrata Néppárt egyik vezéralakja, az 1945-ös választásokon a parlamentbe jutott két DNP-s politikus egyike. 1947-ben a kékcédulás választásokon a kereszténydemokraták Vas vármegyei listájáról szerzett mandátumot. 1949-ben lemondott a képviselőségről és visszavonult a közéletől.

II. Efrém Ignác (Ignatus Aphrem II., 1965–): Antiókha és egész Kelet szír ortodox pátriárkája.

Engels, Friedrich (1820–1895): kereskedő, társadalomtudós, filozófus, politikai teoretikus, a *Kommunista kiáltvány* társszerzője.

Entz Géza (1949–): művészettörténész, a Magyar Demokrata Fórum alapító tagja, 1990 és 1992 között államtitkár, a Határon Túli Magyarok Hivatalának korábbi elnöke. Az első Orbán-kormány éve alatt előbb az Országos Műemlékvédelmi Hivatal elnöke (1998–2000), majd helyettes államtitkár (2000–2002) volt.

Epikurosz (Kr. e. 341–270): görög filozófus, bölcsele, Athénban iskolát alapított. Írásai nagyrészt elvesztek. Az epikuroszói etika az embert, mint boldogságot kereső lényt határozta meg, természetfilozófiája pedig az atomizmusra épült.

Erdő Péter (1952–): bíboros, prímás, az Esztergom–Budapesti Főegyházmegye érseke, teológus, egyházjogász. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia volt elnöke, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke, az MTA tagja, a Szent István Tudományos Akadémia elnöke.

Erik atya (Urbán János, Erik OFM, 1981–): ferences szerzetes, tartományfőnök.

Faymann, Werner (1960–): osztrák szociáldemokrata politikus. 2008-tól 2016-ig Ausztria 12. szövetségi kancellárja.

Fekete István (1900–1970): magyar író. Jókai mellett hazánk legolvasottabb szerzője.

Fekete-Győr András (1989–): jogász, politikus. 2016–2021 között a Momentum Mozgalom elnöke, 2018–2024 között a Momentum országgyűlési képviselője.

Ferenc pápa (Jorge Mario Bergoglio, 1936–2025): olasz származású argentin pap-teológus, 1998-tól Buenos Aires érseke. 2013 márciusától a katolikus egyház 266. pápája. Az első jezsuita egyházfő, egyben az első amerikai kontinensről megválasztott pápa. 2019-ben Csíksomlyóra, 2021-ben és 2023-ban pedig Magyarországra látogatott.

Ferenc József (1830–1916): osztrák császár és magyar király. 1848-ban foglalta el az osztrák császári trónt, magyar királlyá 1867-ben koronázták.

Fila Béla (1933–2014): pap, filozófus, dogmatika professzor.

Fodor Gábor (1962–): jogász, liberális politikus, országgyűlési képviselő (Fidesz 1990–1993, SZDSZ 1994–2009, 2014-től 2018-ig független). 1994 és 1996 között művelődési és közoktatási miniszter, 2007-től 2008-ig környezetvédelmi miniszter. 2008–2009 között az SZDSZ elnöke. 2013 és 2019 között a Magyar Liberális Párt elnöke. 2019 óta a Közép-európai Rendszerváltást Kutató Intézet vezetője.

Fohsz Tivadar: XVII. kerületi korábbi Fideszes alpolgármester.

Freud, Sigmund (1856–1939): zsidó származású osztrák neurológus és pszichiáter, a pszichoanalitikus iskola megalapítója.

Für Lajos (1930–2013): történész, az MTA doktora, politikus. Részt vett az '56-os forradalomban. Az MDF alapító tagja, az Antall-kormány és a Boross-kormány honvédelmi minisztere.

Gál Ferenc (1915–1998): katolikus pap, dogmatika professzor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora.

De Gasperi, Alcide (1881–1954): olasz kereszténydemokrata politikus, 1921-től Mussolini hatalomátvételéig az Olasz Néppárt parlamenti frakciójának vezetője. 1945 és 1953 között nyolc egymást követő kormány miniszterelnöke és egy alkalommal külügyminisztere. A Szén- és Acél Közösség első elnöke, az Európai Unió egyik alapító atyja.

Gerzsenyi Krisztián (1983–): újságíró, a Gondola.hu főszerkesztője.

Giesswein Sándor (1856–1923): pápai prelátus, publicista, politikus, író, az MTA levelező tagja, országgyűlési képviselő, a Szent István Akadémia elnöke. 1897-ben kanonok, 1902-ben apát, 1908-ban pápai prelátus lett. A keresztényszocialista mozgalom egyik megalapítója Magyarországon és a magyar kereszténydemokrácia fontos előfutára.

Gorbacsov, Mihail (1931–2022): orosz politikus, 1985 és 1990 között az SZKP főtitkára, 1990–1991 között a Szovjetunió elnöke. Reformkísérletei gyorsították a hidegháború lezárását, ugyanakkor a Szovjetunió széthullásához vezettek. Nobel-békedíjjal tüntették ki.

Gy. Németh Erzsébet (1962–): politikus, több cikluson keresztül a Fővárosi Közgyűlés tagja (MSZP és DK), 2002 és 2010 között az MSZP, 2022 óta a DK országgyűlési képviselője.

Gyöngyösi Márton (1977–): magyar közgazdász, politikus, politológus. 2010 és 2019 között a Jobbik országgyűlési képviselője, 2019–2024 között európai parlamenti képviselő, 2022–2024 között pedig a Jobbik elnöke.

Gyulay Endre (1930–2024): katolikus pap, tanár, a Magyar Cserkészszövetség elnöke. 1987 és 2006 között szeged-csanádi megyéspüspök.

Gyurcsány Ferenc (1961–): közgazdász, politikus, üzletember. 2004 és 2009 között Magyarország miniszterelnöke. 2007-től 2009-ig az MSZP, 2011-től 2025-ig a Demokratikus Koalíció elnöke.

Haller István (1880–1964): újságíró, keresztényszociális politikus, miniszter, 1920-tól a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának az elnöke.

Háromkirályok: a három napkeleti bölc, a hagyomány szerint Gáspár, Menyhért és Boldizsár, akik a betlehemi csillagot követve hódoltak a kisded Jézus előtt.

Hartányi Jaroslava (1958–): magyarországi ukrán pedagógus, nemzetiségi politikus. 1999 és 2014 között az Ukrán Országos Önkormányzat elnöke, 2014–2018 között az Országgyűlés első ukrán szószólója.

Heidegger, Martin (1889–1976): német egzisztencialista filozófus, a 20. századi német filozófia egyik legnagyobb hatású képviselője.

Heller Ágnes (1929–2019): Széchenyi-díjas filozófus, esztéta, egyetemi tanár. A Budapesti Iskola tagja. 1977–1986 között a Melbourne-i egyetemen tanított, az MTA tagja.

Hemingway, Ernest (1899–1961): Nobel-díjas amerikai regényíró, novellista, újságíró.

Hiller István (1967–): történész, politikus, 2002–országgyűlési képviselő (MSZP), 2006 és 2010 között oktatási és kulturális miniszter, 2004-től 2007-ig az MSZP elnöke, 2014 és 2022 között a Magyar Országgyűlés alelnöke.

Hitler, Adolf (1889–1945): osztrák születésű német politikus, a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt

vezetője, német kancellár 1933-tól és 1934-től Führer (vezér) elnevezéssel diktátor.

III. Honoriusz pápa (1148/1150–1227): az egyház jogrendjét megreformáló, keresztes hadjáratot szervező egyházfő. Legjelentősebb tettei közé soroljuk a domonkosok, ferencesek és a karmeliták rendjének jóváhagyását.

Horthy Miklós (vitéz nagybányai Horthy Miklós, 1868–1957): az Osztrák–Magyar Monarchia altengernagya, 1920 és 1944 között Magyarország kormányzója.

Horváth Attila (1952–): Artisjus-díjas és Fonogram-életműdíjjal kitüntetett dalszövegíró, költő. Olyan előadóknak, zenekaroknak írt dalokat, mint Balázs Fecó, Charlie, Cserháti Zsuzsa, Deák Bill Gyula, Koncz Zsuzsa, Korál, Píramis.

Hóvári János (1955–2023): történész, turkológus, diplomata. Magyarország izraeli (2000–2004), kuvaiti (2008–2010), majd törökországi (2012–2014) nagykövete, 2010 és 2012 között helyettes államtitkár.

Hölvényi György (1962–): tanár, politikus, a Kereszténydemokrata Néppárt alapító tagja. 2000 és 2004 között a Barankovics Alapítvány elnöke, 2012-től 2014-ig egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár. 2014 óta európai parlamenti képviselő.

Hruscsov, Nyikita Szergejevics (1894–1971): orosz politikus. Sztálin halálát követően a Szovjetunió vezetője, az 1956-os magyar forradalom vérebe tiprója.

Hunyadi János (1407/1409 között–1456): hadvezér, 1446 és 1453 között Magyarország kormányzója. 1456-ban Nándorfehérvárnál seregével és Kapisztrán János parasztokból álló keresztes hadával történelmi jelentőségű győzelmet aratott a török szultán seregén, 70 évre biztosítva Magyarország biztonságát és gyarapodását.

Huszár Károly (1882–1941): újságíró, politikus, a magyar keresztényszociális mozgalom egyik alapítója, miniszter, majd miniszterelnök, a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjának elnöke.

Izaias (Kr. e. 7. század): júdeai nagypróféta.

Jakab Péter (1980–): tanár, politikus, 2018-tól országgyűlési képviselő, 2020-tól 2022-ig a Jobbik elnöke. A 2026-os országgyűlési választásokon a DK miskolci jelöltje.

I. János Pál pápa (Albino Luciani, 1912–1978): pap, teológus, tanár, Veneto püspöke. Részt vett a II. vatikáni zsinaton. 1978-ban rövid, 33 napos pontifikátusa alatt a zsinati tanításokat kívánta gyakorlatba ültetni. Pápaságához nagy reményeket fűztek.

Jászi Oszkár (1875–1957): radikális szabadelvű politikus, társadalomtudós, szabadkőműves, egyetemi tanár, a radikális nézeteket valló Martinovics-páholy megalapítója, a Károlyi-kormány nemzeti-ségi ügyekkel megbízott tárca nélküli minisztere.

Joó Rudolf (1946–2002): magyar diplomata, politológus, államtitkár, a Magyar Demokrata Fórum egyik alapítója. Nagykövetségként a genfi magyar ENSZ képviselő korábbi vezetője.

Jourová, Věra (1964–): cseh politikus, 2014–2019 között az Európai Bizottság igazságügyért, a fogyasztóvédelemért és a nemek közötti egyenlőségért felelős, 2019-től az értékekért és az átláthatóságért felelős biztosa, 2019 óta az Európai Bizottság alelnöke.

Juncker, Jean-Claude (1954–): luxemburgi politikus, 1995 és 2013 között miniszterelnök, 2014-től 2019-ig az Európai Bizottság elnöke.

Kádár János (Czermanik (Csermanek) János, 1912–1989): magyar kommunista politikus, 1956. november 1-jén Moszkvába vitték, ahol rábízták a forradalom leverésének és megtorlásának levezénylését. Több mint harminc évig az MSZMP vezetője és Magyarország politikájának irányítója.

Kajdi József (1958–): jogász, az Antall- és a Boross-kormány idején Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkára (1990–1994).

Kálmán Olga (1968–): szerkesztő-riporter, televíziós műsorvezető, politikus. 2022 óta a DK országgyűlési képviselője.

Kálmán Peregrin OFM (1976–): ferences szerzetes, történész. 2017 és 2023 között a Pasaréti Páduai Szent Antal Plébánia plébánosa, 2023-tól templomigazgató az Alkantarai Szent Péter Templomigazgatóságon.

Kant, Immanuel (1724–1804): német idealista filozófus, egyetemi tanár, a transzcendentális idealizmus megteremtője.

Karácsony Gergely (1975–): szociológus, egyetemi oktató, politikus. 2010 és 2014 között országgyűlési képviselő, 2014-től 2019-ig Zugló polgármestere, 2019 óta Budapest főpolgármestere.

Károly főherceg (1961–): IV. Károly király unokája, Habsburg Ottó fia.

Károlyi József gróf (1942–): gróf Károlyi Lajos unokája. A Vadászati Világkiállítás miniszteri biztosa.

Károlyi Lajos gróf (1799–1863): jogi doktor, császári és királyi kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, főispán, a vaskoronarend I. osztályú lovagja, a tótmegyeri legendás vadászterület birtokosa.

Károlyi Mihály gróf (1875–1955): politikus, miniszterelnök, az első magyar köztársasági elnök. Az

őszirózsás forradalom vezetője. Politikai tevékenységének megítélése ellentmondásos.

Kemál pasa (Mustafa Kemal Atatürk, 1881–1938): török katona és államférfi, a török függetlenségi háború hőse, a Török Köztársaság megalapítója és első elnöke.

Keresztelő Szent János (Kr. e. 7 – Kr. u. 29): prédikátor, próféta, vértanú. Jézus Krisztus előhírnöke, Zakariás pap és Erzsébet fia. Heródes Antipász el fogatta és lefejeztette.

Keresztes Szent János (1542–1591): a teljesebb szemlélődést és a radikális Istennek szenteltséget keresve megalapította a sarutlan kármelita rend férfi ágát. Szent, egyháztanító, a keresztény misztika nagy alakja. Az Istennel egyesülő ember boldogságát, fájdalmát és útjának nehézségét mutatta be költeményeiben és azok magyarázataiban.

Kerkai Jenő SJ (Czinder Jenő, 1904–1970): jezsuita szerzetes, a KALOT létrehozója, a magyar kereszténység legnagyobb szociális szervezője. A kommunista diktatúra megkínózta és bebörtönözte.

Kern, Christian (1966–): 2016–2018 között az Osztrák Szociáldemokrata Párt (SPÖ) elnöke, 2016. május 17. és 2017. december 18. között Ausztria 13. szövetségi kancellárja.

Kéthly Anna (1889–1976): szociáldemokrata politikus, 1922 és 1948 között parlamenti képviselő, 1956-ban a harmadik Nagy Imre-kormány minisztere. A forradalom leverése után emigrált, aktív szerepet vállalt a nyugati magyar szervezetek életében.

Kirill pátriárka (Vlagyimir Mihajlovics Gungyajev, 1946–): orosz ortodox püspök, 1984 óta Szmolenszk és Kalinyingrád metropolitája, a Szent Sziódus állandó tagja, 2009-től Moszkva és minden oroszok pátriárkája.

Kiss-Rigó László (1955–): római katolikus pap, kánonjogász, egyetemi tanár. 2006 óta szeged-csanádi megyéspüspök.

Kittenberger Kálmán (1881–1958): Afrika-kutató, zoológus, tanár, vadász, gyűjtő és természettudományi író. A Nimród vadászújság főszerkesztője 1920 és 1948 között.

Kohl, Helmut (1930–2017): német kereszténydemokrata politikus, 1982 és 1998 között a Német Szövetségi Köztársaság, majd az egyesült Németország kancellárja. Nevéhez fűződik hazájának 1990-es újraegyesítése. Európa díszpolgára.

Koppány (962 k.–997): Géza fejedelem rokonának, Tar Zerindnek fia. Géza halála után magának követelte a hatalmat Istvánnal szemben. A min-dent eldöntő véres sólyi csatában István győzött

és megszilárdította az új keresztény magyar államot. A krónikák szerint testét felnégyelték és ki-tűzték Győrben, Veszprémben, Esztergomban és Gyulafehérváron.

Kosztolányi Dezső (1885–1936): író, költő, műfordító, újságíró, a Nyugat első nemzedékének kimagasló szerzője.

Kovács Zoltán (1969–): történész, politikus, 2014-től 2018 végéig Magyarország kormányának szóvivője, 2019-től a nemzetközi kommunikációért felelős államtitkára, az Egy a természettel Vadászati Világkiállítás kormánybiztosa.

Kovács K. Zoltán (1924–2008): mezőgazdász, kereszténydemokrata politikus, 1945–1948 között a Demokrata Néppárt országgyűlési képviselője. A Szabad Európa Rádió szerkesztője és a Barankovics István Alapítvány egyik alapítója.

Kun Béla (Kohn Béla, 1886–1938): újságíró, kommunista politikus, a Tanácsköztársaság vezetője, 1920-ban Moszkvába emigrált, ahol az 1938–39-es sztálini tisztogatás áldozatává vált.

Kuncze Gábor (1950–): üzemmérnök, közgazdász, politikus. 1990 és 2010 között országgyűlési képviselő (SZDSZ), 1997 és 1998, illetve 2001 és 2007 között az SZDSZ elnöke, 1994-től 1998-ig belügyminiszter.

Lao-ce: valószínűleg a Kr. e 6. században élt kínai filozófus, a taoizmus atyja. A neki tulajdonított fő mű, *Az út és az erény* könyve.

Lázár János (1975–): jogász, politikus. 2002 óta a Fidesz országgyűlési képviselője, 2002 és 2012 között Hódmezővásárhely polgármestere. 2014 és 2018 között Miniszterelnökséget vezető miniszter, 2022 óta építési és közlekedési miniszter.

Lendvai Ildikó (1946–): politikus, 1994-től 2014-ig országgyűlési képviselő (MSZP), 2002–2009 között frakcióvezető (MSZP), 2009–2010 között az MSZP elnöke.

Lenin, Vlagyimir Iljics (Vlagyimir Iljics Uljanov, 1870–1924): szovjet diktátor, a Szovjetunió első vezetője.

XIV. Leó pápa (Robert Francis Prevost, 1955–): A Római Katolikus Egyház 267. pápája (2025. május 8. óta), az első észak-amerikai egyházfő. Ágostonos szerzetes, rendjének korábbi generális perjele. Perui püspöksége alatt perui állampolgárságot kapott. 2023 januárjától a Püspöki Kongregáció prefektusa volt.

Linder Béla (1876–1962): katonatiszt, a Károlyi Mihály-kormány hadügyminisztere, a Berinkey-kormány tárca nélküli minisztere, a Tanácsköztársaság bécsi katonai megbízottja, majd a délszláv csapatok által megszállt Pécs polgármestere.

Ljubomir, Alexov (1958–): Magyarországon született szerb nemzetiségű pedagógus, közéleti személyiség, 2014-től az Országgyűlés első szerb szószólója.

Lohfink, Gerhard (1934–2024): német katolikus pap és teológus, tübingeni Újszövetség professzor, számos teológiai monográfia szerzője.

Losonczi Pál (Laklia Pál, 1919–2005): Kossuth-díjas mezőgazdász, politikus, 1960–1967 földművelésügyi miniszter, 1967–1987 az Elnöki Tanács elnöke.

Lukács György (Löwinger György Bernát, 1885–1971): marxista filozófus, esztéta, egyetemi tanár, politikus.

Macron, Emmanuel (1977–): francia politikus, 2017. május 14-től a Francia Köztársaság elnöke.

Magyar Péter (1981–): jogász, politikus, a Tisza Párt elnöke és európai parlamenti képviselője.

Mária Terézia (1717–1780): 1740-től Magyarország és Csehország királynője és Ausztria főhercegnője, 1745 és 1765 között német-római császárné. A Habsburg-Lotaringiai-ház alapítója.

Márki-Zay Péter (1972–): politikus, közgazdász, mérnök, történész és marketingszakember. 2018 óta Hódmezővásárhely polgármestere, 2022-ben az ellenzék miniszterelnök-jelöltje volt.

Marosán György (1908–1992): péksegéd, szociáldemokrata, majd kommunista politikus. A proletárdiktatúra erőszakos alkalmazásának híve, az 1956-os forradalmat követően a megtorló hatalom arca.

Martens, Wilfried (1936–2013): belga politikus, államférfi, 1979 és 1981 áprilisa között, illetve 1981 decemberétől 1992-ig Belgium miniszterelnöke. Európai parlamenti képviselő, az Európai Néppárt alapítója, később elnöke.

Marcell atya (Marton Boldizsár, 1887–1966): karmelita szerzetespap, író, országos hírví prédikátor és gyóntató. Boldoggá avatása folyamatban van.

Marx, Karl (1818–1883): német filozófus, közgazdász, szociológus, a kommunista munkásmozgalom teoretikusa és a marxizmus névadója.

Mátyás király (Hunyadi Mátyás, 1443–1490): magyar király (1458–1490), Hunyadi János kormányzó fia. 1469-től cseh király, 1486-tól Ausztria uralkodó hercege.

Maximianus császár (250 k–310): 286 és 305 között a Római Birodalom nyugati provinciákat irányító társcsászára. Jelentős katonai sikereket ért el, Diocletianus keleti keresztényüldözéseiben nem vett részt. Nagy Konstantin császár elleni lázadás következtében halt meg.

Meciar, Vladimír (1942–): jogász, politikus, Szlovákia háromszori miniszterelnöke és a 2010-től 2012-ig parlamenten kívüli Néppárt – Demokratikus Szlovákiaért Mozgalom alapítója és elnöke.

Merkel, Angela Kasner (1954–): fizikus, politikus, 2000–2021 között a CDU elnöke, 2005-től 2021-ig Németország kancellárja.

Merlin: druida, az Artúr-mondakörben a kereszténység előtti világ szereplője. Egyes történészek szerint valós személy volt, egy piktor törzs felett uralkodhatott a 6. században.

Mezid bég (?–1442): II. Murád szultán 1442-ben Magyarországra küldte seregeit fosztogatni, Mezid bég vezetésével. A Hunyadi János erdélyi vajda által vezetett magyar sereg a szebeni csatában fényes diadalt aratott felette.

Mindszenty József (Pehm József, 1892–1975): hercegprímás, érsek, bíboros, a Magyar Katolikus Egyház 20. századi történetének egyik legnagyobb alakja. 1945-től esztergomi érsek, 1948-ban letartóztatták, koncepciós perben elítélték és bebörtönözték. 1956-tól a budapesti amerikai nagykövetségen tartózkodott, 1971-ben nyugatra távozott. Boldoggá avatása folyamatban van.

Mona Ilona (1921–2019): magyar szerzetesnővér, a Szociális Testvérek Társaságának a tagja. A szerzetesrendek kommunista diktatúra általi betiltása

után előbb segéd munkás, majd népköltészetet kutató könyvtáros.

Mubarak, Hoszni (1928–2020): egyiptomi arab katonatiszt, politikus, 1981–2011 között Egyiptom elnöke.

Nacs Lőrinc (1990–): kereszténydemokrata politikus. 2015 és 2025 között az IKSZ elnöke, 2018 óta a KDNP országgyűlési képviselője, 2024 óta a nemzetpolitikáért felelős államtitkár.

Nagy Károly (742–814): frank király, római császár, a nyugati császárság helyreállítója.

Nagy Konstantin császár (280–337): római császár. A széttöredezett Római Birodalom egyesítője, sikeres katonai és politikai vezető, az első keresztény császár. A birodalom központját Rómából Konstantinápolyba helyezte át. A 313-ban kibocsátotta a milánói ediktumot, 325-ben pedig összehívta a niceai zsinatot.

Nagy Szent Gergely pápa (540–604): fiatalon Róma prefektusa, majd vagyonából kolostorokat alapított és szerzetes lett. II. Pelagius pápa maga mellé vette, majd halála után, 590-ben utódjának választották. Kiváló diplomata és szervező volt, az Egyházi Állam előkészítője. Liturgikus intézkedései nagy jelentőségűek. Szentsége elsősorban aszkéta szellemében és erkölcsi jószágában mutatkozott meg.

Navratilova, Martina (1956–): prágai születésű, egykor világelső, amerikai teniszezőnő.

Némethy Jenő (1897–1965): ügyvéd, kisgazdapárti politikus, a Nemzetgyűlés tagja. 1946-ban társaival megalapította a Magyar Szabadság Pártot, 1947-ig, a párt feloszlataáig annak főügyésze volt.

Nietzsche, Friedrich (1844–1900): német klaszszika-filológus, egyetemi tanár, költő, nagy hatású filozófus.

Novák Katalin (1977–): politikus, jogász, közgazdász. 2014 és 2020 között család- és ifjúságügyért felelős államtitkár, 2020–2021-ben családként felelős tárca nélküli miniszter. 2018 és 2022 között országgyűlési képviselő (Fidesz), 2022 és 2024 között pedig Magyarország köztársasági elnöke.

Nursiai Szent Benedek (480 körül–547): remete, szerzetes. A bencés rend alapítója, a Regula szerzője, a nyugati szerzetesség atyja. 1964 óta Európa fővédőszentje.

Nyíri Tamás (1920–1994): katolikus pap, professor, Széchenyi-díjas teológus, filozófus.

Obama, Barack (1961–): jogász és politikus, 2009 és 2017 között az Amerikai Egyesült Államok 44. elnöke.

Ókovács Szilveszter (1969–): operaénekes, zenekritikus, publicista, rádiós és televíziós műsorvezető, 2010–11-ben a Duna TV vezérigazgatója, 2011-től a Magyar Állami Operaház kormánybiztosa, majd 2013-tól főigazgatója.

Orbán Viktor (1963–): politikus, jogász, a Fidesz elnöke, 1990-től országgyűlési képviselő. 1998 és 2002 között, illetve 2010 óta Magyarország miniszterelnöke, Európa egyik legjelentősebb politikusa.

Orosz Anna (1989–): közgazdász, politikus. 2022 és 2025 között a Momentum országgyűlési képviselője. Visszavonult a politikától.

Orseolo Péter (1011–1046?, 1059?): Szent István király kijelölt utóda, magyar király 1038–1041 és 1044–1046 között.

Ortega y Gasset, José (1883–1955): spanyol filozófus, író, az egzisztencializmus egyik kiemelkedő képviselője.

Pacelli, Eugenio (1876–1958): 1899-ben áldozópappá, 1917-ben püspökké szentelték. A budapesti 34. Eucharisztikus Világkongresszuson a pápa követeként vett részt. 1939-től 1958-ig XII. Pius pápáként szolgálta az egyházat.

Padovai Szent Antal (1195–1231): egyháztanító, teológus, ferences szerzetes. Retorikai karizmáját

az eretnokségek elleni prédikációiban állította az egyház szolgálatába.

Palko, Vladimír (1957–): szlovák politikus, 2002 és 2006 között Szlovákia belügyminisztere. A *Jönnek az oroszlánok* című kötet szerzője.

Pásztor István (1956–2023): vajdasági magyar politikus, 2007-től a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke, 2012-től haláláig a vajdasági parlament (Tartományi Képviselőház) elnöke.

Pázmány Péter (1570–1637): esztergomi érsek, bíboros, jezsuita szerzetes, a magyarországi katolikus megújulás vezető alakja, egyházi író.

Pesti Imre (1952–): orvos, politikus. 2006 óta a Fidesz országgyűlési képviselője.

Pilátus (Quintus Pontius Pilatus): 26–36 között Júdea provincia római helytartója, Jézus elítélője.

Pilinszky János (1921–1981): József Attila- és Kosuth-díjas katolikus költő, a Nyugat irodalmi folyóirat negyedik, újjholdas nemzedékének tagja, a 20. századi magyar irodalom egyik legjelentősebb alakja.

XII. Piusz pápa (Eugenio Pacelli, 1876–1958): 1939 és 1958 között római pápa, Szent Péter 260. utódja. A második világháború alatt a békéért küzdött, azt követően pedig a kommunizmussal szem-

ben az igazságosság és a jog fontosságára hívta fel a figyelmet.

Platón (Kr. e. 427–347): ókori görög filozófus, iskolaalapító.

Porosenko, Petro (1965–): ukrán politikus és üzletember. 2009–2010 között Ukrajna külügyminisztere, 2012-ben kereskedelmi és gazdaságfejlesztési minisztere volt. 2014-től 2019-ig Ukrajna elnöke.

Prohászka Ottokár (1858–1927): katolikus egyházi író, „Magyarország apostola és tanítómestere”, a magyar keresztényszocializmus jelentős képviselője, az MTA tagja, 1905–1927 között Székesfehérvár megyéspüspöke.

Raffay Ernő (1948–): történész, politikus, az Antall-kormányban a Honvédelmi Minisztérium politikai államtitkára.

Rákosi Mátyás (1892–1971): a Magyar Kommunista Párt, majd a Magyar Dolgozók Pártjának főtitkára, a minisztertanács elnöke, 1949 és 1956 között Magyarország teljhatalmú kommunista diktátora.

Reagan, Ronald (1911–2004): szociológus, közgazdász, amerikai színész, politikus. Kalifornia állam republikánus kormányzója, 1981 és 1989 között az Egyesült Államok 40. elnöke. Elvitathatatlan érdemei voltak a kommunizmus bukásában.

Rejtő Jenő (Reich Jenő, 1905–1943): népszerű magyar író, kabaré- és színpadi szerző. Írói álnevei: P. Howard, Gibson Lavery.

Renzi, Matteo (1975–): olasz politikus, 2014-től 2016-ig Olaszország miniszterelnöke.

Rétvári Bence (1979–): jogász, kereszténydemokrata politikus. 2002 és 2010 között az IKSZ elnöke, 2008 óta országgyűlési képviselő. 2022 óta a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára.

Romsics Ignác (1951–): Széchenyi-díjas történész, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja.

Rousseau, Jean-Jacques (1712–1778): genfi születésű francia felvilágosodás kori filozófus, író és zeneszerző.

Sajgó Szabolcs (1951–): jezsuita szerzetes, 2009–2013 között a Kanadai Magyar Papi Egység vezetője. 2014-től a Párbeszéd Háza igazgatója Budapesten.

Sándor Fegyir (1975–): ukrán–magyar filozófus, szociológus, egyetemi tanár, önkéntes katoná. 2024-től Ukrajna magyarországi nagykövete.

Sargentini, Judith (1974–): holland politikus, a Baloldali Zöldek (GroenLinks) tagja, az Európai Zöld Párt képviselője 2009–2019, a Magyarországról szóló LIBE-jelentés készítője.

Savoyai Jenő (1663–1736): francia származású herceg, a német-római császár hadvezére. Kiváló stratégia és hadvezér, az Aranygyapjas rend lovagja. Nevéhez fűződik Buda 1686-os visszavétele és az 1697-es zentai diadal, ami véget vetett Magyarország török hódoltságának.

Schuman, Robert (1886–1963): luxemburgi születésű német-francia kereszténydemokrata politikus, francia miniszterelnök és külügyminiszter. Az Európai Unió egyik alapító atyja, a német és francia megbékélés elkötelezett munkálója.

Sebián-Petrovszki László (1977–): politológus, az DK pártigazgatója, 2019-től országgyűlési képviselő.

Seneca, Lucius Annaeus (Kr. e. 4–Kr. u. 65): római sztoikus filozófus, drámaíró és államférfi.

Sík Sándor (1889–1963): piarista tartományfőnök, pap-költő, egyetemi tanár.

Simicskó István (1961–): politikus, jogász, közgazdász, tanár. 1998 és 2006 között a Fidesz, 2006 óta a KDNP országgyűlési képviselője. 2015 és 2018 között honvédelmi miniszter, 2020 óta a KDNP frakcióvezetője.

Slachta Margit (1884–1974): politikus, szerzetesnővér. A Szociális Testvérek Társaságnak alapító fő-

nőknője, 1920 és 1922 között és 1945-től 1949-ig országgyűlési képviselő.

Soros György (1930–): magyar származású amerikai üzletember, tőzsdespekuláns, közgazdász. A Soros Fund Management befektetési alapkezelő társaság és a Nyitott Társadalom Intézet megalapítója.

Surján László (1941–): orvos, politikus. 1990 és 2006 között országgyűlési képviselő (KDNP, Fidesz), 1990-től 1994-ig népjóléti miniszter, 1990–1995 között a KDNP elnöke, 2004-től 2014-ig európai parlamenti képviselő.

Szabó Dezső (1879–1945): író, kritikus, publicista, tanár. Az *elsodort falu* szerzője.

Szabó Rebeka (1977–): biológus, politikus. Az LMP és a Párbeszéd Magyarországért egyik alapítója. 2010 és 2014 között, valamint 2022 óta országgyűlési képviselő.

Szájer József (1961–): jogász, politikus, a Fidesz alapító tagja. 1990–2004-ig országgyűlési képviselő, 2004–2020-ig, lemondásáig európai parlamenti képviselő, az Európai Néppárt parlamenti csoportjának alelnöke.

Szálasi Ferenc (1897–1946): hungarista politikus, több nyilaskeresztes és hungarista párt és mozgalom alapítója. 1944 és 1945 között Magyarország

miniszterelnöke, diktátor, a náci Németország kiszolgálója. A második világháború után halálra ítélték és kivégezték.

Széchenyi István gróf (1791–1860): magyar arisztokrata, államférfi, belső titkos tanácsos, császári és királyi kamarás, író, polihisztor, közgazdász, a Batthyány-kormány közlekedési minisztere, „a legnagyobb magyar”.

Széchenyi Zsigmond gróf (1898–1967): vadász, utazó, író. A magyar vadászati kultúra kimagasló alakja.

Szent Ágoston (354–430): egyházatya, egyházdoktor, Hippó püspöke, apologéta. A latin teológia és a keresztény filozófia egyik legnagyobb hatású gondolkodója. Fő művei a *Vallomások* és *Az Isten városáról* (De civitate Dei).

Szent Escrivá, Josemaría (1902–1975): spanyol pap, teológus, tiszteletbeli pápai prelátus. Az Opus Dei (1928) és a Szent Kereszt Papi Társaság (1943) megalapítója. Szent II. János Pál pápa 2002-ben szentté avatta.

Szent Hedvig (Jadwiga Andegawenska, 1374–1399): Lengyelország királynője és Litvánia nagyhercegnéje, Nagy Lajos magyar király lánya. A betegek, árvák, szegények és elesettek sorsát mély szeretettel igyekezett javítani.

Szent Ignác (Loyolai Szent Ignác, 1491–1556): baszk származású spanyol katona, aki súlyos háborús sebesülése után katolikus pap lett. A Jézus Társasága alapítója. A *Lelki gyakorlatok* című könyvében írta le a lelki élettel kapcsolatos útját, ami a jezsuita lelkiség alapja lett.

Szent István király (975–1038): az első magyar király (1001–1038), magyar államalapító, Magyarország fővédőszentje, a magyar nép megtérésnek fő előmozdítója, az egyházi élet megújítója.

Szent II. János Pál pápa (Karol Jozef Wojtyła, 1920–2005): Krakkó érseke. 1978. október 16-án választották pápává. Ő volt az első szláv, 455 év óta pedig az első nem olasz pápa. XVI. Benedek pápa 2011. május 1-jén boldoggá avatta. Szentté avatására 2014. április 27-én került sor.

Szent Kinga (1224–1292): IV. Béla király lánya, Lengyelország királynéja, Szent Margit és Boldog Jolán nővére. Férje halála után ferences apáca, életét jótevékenységnek és imádkozásnak szentelte. Lengyelország és Litvánia védőszentje.

Szent László király (1040 k–1095): magyar király (1077–1095). Legendás harcos, mély hittel megáldott nagyformátumú uralkodó, az egyházi élet megújítója.

Szent Lukács (Kr. u. 1. sz.): evangélista, Szent Pál apostol munkatársa.

Szent Mihály arkangyal: főangyal, a mennyei seregek vezére, az Egyház oltalmazója.

Szent Pál apostol (5–67): Jézus Krisztus apostola, az Újszövetség több iratának szerzője. Útjai, melyek behálózták a Földközi-tenger medencéjét, illetve levelei, gyülekezetalapításai nagyban járultak hozzá a kereszténység elterjedéséhez a Római Birodalomban. Hitéért többször bebörtönözték és Rómában kivégezték.

Szent Péter apostol (Kr. u. 1. sz.): halász, Jézus tanítványa, az apostolkollégium feje, az első pápa. Rómában halt vértanúhalált 64-ben vagy 67-ben.

Szent VI. Pál pápa (Giovanni Battista Enrico Antonio Maria Montini, 1897–1978): 1963 és 1978 között Szent Péter 262. utóda, olasz püspök. Pontifikátusa alatt fejeződött be és teljesedett ki az 1962-ben megkezdett II. vatikáni zsinat.

Szerb Antal (1901–1945): író, műfordító, irodalomtörténész.

Szerdahelyi Csongor (1954–): katolikus újságíró, szerkesztő, diplomata.

Szókratész (Kr. e. 470–399): ókori görög filozófus az attikai korszakból.

Sztálin (Joszif Visszarionovics Dzsugasvili, 1878–1953): a Szovjetunió Kommunista Pártjának főtit-

kára (1922–1953), a Szovjetunió „generalisszimu-sza”, milliók haláláért felelős kommunista diktátor.

Szűz Mária: Jézus Krisztus édesanyja.

Tamisier, Émile-Marie (1834–1910): francia katolikus asszony, az első Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus megszervezője. Ezzel a kezdeménnyel igyekezett az egyház segítségére sietni kora kiélezett antiklerikális világában.

Tavares, Rui (1972–): portugál baloldali, zöldpárti politikus, 2009–2014 európai parlamenti képviselő, aki jelentést készített Magyarország belpolitikai helyzetéről.

Theodorik gót király (454–526): az osztrogótok nagykirálya, Itália ura. Pannóniában született, Konstantinápolyban nevelkedett. A bizánci császár engedélyével támadta meg Odoaker itáliai királyságát. Hosszú háború után, Ravenna központtal rendezettséget hozott Itáliába.

Thoma László (1980–): református lelkész, vallásnár, a Gazdagréti Gyülekezet vezető lelkipásztora.

Timmermans, Frans (1961–): holland diplomata és politikus, az Európai Bizottság alelnöke, bel- és igazságügyi együttműködésért felelős biztosa.

Tiso, Jozef (1887–1947): római katolikus szlovák pap és politikus, az 1938–1945 közötti fasiszta bábállam, az első Szlovák Köztársaság elnöke.

Tisza István gróf (1861–1918): arisztokrata, magyar politikus, országgyűlési képviselő, 1903–1905, majd 1913–1917 között a Magyar Királyság miniszterelnöke. 1918. október 31-én Hermina úti villájában meggyilkolták.

Tordai Bence (1981–): közgazdász, szociológus, politikus. 2018 óta országgyűlési képviselő.

Tóth Tamás (1976–): katolikus pap, egyháztörténész, egyetemi tanár, a Pápai Magyar Intézet korábbi rektora. 2018 és 2024 között a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára.

Tours-i Szent Márton (316/317–397): pannóniai katonatiszt, hitvalló, megtérése után remete, majd Tours püspöke. Szerzetesi egyszerűsége, csodái és jótettei miatt a Nyugat egyik legtiszteltebb patrónusa.

Tusk, Donald (1957–): lengyel politikus. A Polgári Platform alapítója, majd elnöke. 2007-től 2014-ig Lengyelország Minisztertanácsának az elnöke, 2014-től 2019-ig az Európai Tanács elnöke, 2019 és 2022 között pedig az Európai Néppárt (EPP) elnöke. 2023 óta ismét Lengyelország Minisztertanácsának az elnöke.

Vadai Ágnes (1974–): jogász, közgazdász, politikus. 2002 és 2011 között az MSZP, 2011 óta a DK országgyűlési képviselője. A DK alelnöke.

Varga Judit (1980–): jogász, politikus. 2019 és 2023 között igazságügyi miniszter, 2022 és 2024 között a Fidesz országgyűlési képviselője.

Varga László (1910–2003): politikus, ügyvéd, író, országgyűlési képviselő (Demokrata Néppárt 1947–1948, KDNP 1994–1997, FIDESZ 1997–2003), 2002 és 2003 között a KDNP elnöke. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség alapítója, az Országgyűlés egykori korelnöke. A kommunizmus alatt a Szabad Európa Rádió munkatársa és a New York-i magyar emigráció aktív tagja.

Varga László SJ (1901–1974): jezsuita szerzetes, szociológus, 1952-ben emigrált és belgiumi magyar főlelkészként szolgált.

Varga Mihály (1965–): közgazdász, politikus. 1990 és 2025 között a Fidesz országgyűlési képviselője. 1998 és 2001 között a Pénzügyminisztérium politikai államtitkára, majd 2002-ig pénzügyminiszter. A második Orbán-kormányban először az IMF-tárgyalásokért felelős miniszter, majd 2013-tól 2018-ig nemzetgazdasági miniszter, 2018-tól pénzügyminiszter. 2025-től a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

Vári Fábián László (1951–): Kossuth- és József Attila-díjas kárpátaljai magyar költő, kritikus. Néprajzi és műfordítói tevékenysége is számottevő. A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának tagja.

Voltaire, François-Marie Arouet (1694–1778): francia felvilágosodás kori író, költő és filozófus.

Vona Gábor (1978–): történész, politikus, 2010–2018 között országgyűlési képviselő, 2006–2018 a Jobbik Magyarországért Mozgalom elnöke, 2007–2009 a Magyar Gárda Egyesület elnöke.

Von der Leyen, Ursula (1958–): belgiumi születésű orvos, néppárti európai politikus. 2005 és 2019 között Németország minisztere, 2010 és 2019 között a CDU alelnöke. 2019 óta az Európai Bizottság elnöke.

Wass Albert (1908–1998): író és költő, az erdélyi magyar irodalom nagy alakja. 1944-től Németországban, 1952-től haláláig az Egyesült Államokban élt.

Weber, Manfred (1972–): német politikus. Az Európai Parlament képviselője és az Európai Néppárt parlamenti képviselőcsoportjának a vezetője, 2022-től elnöke. Az utóbbi években ideológiai alapon támadja Magyarországot.

Zelenszkij, Volodimir (1978–): ukrán előadóművész, producer, politikus. 2019 óta Ukrajna elnöke.

Z. Kárpát Dániel (1979–): politikus, író, a Jobbik országgyűlési képviselője.

TÁRGYMUTATÓ

FÖLDÖN ÉS ÉGEN

21. o. **apriori** – latin kifejezés; eleve, előzetesen

27. o. **individualitás, liberális individualizmus** – (a lat. individuum, „egén, egyed” szóból): szociálfilozófiai irányzat, amely a társadalmat az egyed felől közelíti meg.

27. o. **perszonalitás** – perszonalizmus a személyt középpontba állító filozófiai és teológiai irányzat.

28. o. **kollektivizmus** – társadalomelméleti irányzat, amely az egyedi-személyes szempontok rovására az emberi élet közösségi-társadalmi összetevőjét hangsúlyozza.

28. o. **szubszidiaritás** – kölcsönös kisegítés elve. A kereszténydemokrácia egyik alapelve, mely szerint amit egy adott szervezeti szint meg tud oldani, abban magasabb szint nem jogosult dönteni.

31. o. **Abszolútum** – metafizikai fogalom, az elnevezés az abszolút szóból származik: föltétlen, semmitől sem függő, korlátlan; a relatív ellentéte.

37. o. **deviancia** – a közösség vagy a társadalom nagy része által elfogadott normák megsértése, a társadalmi normáktól eltérő, szabály nélküli.

40. o. **pervértált** – latin kifejezés; elzüllesztett, lerontott, beteges

46. o. **kalifátus** – iszlám vallási és politikai vezető által irányított terület

50. o. **SZDSZ** – Szabad Demokraták Szövetsége 1988 novemberében alakult liberális párt. 1990 és 2010 között parlamenti párt volt, három cikluson keresztül az MSZP koalíciós partnere. 2014 szeptemberében szűnt meg hivatalosan.

51. o. **Fidesz** – Fiatal Demokraták Szövetsége néven 1988. március 30-án alakult. 1995-ben felvette a Fidesz – Magyar Polgári Párt nevet, 1998-ban kormányra került, 2003-ban szövetséggé alakult és nevét Fidesz – Magyar Polgári Szövetségre változtatta. A 2010-es, a 2014-es, a 2018-as és a 2022-es országgyűlési választáson a Fidesz–KDNP párt-szövetség kétharmados többséget szerzett.

57. o. **Szent Korona** – a magyar államot és annak jogfolytonosságát megtestesítő felségjelvény. A Szent Korona Tan szerint a Magyarország fölötti főhatalom egyetlen jogos földi birtokosa, jogi személy, minden magyar jog forrása. Európában az egyik legrégebben használt és mai napig épségben megmaradt beavató korona.

60. o. **1848** – Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc Magyarország újkori történetének egyik meghatározó eseménye, a nemzeti identitás

egyik alapköve. Társadalmi reformjaival a polgári átalakulás előmozdítója, Bécs elleni önvédelmi harcával a nemzettudat meghatározó részévé vált.

60. o. **1956** – Az 1956-os forradalom és szabadságharc Magyarország népének a sztálinista terror elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca, amely a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt. A budapesti diákoknak az egyetemekről kiinduló békés tüntetésével kezdődött 1956. október 23-án, és a fegyveres felkelők ellenállásának felmorzsolásával fejeződött be november 11-én.

65. o. **szinkretista gnoszticizmus** – A különféle gnosztikus rendszerekre általában jellemző a szinkretizmus, azaz tanrendszerüket különféle szellemi hagyományokból szőtték: a görög, főként platoni filozófia elemei mellett zsidó és keresztény hatások jellemzik.

66. o. **sui generis** – latin kifejezés; egyedi, sajátos, különleges; olyan önálló valóság, ami nem vezethető vissza másra

66. o. **Piarista Gimnázium** – 1717-ben alapított, a XIX. század elején öt- majd hatosztályosra bővült gimnázium. 1883-tól állami tanterv szerint működő nyolcosztályos főgimnáziumként működött. 1948-ban államosították. 1950-től az állam és az egyház megállapodása alapján újra rendi kezelésbe került, és négyosztályos gimnáziumként működ-

hetett. 1953 őszétől a Váci utcai épületet elvették, a Piarista Gimnáziumot a Mikszáth Kálmán térre költöztették. 1989 után megszűnt a létszámkorlátozás, az iskola 6 osztályos gimnáziummá alakult. 2011-re az iskolát és a rendházat is sikerült visszaköltöztetni az eredeti, Váci utcai épületbe.

66. o. **Bethesda Református Gyerekkórház** – A közép-európai régióban az egyedüli egyházi fenntartású gyermekkorház. 1866. január 1-jén nyitotta meg a Németajkú Református Leányegyházközség. A Rákosi-korszakban államosították, a rendszerváltás óta újra a Református Egyházé.

69. o. **distinkció** – latin kifejezés; megkülönböztetés, elkülönítés

71. o. **diszkrimináció** – latin kifejezés; szétválasztás, hátrányos megkülönböztetés

73. o. **relevancia** – latin kifejezés; fontosság, jelentékenység

AZ ÖRÖK MAGYARSÁG KÜLDETÉSÉBEN

85. o. **Spinoza Ház** – a híres Dohány utcai zsinagóga szomszédságában található holland kulturális központ, színház, a belvárosi zsidó értermiség által üzemeltetett létesítmény.

86. o. **Wilkommenskultur** – ném. az „üdvözlés kultúrája”, avagy az a hozzáállás, miszerint a bevándorlók befogadását elősegítő módon kell viselkedni.

88. o. **Srebrenica** – megyei jogú város és község Bosznia-Hercegovina keleti részén, a Szerb Köztársaság területén. A srebrenicai mészárlás a boszniai háború egyik legvéresebb eseménye volt, amelyet a Volt Jugoszlávia Nemzetközi Bűnügyi Bírósága háborús bűncselekménynek nyilvánított. A mészárlás 1995 júliusában történt, amikor Srebrenica környékén mintegy 8700 bosnyákot – főleg férfiakat és fiúkat – végeztek ki.

94. o. **arab tavasz** – 2011 elején kirobbant – az amerikai demokrata kormányzat által támogatott – kormányellenes tüntetéssorozatok, amelyek az arab államokban – Tunézia, Algéria, Jordánia, Szudán, Jemen, Szaud-Arábia, Egyiptom, Szíria, Marokkó, Líbia – törtek ki. Az elnevezés a „népek tavasza” kifejezéshez visszanyúlva terjedt el, amely az 1848-as európai forradalmi hullámra utal. 194 702 halottja volt 2014 augusztusáig.

96. o. **Poitiers** – A poitiers-i csata 732. október 10-én zajlott a Martell Károly vezette frank csapatok és a Galliába Andalúziából betört mór seregek között. A csata hozzájárult ahhoz, hogy a muszlimok az ibériai hídfőállásukból ne tudjanak továbbterjeszkedni Európa belseje felé.

98. o. **lepantói csata** – A lepantói csatát 1571. október 7-én vívta az egyesült keresztény flotta az Oszmán Birodalom hajóhadával a Jón-tengeren, a mai Görögországhoz tartozó Patraszi-öbölben. Az ütközetben a keresztények közül nagyjából nyolcezeren veszítették életüket; az elesett törökök számát húszezerre becsülik. Bár a török flotta megsemmisült, Ciprus nem került vissza velencei fennhatóság alá. A Szent Liga ugyan hamarosan felbomlott, viszont az Oszmán Birodalom soha nem nyerte vissza egykori tengeri erejét.

98. o. **Fanarion** – Isztambul része Fener Városnegyedben, a Konstantinápolyi Ortodox Egyház székhelye.

98. o. **Hagia Sophia** – Szent (Isteni) Bölcsesség bizánci építésű hajdani ortodox bazilika Isztambulban. 1453-tól, Konstantinápoly oszmán kézre kerülésétől kezdve 1934-ig mecsetként használták, 1934 és 2020 között múzeumként volt látogatható, 2020 júliusa óta azonban – a keresztény világ tiltakozása ellenére – újra mecset.

106. o. **Hubertus mise** – Szent Hubertusz megtérése előtt kicsapongó életet élt, amelynek szerves része volt a mulatozás és – ünnepnapokon is – a vadászat. Egy napon egy szarvas agancsa között meglátta a keresztet, megtért, püspök és a vadászok védőszentje lett.

109. o. **Vatikáni Szerződés** – 1997. június 20-án kötötte meg Magyarország és az Apostoli Szent-szék, de az Országgyűlés csak néhány évvel később, 1999-ben ratifikálta. A szerződés meghirdetett célja a Magyar Katolikus Egyház független működésének a biztosítása.

109. o. **Isztambuli Egyezmény** – Az Európa Tanács által megalkotott átfogó nemzetközi egyezmény a nők elleni erőszakkal és családon belüli erőszakkal szemben, amelyet erősen áthat a gender ideológia. Az egyezmény 2014. augusztus 1-jén lépett életbe. Magyarország nem fogadta el.

112. o. **schengeni határ** – A schengeni egyezmény az Európai Unió (EU) első és harmadik pillérének része, amely elsősorban a belső határőrizet megszüntetését és a külső határok közös ellenőrzését jelenti. Az egyezménynek nem minden unióbeli ország a tagja, és vannak nem EU-beli tagjai is. Az egyezményt nem minden aláíró tagország alkalmazza.

112. o. **jawohl natürlich** – német kifejezés; igenis természetesen

113. o. **IMF** – International Monetary Fund Nemzetközi Valutalap 1945-ben létrehozott washingtoni székhelyű szervezet, amely 2020-ban 190 tagországot számlál.

114. o. **Eucharisztia** – Tág értelemben mise, szoros értelemben az Oltáriszentség.

116. o. **restriktív bürokrácia** – korlátozó, megszorító, az ügyintézésben tanúsított merev magatartás

120. o. **Consummatum est** – latin kifejezés; bevégeztetett, beteljesedett, elvégeztetett. Jézus utolsó szava a keresztfán.

129. o. **Charlie Hebdo** – satirikus francia hetilap, amely jellemzően karikatúrákat, riportokat, vitákat, tréfákat közöl. A lap tiszteletlen és nonkonformista stílusáról ismert, erősen valláskritikus és baloldali hangvételű publikációinak célkeresztjében gyakran a jobboldal, a kereszténység, a judaizmus, az iszlám, illetve a francia politikai és kulturális élet áll.

129. o. **blaszfémia** – istenkáromlás, szentségtörés

130. o. **LMBTQ** – A betűszó a nemzetközi szóhasználatban elterjedt LGBT magyar fordítása. A rövidítés jelentése: Lesbikusok, Melegek, Biszexuálisok, Transzneműek. Az elnevezés ezen szexuális és nemi rétegek összefoglaló megjelölésére használatos. Gyakran egy Q betűt adnak hozzá, a queer vagy a nemi irányultság és/vagy identitás még nem el-

döntött questioning (kb. „kíváncsi”; néha kérdőjellel is jelölhetik) rövidítéseként. A betűszóban képviselt minden egyes szó hivatkozhat ennek a csoportnak a tagjaira is és az őket befogadó szubkultúrára is. Ebbe beletartoznak az őket támogató szervezetek is.

131. o. **szeparatizmus** – különválásra, elkülönítésre irányuló politikai törekvés

137. o. **Welcome to the club** – angol kifejezés, jelentése 'üdv a klubban'. Átvitt értelemben a beszélgetés két résztvevőjének hasonló helyzetbe kerülésére utal.

144. o. **Liturgia Aeterna** – mennyei zene

148. o. **Mysterium fidei** – VI. Pál pápa enciklikája az Eucharisziáról, 1965 szeptemberében jelent meg. Akkor, amikor a második Vatikáni Zsinat záró ülése elkezdődött.

148. o. **NEK** – Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus

149. o. **NGO** – (non-governmental organization). nem-kormányzati szervezet

149. o. **filantróp** – emberbarát

149. o. **Kompendium** – lat. Röviden megfogalmazott, vázlatos formában összefoglalt anyag.

157. o. **Turul** – A magyar eredetmondák legendás sólyom madara. Kézai Simon szerint Attilától Géza fejedelem idejéig a koronás fejű turul volt a magyarság hadi jelvénye.

157. o. **Csodaszarvas** – egy a hun-magyar mondakörben és a magyar népi hagyományokban is ismert Isten által küldött mitikus vezérállat. Ipolyi Arnold nagyváradi püspök, műgyűjtő, néprajzkutató, művészettörténész szerint egyes magyar istenségek nem ember, hanem turulmadár és szarvas alakjában jelennek meg a mondavilágunkban.

158. o. **Gesta Hungarorum** – Az 1200 körül keletkezett mű az őshazából (Szkítiából) való kivonulástól Szent István koráig tartó időszakot öleli fel. Anonymusnak, azaz P. mesternek a munkája.

162. o. **Laudato si'** – azaz 'Áldott légy' – Ferenc pápa első önálló enciklikája, amely a közös otthon gondozása alcímet kapta. Az enciklika a pápa szándéka szerint elsősorban szociális témákról és a társadalmi igazságosság kérdéseiről szól, amelyek között jelentős szerep jut a környezetvédelemnek.

168. o. **metodológia** – A tudományos megismerés módszereit vizsgáló tudományág

A JÓZAN ÉSZ ELLENFORRADALMA

189. o. **eucharisztikus kongresszus** – A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus a Katolikus Egyház világeseménye, melynek célja az oltáriszentség tiszteletének az elmélyítése. Szervezője a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottsága. Budapesten két alkalommal, 1938-ban és 2021-ben rendezték meg.

189. o. **állapotbeli kötelesség** – az életállapotból fakadó teendők, kötelességek összessége, melyek az igazságosság alapján kötelezik az embert, a szeretet rendjében pedig megelőzik a többi karitatív tevékenységet.

191. o. **gyermekvédelmi törvény** – Magyarország Kormánya, illetve Országgyűlése által 2021-ben elfogadott törvény, amely a gyermekeket fenyegető lmbtq ideológia miatt módosította és szigorította a családvédelmi és gyermekvédelmi törvényt, a médiatörvényt, a reklámtörvény és a köznevelési törvényt, és ezekbe olyan rendelkezéseket vezetett be, amely szerint kiskorúak nem férhetnek hozzá a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsítő tartalmakhoz.

195. o. **az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata** – az ENSZ által 1948-ban elfogadott nyilatkozat, amely a világszervezet álláspontját deklarálja a minden embert megillető alapvető jogokról. Keresz-

tény emberként üdvözljük és támogatjuk az alapjogi szisztéma sarokpontjává vált dokumentumot, ugyanakkor fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy az alapjogok az ember istenképmásiségán nyugvó emberi méltóságból vezethetők le.

195. o. **politikai korrektség** – a politikai korrektség, azaz a pc beszéd mód azt jelenti, hogy valaki úgy fogalmaz és úgy viselkedik, hogy igyekszik elkerülni, hogy megsértsen más személyeket vagy vallási, kulturális, etnikai, ill. egyéb közösségeket. A pc beszéd mód liberális erőltetése gyakran a szólásszabadság gátjává és a társadalmi, politikai viták akadályozójává válik.

196. o. **kettős állampolgárság** – egy természetes személynek egyszerre két vagy több állampolgárságát jelenti. Hazánkban 2010-ben a Fidesz–KDNP kormány közjogilag újraegyesítette a nemzetet és a kettős állampolgárságot megadta a határon túli magyarságnak.

202. o. **müezzín** – muszlim egyházi személy, aki az imára hívó szöveget énekli.

205. o. **EUCD és EDU** – az európai kereszténydemokrata pártok által alapított Európai Néppárt (EPP) már megalakulásakor is több korábbi szervezetet integrált és később is csatlakoztak hozzá politikai erőik. 1965-ben alakult Európai Kereszténydemokrata Unió (EUCD) a tagországok parlamentjeiben működő kereszténydemokrata képviselők.

selőcsoportok munkáját hangolta össze. 1999-ben olvadt be az EPP-be. Az Európai Demokrata Unió, az EDU jobbközép erő, amely 2002 októberében olvadt be az EPP-be.

205. o. **RMDSZ** – a Romániai Magyar Demokrata Szövetség, a kommunista diktatúra bukását követően alakult magyar érdekvédelmi és közképviselési szervezet. Alapítója Domokos Géza író, jelenlegi elnöke Kelemen Hunor.

209. o. **saría** – az iszlám erkölcsi és jogi vezérelve, az iszlám teológiai rendszerében az Allah által meghatározott, helyes viselkedés és jogrend. A mindennapi élet valamennyi területére kiterjed.

215. o. **1752-es kánon** – A Római Katolikus Egyház Törvénykönyvének utolsó kánonja. A kánonjogi rendelkezéseket összefogó törvénykönyv zárómondata úgy szól, hogy „a lelkek üdvösségének az egyházban mindig a legfőbb törvénynek kell lenni.”

215. o. **Clunyi gondolat (reform, apátság)** – a clunyi reform a bencés szerzetesség és rajta keresztül egész Európa 10. századi megújulási mozgalma, mely Cluny apátságából indult ki és hatotta át a kontinenst. Az egyház szabadságát védte a világi hatalomtól, a pápaságot a császári befolyástól.

215. o. **invesztitúra háború** – az egyházi és a világi hatalom közötti legjelentősebb középkori konfliktus Európában. Gyökerei Nagy Károly császár-

rá koronázásáig nyúlnak vissza és a 12. század második feléig hatnak. A császár, hatalmát Istentől származtatva, elkezdte gyakorolni a püspökök kinevezési jogát, az investitúrát. A pápa viszont jogosan magát tekintette a püspöki kinevezések tekintetében illetékesnek.

215. o. **transzcendens** – latin eredetű teológiai-filozófiai fogalom, az érzéki tapasztaláson túli, azt meghaladó; végsősoron Istenre utal.

215. o. **ecclesiologiai** – latin kifejezés, jelentése egyháztani.

215. o. **societas perfecta** – latin kifejezés, jelentése tökéletes társaság.

216. o. **sui generis entitás** – önálló dolog, egyedi jellemzőkkel rendelkező létező.

195. o. **antropológia** – görög kifejezés, jelentése embertan. A filozófiának az emberrel, emberi lényeggel foglalkozó ága.

216. o. **üdv történet** – Istennek az emberi történelmet alakító üdvrendje. Sarokpontja Krisztus megtestesülése, Istennek a történelembe való belépése.

217. o. **Codex Iuris Canonici** – a Római Katolikus Egyház törvénykönyve. A kánonjogot összefoglaló új törvénykönyv Szent II. János Pál pápa megbízásából készült el 1983-ban.

217. o. **justinianusi kodifikáció** – Justinianus, 6. századi kelet-római császár vissza akarta adni a Római Birodalom fényét és ehhez egységes, a jog minden ágát átfogó törvénykönyvet alkotott. Az évekig tartó munka során összegyűjtötték és összefoglalták az érvényben lévő császári rendeleteket, majd rendezték a jogtudósi iratokat, kiküszöbölték azok ellentmondásait és végül ezekből tankönyvet is szerkesztettek a diákok számára.

217. o. **1917-es kódex** – a Római Katolikus Egyház törvénykönyve 1917 és 1983 között.

217. o. **Magyarország Alaptörvénye** – Hazánkban a '49-es sztálinista alkotmány rendszerváltás-kori, ideiglenesnek szánt, átalakított változata volt érvényben. 2011-ben az Országgyűlés megalkotta Magyarország új alkotmányát. A 2012. január elsején hatályba lépő Alaptörvény Magyarország legfelsőbb szintű jogforrása, mely integrálja az ezeréves magyar történeti alkotmány hagyományát is.

218. o. **Habsburg Monarchia** – a Habsburg Birodalom vagy Habsburg Monarchia azon államok összességét foglalja magában, melyek hosszabb vagy rövidebb ideig a Habsburg-ház uralma alatt álltak a középkor és 1918 között.

218. o. **pozsonyi országgyűlés** – 1741-ben, a Pozsonyi Országgyűlés előtt a fiatal Mária Terézia királynő beszédét követően a magyar nemesek közfelkiáltással álltak ki az uralkodó mellett. Ekkor

hangzott el a híres „életünket és vérünket a királyunkért!”, latinul „vitam et sanguinem pro rege nostro” felkiáltás.

220. o. **Vadászati Múzeum** – A Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Vadászati Múzeum a Grassalkovich Antal által építtetett hatvani kastélyban 2014-ben nyitotta meg kapuit.

221. o. **Nahar** – gróf Széchenyi Zsigmond műve, magyar nyelven az egyik legolvasottabb vadász-könyv. Egyszerre vadásznapló, útleírás és korrajz, mely a szerző 1937–38-as indiai vadászexpedícióját mutatja be.

223. o. **creatio ex nihilo** – a semmiből való teremtés dogmája.

223. o. **Apostoli Atyák** – az apostolok utáni közvetlen kor ókeresztény írói.

226. o. **Ex Corde Ecclesiae** – Szent II. János Pál pápa 1990-ben kiadott apostoli rendelkezése a katolikus egyetemekről.

227. o. **pontifex maximus** – szószerinti jelentése a legnagyobb (maximus) hídépítő (pons és facere). Az ókori Rómában a főpap, a római vallás feje. Az Ószövetségben a főpap Izrael szakrális életének a legfőbb irányítója, közvetítő Isten és a nép között, az áldozat bemutatója. Az Újszövetség tanúsága szerint a kereszténység számára Jézus Krisztus az

egyetlen és örök főpap, aki az összes hívő embert képviseli. A Katolikus Egyházban a pontifex maximus Nagy Szent Gergely pápa óta a római pápa egyik címe.

229. o. **Treuga Dei** – az Isten békéje a 11. században, az Egyház által meghirdetett elv, amely a feudális urak magánháborúit korlátozta. A szombati nonától a hétfői primáig, majd pár évvel később szerda estétől hétfő reggelig, illetve az adventben és a nagyböjtben betiltott minden fegyveres erőszakot. A 12. században kiterjesztették több egyházi ünnepre és az egész keresztény világra érvényessé tették. Egyes osztályok, a papság, szerzetesség, zarándokok, nők, földművelők és azok állatai, illetve a kereskedők állandó békét élveztek. A Treuga Dei sikere nagyban járult hozzá Európa 13. századi virágkorához.

232. o. **Santa Maria Maggiore** – a Szűzanya római főtemploma. Róma legnagyobb, Nyugat-Európa első Mária-temploma, a négy pápai bazilika egyike. III. Sixtus pápa építtette az 5. században, az Esquilinus dombon.

233. o. **Messerschmitt** – világháborús német vadászrepülőgép és vadászbombázó.

233. o. **Junkers** – második világháborús német bombázó, a Luftwaffe legnagyobb darabszámban gyártott és legsikeresebb bombázója.

234. o. **Józsefvárosi Keresztény Munkásifjak Egyesülete** – a VIII. kerületi Mária Terézia téren 1920 és 1946 között működő fiatal keresztény munkásokat összefogó szervezet.

234. o. **Egyházközségi Munkásszakosztályok** – Az EMSZO, 1937 és 1946 között az egyházközségek keretében működött. Célkitűzése a munkások támogatása, valláserkölcsi és hazafias nevelése, a plébániai életbe való bevonása, illetve szociális érdekeik védelme volt. Központja Budapesten, a IV. kerületben volt. 1940-ben 15000 főnél is több tagot számlált, 1942-ben pedig valamennyi budapesti plébánián és 63 vidéki helyszínen működött. Vezetőit mind a nyilasok, mind a kommunisták üldözték, Freesz József káplán, igazgató a kommunisták kínzásaiba halt bele.

234. o. **Hivatásszervezet** – A Magyarországi Dolgozók Országos Hivatásszervezete (Hivatásrend, Hivatásszervezet) 1939 és 1946 között, budapesti központtal működő szervezet, amely a keresztény munkások foglalkozások szerinti érdekvédelmét látta el, a Quadragesimo anno enciklika szellemében.

234. o. **Katolikus Szociális Népmozgalom** – Az 1943 és 1944 között, Budapesten működő szervezet a kor katolikus szociális és reformmozgalmainak csúcsszerve és irányító munkaközössége, a Magyar Szociális Népmozgalom utódja volt. Célja a háborút követő kereszténydemokrata szellemiségű politika és párt előkészítése, Serédi Jusztinián her-

cegprímás támogatásával. Egyházi tanácsadója Apor Vilmos püspök, világi tanácsadója Kovrig Béla, ügyvezetője Kerkai Jenő SJ. A mozgalom vezetői 1944 októberében csatlakoztak a Magyar Fronthoz és megalakították a Kereszténydemokrata Néppártot.

234. o. **Nemzeti Front** – Magyar Front, a német megszállás alatt illegalitásba szorult magyar pártok és vallási szervezetek, illetve tömegszervezetek náciellenes szövetkezése volt, amely 1944 májusában jött létre, s decemberig működött, amikor is a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front vette át szerepét.

235. o. **kékcédulás (választás)** – 1947. augusztus 31-én tartották Magyarországon a „kékcédulás választásokat”, ahol a Magyar Kommunista Párt a győzelem megszerzése érdekében számos csalást követett el. A választási törvény antidemokratikus átírása, a választásra jogosultak 10%-ának önkényes törlése és a választások napján jogosulatlanul leadott 60-120000 kékcédulás szavazat ellenére a kommunisták csak a szavazatok 22%-át kapták meg.

235. o. **ávo** – 1945 és 1956 között működő ÁVO, majd ÁVH, Szovjet mintára létrehozott, részben titkosan tevékenykedő magyar politikai rendőrség, a kommunista terror és elnyomás egyik fő eszköze.

235. o. **Magyar Nemzeti Bizottmány** – New York-i székhelyű, 1949-ben alapított szervezet, a magyar

emigráció csúcsintézménye. Célja az emigráns irányzatok egybefogása és a hazai kommunista diktatúrával szembeni fellépés volt.

235. o. **Európai Rabnemzetek Szövetsége Közgyűlése** – A második világháború utáni közép-kelet-európai emigráns nemzeti bizottságok tevékenységét összehangoló és támogató szervezet. 1954 és 1972 között működött, kilenc ország (Albánia, Bulgária, Csehszlovákia, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Magyarország, Románia) száműzetésben élő politikusait, diplomatáit, szak szervezeti vezetőit és értelmiségi elitjét fogta össze. Vezetői rotációs alapon követték egymást, célja a térség megszállt államainak békés úton történő felszabadítása, illetve a világ közvéleményének a vasfüggöny mögötti helyzetről való tájékoztatása volt.

237. o. **KALOT** – A Katolikus Agrárfiúszági Legényegyletek Országos Testülete 1938 és 1946 között működő, Kerkai Jenő jezsuita szerzetes által megszervezett félmillió tagoságú egyesület, amelyik összefogta, szellemileg és anyagilag támogatta az agráriumhoz kötődő fiatalságot. Eszménye a krisztusibb ember, a műveltebb falu és az életerős nép, önérzetes magyar volt.

238. o. **geoblocking** – területi alapú tartalomkorlátozás

240. o. **Hungaricumokról szóló törvény** – a 2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és

hungaricumokról határozva, s azokat megőrzendő nemzeti értéként elismerve, úgy rendelkezett, hogy a magyar kultúra évezredes értékeit, a szellemi és anyagi alkotásokat és természeti értékeket egy átfogó értéktárban kell összesíteni, ápolni, védelmezni és támogatni.

242. o. **Magyar Máltai Szeretetszolgálat** – 1989-ben alakult katolikus jótékonyági hálózat, kiemelten közhasznú szervezet. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a Szuverén Máltai Lovagrend nemzetközi családjának a tagja. Alapítója és 2024-es haláláig vezetője Kozma Imre irgalmasrendi szerzetes.

245. o. **Velencei Bizottság** – A Velencei Bizottság az Európa Tanács független alkotmányjogászokból álló tanácsadó szerve. A közép- és kelet-európai rendszerváltásokat követően, 1990-ben jött létre. Célja az új demokráciák alkotmányjogi tanácsokkal való ellátása volt. Mára gyakran az ideológiai, politikai nyomásgyakorlás eszközévé vált.

245. o. **Baloga-klán** – Kárpátalját és Munkácsot uraló, magyarellenes, ukrán nacionalista politikus család. Tagjai között van volt ukrán parlamenti képviselő, kárpátaljai képviselő és munkácsi polgármester is. Tevékenységüket a magyarellenes turul-döntéstől, korrupt gazdasági üzelmekig és közúti vita elfajulását követő gyilkosságig számos bűntett jellemzi.

246. o. **Majdan (Majdan-i események)** – a 2013–2014 telén lezajlott ukrainai tüntetéssorozat Kijev főteréhez (a majdan teret jelent ukránul) kapcsolódott és Oroszország-ellenes, Európa-párti demonstrációsorozat volt. Az eseményeket Viktor Janukovics elnök döntése váltotta ki, miszerint az európai uniós és északatlanti közeledés helyett Oroszországgal fűzte volna szorosabbra országa kapcsolatait. Victoria Nuland, az Egyesült Államok térségért felelős magas rangú diplomatája nyíltan bevallotta az eseményekbe, a 'színes forradalomba' való amerikai beavatkozást.

250. o. **Bloomberg** – amerikai székhelyű hírügynökség, televíziós, információs és média óriás, mely több mint 300 millió embert ér el világszerte. Az üzleti élet egyik vezető információforrása. Michael Rubens Bloomberg üzletember alapította, 1981-ben.

256. o. **gender ideológia** – propagátorai a biológiai valóságot tagadva, azokat elválaszthatónak, felülírhatónak tartják az ember önmagáról alkotott képétől, identifikációjától. A gender-elmélet fő sarokpontja az az antropológiai fikció, miszerint a biológiai értelemben vett nemünk és a társadalmi nemünk egymástól szétválasztható valóságok.

257. o. **Walt Disney: Bambi** – az amerikai Walt Disney filmstúdió által 1942-ben bemutatott rajzfilm.

257. o. **antropomorf** – emberformában, illetve a vallásban az Isten emberi alakban való ábrázolása vagy emberi tulajdonságokkal való felruházása.

257. o. **dehumanizálás** – az emberi méltósághoz illő bánásmód hatálya alól kivon valakit, az ember lényegi vonatkozásától megfoszt.

257. o. **cro-magnoni ember** – a késői őskőkorszak, a felső paleolitikum embere, az utolsó jégkorszak idején Európában, hozzájuk kötődnek a barlangrajzok.

261. o. **győri kiáltvány** – Barankovics István, a magyar kereszténydemokrácia legnagyobb alakja, a kibontakozó kommunista diktatúra fojtogató légkörében fogalmazta meg 1947-ben győri kiáltványát, amely a kereszténydemokrata párt programját és hitvallását tartalmazta.

262. o. **Mindszenty-per** – Mindszenty József bíborost, hercegprímást a kommunisták 1949-ben koncepciós perben, koholt vádak alapján (hazárulással és valutaüzérkedéssel gyanúsították) megkínózták és életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték.

234. o. **Demokrata Néppárt** – 1944 őszén alakult, 1945 tavaszán bejegyzett, majd 1949-ben működését felfüggesztett kereszténydemokrata párt. A KDNP korábbi neve.

263. o. **azilum** – ógörög eredetű szó, menedéket, menedékjogot, menhelyet jelent.

264. o. **Santo subito!** – azonnal szent!, Azonnal avassák szentté! A hívek tömegének közfelkiáltása.

265. o. **totus Tuus** – latin kifejezés, jelentése: egészen a Tiéd. Szent II. János Pál pápa püspöki, majd pápai jelmondata.

265. o. **II. vatikáni zsinat** – Szent XXIII. János pápa által meghirdetett, megkezdett és Szent VI. Pál pápa pontifikátusa alatt lezárult, 1962 és 1965 között zajló zsinat. Ez volt a 21. egyetemes zsinat, egyúttal a 20. század legjelentősebb katolikus eseménye, amely megújította a Római Katolikus Egyházat.

265. o. **Gaudium et spes** – a II. Vatikáni Zsinat lelkipásztori konstitúciója. Az Egyháznak a modern világban betöltött szerepét vizsgálja.

265. o. **konklávé** – az új pápa megválasztásának a külvilágtól elzárt helye, illetve testülete.

267. o. **Centesimus annus** – Szent II. János Pál pápa 1991-ben kiadott szociális enciklikája; az első szociális enciklika – XIII. Leó pápa: Rerum novarum – megjelenésének századik évfordulójára.

267. o. **apoteózis** – az antik civilizáció arra vonatkozó hite, hogy kimagasló emberek istenné magasztosulnak. A görögök legkiválóbb hősiekre,

héroszaikra, a rómaiak pedig császáraikra vonatkoztatták.

267. o. ***Ecclesia in Europa*** – Szent II. János Pál pápa 2003-ban kiadott apostoli buzdítása. Az Európa Szinódust követő buzdításában a pápa az Egyházban élő Jézus Krisztust, mint a remény forrását állítja Európa számára zsinórmértékül.

268. o. ***reveláció*** – ismeretlen, meglepő dolgok, tények feltárása, leleplezése, felismerés. Vallástudományban: kinyilatkoztatás.

268. o. ***státusztörvény*** – az első Orbán-kormány nemzetpolitikai döntése, amely jogi viszonyt teremtett az anyaországi és a határon túli magyarság között.

268. o. ***magyar igazolvány*** – A Magyar igazolvány és Magyar hozzátartozói igazolvány alanyi jogon járó kedvezményekre jogosítja fel külföldi magyar tulajdonosát Magyarország területén.

269. o. ***mohácsi csata*** – az 1526-os mohácsi csata a II. Lajos magyar király által vezetett Magyar Királyság és az I. Szulejmán szultán vezette Oszmán Birodalom seregei között zajlott le. A döntő oszmán győzelemmel végződő csatára nemzeti emlékeztünk a magyar „nemzeti nagylét temetőjeként” tekint, mellyel kezdetét vette a másfél százados török hódoltság időszaka.

270. o. **pro forma** – latin kifejezés, jelentése: a lát-szat kedvéért, formailag

273. o. **Nap-kele** – A Nap-kele 1989 és 2009 között sugárzott reggeli televíziós műsor. Produce-re, a magántulajdonban lévő és Gyárfás Tamáshoz kötődő Nap TV volt.

274. o. **Reform** – a rendszerváltás évtizedének hír-magazinja. Magát függetlennek és demokratikus-nak hirdette, de valójában a balliberális oldalt támogató bulvárlap volt.

275. o. **Teleki-palota** – az 1787-89 között épült és 1902-ben jelentősen átalakított Teleki-palota a Budai Várnegyedben, a Szent György téren, a Sándor-palotával szemben helyezkedett el. Az 1945-ös ostrom idején súlyosan megsérült, de az 1968-as lebontás szakmailag indokolatlan volt. A helyén keletkezett városképi és kultúrtörténeti űrt fél évszázadig nem sikerült pótolni. 2021-ben azonban megkezdődött az újjáépítése.

275. o. **Sándor-palota** – A palotát Sándor Vince gróf építtette 1806-ban a bécsi Johann Aman és Pollack Mihály tervei alapján. A szabadságharc után a Sándor-palotába a bécsi udvar helytartója, Albrecht főherceg költözött be. 1867-ben Andrássy Gyula miniszterelnök bérelte ki a kormány számára. 1945-ben bombázás következtében elpusztult. A patinás palota, amely ma a Köztársasági Elnöki Hivatalnak ad otthont, 2002-ben épült újjá.

275. o. **Karmelita kolostor** – 2019 óta a Miniszterelnökségnek helyet adó egykori Karmelita kolostor a Várnegyedben található épület, mely a karmeliták korábbi rendházából és templomépületből áll. 1725 és 1736 között épült, késő barokk stílusban. A karmelita rend feloszlata után, 1784-től a templomot átalakították, 1787-től színházként működött. Budapest ostroma alatt romba dőlt épületet a szocializmus idején újjáépítették és számos állami, kulturális funkcióra használták. Jelenlegi formáját Zoboki Gábor tervei alapján nyerte el.

275. o. **Szent István-rend lovagkeresztje** – a Magyar Királysághoz kötődő, Mária Terézia magyar királynő által 1764-ben alapított rend. A Katonai Mária Terézia-rend mellett a Habsburg Birodalom egyik legjelentősebb kitüntetése volt, mellyel a Magyar Királysághoz kötődő kiváló polgári és egyházi érdemeket jutalmaztak.

275. o. **Főrendiház** – a magyar országgyűlés felsőháza, amely az újkor elejétől jogilag 1926-ig, gyakorlatban azonban csak 1918-ig működött. Hazánk két első rendje, a főpapi és főúri rendek alkották a főrendi táblát.

276. o. **Phare program** – Az Európai Unió programja, amely segítette a volt keleti blokk országait a csatlakozásra való felkészülésében, gazdaságuk felzárkóztatásában.

276. o. **CIA** – Az 1947-ben alapított Központi Hírszerző Ügynökség az Amerikai Egyesült Államok szövetségi hírszerző szervezete. Fő feladata titkos információk szerzése más államokról, intézményekről és magánszemélyekről az USA kormányzata számára.

276. o. **Mi ezt valljuk kötet** – A „Mi ezt valljuk. Napirendhez és napirenden kívül: Antall József miniszterelnök kormányüléseken elhangzott érdemi hozzászólásai.” című könyv Antall József miniszterelnök gondolatait, beszédeit tartalmazza, melyeket 1990 és 1993 között az Antall-kormány ülésein mondott el. A kötetet szerkesztették Dévavári Zoltán és Kajdi József, kiadta a Magyar Napló Kiadó Kft, a Veritas Könyvek sorozatban, 2024-ben, Budapesten.

AKNAMEZŐN ÉS CSILLAGÖSVÉNYEN

287. o. **KDNP** – 1944 őszén alakult, majd 1949-ben működését felfüggesztett kereszténydemokrata párt. A II. világháború után DNP néven működő, Barankovics István által vezetett világnézeti párt 1956-ban és a rendszerváltást követően újraszervezte magát. A KDNP az egyetlen működő magyar történelmi párt, másfél évtizede a Fidesszel szövetségben kormányozza Magyarországot.

287. o. **Európai Néppárt** – EPP, Európai Néppárt az Uniós politika egyik legjelentősebb frakciója. Kereszténydemokrata pártok alapították, később konzervatív és más jobbközép irányultságú pártok is csatlakoztak hozzá. Napjainkban azonban balra tolódott és eltávolodott kereszténydemokrata gyökereitől.

287. o. **EU** – a 27 tagországot számláló Európai Unió gazdasági és politikai egyesülés. A második világháborút követő kereszténydemokrata gyökerről békeprojektből (Robert Schuman, Konrad Adenauer, Alcide De Gasperi) jött létre előbb az Európai Szén- és Acélközösség (1951), majd több átalakulást, integrációs lépést követően, 1993-ban a Maastrichti Szerződéssel az EU.

287. o. **virtigli** – német kifejezés magyarosított változata, jelentése igazi, hamisítatlan, eredeti.

288. o. **extenzió** – latin eredetű kifejezés, jelentése kiterjedés

288. o. **komprehenzió** – latin eredetű szó, jelentése magában foglaló

288. o. **Tisza párt** – magyar ellenzéki párt, amely a kegyelmi ügy apropóján alakult baloldali-ellenzéki tömörülés (egy korábban alapított, üres párt nevét felvéve), amely a kormánykritikus választópolgárokat igyekszik proteszt alapon integrálni.

289. o. **strict** – angol kifejezés, jelentése – szigorú, szoros, szigorúan vett.

290. o. **holodomor** – az ukrán nemzet egyik legnagyobb katasztrófája. Az 1932–1933 közötti éhínségnek több millió halálos áldozata volt. Bár része volt a nagy szovjet éhínségnek, fő kiváltója Sztálin volt. Számos ország, köztük hazánk is, genocídiumnak ismeri el. 2006-ban az ukrán parlament törvényben deklarálta, hogy a holodomor mesterségesen előidézett éhínség volt és az ukrán nép ellen elkövetett népirtásnak minősül.

291. o. **ukrán–magyar alapszerződés** – az 1991. decemberében, Kijevben aláírt magyar–ukrán alapszerződés a 'jó szomszédság és az együttműködés alapjait' kívánta elérni. A szerződés deklarálta, hogy egyik államnak sincs a másikkal szemben területi követelése, ugyanakkor elköteleződött a nemzeti kisebbségek kulturális, nyelvi és vallási

identitásának kölcsönös védelme iránt. Napjainkban az ukrán fél az azóta életbe léptetett nyelvtörvénnyel, más törvényekkel és gyakorlattal megszegi az alapszerződés kisebbségi jogokra vonatkozó részét.

291. o. **NATO** – (North Atlantic Treaty Organization – Észak-atlanti Szerződés Szervezete) 1949-ben, Washingtonban alapított, jelenleg 32 tagországot számláló katonai és politikai szövetség, amelynek célja a tagállamok szabadságának és biztonságának megóvása politikai és katonai eszközökkel. Hazánk 1999 óta a tagja. Az eredetileg hidegháborús szövetségi rendszer mára a nyugati érdekszféra katonai védelmét jelenti, tényleges vezetője az USA.

291. o. **Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság** – Ukrán SZSZK, a Szovjetunió egyik tagállama 1922 és 1991 között. A mai Ukrajna elődállama.

291. o. **Krím** – félsziget a Fekete- és az Azovi-tenger között. Tatár terület, melyet a cári Oroszország meghódított. A szovjet korszakban ajándékként az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársasághoz került. 2014-ben egy vitatott népszavazást követően Oroszország visszavette. Hovatartozása az elmúlt években fellángolt orosz–ukrán konfliktus egyik kiváltó oka.

291. o. **Donyeck** – nagyváros Kelet-Ukrajnában. Donyeck egyúttal az egyik ukrán megye neve is.

Ennek hovatartozása az orosz–ukrán háború egyik legkritikusabb kérdése.

293. o. **Európai Parlament** – az EP az Európai Unió 5 évente megválasztott parlamentáris testülete. Székhelye Strasbourg, de Brüsszelben is ülészik.

293. o. **Patrióták Európáért** – 2024-ben alakult nemzeti-szuverenista pártszövetség. Az EP harmadik legnagyobb frakcióját alkotó képviselőcsoportnak a tagjai a Fidesz és a KDNP EP képviselői is.

293. o. **őshonos nemzetiségek** – évszázadok óta Magyarországon élő, önálló kultúrával, nyelvvel rendelkező népcsoportok, jelentős történelmi, kulturális örökséggel.

293. o. **Minority SafePack** – 2013-ban indult európai, jelentős részben magyar szervezésű, polgári kezdeményezés, melynek célja, hogy az EU jogrendszerébe illessze a nemzeti, etnikai és nyelvi kisebbségek védelmét, a nyelvtanulást, kultúrájuk megőrzését. A kezdeményezés sikeresen gyűjtötte össze a szükséges egymillió aláírást. A Bizottság 2021-ben arra hivatkozva, hogy a már meglévő jogszabályok elegendőek, elutasította és ezt szövegyenletes módon az EU Bírósága is megerősítette.

294. o. **Bizottság** – az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Tanács mellett az Unió fő intézménye. Döntés-előkészítő, végrehajtó szerv.

294. o. **Black Lives Matter (BLM)** – angol kifejezés, jelentése 'a fekete életek is számítanak'. Eredetileg az afroamerikaiak jogai érdekében (egyenlő bánásmódot) szerveződő, 2013-ban létrejött mozgalom (USA), amely 2020-tól erőszakos, felforgató és fegyvergyűlölő, baloldali anarchista csoporttá vált.

294. o. **deep state** – angol kifejezés, jelentése 'mélyállam'. Az USA politikáját meghatározó hálózatra használt fogalom, amely a kormányzat, a nemzetbiztonság, a bankrendszer és a gazdaság szereplőinek a népakarattól függetlenedett összefonódását jelöli.

294. o. **Demokrata Párt** – az Amerikai Egyesült Államok két legjelentősebb politikai pártjának egyike (a Republikánus Párt mellett). Az 1928-ban alapított, eredetileg klasszikus liberális-libertárius párt mára baloldali és a woke ideológia fő támogatójává vált.

294. o. **Európai Tanács** – az EU legfőbb politikai irányító testülete, amely meghatározza az Unió politikáját. A Tanácsot az uniós tagállamok állam- és kormányfői, az Európai Tanács elnöke és az Európai Bizottság elnöke alkotják. Évente legalább négyszer csúcstalálkozót tartanak, ülésznak Brüsszelben.

294. o. **mainstream** – angol kifejezés, jelentése főáramlat, főszó

294. o. **neomarxista** – Karl Marx és Friedrich Engels evilági messianizmusából népiértő ideológiává vált marxizmus 21. századi vallásellenes, szélsőségesen baloldali-liberális politikai ideológiája, melyet a '68-as diáklázadások is táplálnak.

294. o. **szuverenisták** – függetlenséget, önállóságot, önrendelkezést hangsúlyozó személy, csoport vagy állam. Napjainkban a birodalmi törekvésekkel (például EU föderalista átalakításával) szembenálló nemzetállamok politikájára használjuk.

294. o. **woke** – angol szó, jelentése 'felébredt, éber'. Amerikai eredetű politikai fogalom, amely eredetileg a faji előítéletekkel szembeni éberségre hívott. Később ezt kiterjesztették a szexuális kisebbségek, devianciák egyre agresszívabbá váló jogi követeléseire. A woke a 2010-es évekre szélsőséges baloldali társadalmi, politikai mozgalom lett, amely az amerikai (majd európai) identitáspolitika csatatere lett. Ellenségképe a fehér, középosztálybeli, heteroszexuális, keresztény férfi.

295. o. **Hazánk** – 1945–1949 között, 1956-ban és 2007-től megjelenő folyóirat, a magyar kereszténydemokrácia (előbb a DNP, majd a KDNP) lapja. A párt hírei mellett közvetíti a kereszténydemokrácia értékeit.

295. o. **keresztény civilizáció** – szűkebb értelemben a történelmi keresztény Európa (ld. cultura christiana), tágabban a világnak az a része, ahol

a kereszténység kulturálisan máig határozóan megszabta a morált, értékeket, jogot, kultúrát.

296. o. **soviniszta** – a nacionalizmus szélsőséges formája, amely más népeket gyűlöl, ellenséggként kezel, a sajátja felsőbbrendűségét hirdetve.

297. o. **self-determination** – angol kifejezés, jelentése önrendelkezés.

297. o. **Bukovina** – 10500 km²-es történelmi régió, a Keleti-Kárpátok és a Dnyeszter felső folyása között.

297. o. **Orosz Szovjet Szocialista Köztársaság** – 1917-től 1922-ig Szovjet-Oroszország néven önállóan, majd 1922-től 1991-ig a Szovjetunió legnagyobb tagállamaként létezett.

298. o. **banderita** – Sztjepan Bandera követője

298. o. **KMKSZ** – a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, mely a kárpátaljai magyarok kulturális, politikai és szociális érdekeit védő nemzetiségi, társadalmi szervezet. 1989-ben alapították Ungváron, első elnöke Fodó Sándor volt. Célkitűzése a kárpátaljai magyarság kultúrájának, anyanyelvének megőrzése és ápolása, illetve érdekvédelme. Jelenlegi elnöke Brenzovics László.

298. o. **lemergi zsidók kiirtása** – a második világháború alatt, a holokauszt részeként történt né-

pírtás. 1941-ben a náci megszállás után kezdődött brutális pogromban, német megszállók és ukrán banderisták mészárolták le az őshonos zsidó közösséget.

298. o. ***népírtás Volhíniában*** – a II. világháború alatt ukrán szélsőségesek – banderisták – száz-ezernyi lengyelt mészároltak le ősi szülőföldjükön. A genocídium egyik legvéresebb és különös kegyetlenségű gócpontja Volhíniában és környékén zajlott, 1943 nyarán.

298. o. ***SZBU*** – Az Ukrán Biztonsági Szolgálat 1991-ben, KGB alapokon létrehozott ukrán nemzetbiztonsági és hírszerző szervezet.

299. o. ***Voks 2025*** – a magyar kormány 2025-ös nemzeti konzultációja. A 2.2 millió résztvevő 95 százaléka támogatta a magyar kormány véleményét és elutasította Ukrajna uniós csatlakozását.

299. o. ***Zrínyi Ilona program*** – a magyar kormány kezdeményezése, melynek kereteiben a Nemzetpolitikai Államtitkárság a Bethlen Gábor Alapon keresztül finanszírozza a magyar pedagógusok, orvosok, lelkészek, újságírók és alkotó művészek munkáját, illetve támogatja az óvodások-kisiskolások közétkeztetését.

300. o. ***Bethlen Gábor Alap*** – magyar állami pénzalap a nemzetpolitikai célok megvalósításának elősegítésére. A határon túli magyarság szülőföld-

jén való egyéni és közösségi megmaradását, gyarapodását, kultúrájának megőrzését és a nemzetrészek közötti kapcsolat erősítését célozza.

300. o. **Diaszpóra Tanács** – a Magyar Diaszpóra Tanács a történelmi magyar határokon túl élő magyar közösségek képviselőit tömöríti és kapcsolja össze a magyar kormánnyal. Fő célkitűzése a magyar kultúra, identitás és a magyar nemzet összetartozásának megőrzése, erősítése és a diaszpóra közösségeinek támogatása.

300. o. **nemzeti összetartozásról szóló törvény** – a 2010/XLV. törvény, amely kimondja, hogy a Trianonban szétszakított magyarság egységes nemzetet alkot. Célul tűzi ki a nemzeti egység és az összetartozás megerősítését, június 4-ét pedig a nemzeti összetartozás napjává nyilvánította.

301. o. **Határtalanul! program** – magyar kormányzati program, amely a nemzeti összetartozás megerősítését és a személyes kapcsolatok kialakulását célozva kárpát-medencei utakat, iskolai kirándulásokat támogat.

301. o. **II. Rákóczi Ferenc kárpátaljai egyetem** – alapítványi fenntartású, kárpátaljai székhelyű, államilag elismert felsőoktatási intézmény. A magyar állam támogatja az 1996-ban alapított, 2025-ben főiskolából egyetemmé vált intézmény működését.

301. o. **Kőrösi Csoma Sándor Program** – a Nemzetpolitikai Államtitkárság által 2013-ban indított magyar ösztöndíjprogram, melynek célja a világban élő diaszpóra közösségeink erősítése. A kiküldött ösztöndíjasok a helyi magyar közösségekben szervező, kulturális, nyelvvoktatási munkát végeznek.

301. o. **Petőfi Sándor Program** – A Kőrösi Csoma Sándor Programot kiegészítő Petőfi Sándor Program az egykori Osztrák-Magyar Monarchia területére terjed ki. A szórványmagyarságot segítő programot a Nemzetpolitikai Államtitkárság indította el 2015-ben. Célja, hogy a helyi magyarság identitását megerősítsék, segítve a magyar közösségeket.

301. o. **Sapientia erdélyi egyetem** – A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (Sapientia EMTE) az erdélyi magyar közösség 2001-ben alapított felsőoktatási intézménye. Karjai Kolozsváron, Csíkszeredán, Marosvásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön működnek. Magyar nyelven kínál alapképzéseket, mesterképzéseket és doktori képzéseket. Fő támogatója a magyar állam.

301. o. **Szülőföldön magyarul** – a Magyar Kormány egyik legfontosabb nemzetpolitikai programja, oktatási-nevelési támogatása, a nemzetpolitika sarokköve. A határon túli magyar diákok anyanyelvű tanulását támogatja.

302. o. **Magyar Állandó Értekezlet** – a MÁÉRT egy konzultatív és intézményes keretet biztosító 1999-ben alakult, (hatéves szünet után) 2010-től újra, évente ülésező szervezet. A parlamenti, tartományi képvisellel rendelkező határon túli magyar szervezetek, a magyarországi parlamenti pártok, a magyar kormány, valamint a nyugati magyarság képviselői alkotják. Célja a határokon átívelő magyar kapcsolatok ápolása, a nemzeti összetartozás erősítése és a külföldi magyar közösségek ügyeinek megvitatása.

302. o. **nemzet közjogi újraegyesítése (állampolgárság kiterjesztése)** – Hazánkban 2010-ben a Fidesz–KDNP kormány közjogilag újraegyesítette a nemzetet mivel megadta a kettős állampolgárságot a határon túli magyarságnak, túllépve a Trianonban elszenvedett szétszakítottságon és lemosva a baloldali kormány 2004 december 5-i népszavazás során, a határon túli magyarokat a magyar állampolgárságból kirekeszteni akaró kampányának és szavazásának a székelyét.

305. o. **penitencia** – latin eredetű kifejezés, jelentése bűnbánat alapján, elfogadott vezekléssel adott elégtétel.

306. o. **Keresztény Értelmiségiek Szövetsége** – 1989-ben létrehozott keresztény, ökumenikus civil szervezet, amely országszerte kiterjedt csoportjaiban közösséget épít, kulturális, ismeretterjesztő és hitéleti programokat szervez. Alapító elnöke

Csanád Béla. 1996 és 2016 között Osztie Zoltán, 2016-tól pedig Maklár Ákos vezeti.

306. o. **Pitagorasz-tétel** – az ókori görög matematikus, Pitagorasz tétele azt mondja ki, hogy bármely derékszögű háromszög átfogójának a négyzete megegyezik a befogók négyzetének az összegével.

307. o. **Kalocsa–Kecskemét Egyházmegye** – az egyik legrégebbi, Szent István által alapított magyar egyházmegye. Érsekség, Magyarország második legrangosabb egyházmegyéje. Főpásztora Bábel Balázs érsek.

307. o. **kegyelmi botrány** – Magyar belpolitikai ügy, amely 2024 februárjában robbant ki, amikor nyilvánosságra került, hogy Novák Katalin köztársasági elnök kegyelemben részesített egy pedofil bűncselekmény eltussolásában elítélt korábbi gyermekotthoni igazgatóhelyettest. Az ügy miatt lemondott Novák Katalin és Varga Judit igazságügyi miniszter is.

307. o. **Momentum** – a Momentum Mozgalom egy liberális párt, amely 2017-ben alakult. Elhíresült NOlimpia-kampánya a 2024-es olimpiai pályázat visszavonásához vezetett, így megfosztotta hazánkat az olimpia rendezésének a lehetőségétől. A mára törpepárttá vált mozgalom 2024-ben kiesett az EP-ből és nem indul a 2026-os országgyűlési választáson.

308. o. **DK** – a Demokratikus Koalíció nevű baloldali pártot Gyurcsány Ferenc hozta létre 2011-ben, amikor kilépett az MSZP-ből. Jelenlegi elnöke volt felesége, Dobrev Klára.

309. o. **Károli Gáspár Református Egyetem** – A Magyarországi Református Egyház Zsinata 1993-ban határozta el egy több karral rendelkező református egyetem megalapítását. Az 1855 óta működő Pesti Theológiai Akadémia egészült ki új karokkal (pl. jog és bölcsészkar) és született meg a KRE.

309. o. **pedofilelles törvény** – a magyar gyermekvédelmi törvény 2024-es szigorítása azt mondja ki, hogy feltételesen sem bocsátható szabadlábra az a bűnelkövető, aki 18 év alatti áldozat sérelmére követett el szexuális bűncselekményt. A törvény egyúttal kimondja, hogy a pedofil bűncselekmények nem évülnek el.

309. o. **„Ti vagytok a világ világossága” c. rendelkezés** – Ferenc pápa Vos estis lux mundi kezdetű 2019-ben kiadott motu proprioja, amely az egyházi személyek által elkövetett szexuális visszaélések bejelentésére és kivizsgálására vonatkozó szigorú szabályokat fektette le.

311. o. **Lakatos-ügy** – Lakatos Márk stylist a vádak szerint állami gondozott fiatalkorú fiúval szemben elkövetett szexuális bűncselekményben érintett.

311. o. **Szivárvány Óvoda** – Gazdagréti óvoda, ahol a vádak szerint az egyik dolgozó szexuálisan bántalmazta a rábízott gyermekeket. Az ügyben gyanúsítottként hallgatták ki az intézményvezetőt is, akit felmentettek, de a szakasszisztens elleni eljárás folyamatban van.

313. o. **telex.hu** – 2020-ban alapított, magát függetlennek és közösségi fenntartásúnak állító baloldali-liberális online hírportál.

315. o. **Orbán-kormány** – Orbán Viktor miniszterelnök által vezetett magyar kormány. Az első Orbán-kormány 1998 és 2002 között vezette hazánkat, 2010 óta pedig folyamatosan négy Orbán-kormány.

315. o. **Szemlélek Alapítvány** – blogként indult, mára online újság, a Szemléleket kiadó civil alapítvány. A keresztény dialógus társadalmi képviselőként célul kitűző Szemlélek a hazai egyházkritikus, liberális katolicizmus orgánuma.

317. o. **szinodalitás** – az ógörög szinódus, 'összejövetel, gyűlés' kifejezésből ered, ami a zsinat megjelölésére használt szó. A szinodalitás minden katolikus véleményének a becsatornázását, az üdvösség művében való együttműködését jelenti.

318. o. **Belzebub-vád/vérvád** – Belzebúb a gonosz lelkek fejedelme, a Sátán egyik megnevezése. A Belzebúb-vád arra utal, hogy az ördögöket kiűző

Jézust azzal vádolták a farizeusok, hogy ezt Belzebúb, az ördögök fejedelmének segítségével teszi. Közéleti szóhasználatban az ellenfél démonizálását – értékrendjével és identitásával szögesen ellentétes – bűnökkel való rágalmozását jelenti.

318. o. **LMBTQ-lobbi** – Eredetileg a nemi identitáson alapuló megkülönböztetés és diszkrimináció elleni küzdelemre létrejött szervezetek mára többségükben ideológiai töltetet kaptak és a normalitáson alapuló természetes antropológiával szemben egy alternatív emberképet mutatnak fel, s próbálják meg a többségi társadalomra erőltetni.

321. o. **Főügyészség** – a magyar ügyészi szervezet középszintje, ami vármegyei szinten és Budapesten működik. Vezeti a hozzá tartozó járási ügyészek munkáját, vádképviselőt lát el és törvényeségi felügyeletet nyújt. Élén a főügyész áll.

322. o. **antikrisztianizmus** – görög-latin kifejezés, jelentése 'ellenkrisztus'. Tágabb értelemben keresztényellenesség. A Szentírásban gyökerező fogalom (János első levele 2,18; 4,3) Krisztus ellenfelét jelenti, akit Krisztus győz le második eljövetelekor.

322. o. **Rómaikához írott levél** – Szent Pál apostol levele a római keresztényekhez, az Újszövetség egyik könyve, kulcstémája a megigazulás.

322. o. **szolidaritás** – latin eredetű szó, jelentése közösségvállalás, sorsközösség. Egy csoport (pl.

nemzet) tagjai közötti kölcsönös köteleességvállalást és segítségnyújtást jelent. Az egyház társadalmi tanításának és így a kereszténydemokráciának is alapelve.

323. o. **Esztergomi Főszékesegyház** – a Nagybaldogasszony- és Szent Adalbert-főszékesegyház (Esztergomi Bazilika) Magyarország legnagyobb egyházi épülete. A végső formáját Hild József által elnyert 100 méter magas főszékesegyházat 1856-ban szentelték fel.

323. o. **Mátyás templom** – a budavári Nagybaldogasszony-templom a Szentháromság téren álló történelmi jelentőségű katolikus templom, világörökségi helyszín. A templomban zajlott Mátyás király két esküvője, illetve két uralkodópár, Ferenc József és Erzsébet, valamint IV. Károly és Zita koronázási szertartása.

323. o. **Pázmány Péter Katolikus Egyetem** – A PPKE államilag elismert egyházi, katolikus egyetem. A Hittudományi Kar, a Jog- és Államtudományi Kar, a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, illetve az Információs Technológiai és Bionikai Kar Budapesten, a Vitéz János Tanárképző Központ pedig Esztergomban működik.

323. o. **Szent István Bazilika** – Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye társszékesegyháza. Az 1905-ben felszentelt bazilika Hild József és Ybl

Miklós tervei alapján épült. Magyarország egyik legjelentősebb egyházi épülete.

324. o. **bizantológiai** – a bizantológia a bizánci (kelet-római) birodalommal foglalkozó tudományág, mely a vallás, a történelem, a művészet és a kultúra tanulmányozását végzi.

324. o. **Egyetemes Patriarchátus** – teljes nevén Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus az ortodox kereszténység elsőbbségbeli egyházkormányzati egysége. Székhelye Isztambul (Konstantinápoly), pátriárkája I. Bartholomaios.

324. o. **Károlyi-palota** – A Múzeum utcában található történelmi épület a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Orthodox Exarchátusának felújítás alatt álló leendő budapesti – bizantológiai, tudományos és lelkeségi – központja.

324. o. **konstantinápolyi ortodox egyház** – más néven Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus vagy Konstantinápolyi Ökumenikus Patriarchátus az öt ősi patriarkátus egyike, amely tiszteletbeli elsőséget élvez az ortodox egyházak között. Vezetője I. Bartholomaios pátriárka.

324. o. **Szociális Testvérek Társasága** – Slachta Margit és Boldog Salkaházi Sára rendje. Püspöki joghatóságú, magánfogadalmas, de a közösségi (bencés regulán alapuló) életszabályokat követő

női társaság. A Szociális Missziótársulathoz kiváló Slachta Margit és társai alapították 1923-ban. Célja a modern világban modern eszközökkel szolgálni Istent.

324. o. **transz-gender ideológia** – propagátorai a biológiai valóságot tagadva, azokat elválaszthatónak, felülírhatónak tartják az ember önmagáról alkotott képétől, identifikációjától. A gender-elmélet fő sarokpontja az az antropológiai fikció, miszerint a biológiai értelemben vett nemünk és a társadalmi nemünk egymástól szétválasztható valóságok.

324. o. **universitas** – az egyetemi közösséget jelentő latin kifejezés. Az önkormányzattal bíró középkori keresztény Európa egyetemein a hallgatók és a tanárok közösséget alkottak.

329. o. **Szent Efrém Énekkar** – hazánk kiváló bizánci zenei kórusa, amelyet Bubnó Tamás karnagy alapított 2002-ben. Fő céljuk a bizánci rítusú, görögkatolikus és ortodox zenei világ művelése és megismertetése.

331. o. **immanens** – latin eredetű teológiai-filozófiai fogalom. Az érzéki tapasztalatok számára hozzáférhető jelenségek összességét jelenti, a transzcendencia ellentéte. Filozófiailag a világi okság határain belül maradót jelenti.

331. o. **Személyes Abszolútum** – az abszolút (latin absolutus) metafizikai fogalom, jelentése minden,

független, semmitől sem függő, a relativitástól mentes. Keresztény tanításunk szerint – Isten.

331. o. **transzcendens/transzcendencia** – latin eredetű teológiai-filozófiai fogalom. Tág értelemben az érzéki tapasztaláson túli, azt meghaladó; szűkebb értelemben Isten.

331. o. **Verbum incarnatus est** – latin, jelentése 'Isten emberré lett'. A kereszténység János evangéliumában kimondott hitigazsága.

332. o. **Alter Christus** – latin kifejezés, jelentése 'a másik Krisztus'. Teológiai fogalom, amely a Jézussal való azonosulást fejezi ki.

332. o. **Salus Populi Romani ikon** – 'a római nép megmentője, védelmezője' című Mária-képet, amelyet a hagyomány szerint Szent Lukács evangelista festett, és amely a középkor óta különös tiszteletnek örvend, a Santa Maria Maggiore-bazilika főhajójában őrzik.

332. o. **unio hüposztatika** – ógörög teológiai kifejezés. Jézus Krisztus emberi és isteni természetét, két természetének egy személyben lévő egységét kimondó hitigazság, a kalkhedóni zsinat dogmája, hitünk alapja.

332. o. **Veronika kendője** – a keresztény legenda szerint Szent Veronika egy gyalccsal letörölte Jézus

Krisztus szenvedő arcát a kereszttúton. A kendőn pedig csodaként megmaradt Krisztus arcának képe.

334. o. **Camelot lovagjai** – az Artúr-mondakör szerint a legendás kerekasztalnak otthont adó vár Britanniában.

334. o. **Excalibur** – Artúr király legendás kardja

334. o. **social media platform** – angol kifejezés, jelentése közösségi média felület. Olyan online felületet jelent, ami felhasználói számára lehetővé teszi, hogy tartalmakat hozzanak létre, azokat megosszák és kapcsolatba lépjenek egymással.

335. o. **Gyűrűk Ura** – J. R. R. Tolkien angol keresztény író és filológus világhírű fantasy-regénye, ami a 20. század egyik legjelentősebb irodalmi alkotása, közel 150 millió példányban kelt el. Az 1936 és 1949 között íródott mű a jó és a rossz küzdelmét mutatja be, szerzője keresztény hitétől áthatva, egy elképzelt világ keretei között.

336. o. **Csíksomlyó** – Csíkszeredához tartozó székely zarándokhely. Mária-kegyhelye évszázadok óta kiemelkedően fontos a katolikus magyarság életében. Pünkösdkor itt tartják a Csíksomlyói búcsút.

336. o. **Máriapócs** – Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei város, görögkatolikus búcsújáróhely. 2005 óta Magyarország első nemzeti kegyhelye. Jelentőségét főként a könnyező Istenszülő ikon adja.

336. o. **nemzeti kegyhely** – a kegyhely olyan templom vagy szakrális helyszín, ahova csodák híre miatt zarándokolnak a hívek. A nemzeti kegyhely ezek közül azokat a helyszíneket jelöli, amelyek nem csupán spirituálisan, hanem történelmileg, a nemzeti identitás és a közös emlékezet szempontjából is kulcsfontosságú helyszínek.

336. o. **panteista** – a mindenséget az istenivel azonosító filozófiai és vallási irányzat, a panteizmus képviselője.

336. o. **voluntarizmus** – az akarat elsődlegességét valló filozófiai, politikai irányzat.

337. o. **augusztus 20.** – Magyarország legfontosabb állami ünnepe és a Magyar Katolikus Egyház főünnepe, amely államalapító Szent István királyunk szentté avatására és az államalapításra emlékezik.

337. o. **keresztény realizmus** – politikai-filozófiai irányzat, amely a keresztény hitből és a történelmi tapasztalatokból kiindulva keresi a politikai cselekvés útmutatását. Egyszerre tartja szem előtt az emberi természet tökéletlenségét és az isteni kegyelmet, üdvrendet. A világban, a 'már igen – még nem' állapotban a lehetséges jó elérésére törekszik, elutasítva az utópiákat.

339. o. **1442-es marosszentimrei győzelem** – az 1442-es szebeni diadalhoz kapcsolódik. Hunyadi János és Újlaki Miklós erdélyi vajdák egyesített se-

rege legyőzte Mezid bég oszmán erőit, ezzel kiűzve a törököt Erdélyből.

339. o. **basilica minor** – latin kifejezés, jelentése: kis bazilika. A Római Katolikus Egyházban a pápa által adományozott megtisztelő cím, melyet egy jelentős templom kaphat meg. Feljogosít a pápai címer és jelképek ábrázolására, megjelenítésére.

339. o. **nemzeti szentély** – szimbolikus, kiemelt jelentőségű vallási, spirituális helyszín. Nemzeti szentély a Magyarok Nagyasszonya-sziklatemplom, Mátraverebély-Szentkút, Szent Adalbert Főszékes-egyház, Szent István Bazilika és Máriapócs.

339. o. **Stephanskirche** – az első keresztény vértanú, Szent István és mindenszentek tiszteletére felszentelt bécsi gótikus székesegyház. A 12. századtól évszázadokig épült érseki katedrális Ausztria egyik legfontosabb épülete, a világörökség része.

339. o. **zentai csata (1697)** – a 150 esztendőös török hódoltságnak véget vető sorsdöntő ütközet, amelyben a Savoyai Jenő herceg által vezetett császári hadak legyőzték Mehmed nagyvezír seregeit és visszafoglalták a még fel nem szabadított magyar területeket.

341. o. **hommage** – francia kifejezés, jelentése hódolat, tiszteletadás, elismerés

343. o. **Hittudományi Akadémia** – a Pázmány Péter által 1635-ben alapított egyetem 1950-ben a kommunista diktatúra által megszüntetett hittudományi karának jogutódja. A rendszerváltást követően a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karaként működik tovább.

344. o. **Tudós tudatlanság (*De docta ignorantia*)** – Nikolaus Cusanus 15. századi német teológus-filozófus főműve, amelyben az Isten, az ember és a természet megismerésének a módját vizsgálja, a transzcendentális megismerést leírva.

346. o. ***homo politicus*** – latin kifejezés, a politizáló, közéletben résztvevő embert jelöli, aki a közjót munkálva vesz részt a közügyekben

346. o. **Márton Áron Társaság** – 1988 decemberében Budapesten alakult civil szervezet. Már a rendszerváltást megelőzően nyíltan síkra szállt a keresztény értékrend képviseletéért. Az egyik első civil szervezet. Fő célkitűzéseikhez tartozott egy kereszténydemokrata elveket valló párt megszervezése. A MÁT ezért tevékeny szerepet vállalt a KDNP 1989-es újjáalakulásában.

346. o. ***sub specie aeternitatis*** – latin kifejezés, jelentése: az örökkévalóság szemszögéből, annak jegyében.

346. o. **Új Ember** – 1945-ben alapított, országos terjesztésű, katolikus hetilap.

347. o. **Barankovics-párt** – a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) 1944 őszén alakult kereszténydemokrata, világnézeti párt, amely 1945 és 1949 között Demokrata Néppárt (DNP) néven működött, Barankovics István főtitkár irányításával. A kommunista diktatúra miatt a párt 1949-ben felfüggesztette működését, de az '56-os forradalom idején és a rendszerváltást követően (immár újra KDNP néven) újjászerveződött.

347. o. **Igazságosabb és testvériesebb világot!** – a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1996-ban kiadott szociális, társadalmi körlevele.

347. o. **Rerum novarum** – az egyház társadalmi tanítását megalapozó enciklika. XIII. Leó pápa 1891-ben kiadott szociális enciklikája a munkáskérdés, illetve a munka és a tőke viszonyának katolikus megközelítését fogalmazza meg.

347. o. **testamentum** – latin szó, jelentése végakarat. Isten emberrel kötött szövetségére utalva használjuk az ószövetségi és újszövetségi Szentírás elnevezésére is.

348. o. **Kolping mozgalom** – Adolf Kolping német pap által a 19. században alapított nemzetközi, katolikus lelkeségi és társadalmi mozgalom. A szociális problémák megoldására és a fiatalok keresztény szellemiségű nevelésére fókuszál, a keresztény elveket a gyakorlati életbe és szakmát adó képzésekbe igyekszik átültetni.

348. o. **Máltai Rend** – a Szuverén Jeruzsálemi, Rodoszi és Máltai Szent János Katonai és Ispótyalos Rend egy 900 éves katolikus lovagrend, mely a hit védelmére és a rászorulókat szolgálatára kötelezte el magát. Szuverén entitás, történelme során Jeruzsálemben, majd Rodosz és Málta szigetén uralkodott. 1834 óta székhelye Róma (az Aventino dombján), ahol extraterritoriális joga van. A rendnek 11 perjelisége, 48 nemzetközi szövetsége, 133 diplomáciai képviselője, nemzetközi humanitárius hálózata és számos orvosi intézménye van. Magyarországon 1989-ben alakult meg a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, amely jelentős karitatív munkát végez.

348. o. **manifestum** – latin eredetű kifejezés. Jelentése kiáltvány, felhívás

349. o. **Keresztény Közéleti Akadémia** – A Pázmány Péter Katolikus Egyetem holdudvarában 2004 februárjában létrejött szervezet, közéleti alapítvány. A keresztény társadalmi tanítás mai magyar társadalomban való népszerűsítését, meggyökereztetését célozta.

349. o. **Magyar Katolikus Rádió** – a Magyar Katolikus Egyház fenntartásában működő országos médiaszolgáltató. A 2004-ben alapított rádió tulajdonosa az MKPK, jelenlegi vezérigazgatója Martos Levente Balázs püspök.

349. o. **Szent István Társulat** – Magyarország legrégebbi megszakítás nélkül működő könyvkiadó-

ja. Az 1848-ban, Budapesten alapított katolikus könyvkiadó, 'az Apostoli Szentszék hivatalos kiadója' címet viselheti. Portfólióját a Szentíráskiadás, teológiai, filozófiai szakkönyvek, valamint a katolikus tanítást tükröző irodalmi, tudományos és művészeti munkák teszik ki.

350. o. **egyház társadalmi tanítása** – a Római Katolikus Egyház XIII. Leó pápa 1891-ben kiadott első szociális enciklikája, a *Rerum novarum* óta rendszeresen és tematikusan fogalmazza meg a társadalmi, szociális kérdésekhez kapcsolódó tanítását. Az egyház társadalmi tanításának öt alappillére van: az emberi méltóság, a szolidaritás, a szubszidiaritás, az igazságosság és a közjó. A kereszténydemokrácia elveiben az egyház társadalmi tanításából indul ki.

350. o. **keresztény feminista (feminizmus)** – a feminizmus keresztény irányzata, amely a keresztény tanításokra, értékekre és hitre alapozva küzd a nők egyenjogúságáért, méltóságáért. Eközben azonban nem feledkezik meg a biblikus családképről és elutasítja a túlzott individualizmust.

350. o. **Keresztény Nő** – Slachta Margit által szerkesztett keresztény feminista újság.

350. o. **Magyar Nő** – Slachta Margit által szerkesztett keresztény, feminista újság.

350. o. **Szentlélek hét ajándéka** – a természet-fölötti erkölcsi életet segítő készségek, amelyek a Szentlélek kegyelméből az embert segítik. Aquinói Szent Tamás szerint a hét ajándék listája: bölcsesség, értelem, tudomány, tanács, erősség, jámborság és istenfélelem.

350. o. **Szociális Missziótársulat** – Farkas Edit által, Prohászka Ottokár püspök támogatásával, 1908-ban alapított egyházmegyei jogú női szerzetes intézmény, kongregáció, amely a hivatásos szociális munkások egyházi és társadalmi szervezete volt.

350. o. **tevékeny szeretet** – a cselekvő szeretet keresztény fogalmának lényege, hogy a szeretet nem csupán egy érzés, hanem konkrét tettekben megnyilvánuló segítségnyújtás. Az egyház társadalmi tanítása egyaránt szükségesnek látja a problémák strukturális kezelését és azok tevékeny szeretet általi egyéni, közösségi kiigazítását.

351. o. **Habsburg-ház** – német–osztrák uralkodóház. A 13. század végétől időszakosan, a 15. század közepétől 1806-ig folyamatosan a német királyi, ill. a német-római császári cím birtokosa. 1804 és 1918 között osztrák császárok, a 16-17. században spanyol uralkodók, a 16-20. században közép-európai országok, köztük a Magyar Királyság uralkodói.

351. o. **Horthy-rendszer** – Horthy Miklós kormányzóként 1920. március 1. és 1944. október 16. között vezette a Magyar Királyságot. Ezt az időszakot nevezzük Horthy-rendszernek. A korszak főbb jellemzői az I. világháború utáni társadalmi-politikai-gazdasági újjászületés, a revíziós törekvések, valamint a II. világháborúba való belesodródás és annak tragikus következményei voltak.

351. o. **Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja** – A KNEP rövid életű, de jelentős magyar politikai párt volt 1919 és 1922 között. A legitimista földbirtokosokat, a városi polgárságot és az egyháziakat fogta össze. Jelentős szerepet játszott az Egységes Párt megalakulásában. Céljait, a nemzeti, keresztény és konzervatív erők tömörítését, az Egységes Párt érte el.

351. o. **Keresztény Női Tábor** – A KNT Slachta Margit által vezetett magyarországi keresztény-női politikai tagozat, majd önálló párt volt az első világháború vége és a kommunista diktatúra között.

351. o. **Lélek szava** – Slachta Margit vészhelyzetben szerkesztett folyóirata, amely nyíltan náciellenes volt és felszólalt a fajgyűlölet embertelensége ellen.

351. o. **szürke nővérek** – a szürke nővérek kifejezést a történelem során több női rendre is használták, például a betegápoló ferences nővérekre. Jelen esetben a szürkés ruhát viselő Slachta Margitra és

a Szociális Testvérek Társaságának tagjaira vonatkozik.

352. o. **Barankovics–Mindszenty véleménykülönbség** – Barankovics István kereszténydemokrata politikus és Mindszenty József hercegprímás más-hogy képzelte el a keresztény alapon szerveződő magyar demokratikus politika jövőjét. A fenti sarokpontokban megegyeztek, de amíg Barankovics a klérustól független, modern világnézeti pártként működő keresztény politikumot vízionált, addig Mindszenty jobban kötődött a két világháború közötti keresztény politika struktúráihoz.

352. o. **Független Kisgazdapárt** – 1930-ban alapított (de alapjait már Nagyatádi Szabó István által 1908-ban letett), gazdákat, parasztokat képviselő jobboldali magyar párt. 1956-ban és 1988-ban újrualapították. A második világháborút követően Magyarország legerősebb pártja, amit a a szovjet hadsereg támogatását élvező kommunisták ellehetlenítettek.

352. o. **Világ igaza** – a nem zsidóknak adható legmagasabb izraeli állami kitüntetés. A Jad Vasem Intézet azokat tünteti ki ezzel a címmel, akik a náci népirtás alatt saját életük kockáztatásával mentették a zsidókat. A 27000 kitüntetettből közel 1000 magyar.

353. o. **ENSZ** – az Egyesült Nemzetek Szervezete 1945-ben, a világháború után, a Nemzetek Szövet-

sége utódjaként alakult meg. Célkitűzése a háborúk megelőzése és az országok konfliktusainak, problémáinak békés, jogi úton való rendezése. Székhelye New York, tagországainak száma 193.

353. o. **memorandum** – latin eredetű, diplomáciai kifejezés, jelentése feljegyzés, beadvány, 'amit meg kell jegyezni'.

354. o. **egyházi iskolák államosítása** – a kommunista diktatúra 1948-ban (június 16-án) államosította az egyházi iskolákat és nevelő intézményeket, megfosztva az egyházakat az oktatási tevékenységükhöz kapcsolódó ingatlanvagyontól is. A 6505 iskola államosítása után 1 százalékra csökkent a magyarországi egyházi iskolák részaránya.

354. o. **iskolatörvény** – ld. egyházi iskolák államosítása

354. o. **tervgazdálkodás** – olyan gazdasági rendszer, ahol az állam központilag irányítja a gazdaságot, meghatározza a termelendő javakat és az árakat. A szocialista blokk jellemző gazdasági modellje volt. Pazarló, merev struktúrái hiánygazdaságot és alacsony hatékonyságot eredményeztek.

355. o. **Szabad Európa Rádió** – Az USA által létrehozott és fenntartott nemzetközi rádióállomás, amely a sajtószabadságot elnyomó országokba sugárzott adást. Hazánkba 1950 és 1993 között sugárzott magyar nyelven adást a hidegháború alatt.

355. o. **természetjog** – a pozitív jogot megelőző alanyi jogok és jogi köteleességek, melyek nem vezethetők le az intézményes jogból, hanem annak előfeltételeit adják.

355. o. **újpogány** – vallási, politikai gyűjtőfogalom, amely azokat az irányzatokat jelöli, amelyek a keresztény Európa előtti archaikus természetvallásokhoz, antik-pogány elemekhez nyúlnak vissza.

356. o. **Fiumei úti sírkert** – Magyarország egyik legjelentősebb temetője. Legnagyobb számban itt nyugszanak a magyar kultúra és történelem nagyjai. 2016 óta a Nemzeti Örökség Intézete kezelésében áll.

357. o. **bencés rend** – a Szent Benedek, Európa fővédőszentje által a 6. században alapított bencés rend a nyugati kereszténység meghatározó szerzetesrendje, egyúttal kontinensünk formálójára, alakítója. Az ima és a munka egyensúlyára építő benedeki Regula alapján szerveződő kongregációkat foglalja magában.

357. o. **cultura christiana** – latin kifejezés, jelentése 'keresztény kultúra'. A középkori Európa egységes, kereszténység által átítatott és formált civilizációját jelenti.

358. o. **Apolló- és Jupiter-kultusz** – Apolló és Jupiter istenek kultusza az ókori római vallás fő elemeit jelentette. A főisten, Jupiter tisztelete egyszerre tes-

tesítette meg az ég, az állam, és a hadviselés kultuszát, a görögöktől átvett Apolló-tisztelet pedig a gyógyítás, művészetek és jóslás istene előtt adózott.

358. o. **Lateráni bazilika** – a Lateráni Keresztelő Szent János-főszékesegyház a pápa címtemploma, a négy patriarkális római bazilika egyike.

358. o. **Szent Pál Bazilika** – a városfalakon kívüli bazilika, Szent Pál apostol sírja fölé emelt római főtemplom. A négy pápai bazilika egyike.

358. o. **Szent Péter Bazilika** – Szent Péter sírja fölé emelt főtemplom, Róma legnagyobb temploma, a négy pápai bazilika egyike. A Római Katolikus Egyház spirituális központja.

358. o. **Vikovári kolostor** – Szent Benedek életútjának egyik állomása. Apátja volt a Vikovári kolostornak, ahol szigorú életszabályai miatt társai meg akarták mérgezni. Nem itt, hanem később, Subiaco környéki kolostorokban szervezi meg rendjét.

359. o. **cultura agri** – latin kifejezés, szó szerinti jelentése 'a föld megművelése'. Tágabb értelemben a kultúra szavunk latin rétegének (a görög paideia, nevelés mellett) egyik alaprétege. Ehhez kapcsolódik a lélek nemesítése (cultura animi) és a vallásos kultusz (cultus), melyek összessége adja a kultúrát (cultura).

359. o. ***ora et labora*** – latin kifejezés, jelentése 'imádkozzál és dolgozzál'. A bencés rend regulájának az alapja, jelmondata, amely a munka és imádság kiegyensúlyozottságának a szükségességét fejezi ki a hívő életében.

359. o. ***pacis nuntius breve*** – 1964-ben Szent VI. Pál pápa ezzel, A béke hírnöke kezdetű dokumentummal nyilvánította Szent Benedeket Európa fővédőszentjének. A pápa hangsúlyozta, hogy a bencések a kereszt, a könyv és az eke erejével térítették meg és formálták egységes civilizációvá kontinensünket.

359. o. ***regula*** – a szerzetesrendek életében az alapelvek és szabályzatok gyűjteménye, amely segíti a rend tagjait életeszmenyünk egyéni és közösségi megvalósításában. A leghíresebb a szent benedeki regula, amely 540 körül született és a bencés életet szabályozza.

360. o. ***halál kultúrája*** – Szent II. János Pál pápa kifejezése az étellel, élet kultúrájával, az isteni renddel tudatosan szembeforduló és rendszerré váló (pl. abortusz, eutanázia, önpusztítás különböző formái) életmódra és ideológiára.

360. o. ***Nyugat-római Birodalom*** – az európai történetírás szakkifejezése a Római Birodalom nyugati provinciáira, a 395 és 476 közötti időszakra vonatkozóan, amikor azoknak önálló, Bizáncból el-

különülő igazgatása volt és külön császár uralma alatt álltak.

360. o. **Sanctorum altrix kezdetű apostoli levél** – Szent II. János Pál pápa apostoli levele, melyben 1980-ban megemlékezett Szent Benedekről, Európa fővédőszentjéről, születésének 1500. évfordulója alkalmából.

361. o. **ariánus vita** – az őskereszténység legfontosabb dogmatikai vitája. Az eretnek Áriusz püspök tagadta Krisztus istenségét. A kereszténység fundamentumait megkérdőjelező szentháromságtani herézisét a Niceai zsinat ítélte el 325-ben.

361. o. **milánói ediktum** – Nagy Konstantin és Licius társcsászárok 313-ban, Milánóban kibocsátott türelmi rendelete. Az ediktum teljes vallásszabadságot biztosított a keresztényeknek a Római Birodalomban és elrendelte az elkobzott egyházi javak visszaadását, lezárva az üldözéseket és fordulópontot hozva a kereszténység és az állam kapcsolatában.

361. o. **niceai zsinat** – a 325-ben tartott első egyetemes zsinatot Nagy Konstantin császár hívta össze az ariánus tévtanítás elítélésére. A mintegy 250 püspök kimondta Krisztus és az Atya egylényegűségét.

361. o. **religio licita** – latin kifejezés, jelentése 'engedélyezett vallás'. A Római Birodalom bevett, hatóságok által hivatalosan engedélyezett vallás.

sait, kultuszait jelölte. A kereszténység ezt a milánói ediktummal kapta meg.

361. o. **Szentháromság-tani és krisztológiai viták** – az ókeresztény egyház legfontosabb dogmatikai fejlődési szakaszait jelölő viták, melyek során az egyház kimondta hitét a Fiú Atyával való egylényegűségét, Krisztus emberi és isteni természetét, illetve a Szentháromságot illetően. A hittételeket az ókor egyetemes zsinatai fogalmazták meg (Nicea, Konstantinápoly, Efezus, Kalkedon).

362. o. **gnosztikus herezis** – vallási irányzat, tévtanítás a Kr. u. 1–3. században. Képviselői úgy vélték, hogy titkos, üdvözítő tudás birtokában vannak az ember igazi szellemiségére vonatkozóan. Gyökerei a keleti misztériumvallásokban és az újplatonista filozófiában vannak. Képviselői leértékelték az anyagvilágot, az embernek csak a szellemi részét tartva értékesnek.

363. o. **homoousziosz** – a homoiousziosszal szemben a niceai zsinaton és hitvallásban definiált hitigazság. Krisztusnak az Atyával való egylényegűségét jelenti.

363. o. **theosz** – ógörög szó, jelentése Isten

364. o. **homoiousziosz** – görög kifejezés, jelentése 'hasonló lényegű'. Az ariánusok krisztológiai herezise, mely szerint Krisztus csak hasonló az Atyához.

MEGSEJTENI A SEJTHETETLENT

377. o. **blues** – az USA afroamerikai közösségeiben kialakult zenei műfaj

381. o. **fakír** – indiai önsanyargató aszkéta, aki testi-lelki határait igyekszik meghaladni és elérni a megvilágosodást, pejoratív értelemben önkínzó mutatóványos.

381. o. **Gangesz** – az indiai szubkontinens egyik legnagyobb és legjelentősebb folyója, számos – főként hindu – kulturális, vallási esemény, szertartás helyszíne.

381. o. **jógi** – szanszkrit szó, a jóga gyakorlója, aki a test és a szellem egyesítésére törekszik fizikai gyakorlatok, meditáció és önfegyelem által. Célja a belső béke és a spirituális megvilágosodás elérése.

381. o. **lótusz** – nagyvirágú vízinövény, a buddhizmusban az erényeket szimbolizáló spirituális jelentésű virág.

383. o. **Babilon** – az ókor egyik legfontosabb városa, mezopotámiai akkád-amorita település az Eufrátesz partján. Az Ószövetségben fenyegető világbirodalom, az Újszövetségben az erkölcsi romlottság szimbóluma.

384. o. **Getszemán** – a Getszemáni vagy Gecsemáné kert Jeruzsálem óvárosától keletre található,

az Olajfák hegyének lábánál. Jézus vérrel verítékezésének és elfogatásának helyszíne.

388. o. **ars poetica** – latin kifejezés, jelentése 'költői mesterség, költői hitvallás'. Tágabban egy ember élethivatását fejezi ki.

389. o. **Kosztolányi Dezső Ilona című verse** – a költő feleségéhez írt műve. Azt 1929-es vers a hitvesi költészet remeke, a név hangjaira épülő dallamos alkotás.

391. o. **colt** – Samuel Colt, a revolverek tömeggyártásának úttörője által készített fegyver és az azzal megegyező típusú revolver.

391. o. **Grand Canyon** – a Colorado folyó által kivájt sokszínű, 446 km hosszúságú völgyzurdok az Egyesült Államok Arizona államában.

391. o. **macheta** – robosztus bozótívágó kés.

391. o. **musztáng** – az Észak-Amerikába bevitt spanyol lovaktól származó elvadult, szabadon élő lófajta. A szabadság és betörtetlen vadság szimbólumává vált.

391. o. **tomahawk** – az észak-amerikai indiánok, baltához hasonlító, vágó- és hajítófegyvere.

391. o. **Winchester** – legandás amerikai puskamárka, melyet a hadseregben is évtizedekig rendszereztek.

399. o. **apokalipszis** – ógörög szó, jelentése 'ki-nyilatkoztatás, felnyitás'. A Jelenések könyvében a végidő leírása.

NÉVMUTATÓ

A

- Ábel püspök 180
Adenauer, Konrad 131, 206, 261, 287, 295
Alfejev, Hilarion 231, 242
Aman, George 157
Andrássy Gyula, gróf 275
Anonymus 158
Antall József 197, 205, 236, 247, 268–274,
276–277, 287, 290, 346–347
Apponyi Albert, gróf 119, 123
Aquinói Szent Tamás 6, 28, 150, 212, 215
Aragorn 335
Arany János 47, 275, 335, 340
Arató Gergely 320
Arisztotelész 24–25, 369
Arius püspök 362–363
Árpád fejedelem 334
Artúr király 334
Ashton, Catherine 193
Assisi Szent Ferenc 142–144
Atanáz püspök 329

B

- Bach, Johann Sebastian 144
Bajcsy Lajos 345
Bajnai Gordon 210

Balázs Fecó 141–142
Balog Zoltán 307–308, 310
Balogh László 325
Bánáss László 187
Bandera, Sztepan 298
Barabbás 400
Barankovics István 51–52, 145, 187, 235, 237,
260–263, 347, 352, 354
Bárcziházi Bárczy István 273
Barsi Balázs 6, 11, 361
I. Bartholomaios páttriárka 252
Bartók Béla 47
Batu kán 248
XVI. Benedek pápa 13, 14, 264, 359
Benes, Eduard 132
Bese Gergő 310
Bethlen István, gróf 269
Bibi, Asia 193
Biden, Joe 294
Bolberitz Pál 283, 343–349
Boldog Apor Vilmos 234, 266
Boldog Batthyány-Strattmann László 266
Boldog IV. Károly király 157, 266, 351
Boldog Salkaházi Sára 352
Brenzovics László 298–299
Bubnó Tamás 329
Budaházy György 85
Buddha 369, 394
Buonarroti, Michelangelo 276

Burrows, Ruth 17

C

Celanoi Tamás 143

Chaplin, Shirley 194

Clinton, Bill 78, 94

Cusanus, Nicolaus 344

Csaba királyfi 335

Csontváry Kosztka Tivadar 81, 141

Csordás Eörs 348, 349

D

I. Damasus pápa 227

Daul, Joseph 206

Deák Dániel 295

Deák Ferenc 269

De Gasperi, Alcide 131, 206, 287, 295

Demeter Zoltán 196

Demszky Gábor 275

Diocletianus császár 362

Dobrev Klára 111, 320

Donáth Anna 111

Dzsingisz kán 248

E

Eckhardt Sándor 235

II. Efrém Ignác 146

Engels, Friedrich 31

Entz Géza 347

Epikurosz 222, 223
Erdő Péter 215–217, 267
Erik atya 340

F

Faymann, Werner 86
Fekete István 104, 106, 220, 257
Fekete-Győr András 132–133, 198
Ferenc pápa 153, 201, 204, 225–226, 228–229,
231, 309, 345
Ferenc József 275
Fila Béla 343
Fodor Gábor 230
Fohsz Tivadar 311
Freud, Sigmund 122
Für Lajos 274

G

Gerzsenyi Krisztián 325
Giesswein Sándor 236, 261
Gorbacsov, Mihail 130, 266
Gy. Németh Erzsébet 309
Gyöngyösi Márton 209
Gyulay Endre 347
Gyurcsány Ferenc 84, 96, 111, 116, 133, 145

H

Haller István 351
Háromkirályok 404

Hartányi Jaroslava 247, 290
Heidegger, Martin 37, 168
Heller Ágnes 21–22, 85, 167, 191, 209
Hemingway, Ernest 220
Hiller István 111
Hitler, Adolf 11, 154
III. Honoriusz pápa 359
Horthy Miklós 161, 209, 234, 351
Horváth Attila 142
Hóvári János 348
Hölvényi György 205–206, 289
Hruscsov, Nyikita Szergejevics 297
Hunyadi János 92, 96, 339
Huszár Károly 351

J

Jakab Péter 111
I. János Pál pápa 265
Jászi Oszkár 123
Joó Rudolf 348
Jourová, Věra 126
Juncker, Jean-Claude 92

K

Kádár János 146, 161
Kajdi József 273
Kálmán Olga 321–322
Kálmán Peregrin OFM 188
Kant, Immanuel 70

Karácsony Gergely 190
Károly főherceg 157
Károlyi József, gróf 159
Károlyi Lajos, gróf 161
Károlyi Mihály, gróf 122–123
Kemál pasa 122
Keresztelő Szent János 12, 358
Keresztes Szent János 265, 386
Kerkai Jenő SJ 237
Kern, Christian 86
Kéthly Anna 354
Kirill pátriárka 206–207, 242
Kiss-Rigó László 6, 284
Kittenberger Kálmán 220
Kohl, Helmut 205, 287
Koppány 60
Kosztolányi Dezső 389
Kovács Zoltán 162
Kovács K. Zoltán 353, 355
Kun Béla 123
Kuncze Gábor 212

L

Lao-ce 369, 394
Lázár János 312, 324
Lendvai Ildikó 212
Lenin, Vlagyimir Iljics 31, 297
XIV. Leó pápa 361
Linder Béla 122

Ljubomir, Alexov 102
Lohfink, Gerhard 222
Losonczi Pál 161
Lukács György 31–32

M

Macron, Emmanuel 128
Magyar Péter 288–289
Manfred Weber 288
Marcell atya 100, 224
Mária Terézia 218
Márki-Zay Péter 198, 210
Marosán György 354
Martens, Wilfried 206, 287
Marx, Karl 27, 31–32, 44
Mátyás király 47
Maximianus császár 362
Meciar, Vladimir 88, 124
Merkel, Angela Kasner 86, 128
Merlin 334
Mezid bég 339
Mindszenty József 74, 145, 216, 262–263,
352–354
Mona Ilona 355
Mubarak, Hoszni 94

N

Nacsa Lőrinc 320–321
Nagy Károly 44

Nagy Konstantin császár 361–362
Nagy Szent Gergely pápa 15
Navratilova, Martina 135
Némethy Jenő 353
Nietzsche, Friedrich 212
Novák Katalin 246
Nursiai Szent Benedek 188, 357–360
Nyíri Tamás 343

O

Obama, Barack 94
Ókovács Szilveszter 91
Orbán Viktor 83, 90, 110, 112, 131–132, 147,
200, 202–204, 212, 217, 244, 247, 277,
288, 319, 347–348
Orosz Anna 307, 310
Ortega y Gasset, José 103, 269

P

Pacelli, Eugenio 154
Padovai Szent Antal 264
Palko, Vladimír 193, 195
Pásztor István 102
Pázmány Péter 47, 216
Pesti Imre 309
Pilátus 400
Pilinszky János 144, 338
XII. Piusz pápa 265, 352
Platón 24

Porosenko, Petro 244
Prohászka Ottokár 261

R

Raffay Ernő 87
Rákosi Mátyás 145, 212, 262
Reagan, Ronald 130, 235, 266
Rejtő Jenő 6, 212–213
Renzi, Matteo 86
Rétvári Bence 311–312
Romsics Ignác 87
Rousseau, Jean-Jacques 25

S

Sajgó Szabolcs 7, 114, 370
Sándor Fegyir 245
Sargentini, Judith 93
Savoyai Jenő 339
Schuman, Robert 131, 206, 287, 295
Sebián-Petrovszki László 145
Seneca, Lucius Annaeus 70
Sík Sándor 53
Simicskó István 339
Slachta Margit 324, 350–356
Soros György 83–85, 112–113, 127
Surján László 205
Szabó Dezső 120, 261
Szabó Rebeka 311
Szájer József 137, 138

Szálasi Ferenc 209
 Széchenyi István, gróf 47
 Széchenyi Zsigmond, gróf 161, 220–221
 Szent Ágoston 12, 20, 150, 363
 Szent Escrivá, Josemaría 63, 189
 Szent Hedvig 266
 Szent Ignác 396
 Szent István király 22, 43, 46–47, 52, 57, 60–61,
 71, 88, 108, 131, 180, 201, 228, 283, 324,
 334, 354
 Szent II. János Pál pápa 15, 34, 130, 196, 226,
 264–267, 291, 296, 360
 Szent Kinga 266
 Szent László király 74, 335
 Szent Lukács 232, 332
 Szent Mihály arkangyal 335
 Szent Pál apostol 166
 Szent Péter apostol 225
 Szerb Antal 234
 Szerdahelyi Csongor 349
 Szókratész 70
 Sztálin, Joszif Visszarinovics 11, 246, 297
 Szűz Mária 332

T

Tamisier, Émile-Marie 151
 Tavares, Rui 93
 Theodorik gót király 357
 Timmermans, Frans 92

Tiso, Jozef 88, 124
Tisza István, gróf 120, 122
Toma László 308
Tordai Bence 311
Tóth Tamás 311
Tours-i Szent Márton 202, 358
Tusk, Donald 206

V

Vadai Ágnes 313, 315–316
Varga Judit 289
Varga László 233–236
Varga László SJ 234
Varga Mihály 203
Vári Fábíán László 81
Voltaire, François-Marie Arouet 44
Vona Gábor 84, 85
Von der Leyen, Ursula 294

W

Wass Albert 212
Weber, Manfred 287–290

Z

Zelenszkij, Volodimir 246, 297
Z. Kárpát Dániel 209

CURRICULUM VITAE

– Országgyűlési Almanach* –

1962. augusztus 8-án Budapesten született. Apai ágon felső-ausztriai nemesi családból származik, egyik őse 1590. augusztus 5-én II. Rudolf császártól kapott szentbirodalmi nemesi oklevelet és kiváltságokat a török háborúban tanúsított vitézségeért. Apai nagyapja Gyékényes határátkelő vasúti állomásfőnöke volt, nagyanyja egy somogyi malomtulajdonos családból származott. Anyai családja a második világháborút követően Erdélyből az anyaországba menekült, ám nagyanyját a román hatóságok a határon feltartóztatták, tulajdonát elkobozták, őt magát pedig bebörtönözték. Édesapja, Semjén Miklós Zoltán (1929–2007) Budapest II. kerületében rendelőintézeti főorvos volt, Édesanyja, Niklász Erzsébet (1932–2022) ugyanott röntgenasszisztensként dolgozott. Bátyja, György (1951) évtizedek óta Stockholmban élő matematikus.

Feleségét, Menus Erzsébet Gabriellát még középiskolai osztálytársaként ismerte meg, 1988-ban kötöttek házasságot. Házastársa a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen végzett, a Ferences Rendi Szent Angéla Általános Iskola és Gimnázium ének- és zenetanára, emellett karvezető, egyházzenesz. Felnőtt és önálló gyermekeik Emese Borbála (1991)

* A Magyar Országgyűlés kiadása

jogász, Botond Benedek (1994) közgazdász, Álmós Ágoston (1996) építészmérnök.

Az általános és a középiskolát Budapesten végezte, 1981-ben érettségizett a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban. 1984-ig hivatalsegéd a budapesti Kisipari Termeltető Vállalatnál. A rendszerváltozást megelőző években a Pázmány Péter Római Katolikus Hittudományi Akadémia civil hallgatója, 1991-ben teológusként doktorált. 1989-ben megszerezte a baccalaureatus, 1990-ben a licentiatust, 1991-ben a laureatus fokozatot. Ezzel párhuzamosan az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Hallgatója, 1992-ben szociológusi diplomát szerzett. 1993 folyamán kutatási ösztöndíjasként a belgiumi Leuveni Jezsuita Collegium Hungaricumban teológiai és társadalomtudományi témákban mélyedt el. 1994-ben jogi tanulmányokat folytatott Budapesten. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen 1996-ban címzetes egyetemi docensi kinevezést kapott. Vallásszociológiai tárgyú disszertációjával 1997-ben PhD tudományos fokozatot szerzett. 2011-től címzetes professzor az Óbudai Egyetemen, 2021-ben akadémiai díszpolgár a Soproni Egyetemen.

Parlamenti és egyéb programadó beszédeit, politika és kereszténység témakörű előadásait, nemzeti emlékezéseit, interjút önálló kötetekben adták ki: Igenis szólnunk kell! (2000), Egyházpolitika (2003), Ius Resistendi (2007), Egyenes úton (2008), Megharcolunk minden magyarért (2011), Nemzetpolitika (2012), Két pogány közt (2013), Egymillió (2017), Földön és égen (2018), Az örök

magyarság küldetésében (2021), A józan ész ellenforradalma (2024), Aknamezőn és csillagösvényen (2025). Műveit a Barankovics Istvánról elnevezett pártalapítvány, a r. katolikus egyházi Szent István Társulat, újabban pedig a Lezsák Sándor alapította Antológia Kiadó adja közre. Kötetei állandó szerkesztője ezt írta: „ezek a könyvek: kereszténydemokrata homíliák, nemzeti prédikációk; sub specie aeternitatis: politikai hitvallás. Semjén Zsolt politikai életműve az ország- és nemzetépítés, ami fizikailag megvalósult kormányzásuk alatt. Mindez azért maradandó, mert maradandó az ezek alapját adó – mintegy tervrajzát jelentő – szellem. Az a politica christiana, ami – tudatosan és következetesen – a Maradandóban gyökeredzik. Ezért Isten színe előtt a magyar történelemben: maradandó a politika maradandótlanságában”. A Legeza Kiadó jelentette meg a '80-as évek elején írt verseit Megsejteni a sejthetetlent címmel (2018), a Dénes Natúr Műhely pedig Bayer Zsolttal írt vadászkönyvüket A vadászat választott engem címmel, amelynek bemutatóját 2022. január 12-én tartották Budapesten a Mezőgazdasági Múzeumban.

Teológiai professzorai (mindenekelőtt Bolberitz Pál) ösztönzésének nagy része volt abban, hogy közéleti pályára lépett, gondolkodására jelentős mértékben a pápai szociális enciklikák hatottak. 1988-ban Keresztes Sándor invitálását követően csatlakozott a Márton Áron Társasághoz. 1989-ben alapítója a Kereszténydemokrata Néppártnak. 1991-től az országos fegyelmi és etikai bizottság elnökeként intézőbizottsági tag. Az 1994–1997 kö-

zötti pártbelviszályból igyekezett kimaradni, sokszínűséget hirdetve meg akarta akadályozni a végső szakítást. Már a szélesebb közvélemény is a párt élére várta, amikor 1997-ben pártalelnök lett. Miután a KDNP távol került a kereszténydemokrata hagyománytól, és kizárták a keresztény és konzervatív pártok európai szervezetéből, ki nem lépve felfüggesztette tagságát, de mint „liberálist” – számos más politikustársával együtt – mégis kizárták. A Barankovics-platform egyik alapítójaként csatlakozott a Magyar Kereszténydemokrata Szövetséghez. Sokéves pereskedés után 2002-ben tagságát helyreállítva előbb pártelnök-helyettesé, majd (Varga László halála után) 2003. június 28-án pártelnökké választották; tisztségében eddig hatszor, legutóbb 2024. december 8-án kihívó nélkül választották újra, ezúttal már öt évre. Politikai programja szerint pártja a Fidesz vezette polgári szövetség keretein belül, de önálló politikai arculatú, szervezeti önállóságát fenntartó, hiteles és karakteres világnézeti pártként kíván működni. Az Orbán Viktorral kötött 2006. évi első politikai szövetségi szerződést 2010. május 4-én meghosszabbították, amelynek értelmében kereszténydemokrata politikusok esélyes jelöltként indultak egyéni választókerületekben és a közös listákon, és fennmaradt az egyeztetett parlamenti munka a frakciószövetségi keretekben. Pártelnökként arra büszke, hogy sikerült feltámasztani a KDNP-t.

Rendszerváltó politikus. 1990-ben egyéni képviselőjelölt volt a budai várkerületben, majd a kormánypárti KDNP-frakció hivatalvezetője, titkára

és sajtószóvivője lett. Októberben listás önkormányzati képviselő és frakcióvezető lett Budapest II. kerületében. 1994-ben a várkerületben (Budapest 1. sz. vk.) is indult, azonban az országos listáról szerzett mandátumával került be az Országgyűlésbe. 1994-től a törvényhozó testület jegyzője, a szociális és egészségügyi bizottság tagja. 1995-től frakcióvezető-helyettes. A frakció (1997. július 22-i) megszűnése után független, novemberben a Magyar Demokrata Fórum képviselőcsoportjához csatlakozott, majd decemberben került először az emberi jogi állandó bizottságba. Még ellenzéki képviselőként javasolta, hogy az egyházi státust legalább százéves magyarországi jelenléthez vagy tízezer fős taglétszámhoz kösse a törvény. 1998-ban a pásztói (Nógrád megye 2. sz.) választókerületben MDF-támogatású jelölt volt, a fórum újabb választási kudarca miatt Veszprém megyei listavezetőként sem juthatott mandátumhoz. 1998 és 2002 májusa között a polgári koalíciós kormány Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkári rangú, egyházi ügyekért felelős vezetője volt. Ebben az időszakban szerveztek nemzetközi egyházi csúcstalálkozót Magyarországon, rendezték a vitákat az Apostoli Szentszékekkel, visszaállították a hitoktatás állami finanszírozását, megállapodást kötöttek a történelmi egyházakkal, rendezték a közfeladatokat ellátó egyházi intézmények államiakkal egyenlő finanszírozását. Szerepe volt abban, hogy a Bizánci Szent Szinódus I. István királyt az ortodox kereszténység számára is szentnek ismerte el, amit a magyar egyházpolitika legnagyobb sikerének

tart, hiszen az 1054-es egyházszakadás óta István király az egyetlen közös szentje a keleti és nyugati kereszténységnek.

2002-ben a Fidesz–MDF közös országos listájáról szerzett mandátumával visszatért a törvényhozásba. Az emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottság alelnöki tisztét a ciklus végéig viselte. Legfontosabb képviselői feladatának az egyházak szabadságának biztosítását tartja, ezért interpellálta a belügyminisztert, nyilvános kérdéseivel sürgette a hitoktatók bérezését és a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének támogatását.

2006-ban a kalocsai (Bács-Kiskun megye 7. sz.) választókerület egyéni mandátumáért az utolsó pillanatban (egyáltalán nem tervezett módon, egy Fidesz-jelölt visszalépése miatt) szállt harcba. Az ezeréves katolikus érseki központban az első fordulóban jelentős előnyre tett szert a szocialista jelölt előtt. Kalocsa liberális polgármesterének az MSZP javára történt visszaléptetése után sem forgott veszélyben a győzelme. Emellett a Fidesz és a KDNP által közösen állított országos lista negyedik helyén szerepelt. Májustól a Fidesz- és a KDNP-frakciót egybefogó Magyar Szolidaritás Frakciónévű társelnökeként a törvényhozási időszak végéig a kereszténydemokrata képviselőcsoport vezetője. Ezen túl újra bekapcsolódott az emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi állandó bizottság munkájába. A nyolc ellenzéki évben több mint hatvan alkalommal szólalt fel, kétszer – a kormányprogram, valamint a bizalmi szavazás általános vitájában – mondott vezérszónoklatot. Parlamenti

vitanapot kezdeményezett a személyi jövedelemadó helyett választható családi jövedelemadózás érdekében. Pártelnök-frakcióvezetőként a napirend előtti politikai viták egyik főszereplője lett. „Frontpolitikus” szerepéből következően gyakran érik politikai támadások, amelyek „inkább szórakoztatják”. Meg tudja különböztetni magában Semjén Zsoltot, és azt, ami ebből a „politikai termék”, amely persze értékrendileg összefügg, de érzelmileg nem azonos – nyilatkozta 2014-ben.

Számos szakmai és karitatív jellegű szervezet munkájában vesz részt. Egyházi munkáját a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1994-ben Pro Ecclesia Hungariae kitüntetéssel jutalmazta. 1997-ben Pázmány Péter-émlékérmeket kapott a katolikus egyetem tanácsától. 1998 decemberében II. János Pál pápa a Nagy Szent Gergely-rend lovagparancsnoki keresztjével, 2002-ben pedig a Szent Szilveszter-rend nagykeresztjével tüntette ki. 1998-ban lett a Szuverén Máltai Lovagrend tagja, nagykeresztes tiszteleti lovag az engedelmességben. Számára lelkiileg fontos, hogy 2015-től a Karmelita Rendben (OCD) konfráter. 2000-ben Konstantinápoly egyetemes pátriárkája, I. Bartholomaios is kitüntette, tőle kapta az ortodoxia egyik legmagasabb elismerését, a Pammakarisztoszi Legszentebb Istenszülő Szent Keresztjét, 2013-ban a Szent János Evangélista, a Teológus elnevezésű érdemrendet, valamint 2017-ben a Szent András Apostol érdemrendet. 2022-ben kapta meg az Orosz Pravoszláv Egyház Dicsőség és Becsület érdemrendjét. Pro Caritate-díjas. A Magyarországi Reagan-émlékbizottság elnökeként

kezdemenyezte, hogy Budapesten állítsanak emléket a volt amerikai elnöknek. 2011. június 29-én (a Szabadság téri szoboravatás napján) az amerikai Ronald Reagan Elnöki Alapítványtól átvehette az elhunyt politikusról elnevezett Nemzetközi Szabadság Díjat. 2017-től a Habsburg-Lotharingiai Ház Szent György rendjének, 2022-től az Aranygyapjas-rend tulajdonosa. 2011-ben megkapta az Olasz Köztársaság nagy tiszti érdemrendjét, 2021-ben átvehette a Lengyel Köztársasági Érdemrend parancsnoki kereszt kitüntetését, 2024-ben pedig az örmény–magyar kapcsolatok helyreállításáért az Örmény Köztársasági Érdemrenddel tüntették ki.

Vadászszenvedélye és elkötelezettsége ismert. Régóta elnöke a Gánti Vértes Vadásztársaságnak, s már 2010-től betölti az ezerötszáz vadásztársaságot reprezentáló Országos Magyar Vadászati Védegylet elnöki tisztét; 2020. szeptember 11-én öt évre és egyhangúlag választották újjá vezetői posztján. S ide tartozik, hogy a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán MA szintű vadgazdálkodási diplomát is szerzett 2014-ben. Ugyanabban az évben, amikor átadta a Közép-Európában egyedülálló Széchenyi Zsigmond Vadászati Múzeumot a teljesen felújított hatvani Grasalkovich-kastélyban. 2015. december 15-én az Országgyűlés elfogadta a módosított vadászati törvényt, s így létrejött a tájegységi fővadászrendszer. Mindeközben (2016) az Év Nemzetközi Törvényhozója díjat (International Legislator Award) adták át az amerikai székhelyű vadászati világszervezet (SCI) Las Vegas-i konvencióján a kormányfő-

helyettesnek, a vadvilág megőrzésének előmozdításáért és a fenntartható vadászat szabadságának támogatásáért. Három alapelvet igyekszik követni – mondta akkor: vissza kell állítani a honi vadászat becsületét, a vadat vadként kell megőrizni, Magyarországot ismét vadászati nagyhatalommá kell tenni; valamint meghirdette, hogy Budapesten nagyszabású Vadászati Világkiállítást rendeznek. 2012-ben lett a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács (C. I. C.) Patrónusa és a Nagy Aranyérem kitüntette. S az ígélet is teljesült. 2021. szeptember 25. és október 14. között Budapesten (1971 után ötven évvel) ismét Vadászati és Természeti Világkiállítást rendeztek „Egy a természettel” mottóval. A másfél milliónál több látogatót vonzó kiállítás elején (szeptember 26.) a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács elnökétől (George Aman) elsőként vehette át az érdekvédelmi szervezet Érdemrendjének arany fokozatát, majd pár napra rá a MOHOSZ Érdemérmét a vadászok és horgászok érdekképviselői között létrehozott együttműködésért, az Európában is korszerűnek számító horgásztörvényért, amelynek következtében Magyarország világranglista-vezető az édesvízi horgászsportban.

A politikai áttörés évében (2010) már az első választási fordulóban nagy fölénnyel (58%), jó részt új ellenfelekkel szemben is megvédte kalocsai mandátumát. A konzervatív-nemzeti pártszövetség Bács-Kiskun megyei listavezetésén túl az országos lista előkelő ötödik helyén indították. Május 29-én a második Orbán-kormány megalakulásakor miniszterelnök-helyettesként a kormányfő első, egyben ál-

talános helyettese lett. Emellett a nemzetpolitikáért és egyházdiplomáciáért felelős tárca nélküli miniszteri megbízatással végezte kormányzati munkáját. Frakcióvezetői tisztségét nem tartotta meg, annak ellátására Harrach Péter korábbi szociális és családügyi minisztert kérte fel. Orbán Viktor, Németh Zsolt és Kövér László mellett kezdeményezője és vezérszónoka volt az állampolgárságról szóló törvény május 26-án nagy többséggel elfogadott módosításának, mely lehetővé tette a határon túl élő magyarok számára a kettős állampolgárság megadását. A Kövér Lászlóval közösen benyújtott törvényjavaslatot elfogadva május 31-én alkotta meg az Országgyűlés a trianoni békediktátum évfordulójának a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvánításáról szóló jogszabályt. Szerepe volt Magyarország alaptörvényének kidolgozásában.

2014. áprilisban a kormányzópártok közös országos listájának második helyéről kapott újabb mandátumot. A júniusi kormányalakuláskor megőrizte mindkét – általános miniszterelnök-helyettesi és nemzetpolitikáért felelős tárca nélküli miniszteri – posztját. Hatéves kormányzati tevékenysége során mintegy 40 alkalommal szólalt fel plenáris üléseken. Egyik kezdeményezője nagypéntek munkaszüneti nappá nyilvánításának. Büszkeséggel tekint a nemzetegyesítés kialakuló politikai rendszerére. Novemberben jelentette be a sajtónak, hogy a honosítás kezdete óta 920 ezerrel bővült a magyar állampolgárok száma. Egyidejűleg megerősítette: tartani fogják ígéretüket, és a ciklus végére megszerez az egymillió új magyar állampolgár. „Az ál-

talam irányított nemzetpolitikának az a lényege, hogy Magyarország felelős a nemzetrészekért. Ám a nemzetrészek is felelősek önmagukért, egymásért és Magyarországiért, végeredményben az egyetemes magyarságért. Tehát tudják és tudatosítsák: számíthatnak ránk, és mi is számíthatunk rájuk. Számítunk minden magyarra!” 2017. december 16-án letette az állampolgársági esküt az egymilliomodik új magyar állampolgár.

2016. június óta elnöke az akkor kormányrendelettel életre hívott Nemzeti Címer Bizottságnak, 2010-től elnöke a Kitüntetési Bizottságnak.

2018. április 8-án ismét az országos lista második helyéről szerzett mandátumával lett hatodszor országgyűlési képviselő, s május 22-től harmadszor kormánytag, első és általános miniszterelnök-helyettes, nemzetpolitikáért, nemzetiségpolitikáért és egyházpolitikáért felelős miniszter. Nagy eredménynek tartja, hogy 2010-hez képest mára az egyházi oktatási intézmények száma több mint kétszeresére (6-ról 15 százalékra), a szociális és gyermekvédelmieké pedig több mint háromszorosára (11-ről 36 százalékra) nőtt. Minden második gyermek államilag finanszírozott hitoktatásban részesül. A Kárpát-medencében több mint háromezer templom újult meg, és mintegy kétszáz új épült. A nemzetiségpolitika következtében az őshonos magyarországi nemzetiségek iskoláinak száma 12-ről százra nőtt.

2021 egy kereszténydemokrata politikus számára pályájának kiemelkedő éve. Kormányzati felelőse volt a Budapesten (szeptember 5-12. között)

sikeresen megtartott 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak.

2022. április 3-án a Fidesz–KDNP szövetség negyedszerre is kétharmados többséggel nyerte meg az országgyűlési választásokat. Ismét a kormánypártok közös országos listájának második helyéről kapott parlamenti mandátumot. Orbán Viktor ötödik kormányában újra ő a miniszterelnök-helyettes és a nemzetpolitikai, emzetiséggpolitikai, egyházpolitikai, egyházdiplomáciai miniszter. 2023 áprilisában ismét kormányzati felelőse Ferenc pápa – rendkívül sikeres – háromnapos hivatalos látogatásának.

TARTALOM

KERESZTMETSZET

Előszó	5
--------	---

FÖLDÖN ÉS ÉGEN

Ajánlás	11
KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA	17
MAGYARSÁG	53
EGYHÁZ	63

AZ ÖRÖK MAGYARSÁG KÜLDETÉSÉBEN

A centrális erőter	83
Össznemzeti paradigma	91
Az iszlám invázióról és a migrációpártiak mesterkedésének céljáról	94
Nándorfehérvár és Lepanto	98
Keresztényüldözés keleten és nyugaton	99

Nemzetiségpolitika	101
A vadászat védelmében	103
A mi templomaink egyikéből se lesz se szupermarket, se mecset!	108
A rendeleti kormányzásról és a lelki patikáról	110
A honosítás műve maga a történelem	115
Trianon	119
Szolgáló leány, nem főnöknő	126
Minden nemzet Isten egy gondolata	127
A balliberális oldal saját deviáns élethelyzetéből csinál politikai ideológiát	137
Gyászbeszéd Balázs Fecó temetésén	141
Ignorantia imbecillis	145
Prófétai jel	147
Mysterium Fidei	148
Egy a természettel	157
A kereszténydemokrata politikáról és a keresztény politikusról	166

A JÓZAN ÉSZ ELLENFORRADALMA

Előszó	187
A Pápáról és a prideról	189
A józan ész ellenforradalma	193
Ha Miskolcra különének egy rakétát, lehet, hogy fél óra múlva nem lenne Miskolc	196
Isten a történelem ura	201
Aquinói Szent Tamás és Rejtő Jenő	212
A Főtisztelendő 1752-es kánon	215
Pro Rege Nostro	218
Széchenyi Zsigmond a vadászíró	220
Egy barát sírjánál	222
Marcell atya sírjánál	224
Isten hozta a Szentatyát!	225
Történelmi, sőt üdvtörténelmi látogatás	229
Nagy idők nagy tanúja – Varga László halálának huszadik évfordulójára	233
Digitális állampolgárság, nemzeti digitális tér	238
Kimentettünk 11 kárpátaljai hadifoglyot	242

Amíg a magyar kisebbség jogait garanciálisan nem biztosítják, szó sem lehet Ukrajna semmilyen EU- vagy NATO-csatlakozásáról	244
Kiegészítés és kiengesztelődés	252
Teremtésvédelem	254
A vadászat választott engem	257
Megemlékezés Barankovics Istvánról	260
Tíz éve avatták szentté II. János Pál pápát	264
Mi ezt valljuk	268

AKNAMEZŐN ÉS CSILLAGÖSVÉNYEN

Előszó	283
--------	-----

A MAGYARSÁG VÉDELMÉBEN

Az EU önsorsrontásáról	287
Az igazságos békéről	296
Hogy megmaradhassunk magyarnak	300

AZ EGYHÁZ VÉDELMÉBEN

A botrányt kavart papok ügye súlyos bűn, de van, ami még súlyosabb	305
---	-----

Kilóg a lóláb	307
Esperes úr olyan levelet ír, amelyet akar	313
Megátalkodott egyházellenesség	315
„Ahogy engem üldöztek, titeket is üldözni fognak”	318
„Az Istenszeretőknek minden a javukra válik”	320
Megígértük, megcsináltuk	323

TEOLÓGIA A KÖZÉLETBEN

Az ikonokról	329
Csillagösvényen	334
Két nemzeti kegyhely: Csíksomlyó és Máriapócs	336

HOMMAGE

Hommage à Bolberitz Pál	343
Slachta Margit	350
Nursiai Szent Benedek az európai civilizáció építőmestere	357
A Niceai Zsinat 1700 éves évfordulójára	361

MEGSEJTENI A SEJTHETETLENT

Előszó	369
A tagadó, a közömbös, az esendő és a szent	371
Dúdoló	376
Blues	377
Intelem	378
Vers	379
Olyan	380
A jogi és a fakír	381
A szemeinken trónoló sátán nótája	382
Az én külső és belső emberem imádsága	383
Getszemán	384
Négysoros	385
Az Úr hegye	386
Ars poetica	388
Haláltánc	389
Indián történet	391
Önarckép 1983. dec. 5.	393
Miért?	394

Karácsony	395
Szent Ignác imája	396
Vecsernye	397
Ámentelenül	398
Az apokalipszis angyala	399
Melyiket akarjátok, hogyan elbocsássam néktek?	400
Jel	401
Vasvessző	402
Egy kispap barátomnak	403
Ó	404

* * *

Személynevek	407
Tárgymutató	451
Névmutató	517
Curriculum Vitae	529
Tartalom	541

Antológia Kiadó és Nyomda Kft.

A kiadásért felel: Lezsák Sándor

Készült Lakiteleken a 2026. évben

Felelős vezető: Sütő Ádám ügyvezető igazgató

ISBN 978-963-619-066-8